

ଅସଂସ୍କୃତ ଗୀତି

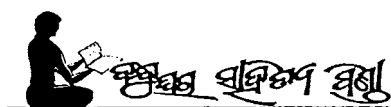

ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତ

ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତଙ୍କ

ଦ୍ଵିପାଠ୍ୟ ଚିନ୍ତା

ଏସରନ୍ତି ରାତି

- ଲେଖକ: ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତ
ଏଲ୍.ଆଇ.ଜି.: ୯୯୭, କଳିଙ୍ଗ ବିହାର-୪
ପାତ୍ରପଡ଼ା, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୧୯
ଦୂରଭାଷ: ୯୩୩୭୫୪୦୯୨୨
- ପ୍ରକାଶକ: ବନ୍ଧୁଘର ସାହିତ୍ୟ ପିଣ୍ଡା
କେ-୮/୧୨୧୮(ଏ), କଳିଙ୍ଗ ନଗର, ଘାଟିକିଆ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୩
sahityapinda@gmail.com
- ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ: ୧୫ ଅଗଷ୍ଟ, ୨୦୨୨
- ପ୍ରଚ୍ଛଦ, ଲେ-ଆଉଟ୍, ମୁଦ୍ରଣ: ତାରତରଙ୍ଗ ପ୍ରିଣ୍ଟର୍ସ
ବି-୩୦, ଚନ୍ଦ୍ରକା ଶିଳାଞ୍ଜଳି, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୨୪, ମୋ: ୯୧୭୮୩୩୫୫୦୫
ମୂଲ୍ୟ: ଟ. ୧୨୦.୦୦ (ଶହେ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା)

ASARANTI RATI

- **Author: Sarat Chandra Samanta**
LIG-997, Kalinga Vihar-4, Patrapada, Bhubaneswar
Mob. : 9337540922
- **Publisher: BANDHUGHARA SAHITYA PINDA**
K-8/1215(A), Kalinga Nagar, Ghatikia, Bhubaneswar-751003
sahityapinda@gmail.com
- **Printed at: Teerataranga Printers**
B/30, Chandaka I.E, Bhubaneswar-24
- **First Edition: 15th August, 2022**
- **Price: Rs.120.00 (One Hundred Twenty only)**

ISBN 978-81-955671-5-7

(c) Copyright reserved by the author.

- ♦ ଲେଖକଙ୍କ ରିଶ୍ଟିତ ଅନୁମତି ବିନା କେହି ଏହି ବହିର ଡିଜିଟାଲାଇଜେସନ୍ ବା ପିଡିଏଫ୍ କପି କରିବା ଏକ ଧର୍ମବ୍ୟାଘ୍ର ଅପରାଧ ରାବେ ଗଣାଯିବ।
- ♦ Making digitalization or PDF copy of this book without written permission of the author will be treated as an offence.

ଅଭିମତ

ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟ ସାମିତ ଥିଲା ପଦ୍ୟରେ, କାବ୍ୟ କବିତାରେ; କହିବାକୁ ଗଲେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଆମ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଗଦ୍ୟ ରଚନା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚୟ ନେଇ ଉଠି ହୋଇଛି ବ୍ୟାସକବି ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ସମୟରୁ। ସାମ୍ପ୍ରତିକ କାଳରେ ପ୍ରବନ୍ଧ, ନାଟକ ଆଦିଠାରୁ ଗଦ୍ୟଗୋଚ୍ର ଗନ୍ଧର କିନ୍ତୁ ଆଦର ଅଧିକ ।

ଏ ସଂସାର ଗୋଟାଏ ଚରିତ୍ରର ଚିତ୍ରଶାଳା; ସମାଜର ବଡ଼ଦାଣ୍ଡରେ ବହୁ ଚିତ୍ର ଏବଂ ଚରିତ୍ରଙ୍କ ଖେଳାଳାଳା, ଆତନ୍ୟତ ଅନବରତ ଲାଗିରହିଛି, ଆଉ ସେଇମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଅହରହ ଘଟୁଥିବା ବହୁ ଘଟଣା, ଦୁର୍ଘଟଣାକୁ ନେଇ ଚାରିଆଡ଼େ ଗନ୍ଧର ଗହଳି ଲାଗିରହିଛି; ସେ ସବୁ କଥାମାନଙ୍କୁ କେବଳ କଳାମରେ କାବୁ କରି, ଶବ୍ଦରେ ସଜେଇ, ଆବେଗରେ ଆଉଟି, ଉଷାହରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳେଇ ପତ୍ରପତ୍ରିକା ଓ ପୁସ୍ତକପୁଷ୍ପାରେ ପାଠକଙ୍କୁ ପରଷିଦେବା କଥା ।

ସେମିତି କିଛି ଗନ୍ଧ ପରଷିଛନ୍ତି ଗାନ୍ଧିକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତ ତାଙ୍କର ଏଇ ବହି “ଅସରନ୍ତି ରାତି”ରେ ।

ବୃତ୍ତି ଆଉ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା ଭିତରେ ଦୀର୍ଘ ପଇଁତିରିଶି ବର୍ଷ ଧରି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାମନ୍ତଙ୍କ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଗାନ୍ଧିକକୁ ତା’ ଗାରୁଡ଼ିରେ ଗାରଡ଼ କରି ସରକାରୀ ପକ୍ଷରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଥିଲା ମାଲ୍ୟଗୀ ଚାକିରି । ବୃତ୍ତି ପାଖରେ ପ୍ରବୃତ୍ତି ତାଙ୍କର ବନ୍ଧା ପଡ଼ିଥିଲା । ସରକାରୀ ଦାସତ୍ୱ ଖୁଣ୍ଟରେ ଖଟେଇ ହେଇ କଳାମ ତାଙ୍କର ନଥିର ନାଲିଫିତା ଭିତରେ ନଜରବନ୍ଦିରେ ଥିଲା ।

ଗତ ପ୍ରାୟ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ହେଲା ତାଙ୍କ ବେକରୁ ଚାକିରିର ପକ୍ଷା ଫିଟିଲାଣି । ଅବସରକୁ ସେ ଅଧ୍ୟୟନରେ ବିତେଇ ଆସିଛନ୍ତି, ପାଠକର ପାଠାବରୁ ଉଠି ସେ ଲେଖକ ପାଲଟିଛନ୍ତି । ହେଉଛନ୍ତି ଗାନ୍ଧିକ । କେବଳ କଳାମରେ ଗାରେଇ ପକାଇଲେ ଗନ୍ଧବିଏ ଗଢ଼ିହୁଏନି । ସେଥିପାଇଁ ଲୋଡ଼ା ଅନର୍ଘ ଅନୁଭୂତି, ଅନିମେଷ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ୍ୱଷ୍ଟ, ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଅନୁଧ୍ୟାନ, ଅନୁଶୀଳନ, ଅଧ୍ୟୟନ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ଅଧ୍ୟବସାୟ ଓ ଆନ୍ତରିକ ଅନୁରାଗ । ଏ ସବୁର ପରିଚୟ ଶ୍ରୀ ସାମନ୍ତ ତାଙ୍କ ଗନ୍ଧ ମାଧ୍ୟମରେ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଛନ୍ତି ।

ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ନିଷାପର ଭାବେ ନିଜକୁ ପଠନରେ ନିମଗ୍ନ ରଖିବା ଭିତରେ ତାଙ୍କ କଲମ ଶବ୍ଦ ଶିଖିଛି, ଶୈଳୀ ଶିଖିଛି ଏବଂ ଆପଣା ଅନୁଭୂତିର ଘଟଣାଗୁଡ଼ାକୁ ସଜେଇ ଶିଖିଛି ଗନ୍ତ ରୂପରେ । ସେ ଗନ୍ତ ଲେଖିଲା ଭଳି ପାଠକକୁ ଲାଗିବ ନାହିଁ, ବରଂ ଲାଗିବ ଗନ୍ତଗୁଡ଼ାକ ସତେ ଯେମିତି ଲେଖେଇ ହେବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ହାତରେ କଲମ ଧରେଇଛନ୍ତି । ରୋଗୀ ଯେମିତି ଆପଣା ଅସୁସ୍ଥତାର ଗୋପନ ଗୁମରଗୁଡ଼ାକ ଅବଲୀଳା କ୍ରମେ ଅଜାଡ଼ିଦିଏ, ଆପଣା ଅଜାଗା ଘା'ର ଅବସ୍ଥାକୁ ଚିକିତ୍ସକଙ୍କ ଆଗରେ ଅକୁଣ୍ଠ ମନରେ ଅନାବରଣ କରିପକାଏ, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାମନ୍ତଙ୍କ ଗନ୍ତମାନେ ସେମିତି ନିରୁଆଁ, ନିଷ୍ପପଟ, ସହଜ, ସରଳ, ସାବଲୀଳ ।

ଜୀବନର ଆଗତପ୍ରାୟ ଅପରାହ୍ନରେ ମଣିଷ ବୃତ୍ତି ନିବୃତ୍ତ ହୁଏ, ଅବସର ନିଏ । ଅବସର ତା'ପାଇଁ ଆମନ୍ତ୍ରି ଆଣେ ଅହେତୁକ ଅସ୍ପୃଶ୍ଯ, ଅମୂଳକ ଅଶାନ୍ତି, ଅଶେଷବିଧ ଅବସାଦ, ଅଯଥା ଆଳସ୍ୟ ଆଉ ଅକଳନ୍ତି ଆଶଙ୍କା । ସେ ସକଳ ସକାରାତ୍ମକତା ଓ ସର୍ଜନଶୀଳତା ପାଇଁ ଆପଣାର ଅବସରକୁ ଅନବସର କରିଥିବ; ଫଳରେ ସେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜୀବନଟାକୁ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଜର୍ଜର କରି ତୋଳେ, ଜରାର ଜୁଲମକୁ ଜବରଦସ୍ତି ତାକିଆଣେ ଜୀବନର ଜ୍ୟାମିତି ଭିତରକୁ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାମନ୍ତ କିନ୍ତୁ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅନୁକରଣୀୟ, ଅନୁସରଣୀୟ ଉଦାହରଣ । ସେ ତାଙ୍କ ଅବସର ସମୟର ସଫଳ ଉପଯୋଗ କରିଛନ୍ତି ସାରସ୍ୱତ ସାଧନା ମାଧ୍ୟମରେ, ତାଙ୍କ ସମୟର ଚିତ୍ର ଓ ଚରିତ୍ର ସବୁକୁ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଚିହ୍ନେଇବାର ଯଥାଶକ୍ତି ପ୍ରୟାସ କରିଛନ୍ତି କଲମରେ କାବୁ କରି ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାମନ୍ତଙ୍କ ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ହେବ ଏବଂ ଏହା ଏକ ପାଠକପ୍ରିୟ ପୁସ୍ତକର ପରିଚିତି ନେବ ବୋଲି ମୋର ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ।

‘ଆମ ଘର’ ୧୨-ମୈତ୍ରୀ ଜନପଦ,
ନହରକଣ୍ଟା, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୨୧୦୧

ସମ୍ମିଳନ

■ ପ୍ରସ୍ତୁତିତ ପୁସ୍ତକଟିଏ	୦୭ - ୧୫
■ ବାଘର ପରିଚୟ	୧୬ - ୨୮
■ ଅପ୍ରକଟ ସତ୍ୟ	୨୯ - ୪୧
■ ଦୁର୍ଘାନ୍ତମାନ ନରୁ ଓ ବେଗବାନ୍ ଅଶ୍ବ	୪୨ - ୫୪
■ ଅସ୍ତରାଗ	୫୫ - ୬୯
■ ନିଷିଦ୍ଧ ଇଲାକାର କାହାଣୀ	୭୦ - ୮୦
■ ଚେରା ବସନ୍ତର ରାଗ	୮୧ - ୯୩
■ ପାରାତାଳକ ମେସ୍	୯୪ - ୧୦୮
■ ଅସରନ୍ତି ରାତି	୧୦୯ - ୧୨୦
■ ଏକ ମୃତ ଆତ୍ମା ସହ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଆଳାପ	୧୨୧ - ୧୨୯
■ ଅଜ୍ଞ ଜନ	୧୩୦ - ୧୪୨
■ ମାଛ ରଜୁଣୀ	୧୪୩ - ୧୫୦

ପ୍ରସ୍ତୁତିତ ଫୁଲଟିଏ

ବାର ଚଉଦ ବର୍ଷର ଝିଅଟିଏ । ଗାଁ ମଝାମଝିରେ ଯେଉଁ ଠାକୁର ବଙ୍ଗଳାଟିଏ ଅଛି, ସେଇଠି ସେ ମଣିଷା ଉପରେ ପରାଯାଇଥିବା କହ୍ନା ପୁଣି କହ୍ନାଟି ଉପରେ ମଇଳା ଚାଦରଟିଏ ଉପରେ ନିଷ୍ଠୁଳ ହୋଇ ଶୋଇଥାଏ । ଘରର ଶେଣି ଓ ରୁଅକୁ ଜୁଲୁଜୁଲୁ କରି ଚାହିଁ ଥାଏ । କେତେ ଗଣିବ ତା’ର ସଂଖ୍ୟା ! ବିରକ୍ତିରେ ଆଖି ବୁଜିଦିଏ । ଶୋଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକରେ । ମାତ୍ର ନିଷ୍ଠୁଳ ହୁଏ । କେତେ ଶୋଇବ ? ରାତିଦିନ ମିଶି ଚବିଶି ଘଣ୍ଟା । କେତେ ଘଣ୍ଟା ଶୋଇ ପାରିବ ସେ ?

ପୂର୍ବରୁ ଯେତେବେଳେ ସେ ଘଣ୍ଟାଘଣ୍ଟା ଧରି ଶୋଇ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ସେ ସମୟରେ ରାତି ନଅଟା ଦଶଟା ବେଳେ ଶୋଇ ବି ସକାଳୁ ତା’ର ନିଦ ଭାଙ୍ଗୁ ନଥିଲା । ବରଂ ସକାଳର ଶୀତଳ, ଶାନ୍ତ ପରିବେଶରେ ନାହିଁ ନଥିବା ନିଦ ମାଡ଼ି ଆସୁଥିଲା । ସାତ ରାଇଜର ସ୍ୱପ୍ନ ଝିଲିଫିଲି ହେଉଥିଲା ତା’ ଆଖିରେ ଆଉ ସେତିକିବେଳେ ବୋଉ ତା’ର ଆସି ଉଠାଇ ଦେଉଥିଲା । ଆଉ କହୁଥିଲା – “ଆଲୋ ହେ ଦୀପାଳି, ଶୋଇଥିବୁ କିଲୋ ! ଦିନ ଆସି ଦି’ ଘଡ଼ି ହେଲାଣି ପରା । ଏବେ ଉଠ ଭଲା” ।

ଦୀପାଳି ଉଠେ ନାହିଁ । ତକିଆଟା ମୁଣ୍ଡତଳକୁ ଭିଡ଼ିଆଣି ଜାକିଜୁକି ହୋଇ ଶୋଇ ପଡ଼େ, ବୋଉ ତା’ର ବିରକ୍ତ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଶେଷରେ ବାଧାହୋଇ ଉଠେ । ଆଖିରେ ଯେମିତି ସାତ ସମୁଦ୍ରର ନିଦ ଭରି ରହିଥାଏ । ଆଖି ଯେତେ ମଲିଲେ ବି ହଠାତ୍ ଛାଡ଼ି ଯାଏ ନାହିଁ । ଏବେ କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେ ନିଦ ସବୁ ! ସେ ସ୍ୱପ୍ନ ସବୁ ! ଅଥଚ ସେ ଦିନ ସାତ ସମୁଦ୍ରକୁ ଧରି ରଖୁଥିବା ତା’ର ଆଖି

ଦୁଇଟି ଏବେ ଶୁଷ୍କ । ଟିକିଏ ବି ନିଦ ନାହିଁ, ତେଣୁ ସ୍ୱପ୍ନ ନାହିଁ ସେଥିରେ । ଭରି ରହିଛି ଅନ୍ଧକାର । ଅମା ଅନ୍ଧକାର । ଏଇ ନିବିଡ଼ ଅନ୍ଧକାରକୁ ଦେଖ, ତା'ର ସୀମାହୀନ ବ୍ୟାପ୍ତିକୁ ଦେଖ ସେ ଚମକି ଉଠୁଛି ବେଳେବେଳେ । ଆଉ ସେତିକି ବେଳେ ବୋଉର କଅଁଳ, କୋମଳ ସ୍ପର୍ଶରେ ନିମାଳିତ ତା'ର ଆଖି ଦୁଇଟି ଖୋଲି ସେ ତାର ବୋଉର ଚିର ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟିକୁ ଦେଖି ଦେଉଛି । ଯେତେ ଦେଖିଲେ ବି ପେଟ ପୂରୁନାହିଁ । ଏଇ ଅତଳ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ବି ସେଇ ଶାନ୍ତ, କମନାୟ ମୁହଁଟି ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ ପ୍ରଦୀପଟିଏ ହୋଇ ତା'ର ଦୀପ୍ତିମାନ ବହିରେ ଦୀପାଳିତ ବଞ୍ଚିବାର ଆଶାଟିକକୁ ପ୍ରଜ୍ଜ୍ୱଳିତ କରୁଛି ।

ଝିଅଟି ଏଥର ଶୁଷ୍କ ଅଥଚ ଅତି କରୁଣ ଧୀର ସ୍ୱରରେ ଡାକିଲା - ‘ବୋଉ ! ପାଖରେ ମଳିନ ବସ୍ତ୍ର ପରିହିତା ନାରୀଟିଏ ପଥର ମୁର୍ତ୍ତିଟିଏ ଭଳି ବସିଥିଲେ । ମୁହଁଟିକୁ ତାଙ୍କର ବିଷାଦର ଛାୟା ଢାଙ୍କି ରଖୁଥିଲା । ଉତ୍କର୍ଷ ହୋଇ ସେ ଯେମିତି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଡାକଟିକୁ । ଏବେ ତାହା ଶୁଣିଲା ମାତ୍ରେ ସେ ଝିଅଟିର ମୁହଁ ପାଖକୁ ମୁହଁଟିକୁ ଅବନତ କରି କହିଲେ, କଣ ମା’ କଷ୍ଟ ହେଉଛି ?’ ସେତେବେଳକୁ ଝିଅଟିର ସବୁ କଷ୍ଟ, ଯନ୍ତ୍ରଣା ସତେ ଯେମିତି ସଂକୁଚିତ ହୋଇ ସାରିଥାଏ ନାରୀଟିର ମୁହଁଟିକୁ ।

ଝିଅଟି ସଂକ୍ଷେପରେ ଉତ୍ତର ଦେଲା - ‘ନା’ । ତା’ ପରେ ପୁଣି ପୂର୍ବବତ୍ ନିରବତାର ଛାୟା । କରୁଣସିନ୍ଧୁ ପରିବେଶ ।

ନାରୀଟି ଏଥର ତା’ ହୃଦୟ ଧନଟିକୁ କହିଲା - ରାତିଟାସାରା ଏମିତି ପଡ଼ି ରହିଛି ବିଛଣାରେ । ଏବେ ଟିକେ ଉଠି ବସ ମା ! ମୁଁ ଦାନ୍ତ ଘଷେଇ ଦିଏ । କ’ଣ ଟିକେ ଏବେ ଖାଆ । ମାତୃତ୍ୱର ବିଚଳିତ ସ୍ନେହ ଝରିପଡୁଥାଏ ସତେ ଯେମିତି ଏଇ କଥା ପଦକରେ ! ପରିବେଶ ବି ହୋଇ ଉଠୁଥାଏ ସୁଧାମୟ ମାତୃତ୍ୱର ସ୍ପର୍ଶରେ ।

ସମୟ ସକାଳ ପ୍ରାୟ ସାତଟା ହେବ । ଏଇ ଛୋଟ ଗାଁଟିରେ ମୋର ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ ବି ଏବେ ମୁଁ ଅତିଥିଟିଏ ଏଠାରେ । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ମୋର ସହର । ଗାଁକୁ ପୂର୍ତ୍ତ କରିବାକୁ ଆସିଛି, ଆଉ ଆମ ଘର ସାମନାରେ ଥିବା ଠାକୁର ଘର ବଙ୍ଗଳା ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଏ ଅଭାବନୀୟ ଦୃଶ୍ୟଟିକୁ ଦେଖୁଛି । ଆଉ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ଜଣେଇ ଦେବାକୁ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ସମସ୍ତ ମଣିଷ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ - ‘ଆହେ ଜନନୀର ସନ୍ତାନଗଣ ! ଟିକେ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖ ତ ନାରୀଟିର ମାତୃତ୍ୱକୁ !

ତା'ର ଜନନୀ ରୂପକୁ । କେମିତି ଅମୃତର ସ୍ରୋତ ଝରୁଛି ଅହରହ ତା' ହୃଦୟରୁ,
ତା' ଅଧରରୁ । ତମ ବିବେକକୁ ଟିକେ ପଚାର ତ, ତମେ କେମିତି ଏତେ ବିଭସ୍ନ
ଆଚରଣ କରିପାରୁଛ ନାରୀଟିଏ ପ୍ରତି; ଯେ ହୁଏତ ଦିନେ ତୁମର ଜନନୀଟିଏ
ରୂପେ ଥିଲା ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ! ତା'ଠୁ ଅମୃତ ପାନକରି ତୁମେ ଆଜି ଏତୁଟିଏ ହୋଇଛ ।'

ଦଣ୍ଡେ ମୁହଁରେ ନୁହେଁ ଏ ଭାବାନ୍ତରର ଉସ୍ମ ମୋତେ ଚାରିଦିନ ଧରି
ସଂକ୍ରମିତ କରି ରଖିଛି । ମୁଁ ଦେଖୁଥିବା ଏଇ ଛୋଟ ଝିଅଟି ବୋଡ଼ାସାପ ଦଶନରେ
ପାଡ଼ିତା । ପ୍ରଥମେ ତାକୁ ନେଇ ଉଦ୍ରକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଚିକିତ୍ସା କରାଇଥିଲେ ।
ଚିକିତ୍ସା ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହେଲା ନାହିଁ । ଝିଅଟିର ଡାହାଣ ହାତର ଅଙ୍ଗୁଳି ସଂକ୍ରମିତ
ହୋଇ ସେଥିରୁ ଦୁଇଟି ଗଳି ପଡ଼ିଲା । ଡାକ୍ତରମାନଙ୍କ ସମସ୍ତ ପ୍ରୟତ୍ନ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି
ଡାହା ରକ୍ଷା କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏପରି ସ୍ଥଳେ ଡାକ୍ତରମାନେ ପାପୁଲି
ଅଧାରୁ କାଟି ଦେବାପାଇଁ କହିବାରୁ ଏକମତ ନହୋଇ ତା' ପିତା ମାତା
ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ତାକୁ ନେଇ ଆସିଲେ । କଟା ପାପୁଲି ଧରି ଝିଅଟି କିପରି ଜୀବନ
ନିର୍ବାହ କରିବ; ସେଇ ଆଶଙ୍କା ଆଉ ଦୃଢ଼ରେ ଝିଅଟି ଡାକ୍ତରଖାନା ପରିତ୍ୟାଗ
କରି ଏବେ ଆଶ୍ରିତା ଆମ ଗାଁରେ ଥିବା ଜଣେ ଗୁଣିଆ ପାଖରେ ।

ଆମ ଗ୍ରାମ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମରୁ ଦିନା ନାମକ ବ୍ୟକ୍ତିଟିଏ ନିଜ ଗାଁ ଛାଡ଼ି
ଆମ ଗାଁରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥାଏ । ଲୋକଟି ପୂର୍ବରୁ କଲିକତା ଚଟକଳରେ
ଚାକିରି କରୁଥିଲା । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ବଶତଃ ତା ଡାହାଣହାତର ବୁଡ଼ାଆଙ୍ଗୁଳିଟିକୁ ବାଦ୍‌ଦେଇ
ବାକି ପାପୁଲିତକ ଚଟ କଳରେ କଟିଗଲା । କମ୍ପାନୀ ଅବଶ୍ୟକ୍ଷତାକୁ ଆରୋଗ୍ୟ
କରାଇଲା । ଡାହାଣ ହାତର ପାପୁଲି କଟା ଲୋକଟା ତା'ର ଅବା ଏବେ ଆଉ କି
କାମରେ ଆସିବ ? ତେଣୁ ବିଦା କରିଦେଲା ଘରକୁ । ଦରିଦ୍ର ଏକାନ୍ନବର୍ତ୍ତୀ
ପରିବାରରେ ରହିବାକୁ ହେଲେ ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଭଳି ସମରୋଜଗାରକ୍ଷମ
ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ନହେଲେ ପରିବାରରେ ନାନା ଅଶାନ୍ତି ସୃଷ୍ଟିହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।
ଏପରି ସ୍ଥଳେ ଦିନା ନିଜ ଗାଁ ଛାଡ଼ି ଆଶ୍ରୟ ନେଲା ଆମ ଗାଁରେ । ଏଇଠି ସିଏ
ଆଦିବାସୀ ସଂପ୍ରଦାୟର ଝିଅଟିଏ ଧରି ସଂସାର ବସେଇଲା ।

ଦିନାର ଦୈନିକ ବୃତ୍ତି ରୁଡ଼ାକୁଟା । ଝିଅଟି ଭାରି ପରିଶ୍ରମୀ । ଦିନା ରୁଡ଼ାକୁଟା
ପାଇଁ ବଡ଼ରା ଧାନ ରୁଲି ଲଗାଇ ହାଣ୍ଡିରେ ଭାଜି ଦିଏ । ଆଦିବାସୀ ଘରଣୀଟି
ତା'ର ଡିଙ୍କିରେ ରୁଡ଼ା କୁଟେ । ଏମିତି ସଂସାର ଚଳେ । ଏହା ଛଡ଼ା ଆଦିବାସୀ

ଝିଅଟିଏ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ବଣ ଜଙ୍ଗଲରେ ବଢ଼ି ଥିବାରୁ ସାପ ବିଷଝଡ଼ା ମନ୍ତ୍ର ଜାଣିଥାଏ ବୋଲି ଆଖପାଖରେ ସେ ବେଶ୍ ପରିଚିତ । କେବଳ ଆଖପାଖ କାହିଁକି ଦୂର ଦୂରାନ୍ତରୁ ବି ରୋଗୀମାନେ ସାପ ବିଷଝଡ଼ିବା ପାଇଁ ତା' ପାଖକୁ ଆସୁଥିଲେ । ତା'ର ଝଡ଼ିବା ପ୍ରଣାଳୀ ଥିଲା ଅଦ୍ଭୁତ । ସର୍ପଦଂଶିତ ବ୍ୟକ୍ତିଟିର ପାଖରେ ବସି ତାକୁ ନ ଝଡ଼ି, ଯାହା ସତରାତର ଦେଖାଯାଏ, ନିରବରେ ସେ ନିଜ କର୍ମରେ ଲାଗିଥାଏ ଏବଂ କର୍ମ କଲାବେଳେ ହିଁ ନିରବରେ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣକରି ସାପବିଷ ଝାଡୁଥାଏ ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ । ରୋଗୀ କୁଆଡ଼େ ଆରୋଗ୍ୟ ହୁଅନ୍ତିବୋଲି ସର୍ବମୁଖରେ ସ୍ୱୀକୃତ ।

କୌଣସି ସୂତ୍ରରୁ ଏ ସମ୍ବାଦ ଶୁଣି ଝିଅଟିର ବାପାମାଆ ଝିଅଟି ପାପୁଲି ହରାଇବା ଭୟରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ଛାଡ଼ି ଏବେ ଝିଅଟି ତା' ମାଆ ସହିତ ଆଦିବାସୀ ରମଣାଟିର ଆଶ୍ରିତା ଆରୋଗ୍ୟ ଆଶାରେ । ପ୍ରାୟ ସପ୍ତାହେ ହେବ ଦୁହେଁ ଆମ ଘର ସମ୍ମୁଖ ଠାକୁର ବଙ୍ଗଳାରେ ରହୁଛନ୍ତି । ଏହି ବଙ୍ଗଳା ସଂଲଗ୍ନ କ୍ଷୁଦ୍ର ଅବ୍ୟବହୃତ ଲାଇବ୍ରେରୀ ଘରଟିରେ ମାଆ ଝିଅଟି ପାଇଁ ଦିଓଳି ଦି'ମୁଠା ରାନ୍ଧି ଦିଏ । ଦିନରାତି ଝିଅଟିକୁ ଜଗି ବସିଥାଏ । ହାତବଜାରରୁ ମଗାଇ ପାଟିସୁଆଦିଆ ଖାଇବାକୁ ଦିଏ । ନିଜ ଖାଇବା ପ୍ରାୟ ଭୁଲି ଯାଇଥାଏ । କ'ଣ ଖାଏ, ପେଟ ପୂରେ କି ନାହିଁ, ନିଜେ ଜାଣେନାହିଁ କି କେବେ ଭାବେନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆଉ ସ୍ୱପ୍ନ - ଝିଅକୁ କେତେ ଶୀଘ୍ର ଭଲକରି ଘରକୁ ନେବ । ତାକୁ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ମୁକ୍ତି ଦେବ । ସେଇଥି ପାଇଁ ତ୍ୟାଗର ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ଏହି ମହିଳାଜଣକ ଚାରିଦିନ ଏକାକାର କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଏବେ ମୁଁ ଦେଖୁଛି ସେମାନଙ୍କୁ ବିଗତ ଚାରିଦିନ ଧରି ଏମିତି ଏକ ଦୟନୀୟ ଅବସ୍ଥାରେ । ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ବେଳେବେଳେ ମୋତେ ବିବଶ କରିଦେଉଛି ତ କେତେବେଳେ ଏଇ ଛୋଟ ଝିଅଟିର ନିର୍ବାକ ସଂଘର୍ଷ, ମାତୃହର ଅସାମ ତ୍ୟାଗ ମୋତେ ଅଭିଭୂତ କରିଦେଉଛି । ମନରେ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରଶ୍ନଟିଏ ମୋତେ ଆଲୋଡ଼ିତ କରୁଛି; ସତରେ କ'ଣ କଡ଼ଟି ଏମିତି ମଉଳି ଯିବ ; ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକଶିତ ହେବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗଟିଏ ପାଇବ ନାହିଁ !

ଛୁଟି ସରିଗଲା । ମୋର କର୍ମସ୍ଥଳୀ ସହରକୁ ଫେରିଗଲା । ଗାଁ ରହିଗଲା ପଛରେ । ତା'ର ସ୍ମୃତି ବି ଆସ୍ତେଆସ୍ତେ ଲିଭିଗଲା ମନରୁ । ନୂଆ ଅନୁଭୂତି, ନୂଆ ଅନୁଭବ, ନୂଆନୂଆ ଆକର୍ଷଣ, ବିକର୍ଷଣ ଭିତରେ ପୁରୁଣା କଥା ଲୁଚିଗଲା ।

ଘଟଣାଟିଏକୁ ପାସୋରି ଦେବାକୁ କେତେ ସମୟ ଲାଗେ କି ? ସେଇ ଝିଅଟି ସହିତ ଗାଁରେ ଯାହା ଦେଖା । ଯେତିକି ଦେଖୁଥିଲି ସେତିକି ମାତ୍ର ଜାଣିଥିଲି । ସହରକୁ ଫେରିବା ପରେ ମନଟା ଗୋଲେଇ ଘାଣ୍ଟି ଅବଶ୍ୟ ହେଉଥିଲା ଝିଅଟି ବିଷୟରେ ଜାଣିବାପାଇଁ, ସେ ଭଲହୋଇ ତା ଗାଁକୁ ଫେରିଲା କି ନାହିଁ ? ଠିକ୍ ସହରକୁ ଫେରିବାର ଦୁଇତିନି ଦିନ ପରେ ଚିଠି ଖଣ୍ଡିଏ ବି ଲେଖୁଥିଲି ମୋ ସାନଭାଇ ନିକଟକୁ ଜଣେଇବା ପାଇଁ ସେ ଝିଅଟି ବିଷୟରେ । ସପ୍ତାହେ ପରେ ଉତ୍ତର ପାଇଲି, ଝିଅଟି ପୂର୍ବପରି ସେମିତି ଆମ ଗାଁରେ ରହି ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଛି ଗୁଣିଆ ସେଇ ଆଦିବାସୀ ଝିଅଟି ପାଖରେ ।

ଏହି ଘଟଣାର ଅଳ୍ପ କେଇଟି ମାସପରେ ଅବଶ୍ୟ ମୋ ସାନଭାଇ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ବି ସେଇ ଝିଅଟି ବିଷୟରେ ତାକୁ ପଚାରିଥିଲି । ଆମ ଗାଁର ସେଇ ଆଦିବାସୀ ରମଣାଟି ପାଖକୁ ଏମିତି କେତେ କେତେ ସାପ କାମୁଡ଼ା ରୋଗୀ ଝଡ଼ା, ଫୁଙ୍କା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟହ ଆସନ୍ତି । ତେଣୁ ତା’ ପାଖରେ ଗୁରୁଦ୍ଦହାନ ଏହି ଘଟଣାଟିକୁ ମନେପକାଇ କେବଳ ଏତିକି ଜଣାଇଲା ଯେ, ‘ନା ଭଲ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଝିଅଟିର ଭାଗ୍ୟ ଖରାପ । ତା’ ନହେଲେ ଶହଶହ ସାପ କାମୁଡ଼ା ରୋଗୀ ମରିବା ଶେଯରୁ ଉଠି ବସୁଥିବା ସ୍ଥଳେ ସେଇ ଝିଅଟି କାହିଁକି ଭଲହେଲା ନାହିଁ ? ପ୍ରାୟ ମାସେଟିଏ ରହି ବିନା ଆରୋଗ୍ୟରେ ଫେରିଗଲା ଝିଅଟି ତା’ ମାଆ ସହିତ । ହତଭାଗିନୀଟା !’ ସାନଭାଇ ଖେଦୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶକଲା ।

ବାସ୍ ଏତିକି ଜାଣି ସନ୍ତୁଷ୍ଟହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ହୁଏକି ନ ହୁଏ, ସମୟାନ୍ତରରେ ତାହା ଭୁଲିଗଲି । ପୂରା ପାସୋରିଗଲା ମନରୁ ଶ୍ମଶାନବୈରାଗ୍ୟ ଭଳି ।

ହଁ, ଅବଶ୍ୟ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ପରେ । ଅବସର ନେବାର କେଇଟିଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଦିନେ କ୍ଳାନ୍ତ ଅପରାହ୍ନରେ ଅଫିସରେ ବସିଥାଏ । ଫାଇଲସରୁ ମୋତେ ବିଦ୍ରୁପ କରୁଥାନ୍ତି । ପଚାରୁଥାନ୍ତି-କେତେବେଳେ ସରିବ ? ମୁଁ ବିକଳହୋଇ ଦେଖୁଥାଏ ସେମାନଙ୍କୁ । ଏହି ଅବସରରେ ଅର୍ଡରଲି ପିଅନଟି ମୋତେ ଜଣାଇଲା, ଜଣେ ବୟସ୍କବ୍ୟକ୍ତି ମୋତେ ଦେଖାକରିବାକୁ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷାରତ । ତାଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ଛାଡ଼ିଦେବାକୁ କହିଲି । ଭଦ୍ରଲୋକ ଭିତରକୁ ଆସିଲେ ଏବଂ ମୋ ଅନୁରୋଧରେ ସାମ୍ନା ଚେୟାରରେ ବସିଲେ । ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ଦେଲେ । ସେ ଜଣେ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଶିକ୍ଷା ଅଧିକାରୀ । ଏବେ ମୋର ବିଷ୍ଣୁତ ପରିଚୟ ତାଙ୍କର ଦରକାର । ଅଭିଜ୍ଞ,

ଚତୁର ବ୍ୟକ୍ତି ଭଳି ଜଣାଯାଉଥାନ୍ତି । ମୋର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଚୟ ଜାଣିଲେ ହୁଏତ ସମ୍ପର୍କର ଖୁଅଟିଏ କାହିଁ କେଉଁଠୁ ଆସି ଯୋଡ଼ି ହୋଇଯାଇ ପାରେ ଏବଂ ତାହା ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନାରେ ସହାୟ ହୋଇପାରେ - ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅବଶ୍ୟ ବୁଝୁଥିଲି । ସରକାରୀ ବାବୁମାନେ କଳ ମୋଡ଼ାମୋଡ଼ିରେ ଓଷ୍ଟାନ୍ଦ । କୁଆଡ଼େ ମୋଡ଼ି ଦେବେ କିଏ ଜାଣେ ? ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସେହି ଭୟ ଘାରିଥାଏ ।

କାହାକୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମଟିଏ ବୋଲି କିଏ ବା କାହିଁକି ଭାବିବ ? ଆଉ ମୋ ପାଖରେ ଏମିତି କ'ଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଅଛି ଯେ, ସେ ଭଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ମୋତେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବିଶ୍ୱାସକୁ ନେବେ ? ସିଧାସିଧା ଦୁଃଖ ଜଣେଇ ଦେବେ ଆଉ ମୁଁ ବିବେକବନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଟିଏ ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କର କାମ କରିଦେବି । କଲିଯୁଗଟା କ'ଣ ସତ୍ୟଯୁଗ ପାଲଟି ଗଲା କି ? ଭଦ୍ରଲୋକଜଣକ ମନେମନେ ଭାବିଥିବେ । ହୁଏତ ନିଜକୁ ବି ତଉଲିଥିବେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଏ ସୂତ୍ର ।

ତାଙ୍କ କୌଶଳରେ ଧରା ଦେଲି । ମୋ ଗାଁ ଠିକଣା ବତେଇ ଦେଲି । ଭଦ୍ର ଲୋକ କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତା କଲେ । ତା' ପରେ ଖୋଜି ପାଇଲା ଭଳି ଉତ୍ସାହରେ ଆହ୍ଲାଦିତ ହୋଇ କହିଲେ ହଁ, ହଁ, ଆପଣଙ୍କ ଗାଁକୁ ମୁଁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣେ । କେବଳ ଜାଣେ ନାହିଁ, ରହିଛି ବି କେତେ ରାତି ଆପଣଙ୍କ ଗାଁରେ । ଆପଣ ଅମୁକ ପରିବାରର ପୁଅ ନା ?

ମୁଁ ଲୋକଟା ମୁହଁକୁ ଜଳଜଳ କରି ଚାହିଁଥାଏ । କଣ ଦିଆସାଟିଏ କି ? ସବୁକଥା ଜାଣିଦେଇ ପାରୁଛି ! ଭାବିଲି । ସତରେ କେମିତି ଚିହ୍ନିଲା ମୁଁ ଅମୁକେଇ ଘର ପୁଅ ବୋଲି ! ପୁଣି ଭାବିଲି ଚାଲାକି ଦେଖାଉଛି ଲୋକଟା । କ'ଣ ନା ମୋ ନାମ ଫଳକଟା ଦୁଆରମୁହଁରେ ପଡ଼ିଦେଇ ଏବେ ସମ୍ପର୍କଟିଏ ଯୋଡ଼ି ଦେଉଛି । ତା'ର ସମ୍ପର୍କଟାଏ ଲୋଡ଼ା । ଏବେ ମିଳିଗଲା ସହଜରେ । ଏବେ କାମଟି କ'ଣ ତାହା ମୋ ପାଖରେ କହିବାର ବେଳ । ଶୁଣିବା ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ କେଉଁ କାମଟି ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଏତେ ଖାଞ୍ଜ ।

ସେ କିନ୍ତୁ ଯାହା କହିଲେ, କାକତାଳିକ ନ୍ୟାୟ ଭଳି କଥାଟିଏ । ଅର୍ଥାତ୍ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ତଳେ ଯେଉଁ ଝିଅଟି ସେଦିନ ବୋଡ଼ାସାପ କାମୁଡ଼ାରେ ଆହତ ହୋଇ ଆମ ଗାଁର ଆଦିବାସୀ ରମଣାଟି ପାଖକୁ ଝଡ଼ାଫୁଙ୍କା ପାଇଁ ଆସିଥିଲା, ସେଇ ଝିଅଟିର ବାପା ସେ ନିଜେ । କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ତଳର ସେ ଦିନର ସେ ସବୁ

ଘଟଣା ଗୋଟିଗୋଟି ହୋଇ ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ବ୍ୟଗ୍ର ହୋଇ ପଚାରିଲି
- ଝିଅଟିର ଅବସ୍ଥା ?

-ଝଡ଼ାଫୁଙ୍କା କିଛି କାମ ଦେଲା ନାହିଁ । ବରଂ ଯେଉଁ ତିନୋଟି ଅଙ୍ଗୁଳି
ଅବଶିଷ୍ଟ ରହିଥିଲା ତାଙ୍କରଖାନାରୁ ଫେରସ୍ତ ବେଳେ ସେତେକ ବି ପଟି ଗଳି
ପଡ଼ିଲା । ମୁମୁର୍ସୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଝିଅଟିକୁ ଧରି କଟକ ବଡ଼ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ ଗଲୁ ।
ଆଙ୍ଗୁଳି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପଟି ଯାଇ ସଂକୁମିତ ହୋଇସାରିଥାଏ । ତେଣୁ ହାତଟିକୁ ରକ୍ଷା
କରିବା ପାଇଁ କଟକ ଡାକ୍ତରଖାନାକୁ କାଟିଦେବାକୁ ହେଲା । ଆଉ କିଛି ଉପାୟ ନଥିଲା
ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ । ଅନ୍ତତଃ ପ୍ରାଣ ଧରି ବଞ୍ଚିଗଲା ଝିଅଟା । କେବଳ ସେ
ବଞ୍ଚିଲା ନାହିଁ, ତା ପାଇଁ ମରୁମରୁ ତା’ ମାଆ ବି ବଞ୍ଚିଗଲା । ମୋ ବୁଢ଼ିଯିବା
ସଂସାର କୁଳରେ ଲାଗିଲା । ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଦେଲେ ।

ଏତକ କଥା ଶୁଣି ମନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରଶ୍ନଟିଏର ଉତ୍ତର ମୁଣ୍ଡ ପିଚୁଥାଏ ଜାଣିବାକୁ
- ଆଉ ସେଇ କଟାହାତ ଝିଅଟିର ଅବସ୍ଥା ? ଭାବିଲି ଏବେ ତାହା ଅବଶ୍ୟ କେତେ
ଦୟନୀୟ ହୋଇ ନଥିବ ? ଏକ ନିଷ୍ଠଳଙ୍କ ଜୀବନ ଜର୍ଜରିତ ହେଉଥିବ
ଅନୁଶୋଚନାରେ ପିତାମାତାଙ୍କର ବୋଝଟିଏ ବୋଲି । ବରଂ ସେ ଭାବୁଥିବ ସେ
ସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏତ ତା’ ପାଇଁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ଥିଲା । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ କେଉଁ
ଯୁବକଟିଏ ଆଗେଇ ଆସିବ ଭଲା ହାତ ହରାଇଥିବା ଏକ ବିକଳାଙ୍ଗ ଝିଅଟିଏକୁ
ଧରି ସଂସାର କରିବାକୁ ! ବଞ୍ଚିକି ବି ମରଣର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଭୋଗୁଥିବ ଝିଅଟି । ତାଙ୍କଠୁ
ଏମିତି ଏକ ଉତ୍ତର ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ମୁଁ ଥାଏ ।

ଅଥଚ ମୋତେ ଚମକୃତ କଲା ତାଙ୍କ ଉତ୍ତର । ସେ କହିଲେ ଝିଅଟି
ତାଙ୍କର ବି.ଏ. ପାଶ୍ କରି ଶିକ୍ଷା ଟ୍ରେନିଂ ଯାଇ ଏବେ ହାଇସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକତା
କରୁଛି । ଜଣେ ହାଇସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ବିବାହ କରି ପିଲାଛୁଆଙ୍କୁ ଧରି ବେଶ୍ ସୁଖରେ
ସଂସାର କରୁଛି ।

ମୋ ଆଶ୍ଚ ଆନନ୍ଦାଶ୍ରରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା । ତଥାପି ସନ୍ଦେହ ମନରୁ
ଯାଇ ନଥାଏ । ପଚାରିଲି - ‘ଲେଖାଲେଖି ବିଷୟ.... ?’

- ‘ବାଆଁ ହାତରେ ଲେଖୁଛି । ଅଭ୍ୟାସ କଲେ ସବୁ ସମ୍ଭବ ।’ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି
କହିଲେ । ତେବେ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟକର ଘଟଣା ଘଟିଲା । କଟା
ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଛତୁ ଭଳି ଦେଖିବାକୁ କ’ଣଟାଏ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ସତକୁ

ସତ ଏକ ବୃହତ୍ ଛତୁରୁପରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଝିଅକୁ ପୁଣି କଟକ ନିଆଗଲା । ଡାକ୍ତରମାନେ ପୁଣି ଅପରେସନ୍ କରି ଛତୁ ଭଳି ବୃହତ୍ ପଦାର୍ଥକୁ ବାହାର କରିଦେଲେ । ବିଷାକ୍ତ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାରୁ ଏମିତି ଘଟିଲା ବୋଲି ଡାକ୍ତରମାନେ ମତ ଦେଲେ । ତା’ ପରେ ଆଉ କେବେ ସେମିତି ଘଟି ନାହିଁ ।

“ହେ ଈଶ୍ବର ! ତମକୁ ସହସ୍ରବାର ଧନ୍ୟବାଦ୍ । ଏଇଥି ପାଇଁ ଯେ, ତୁମେ ତୁମ ସୃଷ୍ଟିକୁ ଅକାଳରେ ନଷ୍ଟ କରିନାହିଁ । ତା’ର ଏତେ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ତୁମେ ସହାୟ ହୋଇଛ । ଅନ୍ତରରେ ତା’ର ଭରି ଦେଇଛ ଅଜସ୍ର ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି । ସେ ଦିନର କୀଟଦ୍ରୁଷ୍ଟ କଢ଼ଟି ଆଜି ପ୍ରସ୍ତୁତିତ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଭାବରେ । ସେ ତା’ର ମହକ ବିତରଣ କରୁଛି ଶିକ୍ଷୟତ୍ରାଟିଏ ହୋଇ ଅସଂଖ୍ୟ ବାଳହୃଦୟରେ, ସେ ଗଢ଼ିଥିବା ତା’ର ସୁନ୍ଦର ପରିବାରଟି ଭିତରେ । ସେ ମହକରେ ଏବେ ବିମୋହିତ ହେଉଛନ୍ତି ତା’ର ସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ସନ୍ତାନସନ୍ତତି । ଅଥଚ ଏତେ ଦୂରରେ ଥାଇ ବି ସେ ମଧୁର ସୁରଭି ମୁଁ ଆତ୍ମାଣ କରୁଛି । ତମର ଏ କରୁଣା ପାଇଁ ତମକୁ ଆଉ ଥରେ ନମସ୍କାର ପ୍ରଭୁ । ତମ ସୃଷ୍ଟି ଏମିତି ବିକଶିତ ହେଉ । ତମ କରୁଣା ଏମିତି ଅବ୍ୟାହତ ରହୁ ।” ଈଶ୍ବରଙ୍କର ଅପାର କରୁଣାକୁ ମନେ ପକାଇଲି ।

ମୋଟା କାତର ଚକ୍ଷମା ତଳୁ ଭଦ୍ରଲୋକ ମୋତେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରୁଥିଲେ । କ’ଣ ହେଲା କି ? ଆପଣ ଏତେ ଭାବପ୍ରବଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ଯେ ? ସେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ ।

—ସତ କଥା । ମୋର ଏଥିରେ ଏତେ ଭାବପ୍ରବଣ ହେବାର କ’ଣ ଅଛି ? ସେ ମୋର କିଏ କି ? ତା ସହିତ ମୋର ସମ୍ପର୍କ କ’ଣ ? ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ ମୋତେ ଆନ୍ଦୋଳିତ କଲା ।

ସମ୍ପର୍କର ଦୁଇଟି ଉପାଦାନ; ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ ଆଉ ସ୍ୱାର୍ଥ ଯାହା ସଚରାଚର ଅନୁସୃତ । ତାହା ବିନା କାହା ପ୍ରତି ଆବେଗ ଆଉ ଅନୁରାଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସେପରି ସ୍ଥଳେ ତାଙ୍କୁ କେମିତି ବୁଝେଇଥାନ୍ତି ଯେ ଅନ୍ତରର କେଉଁ ଏକ ନିଜୁତ କନ୍ଦରରେ ଏ ସବୁ ଜାଗତିକ ବ୍ୟାପାର ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ଏକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଅନ୍ତର୍ବୋଧ ଆମକୁ ନେଇ ଚିହ୍ନେଇ ଦିଏ — ‘ଆଃ ଫୁଲଟି କେତେ ସୁନ୍ଦର ! କୋଇଲିର କୁହୁକୁହୁ ରାବ କେତେ ମଧୁର । ଇନ୍ଦ୍ରଧନୁର ରଙ୍ଗ କେତେ ଚମତ୍କାର ତଥା ବଂଶୀର ବେହାଗ କେତେ ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ବୋଲି ! ସେଇ ଅନ୍ତର୍ବେତନା ଚିକକ

ବି ଆମକୁ ବେଳେବେଳେ ଟାଣିନେଇ ଦୁଃଖୀରଜ୍ଞର ଦୁଃଖ ସହିତ ସାମିଲ କରିଦିଏ, ସିଏ ଆମର କେହି ନ ହେଲେ ବି । ଆଖିରେ ଆମର ଲୁହ ଜଳେଇ ଆସେ । ସେ ସଂପର୍କଟି ରକ୍ତର ସଂପର୍କ ଖୋଜେ ନାହିଁ କି ଖୋଜେ ନାହିଁ ତା' ପାଖରେ ତା'ର ସ୍ଵାର୍ଥର ସମ୍ବନ୍ଧ । ସେ ସଂପର୍କ କାଳାତୀତ ।

ତେଣୁ ନିରୁଦ୍ଧର ରହି ତାଙ୍କ କୌତୂହଳର ସାମଗ୍ରୀଟିଏ ବନିବା ଅପେକ୍ଷା ମୁଁ ମୋର ତାହାଣ ହାତର ବିଶି ଆଙ୍ଗୁଠିକୁ ଅଗତ୍ୟା ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲି । ପିଲାଦିନେ ଗାଁରେ ରହି ମାଇନର ପଢ଼ିବା ବେଳେ ବାଡ଼ିବଗିଚା ପାଇଁ ଖଜୁରୀ ଗଛରେ ଚଢ଼ି ଖଜୁରୀ ପିଛ କାଟୁଥିଲି । ପିଛ ମୂଳରେ ଲମ୍ବା ମୁନିଆଁ ଖଜୁରୀ କଣ୍ଟା ଥାଏ । ଅସାବଧାନତାବଶତଃ କଣ୍ଟାଟିଏ ମୋ ତାହାଣ ହାତର ବିଶି ଆଙ୍ଗୁଳିର ନଖ ଉପରି ଭାଗରେ ଥିବା ମାଂସଳ ଅଂଶ ଭିତରେ ଗଲିଗଲା । ଖଜୁରୀ କଣ୍ଟା ଭାରି ବିଷାକ୍ତ । ପ୍ରବଳ ବିଷା ହେଲା । ଧୀରେଧୀରେ ପାଟିଗଲା ଆଙ୍ଗୁଳିର ଉପରିଭାଗଟି । ପଞ୍ଚଷଠି ବର୍ଷ ତଳେ ଗାଁଗହଳିରେ କେଉଁ ତାଳୁରୀ ସୁବିଧା ଥିଲା ଯେ, କିଏ ନେଇ ମୋତେ ଚିକିତ୍ସା କରାଇବ ? ବାପା ତ ବିଦେଶରେ । ଦେଶୀୟ ତୁରୁକାତୁରୁକି ବ୍ୟତୀତ ଫଳପ୍ରସୂ ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ମୋର ଜଣେ ସମ୍ପର୍କୀୟା ଜେଜେମାଆ ପୂଜ ବାହାର କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନଟିକୁ ଟିକେ ଚିପି ଦେଲେ । ମେଞ୍ଚାଏ ପୂଜ ସହ ଅସ୍ଥି ଖଣ୍ଡିଏ ବାହାରି ଆସିଲା । ବାପା ଖବର ପାଇ ଘରକୁ ଆସି ଆମ ଗ୍ରାମଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ କୋଶ ଦୂର ଜଣେ ହୋମିଓପ୍ୟାଥିକ୍ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇ ଚିକିତ୍ସା କରାଇଲେ । ଘାଆ ଶୁଖିବାକୁ ଦୁଇ ମାସ ଲାଗିଲା କିନ୍ତୁ ଅଙ୍ଗୁଳିଟି ପୁରା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଭଲ ହେବାର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପରେ ପୁଣି ଖଜୁରୀ କଣ୍ଟା ବାଜିଥିବା ସ୍ଥାନରେ ଛତୁ ଭଳି ମାଂସ ବୃଦ୍ଧି ହେଲା ଏବଂ ସାମାନ୍ୟ ଆଘାତରେ ତାହା ମୂଳରୁ ଉପୁଡ଼ି ଗଲା । ଦାଗଟି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଛି । ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଚମତ୍କୃତ ହେଲେ । ଭାବିଥିବେ; କି ବିଚିତ୍ର ସଂଯୋଗ !

ବାଘର ପରିଚୟ

ବାଘର ରୂପ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ! ପ୍ରଥମ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦର୍ଶନରେ ଯୁବକଟି ବିମୋହିତ ହୋଇଗଲା । ଧଳା ଦେହଟି ଉପରେ କଳା ରଙ୍ଗର ପଟାପଟା ଗାର । ବୋଧହୁଏ ଧଳା ରଙ୍ଗ ଉପରେ ଆଉ କୌଣସି ରଙ୍ଗର ହୁଏତ ଏମିତି ଭାବରେ ସୁନ୍ଦର ତଥା ପରିଷ୍କାର ପରିଷ୍କୃତ ଘଟି ନଥାନ୍ତା । ବଳିଲା ବଳିଲା ବର୍ତ୍ତୁଳ ଚେହେରା; ରୂପକାନ୍ତିରେ ତା'ର ତୁଳନା ନାହିଁ ଯେମିତି ! ଖୁଆଡ଼ ଭିତରେ ସେ ନିଶ୍ଚିତରେ ଶୋଇଛି । ଜୁଲୁଜୁଲୁ କରି ଅନାଇଛି ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ । ଦର୍ଶକମାନେ ତାକୁ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଦେଖୁଛନ୍ତି ତିନି ପରସ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ବାଡ଼ ବାହାରୁ । ଏବେ ବନ୍ଦୀଟିଏ ସେ ଲୁହାର ବାଡ଼ ଭିତରେ ।

ପିଞ୍ଜରା ବାହାରେ ଥିବା ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ମୁକ୍ତ ପରିବେଶ ଦେଖି ହୁଏତ ଜିର୍ଣ୍ଣ କରୁଛି - ଆଃ....ତାକୁ ଯଦି ମୁକ୍ତି ମିଳନ୍ତା ! ଏ ଲୁହା ବାଡ଼ ଡେଇଁ ସେ ଯଦି ପଳାଇ ପାରନ୍ତା ! ବାହାରେ ଅରଣ୍ୟ ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି । ସେଠାରେ ମୁକ୍ତ ଭାବରେ ସେ ବିଚରଣ କରନ୍ତା । ହରିଣ, କୁଚୁରା, ସମ୍ବର ଇତ୍ୟାଦି କେତେ କେତେ ପ୍ରକାର ଶିକାର ସବୁ ସେଠାରେ ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଗୋଡ଼ାନ୍ତା । ସେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ ଦୌଡ଼ନ୍ତେ । ସେ ପ୍ରାଣ ନେବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାନ୍ତା । କି ମଜା ନ ହୁଏନ୍ତା ସତେ ! ଦୌଡ଼ିଦୌଡ଼ି ଶିକାର ଥିକି ଯାଆନ୍ତା । ଗୋଟେ ଖେପାରେ ସେ ଶିକାରର ତହିଁ ଧରନ୍ତା । ବାସ୍ ଖେଳ ଖତମ୍ । ଏହି ହାର ଜିତ୍ ଦୌଡ଼ରେ ନିଜେ ବିଜୟୀ ହୁଅନ୍ତା କିମ୍ବା କେତେବେଳେ କେମିତି ପରାଜୟର ଗ୍ଳାନି ନେଇ ଆଉ ଏକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତା । ଜୟପରାଜୟ, ଫଳାଫଳ ଅଧାଅଧା । ସେଇତ ମଜା ।

ତେବେ ହାର ହେଉ ବା ଜିତ୍ ସେଥିରେ ଗୌରବବୋଧ ଅଛି । ସ୍ବାଭିମାନ ଅଛି ।
ସେଇ ସ୍ବାଭିମାନ ପାଇଁ ସେ ତ ଜଙ୍ଗଲର ରାଜା - ବାଘ ।

ମାତ୍ର ଏବେ କାରାଗାରରେ ବନ୍ଦି ନରପତିଟିଏ ଭଳି ତା'ର ଅବସ୍ଥା । ବନ୍ଦି
ନରପତିଟି ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଅବା କ'ଣ କରି ପାରିବ ? ତଥାପି ବନ୍ଦି ହେବାର
ପ୍ରଥମ କେଇଟି ଦିନ ଶତ୍ରୁକୁ ସେ ସମ୍ମୁଖ ଲଢ଼େଇର ଡାକରା ଦିଏ । କ୍ରୋଧରେ
ଗର୍ଜନ କରେ । ଶତ୍ରୁ କିନ୍ତୁ ସମ୍ମୁଖ ଲଢ଼େଇରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ନାହିଁ । ତାକୁ କଲେ
ବଲେ କୌଶଳରେ ବନ୍ଦି କରିପାରିଥିବାରୁ ଅଜହାସ୍ୟ କରେ ବନ୍ଦୀର ଆହ୍ୱାନ
ଶୁଣି । ବରଂ ଥଜା କରେ ତା'ର ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି । ସେ ସୁରକ୍ଷାବଳୟ
ମଧ୍ୟରେ ଠିଆ ହୋଇ କହେ - 'ତଥାପି ତୋର ଏତେ ଜୋର ?'

ଏହାପରେ ହୁଏତ ବନ୍ଦୀ ନରପତିଟି ପ୍ରଚଣ୍ଡ କ୍ରୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ
କେତୋଟି ଦିନ ଖାଦ୍ୟ ଖାଏ ନାହିଁ କି ସୁରକ୍ଷା ବଳୟ ଭାଙ୍ଗି ମୁକୁଳି ପାରେ ନାହିଁ ।
ସେଇଠୁ ସେ ଭାବେ ତେବେ କ'ଣ ସେ ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ମରିଯିବ ! ଫଳ କ'ଣ
ହେବ ! ଶେଷରେ ପରାଜିତର ମୃତ୍ୟୁ ହେବ ଅସହାୟ ଭାବରେ ! ଛି, ଛି, ଏ
ଅପନିଦା ସେ ମୁଣ୍ଡେଇବ ନାହିଁ । ନା..... ମରିବ ତ ଅସହାୟ ଭାବରେ ନୁହେଁ ।
ତେଣୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ତା'ର ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରହେ । ସେ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରେ ।
ସୁଯୋଗର ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଅପେକ୍ଷା ରଖେ ।

ବାଘ ! ସେ'ବି ତ ଜଙ୍ଗଲର ରାଜା । ତା' କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ହୁଅନ୍ତା
କେମିତି ? ଅବଶ୍ୟ ଧରାହେବା ବେଳେ ମଣିଷର ଛନ୍ଦକପଟ ସେ ବୁଝିପାରିଲା
ନାହିଁ । ବିଧାତା ତାକୁ ଅପାର ଶାରୀରିକ ଶକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି ସତ, ମାତ୍ର ପାରମ୍ପରିକ
ତା'ର ବଂଶଜକଠାରୁ ଆହରଣ କରିଥିବା କୌଶଳ ଓ ଚତୁରତାକୁ ନେଇ ବୁଦ୍ଧି,
ବିଜ୍ଞାନରେ ସମୃଦ୍ଧ ମଣିଷ ସହିତ ସେ କେମିତି ମୁକାବିଲା କରନ୍ତା ? ମଣିଷର
ବିସ୍ତାରିତ ଜାଲରେ ଶେଷରେ ଧରାପଡ଼ି ଏବେ ତା'ର ଏ ଅବସ୍ଥା । ଧରାପଡ଼ି ସେ
ବି କ୍ରୋଧରେ ଗର୍ଜନ କରିଥିଲା । ସମ୍ମୁଖ ରଣ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲା । କେଇଟି
ଦିନ ବି ଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ନଥିଲା କ୍ରୋଧରେ ।

ଏବେ ସେ ବଞ୍ଚିଛି ତାର ହାତଟେକାରେ । ଅରଣ୍ୟରେ ଥିବାବେଳେ ଗୋଟାଏ
ଲେଖାଁ ହରିଣ, ସମର ଶିକାର କରି ସେ ଖାଇଦେଇ ପାରୁଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ନଖାଇ
ପାରିଲେ ସାଙ୍କତି ରଖି ତହିଁ ପର ଦିନ ଖାଉଥିଲା । ତା' ମର୍ଜିରେ ସେ ଶିକାର

କରୁଥିଲା । ମଞ୍ଚରେ ଖାଉଥିଲା ପେଟକୁ ଆକଣ୍ଠ । ତା' ଉଚ୍ଛ୍ଵସକୁ ଅନ୍ୟ ମାଂସାଶୀ ପ୍ରାଣୀ ଚାହିଁ ରହୁଥିଲେ । ସେ ଦୟା କରି କିଛିକିଛି ଛାଡ଼ି ଆସୁଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ । ବଣର ରଜା ସେ । ଏତିକି କରୁଣା ତା ପ୍ରଜାକୁଳ ଆଶା କରନ୍ତେ ନାହିଁ ! ଆଉ ଏବେ ? ଅନ୍ୟର ହାତ ଟେକାକୁ ସେ ଅନାଇ ବସିଛି । ଶତ୍ରୁ ହିସାବ କରି କୁଆଡ଼େ ତାକୁ ଖରା ଦିନରେ ଦଶ କେ.ଜି. ମାଂସ ଏବଂ ଶୀତ ଦିନରେ ବାର କେ.ଜି. ମାଂସ ଦେଉଛି ଖାଇବା ପାଇଁ । ତା'ର କେଉଁ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅଛି ଯେ, ସେ ଓଜନ ମାପି ପାରିବ ? ତେବେ ଅନୁଭବ କରୁଛି ପାଟିପେଟ ଜାଣୁ ନାହିଁ । ଏଣେ ମୃତ ଆହାରରେ ଅବା କି ସୁଆଦ ଥାଏ ? ଜୀଅନ୍ତା ଶିକାର ସତରେ କେତେ ମଜାଦାର ! ଝରଝର ରକ୍ତର ଧାର ବୋହୁଥିବ ଏବଂ ମାଂସ ଓ ହାଡ଼ର ଟୁକୁଡ଼ା ସହିତ ମିଶି ଆଣି ଦେଉଥିବ ଅପୂର୍ବ ସ୍ବାଦ ଆଉ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି । ଓଠରେ ତଟକା ରକ୍ତର ଯେଉଁ ଛିଟା ଲାଗିଥିବ, ତା'କୁ ଚାଟି ଖାଇବାରେ କି ମଜା ! ଏବେ ଯାହା କେବଳ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇବା କଥା । ଯାହା ମିଳୁଛି ତାକୁ ଖାଇ ସେ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚେଇଛି ମାତ୍ର । ସୁଯୋଗକୁ ଏବେ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ଦିଲ୍ଲା ଚିଡ଼ିଆଖାନାର ଏଇ ଧଳା ବାଘଟି । ପ୍ରତିହିଂସାକୁ ପେଟରେ ଚାପି ଧରିଥିବା ଏଇ ଧଳା ବାଘଟି । ବାହାରକୁ ଶାନ୍ତ, ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଦେଖାଯାଉଥିବା ଏଇ ଧଳା ବାଘଟି ।

ଯୁବକଟି ଧଳା ବାଘଟିର ରୂପକାନ୍ତିରେ ସମ୍ମୋହିତ ହୋଇ ବେଶି ସମୟ ନିଜକୁ ଆଉ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତଥା ଏତେ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କଲା ନାହିଁ । ତା'ର ରୂପକାନ୍ତିକୁ ନିଜ ପାଖରେ ସାଇତି ରଖିବାକୁ ହେବ ନିଜ କ୍ୟାମେରାରେ - ସେ ଭାବିଲା । ସେ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଥିବା ଛୋଟ ଅଥଚ ମୂଲ୍ୟବାନ କ୍ୟାମେରାଟିକୁ ବାହାର କଲା ଯେଉଁଥିରେ ତମକାର ଫଟୋ ଉତ୍ତୋଳନ କରିହେବ । କିନ୍ତୁ ବାଧକ ସାଜିଲା ସୁରକ୍ଷାର ବାଡ଼ । ତିନି ପରସ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ବଳୟ ବାହାରୁ ବାଘଟିର ଯେଉଁ ରୂପ ଦୃଶ୍ୟମାନ, ତାହା ତା' ମନକୁ ପାଇଲା ନାହିଁ । ତା'ର ଏକ ପରିଷ୍କାର ଛବି ଦରକାର, ଯେଉଁଥିରେ ସୁରକ୍ଷା ବାଡ଼ର ଛବି ନଥିବ । ତେଣୁ ଏ ସମସ୍ତ ଅନ୍ତରାୟଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟତୀତ ବାଘଟିର ଏକ ପରିଷ୍କାର ଛବି ଉତ୍ତୋଳନର ଦୁର୍ବାର ଲାଳସା ତାକୁ ଅନ୍ଧ କରିଦେଲା । ବାଘଟି ଯେ ଏକ ହିଂସ୍ର ପ୍ରାଣୀ ଏବଂ ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ସେ ତା'ର ଏଇ ପ୍ରକୃତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ କଦାପି ହେଳା କରିବ ନାହିଁ ଏହି ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟ ଟିକକ ସେ ଭୁଲିଗଲା ।

ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ଅଟକାଇବାର କୌଣସି ଅବସର ନ ଦେଇ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଯୁବକଟି ଦୁଇ ପରସ୍ତ ସୁରକ୍ଷା ବାଡ଼ ଅତିକ୍ରମ କରି ଡୃତାୟ ସୁରକ୍ଷା ବାଡ଼ ଉପରେ ଚଢ଼ି କ୍ୟାମେରାଟିକୁ ଉପରକୁ ଟେକି କିପରି ଏକ ସୁନ୍ଦର, ସ୍ୱଚ୍ଛ, ନିର୍ମଳ ଫଟୋଟିଏ ବାଘର ନିଆଯାଇ ପାରିବ, ସେଥିପାଇଁ ସେ ଚେଷ୍ଟିତ ଥିବା ବେଳେ, ନିଜର ସତର୍କତାକୁ ହୁଏତ ପାସୋରି ଦେଇଥିଲା । ଫଳତଃ ନିଜର ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିରେ ଭାରସାମ୍ୟ ରଖି ଦୁଇ ହାତରେ କ୍ୟାମେରାଟିକୁ ଧରି, ସୁଦୃଶ୍ୟ ଫଟୋଟିଏ ପାଇଁ ନିଜର ସମସ୍ତ ମନ, ପ୍ରାଣ ତଥା ଚୈତନ୍ୟ ଭାଳି ଦେଇଥିବାରୁ ହୁଏତ ନିଜର ଭାରସାମ୍ୟ ରଖି ନ ପାରି ପଡ଼ିତ ହେଲା ବାଘଟିର ଖୁଆଡ଼ ଭିତରେ ।

ଦର୍ଶକମାନେ ହଠାତ୍ କିଛି ବୁଝିବା ପୂର୍ବରୁ ଯୁବକଟି ନିଜକୁ ଆବିଷ୍କାର କଲା, ପଡ଼ିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଖୁଆଡ଼ ଭିତରେ । ଦର୍ଶକବୃନ୍ଦ ଯୁବକଟିର ଏପରି କାରନାମା ଦେଖି ଯେତିକି ଚକିତ ହେଲେ, ତତୋଧିକ ଚକିତ ହେଲା ଧଳା ବାଘଟି । ସେ ପୂର୍ବବତ୍ ଶୋଇ ରହି ଯୁବକଟିର ଗତିବିଧି ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ । କୌତୁହଳରେ ଦେଖୁଥାଏ । ହଠାତ୍ ଘଟଣାଟା ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଲ୍ଲା ଯଦି ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ଛପର ଫାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି, ବଦି ବାଘଟି ହୁଏତ ଭାବିଥିବ । ଏହା ବି ତା' ପାଇଁ ଏକ ବିସ୍ମୟ । ଖାଦ୍ୟ ଖାଦକର ମୁହଁକୁ ଆପେଆପେ ଆସେ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ତାକୁ କଠୋର ପ୍ରୟାସ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ମାତ୍ର ଏଠାରେ ଶିକାରଟି ଆପେଆପେ ତା' ସାମ୍ନାରେ ଆସି ହାଜର ! ଏହା ଆଲ୍ଲାଙ୍କ ଅପାର କରୁଣା ନୁହେଁ ତ ଆଉ କ'ଣ ! ଧଳା ମହାବଳ ବାଘଟି ଶୋଇଛି ଆଉ ଦେଖୁଛି ସାମ୍ନାରେ ଉପସ୍ଥିତ ତା'ର ଶିକାର ।

ଏପରି ଏକ ଅହେତୁକ ପ୍ରାପ୍ତିରେ ତା'ର ଆଖି ଦୁଇଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ଧଡ଼ପଡ଼ ହୋଇ ଠିଆ ହେଲା । ଦୃଷ୍ଟି ତା'ର ଶିକାର ଉପରେ ନିବଦ୍ଧ ଥାଏ । ଶିକାରଟି ବି ଭୟରେ ଥରିଥରି ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଲାଇ ଆଣି ଦେଖିଲା, ଏଠାରୁ ମୁକ୍ତିର କୌଣସି ଦରଜା ନାହିଁ । ସେ ନିରାଶ ହେଲା । ବାଘଟିର ଆଖିର ଭାଷା ସେ ବେଶ୍ ପଢ଼ି ପାରୁଥାଏ । କମ୍ପିତ ଦେହରେ ପଛକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଘୁଞ୍ଚି ନିରୁପାୟ ଯୁବକଟି ତାରବାଡ଼କୁ ଆଉଜି ଜୀବନର ଭରସା ତୁଟାଇ କରୁଣା ନେତ୍ରରେ ବାଘଟିକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା । ହାତ ଯୋଡ଼ି କମ୍ପିତ ହସ୍ତରେ ତାକୁ ଜୀବନ ଭିକ୍ଷା ମାଗିଲା ।

ଶିକାରୀ ଶିକାରର କରୁଣ ଅବସ୍ଥାକୁ ବିଚାର କରି ଶିକାରକୁ ଦୟା ପ୍ରଦର୍ଶନ ଏକ ବିତ୍ତମନା, ଶିକାରଟି ଯେତେ କ୍ରନ୍ଦନ ଏବଂ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ବି ତା'ର ମୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ । ଶିକାର ଯେତେ ବିକଳ ହେଉ ପକ୍ଷେ, ଯେତେ ନେହୁରା ହେଉ ପକ୍ଷେ, ଯେତେ ଶ୍ଵରକ୍ ପାଖେ ଶରଣ ପଶୁ ପକ୍ଷେ ସେ ସବୁ ବିଫଳ ଯାଏ । ଶିକାରୀ ଶିକାରକୁ ମୁକ୍ତି ଦିଏ ନାହିଁ । ତିଳେ ମାତ୍ର କରୁଣା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ ନାହିଁ । ନିଷ୍ଠୁରତା ପରିତ୍ୟାଗ କରେ ନାହିଁ । ହୃଦୟ ତା'ର କରୁଣାରେ ବିଗଳିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ ସେ ତା'କୁ ହତ୍ୟା କରେ । ମର୍ଜି ଅନୁସାରେ ଖାଏ । ପଶୁପକ୍ଷୀଠାରୁ ମଣିଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସର୍ବତ୍ର, ସର୍ବଦା ଏହା ପରିଦୃଷ୍ଟ ।

ଏଥର ବାଘଟି କେଇ ପାଦ ଆଗେଇ ଆସିଲା ଯୁବକଟି ନିକଟକୁ । ପ୍ରାୟ ଦୁଇହାତ ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇ ଯୁବକଟିକୁ ଅପଲକ ନୟନରେ ଚାହିଁ ରହିଲା । ଆଖି ଦୁଇଟି ଆନନ୍ଦରେ ତା'ର ଚିକ୍‌ଚିକ୍ କରୁଥାଏ ।

ହଠାତ୍ ମୁଷାଟିଏ ବିରାଡ଼ିର ସାମ୍ନାସାମ୍ନି ହୋଇଗଲେ ଯେମିତି ପଳାୟନର ଚେଷ୍ଟା ପରିତ୍ୟାଗ କରି କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ମୁକ୍ତି କଥା ଚିନ୍ତାକରି ପାରେନାହିଁ ଅତ୍ୟଧିକ ଭୟ ହେତୁ; ଏବଂ ଶିକାରୀ ବିଲେଇଟି ତା'ର ଅସହାୟତା ଉପଭୋଗ କରୁଥାଏ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଏବେ ଠିକ୍ ସେଇ ଅବସ୍ଥା ଯୁବକଟିର । ବିଲେଇଟିମଧ୍ୟ ଚତୁର୍ଦ୍ଧାତ୍ ମୁଷାଟିକୁ ଝାମ୍ପ ମାରେ ନାହିଁ । ଠିକ୍ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସଚେତନ ହୋଇ ଯେତେବେଳେ ମୁଷାଟି ପଳାୟନ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରେ, ଚତୁର ବିଲେଇଟି ପଞ୍ଜାରେ ଧରି ମୁଷାଟିକୁ ଟାଣି ଆଣେ ନିକଟକୁ । ଏମିତି କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ନିଷ୍ଠୁର ଖେଳ ଚାଲେ ବିଲେଇ ଓ ମୁଷା ଭିତରେ । ଯେତେବେଳେ ବିଲେଇ ଦେଖେ, ମୁଷାଟି ପଳାୟନର ସମସ୍ତ ସାମର୍ଥ୍ୟ ହରେଇ ବସିଛି ଏବଂ ଖେଳ ଆଉ ଜମୁ ନାହିଁ ; ମରଣାନ୍ତକ ପଞ୍ଜା ମାରି ମୁଷାଟିକୁ ଖତମ କରି ଚଳୁ କରି ଦିଏ ।

ବାଘ ଆଉ ବିଲେଇ ଦୁଇ ଭଉଣୀ । ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରିର । କଥାରେ ଅଛି “ବାଘ ନ ଦେଖିଲେ ବିଲେଇ ଦେଖ” । ସେଇ ସୂତ୍ରରେ ବାଘଟି ଅପେକ୍ଷା କଲା ତା' ଶିକାରଟି ଏଥର ପଳାୟନ ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟିତ ଅଛି ନା ନାହିଁ । ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ଅତିବାହିତ ହୋଇଗଲା । ଯୁବକଟି ସେମିତି ମୌନ ହୋଇ ବସିଥାଏ । ଭୟର ତାବତା ହେତୁ ଏକ ପ୍ରକାର ସଂଜ୍ଞାହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥାଏ । ସେଥିପାଇଁ ପଳାୟନର

କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଉ ନଥାଏ । ବାଘଟି ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ତା'ର ଆଗ ଗୋଡ଼ ପଞ୍ଜାଟି ଟିକେ ଛୁଆଇଁ ଦେଇ ଚେତେଇ ଦେଲା ଶିକାରକୁ - ଟିକେ ପଲେଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଦେଖୁନୁ ? ତଥାପି ଶିକାରର କୌଣସି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦେଖିଲା ନାହିଁ । ବରଂ ଶିକାର ବେଳକୁ ବେଳ ଆହୁରି ସଂକୁଚିତ ହୋଇଯାଉଥାଏ । ବାଘଟି ଅବଶ୍ୟ ତିନି ଥର ତାର ପଞ୍ଜା ଛୁଆଇଁ ପଳାୟନ ପାଇଁ ଟିକିଏ ଚେଷ୍ଟା କରି ଫଳାଫଳ ପରଖିବା ପାଇଁ ସୁଚନା ଦେଲା । ନା ଖେଳ ଆଉ ଜମୁ ନାହିଁ ଜମାରୁ - ବାଘ ଭାବୁଥାଏ । ତେଣୁ ବିରକ୍ତିରେ ଗୋଟାଏ ଗର୍ଜନ କଲା ସେ ।

ଦର୍ଶକ ଭିତରେ ଭୟର କୋଳାହଳ ଶୁଣାଗଲା ଅହରହ । ଚପଲ, ଭଙ୍ଗା ଇଟାବିଶେଷ ନିକ୍ଷେପ କରାଗଲା ଦୁଷ୍ଟ ବାଘଟି ଉପରକୁ । ଏ କୋଳାହଳ ଅସହ୍ୟ ଚିର ନିସ୍ତବଧତାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ଅରଣ୍ୟବାସୀ ବାଘଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ; ଜନତାର ତା' ପ୍ରତି ଅବଜ୍ଞା ପ୍ରଦର୍ଶନ ତଥା ଭେଲା ଓ ଚପଲ ମାଡ଼ । ସୁରକ୍ଷା ବଳୟ ଯଦି ନ ଥାନ୍ତା ସେ ଗୋଟାଏ ଲମ୍ଫରେ କେତୋଟି ମୁଣ୍ଡ ଚଳୁ କରି ଦେଇଥାନ୍ତା ଅବିଳମ୍ବେ ! ହାୟରେ କପାଳ ! ବାଘଟି ଭାବିଲା ଏବଂ ଅଜ୍ଞାସ୍ୟ କଲା ଗୋଟିଏ ଗର୍ଜନ ଛାଡ଼ି । ଏଥର ମୋର କରାମତି ଦେଖିବାକୁ ଋହଁ ? ଅବିଳମ୍ବେ ଥାବା ଉତ୍ପିତ କରି ପଞ୍ଜାରେ ଆଘାତ କଲା ଯୁବକଟିକୁ । ଯୁବକଟି ଲହୁ ଲୁହାଣ ହୋଇଗଲା । ମେଞ୍ଚାଏ ମାଂସର ପିଣ୍ଡୁଳା ଭଳି ଯୁବକଟି ବାଘଟି ଆଗରେ ପଡ଼ିଥାଏ ସଂଜ୍ଞାହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ।

ଏବେ ବାଘଟି ଅପେକ୍ଷା କଲା ତା' ଶିକାରଟି ମୂର୍ଚ୍ଛାହତ ନା ପଲେଇ ଯିବାର ସୁଯୋଗ ଅପେକ୍ଷାରେ ଅଛି ? ଏତିକି ବେଳେ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କର ଚିତ୍କାର ଶାନ୍ତି ପ୍ରିୟ ଏହି ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁଟିକୁ ଆହୁରି ଉତ୍ତ୍ରିପ୍ତ କରିଦେଲା । ଗୋଟାଏ ଝରକାରେ ପଞ୍ଜା ମାରି ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରତ ତା'ର କୋମଳ ପ୍ରାଣଟିକୁ ତା' ଶରୀରରୁ ଅଲଗା କରିଦେଲା ଏବଂ ମୃତ ଯୁବକଟିର ବେକକୁ କାମୁଡ଼ି ଧରି ନିଭୃତରେ ଭୋଜନ ନିମନ୍ତେ ନେଇଗଲା ।

ଏ ଭୟଙ୍କର ଦୃଶ୍ୟ ଅବଲୋକନ କରି ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଥୋଡ଼ାଏ ଆତଙ୍କରେ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲେ । ଥୋଡ଼ାଏ ମୋବାଇଲ ଓ କ୍ୟାମେରାରେ ପ୍ରତିଟି ଦୃଶ୍ୟର ଫଟୋ ଉତ୍ତୋଳନ ସହିତ ଭିଡ଼ିଓ ରେକର୍ଡ଼ିଙ୍ଗ ବି କରୁଥିଲେ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସେ ସୁବିଧା ଥିଲା ।

ଏ ଖବର ଶୁଣି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମାତ୍ର ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଦୂରଦର୍ଶନର ଫଟୋ ସାମ୍ବାଦିକ, ଖବରକାଗଜ ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ଘଟଣା ସ୍ଥଳକୁ ଛୁଟିଲେ । ସେମାନେ ମୃତ ଯୁବକଟିର ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ବାଘଟିର ଫଟୋ ନେଲେ । ଦର୍ଶକ ମାନଙ୍କଠାରୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଶ୍ୟର ଭିଡ଼ିଓ ରେକର୍ଡ଼ିଙ୍ଗ ବି ସଂଗ୍ରହ କଲେ । ଘଟଣା ଘଟିବାର କେଜଟି ଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ଏହି ଶାନ୍ତ, ନିରାହ ଯୁବକଟି ସହିତ ହିଂସ୍ର ବାଘଟିର ନିଷ୍ଠୁର, ବର୍ବରୋଚିତ ଆଚରଣର ଚିତ୍ର ଦୂରଦର୍ଶନରେ ପ୍ରସାରଣ କଲେ । ସମ୍ବାଦପତ୍ର ମାନଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ତଥା ଆକର୍ଷଣୀୟ ଖବର ହିସାବରେ ହିଂସ୍ର ବାଘଟିର ଫଟୋ ସହ ଯୁବକଟିର ଉଦୟ ଜୀବିତ ଓ ମୃତ ଅବସ୍ଥାର ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଫଟୋ ପ୍ରକାଶ କଲେ ।

ଘଟଣା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଥିବା ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ଦର୍ଶକମାନେ ଏହି ହିଂସ୍ର, ପାପିଷ୍ଠ ବାଘଟିକୁ ତା'ର ଏତାଦୃଶ ଆଚରଣ ପାଇଁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ । ସେତେବେଳେ ହାତରେ ସେମାନଙ୍କର ବନ୍ଧୁକଟିଏମାନ ନଥିବାରୁ ଅବସୋସ କଲେ । ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ବାଘଟିର । ସେ ଜନ୍ମ ନେଇଛି କେବଳ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ । ତା'ର ଜନ୍ମ ଆଉ କେତୋଟି ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ହୋଇଥିଲେ ଅଧା ବୟସରେ ଅବଶ୍ୟ ମଣିଷ ହାତରେ ମରିବାର ଥିଲା ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନା । ଆଧୁନିକ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ରରେ ବଳାୟାନ୍ ମଣିଷ, ଅରଣ୍ୟରେ ବାସ କରୁଥିବା ଏହି କମନୀୟ ରୂପକାନ୍ତରେ ଗଢ଼ା ବିଧାତାଙ୍କ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ସୃଷ୍ଟିଟିକୁ ନିଜର ସଉକ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ହତ୍ୟାକରି ଏବେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ବେଳେ, ଏଇ ମଣିଷ ପୁଣି ନିଜର ସଉକ ପାଇଁ ବି କେତୋଟି ବାଘକୁ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ତେଣୁ ସଉକ ପାଇଁ ଏବେ ଜୀବିତ ଏଇ ଅସହାୟ ବାଘ କେତୋଟିକୁ ମାରି ଦେଲେ ତାକୁ ଶେଷରେ କି ଗୌରବ ମିଳିବ ? ସେଇ ନ୍ୟାୟରେ ଏବେ ସେମାନେ ଆଶିଂକ ସ୍ଵରକ୍ଷିତ ।

ସେଦିନ ଆମ ଦେଶରେ ଦର୍ଶକମାନେ ଦୂରଦର୍ଶନ, ଖବର କାଗଜ ଇତ୍ୟାଦି ମାନଙ୍କରେ ବାଘଟିର ଏପରି କୁରତା, ବିଚାରହୀନତା ଦେଖି ତା'ର ଆଚରଣକୁ ଛି....ଛି.... କରୁଥିଲେ । ଯୁବକଟିର ଏପରି ଦୟନୀୟ ମୃତ୍ୟୁ ବାଘଟି ଦ୍ଵାରା ହୋଇଥିବାରୁ ହାୟହାୟ ବି କରିଥିଲେ । ଆମ ଦୂରଦର୍ଶନବାଲାଏ ଯୁବକଟିର ମୃତ୍ୟୁରେ ମିଥ୍ୟାମାଣ ହୋଇ ସାରାଦିନ ଏପରିକି ତହିଁ ପରଦିନ ବି (ଅହୋରାତ୍ର)

ଏହି ଦୃଶ୍ୟଟିକୁ ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜୀ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱର ଅଗଣିତ ଜନତାଙ୍କୁ ଦେଖେଇଥିଲେ । ସାରା ବିଶ୍ୱ ବି ଶିହରି ଉଠିଥିଲା ବାଘଟିର ଏପରି ନୃଶଂସ ଆଚରଣ ତଥା ଯୁବକଟିର କରୁଣ ମୃତ୍ୟୁର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି । ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଅବଲୋକନ କରି କେତେକ ବି ବିଳପି ଉଠିଲେ । ଏପରି ଏକ ଘୃଣ୍ୟ, ଦୟାହୀନ, ହିଂସ୍ର ଆଚରଣ ପରେ ବି ବାଘଟି ଯେ ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇ ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ଦର୍ଶକମାନେ କ୍ଷୋଭ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ମୋଟାମୋଟି ଘଟଣାଟି ଆମ ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟ ଜନମାନସକୁ ହଲତଲ୍ କରିଦେଲା । ଯେଉଁମାନେ କୌଣସି କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଏ ଅପୂର୍ବ ଦୃଶ୍ୟଟିକୁ ଦେଖିବାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲେ, ସେମାନଙ୍କର ଅବଶ୍ୟ ଅବସୋସର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଖବରକାଗଜରେ ଫଟୋ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିଲେ । ମାତ୍ର ଏତକ କ’ଣ ଯଥେଷ୍ଟ କି; ଯେତିକି ଲାଗିଥାନ୍ତା ଦୂରଦର୍ଶନରେ ସେ ସବୁର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରସାରଣ ଦେଖି !

ବୈକୁଣ୍ଠପୁରରେ ପ୍ରଭୁ ନାରାୟଣ ତାଙ୍କ ସହଧର୍ମିଣୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ସହ ବସି ଖୁସି ମନାଉଥିଲେ । ହଠାତ୍ ନାରଦ ଯାଇ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲେ । ପୂର୍ବରୁ ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କର ବେଗବାନ ଯାନ ଢିଙ୍କିରେ ବସି ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପହଞ୍ଚି ସର୍ବ ପ୍ରଥମେ ଖବର ବିତରଣ କରି ଆସିଥିବାରୁ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ପ୍ରଥମ ଏବଂ ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସାମ୍ବାଦିକ ଭାବେ ସେ ନାମ କମେଇ ଥିଲେ । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଦୂରଦର୍ଶନ ତାଙ୍କଠାରୁ ଢେର ଆଗରେ । ଢିଙ୍କିଟିକୁ ଅତି ବେଗରେ ଚାଳନା କରି ବି ଦୂରଦର୍ଶନଠାରୁ ଆଗରେ ଖବର ପହଞ୍ଚାଇବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ହେଉ ନାହିଁ । ଏଇ ବିଫଳତା ହିଁ ତାଙ୍କୁ ମୁହଁଟିକୁ ଅମିଳା କରିବା ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରିଥିଲା । ତା’ ଛଡ଼ା ଅତିବେଗରେ ଢିଙ୍କିଟିକୁ ଚଳେଇଥିବାରୁ ପୁରୀ ଝାଳରେ ଗୋଧୋଇ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ସଦା ହସହସ ମୁହଁଟି ତାଙ୍କ ବିମର୍ଷିତାରେ କରୁଣ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ବାଘଟି ଦ୍ୱାରା ଯୁବକଟିର ମୃତ୍ୟୁଜନିତ ଦୁଃଖ ନାରଦଙ୍କଠି ବି ସଂକୁମ୍ଭିତ ହୋଇ ସାରିଥାଏ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରର ମଣିଷଙ୍କଠାରୁ ।

ନାରଦଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ସହାସ୍ୟ ବଦନରେ ନାରାୟଣ ପଚାରିଲେ- ‘କିହୋ କଥା କଣ ? ତମର ଏମିତି ଅବସ୍ଥା କାହିଁକି ? ପୁରୀ ଝାଳରେ କୁଡ଼ୁ ବୁଡ଼ୁ ହୋଇଛ । ସଦା ପ୍ରସନ୍ନ ମୁହଁଟି ତମର ଏବେ ଦୁଃଖରେ ଅଭିଭୂତ- କାରଣ କଣ ?’

କାନ୍ଦକାନ୍ଦ ପ୍ରାୟ ନାରଦ କହିଲେ- ‘ମୁଁ ଅଧମ ଆପଣଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଖବରଟା ଜଣେଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରରେ ଦୂରଦର୍ଶନବାଲାଏ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ତାହା

ଜଣାଇବା ପୂର୍ବରୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ବାସିନ୍ଦାଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଲେ । ଆପଣ ଦେଇଥିବା ସେ କାଳର ସେଇ ପୁରୁଣା ଡିଙ୍କିଟା ଏବେ ଆଉ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରର ଦୂରଦର୍ଶନ ସହିତ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରିପାରୁ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କୁ ସମ୍ଭାବନା ପ୍ରଥମେ ଶୁଣେଇବି ବୋଲି ଖୁବ୍ ବେଗରେ ଡିଙ୍କିଟିକୁ ଚଳାଇବା ଫଳରେ ଏବେ ମୋର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ।

ନାରାୟଣ ନାରଦଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ବନା ଦେଇ କହିଲେ ଆଛା ଆଛା । ଡିଙ୍କି ଯାନ କଥା ପରେ ବୁଝିବା । ତୁମେ ଆଣିଥିବା ଖବରଟି ଆଗେ କୁହ । ଅଗତ୍ୟା ନାରଦ ଏକା ନିଶ୍ବାସକେ ଘଟଣାଟି ଆମ୍ଭଲବ୍ଧ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଗଲେ ।

ଘଟଣାଟି ଶୁଣି ସାରିଲା ପରେ ବି ନାରଦଙ୍କ ବିମର୍ଷିତା ନାରାୟଣଙ୍କୁ ସଂକ୍ରମିତ ହେବାର କୌଣସି ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ବରଂ ପୂର୍ବ ଭଳି ସହାସ୍ୟ ବଦନରେ କହିଲେ, ‘ଏଇ କଥା ତ- ଏତେ ବ୍ୟସ୍ତ ବିମର୍ଷ କାହିଁକି ? ସତଟା କ’ଣ ବୁଝେଇବା ପାଇଁ ପୂର୍ବ ଥର ଭଳି ଏବେ ମୋତେ ତମକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନା କ’ଣ ?’ ନାରଦ ହଁ କି ନା କହିବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ସେ ଦିନର ହଟହଟା କଥା ମନେ ପଡ଼ିଗଲା :

ଅତୀତରେ ଥରେ ବୁଢ଼ା ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶରେ ନାରାୟଣ ଓ ଯୁବା ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶରେ ନାରଦ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରରେ ପହଞ୍ଚି ଉଭୟେ ଜଣେ ବିଧବା ବୁଢ଼ୀ ଘରେ ଅତିଥି ହୋଇଥିଲେ । ବୁଢ଼ୀଟିର ଅତି ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟିଏ ଥିଲା । ନାରଦ ନିଜର ପରିଚୟ ଭୁଲିଯାଇ ସେଇ ଝିଅଟି ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ନାରାୟଣ ଏଇ ମଉକାରେ ନାରଦଙ୍କୁ ସେହି ବିହ୍ୱଳିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଛାଡ଼ି ବୈକୁଣ୍ଠପୁର ଲେଉଟି ଆସିଲେ । ଯୁବା ବ୍ରାହ୍ମଣ ବେଶରେ ନାରଦ ସେଇ ଝିଅଟି ସହିତ ଘର ସଂସାର କରି ଗଣ୍ଡେ ଛ’ଟା ପିଲା ବି କମେଇଲେ । ଦିନେ ପ୍ରବଳ ବନ୍ୟା ଜଳ ମାଡ଼ି ଆସି ଘର, ଦ୍ୱାର ସବୁ ଭସେଇ ନେଲା । ଯୁବକ ବ୍ରାହ୍ମଣଟି ପିଲା, ଛୁଆ ସହିତ ନିଜ ଘରଣୀଟିକୁ କାଖେଇ, କାନ୍ଧେଇ, ମୁଣ୍ଡେଇ ବନ୍ୟାଜଳ ଅତିକ୍ରମ କଲା ବେଳେ ବନ୍ୟା ଜଳ ତାଙ୍କ ନାକକୁ ଛୁଅନ୍ତେ ଅଗତ୍ୟା ପ୍ରାଣ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ନାରାୟଣଙ୍କ ଶରଣ ପଶିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଦି’ଟା ଛୁଆ ଭାସି ଯାଇଥାନ୍ତି । ନାରଦ ବିକଳ ହୋଇ କାନ୍ଦୁଥାନ୍ତି । ସର୍ବଦର୍ଶୀ ପ୍ରଭୁ ପଚାରିଲେ- ‘ଇଏ କ’ଣ ହେଉଛି ନାରଦ ?’

ନାରଦଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଦୁଃଖର ଛାୟା ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଅପସରି ଗଲା ଏବଂ ପୂର୍ବ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଏବେ ତାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଯିବାରୁ ଲଜ୍ଜାରେ ମୁହଁଟି ଆରକ୍ତ

ହୋଇଗଲା । ସ୍ବାଭାବିକ କଥା । ଆଜନ୍ମ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ସେ । ଶେଷରେ ନାରାୟଣଙ୍କ ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ପଡ଼ି ସଂସାର ଜଞ୍ଜାଳରେ ଘାଣ୍ଟିଚକଟି ହେଲେ, ହଟହଟା ବି ହେଲେ । ଏଥର ଯେତେ ଯାହା ହେଲେ ବି ସେ ଆଉ କଦାଚ ନାରାୟଣଙ୍କ ପାଳରେ ପଡ଼ିବେ ନାହିଁ କି ଆଉ ହଟହଟା ହେବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଭାବିଲେ ।

ନାରାୟଣ ସ୍ଥିତ ହସି ନାରଦଙ୍କୁ କହିଲେ- ଏ ଘଟଣାରେ ଏତେ ଦୁଃଖିତ ଓ ମିୟମାଣ ହେବାର ତ କିଛି କାରଣ ଦେଖୁ ନାହିଁ ! ତୁମେ ତ ପୂର୍ବେ ଏହାଠାରୁ ତେର ଅଧିକ ଦୁଃଖଦ, ମର୍ମାନ୍ତଦ କାହାଣୀ ସବୁ ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଦେଖି ଆସି ମୋତେ ଶୁଣାଇଛ । ତାହା ଏବେ ତମ ମନେ ପକେଇ ଦେଉଛି ଶୁଣ !

ଦିଲ୍ଲୀରେ ଏଇ ଅଳ୍ପ କେଇଟି ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ରାତି ଆଠଟା ବେଳେ ଗୋଟିଏ ବସର ଡ୍ରାଇଭର, ହେଲପର, କ୍ଲିନର ଆଉ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗମାନେ ମିଶି ସେହି ବସରେ ଯାଉଥିବା ପୁଅଟିକୁ ମରଣାତ୍ମକ ମାଡ଼ ଦେଇ, ବାନ୍ଧି ପକାଇ ତା' ସାମ୍ନାରେ ତା'ର ବାନ୍ଧବାଟିକୁ ଅତି ବିଭୟ ଭାବରେ ଧର୍ଷଣ କଲେ । ସେତିକିରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ ହୋଇ ଝିଅଟିର ଗୁପ୍ତାଙ୍ଗରେ ଭଜା ମଦ ବୋତଲ ଓ କାଚ ଭର୍ତ୍ତି କରି ସେଇ ମୁମୂର୍ଷୁ ଝିଅ ଓ ପୁଅଟିକୁ ବସ୍ତା ଭଳି ଚଳନ୍ତା ବସରୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଲେ । ଏ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ବି କୌଣସି ଗାଡ଼ିଚାଳକ, ପଥଚାରୀ ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଖାନା ନେବାକୁ ଉଚିତ, ମନେ କଲେ ନାହିଁ । ନିଜକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲାଉଥିବା ମଣିଷ ଯାହା କଲା, ହିଂସ୍ର ପଶୁ ପାଖରେ ବି ଏପରି ମାନସିକତା କଷ୍ଟନାତୀତ ।

ଓଡ଼ିଶାରେ ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାରରେ ଗୋଟିଏ ଅସହାୟ ଝିଅକୁ କେତେ ଜଣ ପୁରୁଷ ମରଣାନ୍ତକ ଧର୍ଷଣ କରି, ମରିଯାଇଥିବା ମନେ କରି ବିଲ ମଝିରେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲେ । ତହିଁ ପରଦିନ ଝିଅଟିର ଉଦ୍ଧାର କରାଗଲା ମୁମୂର୍ଷୁ ଅବସ୍ଥାରେ । କାଲେ ବଞ୍ଚି ରହିଲେ, ଦୋଷୀମାନଙ୍କର ନାଆଁ, ଠିକଣା ବତେଇ ଦେବ, ସେଇ ଭୟରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଲୋଭନରେ ଶିକାର ବନି ହେଉ ଅଥବା ଠିକ୍ ରୂପେ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ନକରି ଡାକ୍ତର ବିଷାକ୍ତ ସାପ କାମୁଡ଼ା ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ଦେଇଦେଲେ । ପରେ ଘଟଣାଟି ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିବାରୁ ସରକାର ଝିଅଟିର ଚିକିତ୍ସା ଭାର ନେଲେ, କିନ୍ତୁ ଝିଅଟି ବଞ୍ଚି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ସେମିତି ବହୁ ପୂର୍ବରୁ ଶାନ୍ତିଲତାର ଧର୍ଷଣ ଓ ବିଭୟ ହତ୍ୟା, ବିରିଡ଼ି ଛବିରାଣୀର

ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ଷଣ ଓ ହତ୍ୟାର ଅନେକ ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମୋ ନଜରକୁ ଆଣିଛି । ଆଜି ବି ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁର ଯାଇ ଦେଖ କେଉଁଠି ନା କେଉଁଠି ମଣିଷ ଘଟାଇ ଚାଲିଛି ଏମିତି ସବୁ ବିଭିନ୍ନ ଘଟଣାମାନ । ତା ମନରେ ଏଥିପାଇଁ ନା ଅନୁଶୋଚନା ଅଛି ନା ଭାବାନ୍ତର ! କେଉଁ ଗୁଣରେ ସେ ଏବେ ପଶୁଠାରୁ ଉନ୍ନତ ଓ ବିବେକୀ ? ଏ ସବୁ ଘଟଣାଠାରୁ ବୁଦ୍ଧିଷ୍ଟ ବାଘଟିଏ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ହେଲା ଭୋକ ଉପାସରେ ଜର୍ଜରିତ ହୋଇ ସାମ୍ନାରେ ମଣିଷଟିଏ ଦେଖିବା ପରେ ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ଯଦି ତା'କୁ ମାରି ଖାଇଦିଏ ତେବେ ସେଥିରେ ଅସ୍ୱାଭାବିକତା କେଉଁଠି ରହିଲା ? ଏ ଘଟଣାରେ ବାଘକୁ ନିନ୍ଦୁଥିବା ମଣିଷଟିର ସାମ୍ନାରେ ଯଦି ଅକସ୍ମାତ୍ ଜୀଅନ୍ତା ରୋହି ମାଛଟିଏ ହାବୁଡ଼େ ପଡ଼େ, ତାକୁ ସେ ଅନ୍ଧରେ ନ ପୁରାଇ କ'ଣ ଛାଡ଼ି ଦେବ କି ? ତାହା ଆଲ୍ଲାଙ୍କ ବରଦାନ ନ ଭାବି ଆଉ କ'ଣ ଭାବିବ ? ବାଘ-ଅରଣ୍ୟର ପଶୁ ସେ । ଅରଣ୍ୟରେ ଦିନରାତି ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ବିଚରଣ କରେ । ଭୋକ ଲାଗିଲେ ଶିକାର ଖୋଜେ । କେବଳ ଆହାର ପାଇଁ ଶିକାର କରେ । ସଉକ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଆଉ ନିଜକୁ ବିଜ୍ଞ ମନେ କରୁଥିବା ମଣିଷ କିନ୍ତୁ ସଉକରେ ବାଘ ଶିକାର କରେ ।

ଏବେ ତୁମେ ନିଜେ କୁହ - ହିଂସ୍ର କିଏ, ମଣିଷ ନା ବାଘ ? ଅବଶ୍ୟ ବାଘ କେବେ ବି ସଉକରେ ମଣିଷ ମାରେ ନାହିଁ । ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ କେବେ କେମିତି ମଣିଷ ମାରେ । ନଚେତ୍ ମଣିଷ ହିଁ ବାଘକୁ ମଣିଷ ମାରିବା ପାଇଁ ପରୋକ୍ଷରେ ବାଧ୍ୟ କରେ ।

ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି ଲୁଚି ଛପି ମାରିଲା ବେଳେ ସମୟେ ସମୟେ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଭ୍ରଷ୍ଟ ହୁଏ । ଗୁଳି ତା ମର୍ମସ୍ଥଳୀରେ ନ ବାଜି ଗୋଡ଼ରେ ବା ଅନ୍ୟ ଅଙ୍ଗରେ ବାଜେ । ଫଳରେ ବାଘଟି ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହୋଇଯାଏ । ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ଷିପ୍ର ପ୍ରାଣୀ- ହରିଣ, ସମ୍ବର ଇତ୍ୟାଦି ପଶୁମାନଙ୍କ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇ ଶିକାର କରିବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । ନ ଖାଇ କ'ଣ ମରିଥାନ୍ତା ? ତେଣୁ ସହଜ ତଥା ବାସ୍ତବ ଉପାୟଟିଏ ବାଛି ନିଏ । ଗୃହପାଳିତ ପଶୁ ନଚେତ୍ ହାବୁଡ଼େ ପଡ଼ୁଥିବା ମଣିଷ ଶିକାର କରିବା ସହଜ ହୁଏ । ଏହା ହିଁ ହେଉଛି ବାଘ ମଣିଷଖୁଆରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବାର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ । ବଣରେ ପଶୁ ଶିକାର କରି ନପାରି ଶେଷରେ ମଣିଷଖୁଆ ବାଘର ଅପବାଦ ମୁଣ୍ଡେଇ, ଅକାଳରେ ତାକୁ ବିଦାୟ ନେବାକୁ ପଡ଼େ ସେଇ ମଣିଷ ହାତରେ ।

ଦୁଃଖରେ ଅଭିଭୂତ ନାରଦଙ୍କର ମୁହଁଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଉଠିଲା । ସେ'ବି ଦିବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରକୁ ଅନାଇ ଦେଖିଲେ ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ନିଷ୍ଠୁର, ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ୱେଷୀ ଏଇ ମଣିଷ ! ନିଜକୁ ବୁଦ୍ଧିମାନ, ବିଚାରବନ୍ତ ମନେ କରୁଥିବା ଶିଶିପତି, ସମାଜପତି ଶାସନାଧିଶ (ତାଲିକା ଅବଶ୍ୟ ବହୁତ ଲମ୍ବା) ନିଜର ଭୋଗବିଳାସ ଓ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ କେତେକେତେ ଦୁର୍ଘର୍ମ କରି ବସୁଛି ଅହୋରାତ୍ର । ସେ ତା'ର ବିଳାସ ପାଇଁ ଯେତିକି ଭବନ ନିର୍ମାଣ କରୁଛି, ସେତିକି ଖର୍ଚ୍ଚରେ ହୁଏତ ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ବାସହୀନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଗୃହ ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ହୋଇ ପାରନ୍ତା । ଏମାନଙ୍କର କ୍ଷୁଧାର ଶେଷ ନାହିଁ । ବଣଜଙ୍ଗଲ, ଖଣିଖାଦାନ, ନଦୀନାଳ, ପାହାଡ଼ପର୍ବତ, ଟାଙ୍ଗରାକୃଷିକ୍ଷେତ୍ର ସବୁକିଛି ଲୁଟିବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ତଥାପି କ୍ଷୁଧାର ଅନ୍ତ ହେଉ ନାହିଁ । ଧନର ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ବି ଆହୁରି ଗୋଟାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଏଣେ କୋଟି କୋଟି ମଣିଷ ପାଇଁ ଗଣ୍ଡିଏ ଆହାର ନାହିଁ । ଅଥଚ କୋଟି କୋଟି ଟନ୍ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଗୋଦାମରେ ପତିଶବ୍ଦି ଯାଏ । ବଡ଼ ବଡ଼ ହୋଟେଲରେ ଟନ୍ ଟନ୍ ଉଚ୍ଛ୍ୱିଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ଡଷ୍ଟବିନ୍ଦୁ ଯାଏ । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଶିଶୁ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ଦେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି । ଡାକ୍ତର ଅଛି କିନ୍ତୁ ହୃଦୟ ନାହିଁ । ଅର୍ଥ ଦେଇ ତାକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନ କରିପାରିଲେ, ତା' ସାମ୍ନାରେ ଛଟପଟ ହୋଇ ମରିଗଲେ ବି ତା'ର କିଛି ପରବାସ ନଥାଏ । ଶିକ୍ଷା ଏଠି ବିକ୍ରି ହୁଏ ଲକ୍ଷଲକ୍ଷ କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାରେ । ବିଦ୍ୟାଦାନ ଶବ୍ଦଟି କେବଳ ଅଭିଧାନ କିମ୍ବା ଶାସ୍ତ୍ର, ପୁରାଣରେ ସୀମିତ । ସରକାରୀ ଶିକ୍ଷାଦାନ ବସ୍ତୁତଃ ଧ୍ୱଂସସ୍ତୂପ ଉପରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ । ମଣିଷର ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଣି ଆଉ ବିଦ୍ୟୁତ୍ । ପାଣିକୁ କମ୍ପାନୀ ଶୋଷୁଛି । ବିଦ୍ୟୁତ୍‌କୁ ଅର୍ଦ୍ଧରେ ପୁରାଇ କମ୍ପାନୀ ତା'ର ଅନୁଚର ଲଗାଇ ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଶୋଷୁଛି କେତେ ପ୍ରକାରରେ, କେତେ କୌଶଳରେ । ଜନତା ଛଟପଟ ହେଉଛି । ସେଥିରୁ ତା'ର ଡ୍ରାଣ ନାହିଁ । ପ୍ରାଣ ଥିଲା ଯାଏ ଏମିତି ଶୋଷିତ ହେଉଥିବ ବୋଧେ !

ଏସବୁ ଦିବ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିପାରି ନାରଦଙ୍କର ଜ୍ଞାନୋଦୟ ହେଲା । ସେ ନାରାୟଣଙ୍କ ପାଖରେ କୃତଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ, 'ପ୍ରକୃତରେ ମୋର ବୁଦ୍ଧିବାରେ ଟିକିଏ ଭୁଲ ରହିଯାଇଥିଲା । ଠିକ୍ କଥା ହେଉଛି ମଣିଷଟିଏ ବାଘଠାରୁ ଆହୁରି ଭୟଙ୍କର, କୁର ଏବଂ ହୃଦୟହୀନ, ଯଦି ସେ ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ହରାଇଥାଏ ଯାହା ସଚରାଚର ଦୃଶ୍ୟମାନ ବର୍ତ୍ତମାନ ମର୍ତ୍ତ୍ୟପୁରରେ ।

ବାଘ ଦୁର୍ବଳ ଶିକାରଟିକୁ ଖେଳେଇ ଖେଳେଇ ମାରେ । ସବଳ ମଣିଷ
ଦୁର୍ବଳ ମଣିଷକୁ ଶୋଷି ଶୋଷି ମାରେ । ତପାତ୍ କେବଳ ଏତିକି ଯେ, ବାଘ
ନାଟକବାଜି କରେ ନାହିଁ । ମଣିଷ ଦ୍ରାଣକର୍ତ୍ତାର ପରିଚୟ ଦେଇ ନିର୍ମମ ଭାବରେ
ତାକୁ ଶୋଷୁ ଥାଏ - ଅହୋରାତ୍ର ।

ଅପ୍ରକଟ ସତ୍ୟ

କ୍ଷୁଦ୍ର ବହି ଦୋକାନଟି ସାମ୍ନାରେ ରାସ୍ତା । ରାସ୍ତାର ଦୁଇପଟେ ଗୁଡ଼ାଏ ଘର । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦୁଇଧାଡ଼ି ଘର ପଛରେ ଗଳି । ମଇଳା ଫିଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏହି ଗଳିଗୁଡ଼ିକ ଭିତର ଦେଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘରକୁ ପାଣି ଏବଂ ପାଇଖାନା ଲାଜନ୍ ଯାଇଛି । ମଇଳା ପକାଇବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନୀୟ ମ୍ୟୁନିସିପାଲଟି ଅବଶ୍ୟ ବଡ଼ବଡ଼ ସିମେଣ୍ଟ କୁଣ୍ଡ ଯୋଗାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ତଥାପି ମଇଳାର ଅଭାବ ନାହିଁ ଗଳିଗୁଡ଼ିକରେ । ଏଠି କୁକୁର ହଗେ । ବାଟ ଭିକାରି ବି ଅକାଳେ ସକାଳେ ହଗନ୍ତି । ଗାଈଗୋରୁ ବି ସଦାସର୍ବଦା ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ଗଳିଗୁଡ଼ିକୁ । ଏମନ୍ତ ମହତ୍ତ୍ୱ ଯେଉଁ ଗଳିଗୁଡ଼ିକ ରଖେ, ଦିନେ ପୂର୍ବାହ୍ନରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଗୋଟିଏ ଗଳି ମୁଣ୍ଡରେ ଦି' ଚାରି ଜଣ ପଥଚାରୀ ଠିଆ ହୋଇ କ'ଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଦେଖୁଦେଖୁ ଦେଖେଶାହାରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ଏବଂ ତାହା ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଅବିଳମ୍ବେ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜନସମାବେଶରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲା; ଆଉ ସେଇ ଜନସମାବେଶ ନିକଟ ଗଳିରୁ ଶୁଭିଳା ସାପୁଆ କେଳାର ଡମ୍ବରୁ ବାଦନ । ଅତିରେ ଡମ୍ବରୁ ବାଦନ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲା ନାଗେଶ୍ୱରୀ ବାଦନରେ ଏବଂ ପରେ ପରେ ତାହା ପଦ୍ମତୋଳା ଗୀତରେ ।

କୌତୁହଳ ସମ୍ବରଣ କରି ନପାରି ପାଖକୁ ଗଲି ଏବଂ ଭିଡ଼ ଭିତରେ ସାମିଲ ହୋଇଗଲି । ଦେଖିଲି ସାପୁଆ କେଳାଟିଏ ଗଳି ଭିତରୁ ପ୍ରାୟ ପଚାଶ ଗଜ ଦୂରରେ ତୀବ୍ର ସ୍ୱରରେ ନାଗେଶ୍ୱରୀ ଫୁଙ୍କୁଥାଏ ବେଶ୍ ତାଳରେ ଆଉ ଲୟରେ ବି । ଜନତା ବିପ୍ଳୟ ବିହାରିତ ନେତ୍ରରେ ନିରବତା ସହ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ କ'ଣ ସବୁ ଘଟିବାକୁ ଯାଉଛି । ହଠାତ୍ ଦେଖାଗଲା ଯେ, ଗଳିର ଏକ ଅପନ୍ତରା ସ୍ଥାନରୁ

ନାଗ ସାପଟିଏ ବାହାରି ଆସି ଫଣା ଟେକି କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସାପୁଆ କେଳା ଫୁଙ୍କୁଥିବା ନାଗେଶ୍ୱରୀଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି । ଦୋଳାୟିତ ନାଗେଶ୍ୱରୀ ଓ କେଳାର ଦୋଳାୟନାମାନ ହସ୍ତ ତଥା ଆଖୁଟି ସହିତ ସମଭାବରେ ତାଳରଖୁ ତା'ର ଉତ୍ତର ଫଣାଟିକୁ ବି ଦୋଳାୟିତ କରୁଛି ।

ହଠାତ୍ ନାଗେଶ୍ୱରୀର ସ୍ୱର ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ତା' ସହିତ ସ୍ଥିର ରହିଗଲା ଦୋଳାୟନାମାନ ନାଗେଶ୍ୱରୀ । ଫଳରେ ତାଳଭଗ୍ନ ହେବାରୁ କେଳାଟିର ହସ୍ତଟିକୁ କ୍ରୋଧିତ ସର୍ପଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଦଂଶନ କଲା ।

ସତର୍କ କେଳାଟି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଘୁଞ୍ଚିଗଲା ଅବଶ୍ୟ । ମାତ୍ର ତା'ର ଦଂଶନକୁ ଭୂକ୍ଷେପ ନକରି ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ସାପଟିର ବେକକୁ ସେ ଧରି ପକାଇଲା । ସେ ଡାହାଣ ହାତରେ ସାପଟିର ବେକକୁ ଏବଂ ବାମ ହାତରେ ତା'ର ଲାଞ୍ଜିଟିକୁ ଧରିଥାଏ ଶକ୍ତ ଭାବରେ । ଏହି ଅବସ୍ଥାରେ ବାର ଦର୍ପରେ ଆସି ସେ ଦର୍ଶକ ମାନଙ୍କ ସାମନାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଆଉ ଦେଖେଇଲା, ତା'ର ଡାହାଣ ମୁଠାର ଉପରି ଭାଗ ଯେଉଁଠି କ୍ଷୁଦ୍ର ରକ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ପରିଷ୍କାର ଦୃଶ୍ୟମାନ । ଜନତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଞ୍ଜରଣ ଦେଖାଗଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ସର୍ପଟି ଦଂଶନ କରିଛି କେଳାର ହାତଟିକୁ ତା'ର ଏତେ ସବୁ ସତର୍କତା ସତ୍ତ୍ୱେ । ସେ ରକ୍ତ ବିନ୍ଦୁ ଦୁଇଟି ସାପଟିର ଦଂଶନର ଚିହ୍ନ ବୋଲି ଜନତା ଦେଖିଲା ଏବଂ ଚିହ୍ନିଲା । ତେଣୁ ଅତିରେ ଆତଙ୍କ ଖେଳିଗଲା ଜନତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ।

ଏଥର ଅବଶ୍ୟ କେଳାର ପାଲି । ସେ ଟଳମଳ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ମୁହଁରୁ ତା'ର ବୁନ୍ଦା ବୁନ୍ଦା ଛେପ ନିର୍ଗତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଫେଣ ଆକାରରେ । ତାହା ଦେଖି ଜନତା ବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ବିବ୍ରତ ହେଲା । ସାପୁଆ କେଳାଟିଏ ଟଳମଳ ଅବସ୍ଥାରେ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଯିବା ଆଗରୁ ଜନତାକୁ ଠାରି ଜଣାଇଦେଲା ଯେ ତା' ଛାତି ପକେଟରେ ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ- ଗଦ ମହଜୁଦ୍ ଅଛି । ସମ୍ପର୍କଦାର ଜନତା କେଳାର ଠାର ବୁଝିଲା ଏବଂ ଭିଡ଼ ମଧ୍ୟରୁ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିଟି ବାହାରି ଆସି ତା' ପକେଟରୁ ଗଦ ବାହାର କରି କେଳାର ପାଟିରେ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଲା । ତା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅବିଳମ୍ବେ କେଳାଟି ମୂର୍ଚ୍ଛାହୀନ ହୋଇ ରାସ୍ତା ଧାରରେ ଶୋଇଗଲା । ତା ପୂର୍ବରୁ ଅବଶ୍ୟ କିଛି ସମୟ ବିଷ କ୍ୱାଳାରେ ସେ ଛଟପଟ ହେଲା । ହାତ ମୁଠାମୁଠା ବି କଲା । ପାଟିରୁ ତା'ର ବିନ୍ଦୁବିନ୍ଦୁ ହୋଇ ଫେଣ ବାହାରୁ ଥାଏ । ଏଣେ ଜନତା ତଟସ୍ଥ ହୋଇ ଦେଖୁଥାଏ । ଆହା...

ବିଚରା ମରିଯିବ ? ଅନେକଙ୍କ ମନରେ ଆତଙ୍କ ।

ଅବଶ୍ୟ ଏପରି ସ୍ଥଳେ କେଳା କେବେ ମରେ ନାହିଁ । ଗଦ ଖାଇ ବଞ୍ଚେ ।
ସେଥିପାଇଁ ମାତ୍ର ଅଧ ଘଣ୍ଟାଏ ଲୋଡ଼ା । ଏହା ହେଉଛି ମୋର ଅଭିଜ୍ଞତା ।

ସତକୁ ସତ ଅଧ ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ କେଳାଟି ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ହୋଇ ଉଠିଲା ।
ସାପଟିକୁ ସେ ସେମିତି ଜୋରରେ ଧରିଥାଏ ଯେମିତି ସେ ମୁହଁହତ ଅବସ୍ଥାରେ
ବି ଧରିଥିଲା । ଆଖି ଦୁଇଟା ତା'ର ରଙ୍ଗିନ୍ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ତାହା ବିଷର
ପ୍ରଭାବ ବୋଲି ଜନତା ଭାବୁଥାଏ । ଏଥର କେଳାଟି ଧରିଥିବା ସାପର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼ଟିକୁ
ଛାଡ଼ି ଦେଲା । ସାପଟି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଗୁଡ଼ାଇ ହୋଇଗଲା ତା' ଡାହାଣ ହାତରେ-
ଯେଉଁ ହାତରେ ପୂର୍ବରୁ ସେ ତା'ର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ଚିପି ଧରିଥିଲା । ଏଥର ବାମ
ହାତରେ କେଳାଟି ସାଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିବା କୋଥଳିରୁ ଛୋଟିଆ ଚିମୁଟାଟିଏ ବାହାର
କଲା । ସତର୍କରେ ସାପର ପାଟିଟିକୁ ମେଲା କରି ଚିମୁଟାରେ ତାର ବିଷ ଦାନ୍ତ
ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ଉପକ୍ରମ କଲାବେଳେ ସେ ପାଟି କରି କହୁଥାଏ ଜନତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ-

‘ଆପଣମାନେ ଅବିକା ଦେଖୁବେ ମୁଁ ଏହି ବିଷଧର ନାଗଟିର ବିଷ ଦାନ୍ତ
ଭାଙ୍ଗିବି । ସେଇ ବିଷ ଦାନ୍ତରେ ସେ ମୋତେ କାମୁଡ଼ି ଦେଇଥିଲା ତାହା ଆପଣମାନେ
ପୂର୍ବରୁ ଦେଖୁଥିଲେ । ଏଣେ ଜନତା ତାଟକା ହୋଇ ତାହି ରହିଥାଏ । କେଳାଟି
ବିଷ ଦାନ୍ତ ଭାଙ୍ଗି ଦାନ୍ତ ଦୁଇଟିକୁ ତା'ର କୋଥଳିରେ ରଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଜନତାକୁ
ଦେଖେଇଲା । ତା' ପରେ ନହୁରୁଣୀ ଭଳିଆ ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଅସ୍ତ୍ର ବାହାର
କଲା । ସାପଟିକୁ ସମବେତ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ଦେଖେଇ କହିଲା ବାବୁମାନେ ! ମୁଁ
ଧରିଥିବା ସାପଟି ଏକ ସାଧାରଣ ସାପ ନୁହେଁ । ଏହା ହେଉଛି ମଣିନାଗ । ଏହା
ନାଗ ଜାତିର ରାଜା । ଏହା ମୁଣ୍ଡରେ ମଣି ଅଛି, ମୁଁ ବାହାର କରିବି ଆପଣଙ୍କ ଆଖି
ସାମନାରେ । ଆପଣ ଆଜ୍ଞା ଦେଖୁବେ, ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖୁବେ । ତା'ପରେ ସେ
ନହୁରୁଣୀ ଭଳି ଅସ୍ତ୍ରଟିକୁ ତା' ଫେଶାର ଉପରି ଭାଗରେ ଧାରେଧାରେ ଘସିବାକୁ
ଲାଗିଲା । ସତକୁ ସତ ମାଛ ଆଖି ପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ପଦାର୍ଥଟିଏ ତା ଚିପରେ ଧରି
ଦେଖେଇଲା ଏବଂ କହିଲା, ଏଇଟି ହେଉଛି ତାର ମସ୍ତକର ମଣି । ଜନତା ବିସ୍ମୟ
ବିସ୍ଫାରିତ ନେତ୍ରରେ ତାହା ଦେଖୁଥାଏ ।

ସାପୁଆ କେଳାଟି ଏହା ପରେ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିବା ପେଡ଼ି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ
ପେଡ଼ି ଖୋଲି ତା' ଭିତରେ ସମ୍ପର୍କରେ ସାପଟିକୁ ପୁରାଇ ଶକ୍ତ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ

ରଶିରେ ବାନ୍ଧି ଦେଲା ଯେମିତି ସାପଟି ତା' ଭିତରୁ ଆଉ ବାହାରି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଚକ୍ରଲରେ ଆପଣ ଦେଖୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଦୃଶ୍ୟ ପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦୃଶ୍ୟ ଭଳି କେଳାଟି ଏଥର ତା' ବେପାର ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ଜନତାଙ୍କୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି ସେ କହୁଥାଏ- 'ମିଛ କହୁ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା । ମିଛ କହିଲେ ପାପ ଲାଗିବ ଆଜ୍ଞା । ନାଗସାପର ମସ୍ତକ ମଣି ସହଜରେ ମିଳେ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ନାଗ ସାପଟିକୁ ଧରିଲି ଆଜ୍ଞା ଆପଣମାନଙ୍କ ଆଖି ସାମନାରେ ସେଇଟି ସାଧାରଣ ନାଗ ନୁହେଁ । ସେଇଟା ଆଜ୍ଞା ମଣିନାଗ, ସାପମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ରାଜା । ମୁଁ ଗରିବ କେଳାଟିଏ, ଜାତିରେ କେଳାଟିଏ ଆଜ୍ଞା । ଆମ ଗ୍ରହରେ ଏମିତି ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ବାଧକ ସାଧୁବ ଆଜ୍ଞା । ଆପଣଙ୍କର ଏହି ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ବହୁତ କାମରେ ଆସିବ ଆଜ୍ଞା । ଏହାକୁ ତମ୍ବା ଫରୁଆରେ ରଖିବେ । ସବୁଦିନେ ସକାଳେ ଗାଧୋଇ ଠାକୁର ପୂଜା ସାରି ହଳଦୀ ପାଣିରେ ଏହି ମଣିଟିକୁ ଧୋଇ ଦେବେ ଆଜ୍ଞା । ନାଲିକନାରେ ଗୁଡ଼ାଇ ତମ୍ବା ଫରୁଆରେ ରଖିବେ ଆଜ୍ଞା । ଧନ, ଦୌଳତରେ ଘର ପୂରି ଉଠିବ ଆଜ୍ଞା । ମକଦ୍ଦମାରେ ଜିତାପଟ ହେବ ଆଜ୍ଞା । ଶତ୍ରୁମାନେ ଦୂରରେ ରହିବେ ଆଜ୍ଞା ।

କେଳାଟି ଅନର୍ଗଳ ମଣିଟିର ଗୁଣ ଗରିମା ବିଷୟରେ କହି ସାରି ଏହାର ଦାମ୍ ଗରିବ କେଳାଟି ପାଖରେ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଲା, ଯଦିଓ ଏହାର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ତେର ବେଶି ହେବ ବୋଲି କହୁଥାଏ । ଜନତା ହତବାକ୍ ହୋଇ ଚାହିଁଥାଏ । କେଳାଟି ଏଥର ଜନତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୁଝିନେଇ ଟିକିଏ ହସି ଦେଇ କହିଲା, 'ଠିକ୍ ହେଁ । କୁଛ୍ ବାତ୍ ନେହିଁ । ହମ୍ ଜ୍ୟାଦା ନେହିଁ ଲେଜେ । ଗରିବ୍ ଆଦିମ୍‌କେ ଲିଏ ଦୋଶହ ପଚାଶ ଟଙ୍କେଗା । ଏହାଠାରୁ କମ୍‌ରେ ପେଟ ପୂରିବ ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା । ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ ମଣିନାଗ ଧରାପଡ଼େ ଆଜ୍ଞା । ଆଜି ନ ନେଲେ ଭାଗ୍ୟକୁ ଚାହିଁ ବସିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଆଜ୍ଞା । ପରେ ପୁଣି ଏଥିପାଇଁ ପସେଇବେ ଆଜ୍ଞା ।

ଶେଷରେ ତେର ମୂଲତାଲ ପରେ ଅତି କଷ୍ଟରେ ଦୁଇଶତ ଟଙ୍କାରେ ମଣିଟିକୁ ସେ ବିକିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେଲା । ତା' ପରେ ଯେଉଁ ଗଦ ଟିକକ ଖାଇ ମଣିନାଗ ଭଳି ଅତି ବିଷଧର ସାପର ଦଂଶନରୁ ସେ ଏବେ ଆରୋଗ୍ୟ ହେଲା ତା'ର ଗୁଣ ଗରିମା ବଖାଣି ବସିଲା । ଏହା ପରେ ସେ ମୁଣି ଭିତରୁ ଖଣ୍ଡିଏ ଧଳା ଗଦ ବାହାର କଲା । ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ବୁଝେଇ ଦେଲା ଯେ ଏ ଗଦ ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଳେ

ନାହିଁ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ଘନ ଅରଣ୍ୟରୁ ମିଳେ । ଏ ଗଦକୁ ଚିହ୍ନି କରି ଆଣିବା କାଠିକର ପାଠ । ଏହା ଘରେ ରହିଲେ ସାପ ଦୁଆର ମାଡ଼େ ନାହିଁ । କେଳାମାନେ ଜୀବନକୁ ବିପନ୍ନ କରି ଏହାକୁ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତି । କେଜଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ଗଦ ବିକିବା ବାବଦରେ ପ୍ରାୟ ତିନିଶହ ଚାଲିଶ ଟଙ୍କା ସେ ରୋଜଗାର କଲା । ଗ୍ରାହକମାନେ ରଙ୍ଗିନ ସ୍ୱପ୍ନରେ ମସ୍ତୁଲ ହୋଇ ବିଶେଷ କରି ମଣି କିଣି ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଧନବାନ୍ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ, ସବୁ ବ୍ୟାପାରରେ ବିଜୟୀ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଏବଂ ଗଦ କିଣିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଟି ସର୍ପ ଦଂଶନ ସମ୍ଭାବନାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାର ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଧରି ସହାସ୍ୟ ବଦନରେ ବିଦାୟ ନେଲେ ।

କେଳାଟି ହୁଷ୍ଟ ଚିତ୍ତରେ ତା'ର ମୁଣି ତଥା ସାପ ପେଡ଼ିଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗିର ଦୁଇ ପାଖରେ ଓହଳାଇ ତା' ବାଟରେ ଚାଲିଗଲା ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ର ସନ୍ଧାନରେ ।

ଅବଶ୍ୟ ଆଖି ଆମର ହରେକ ଦୃଶ୍ୟ ଖୋଜୁଥାଏ । କେଉଁଠି ଦୃଶ୍ୟଟିର ସନ୍ଧାନ ମିଳିଲେ, ଅସଜଡ଼ା କାମକୁ ପଛକୁ ପକେଇ ଦେଇ, କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପାଇଁ ହେଉ ପଛେ, କୌତୁହଳ ସମ୍ବରଣ ନ କରି ପାରି ଆମେ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଦୌଡ଼ୁ । ମୁଁ ତ ସେଇ ସମାଜର ଜୀବଟିଏ । ଦିନେ ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ ଯାଉଯାଉ ଦେଖିଲି, ଜନତାର ଏକ ବିଶାଳ ସ୍ରୋତ ଛୁଟିଛି ; ସତେ କି କେଉଁ ଏକ ମେଲା ମହୋତ୍ସବରେ ସାମିଲ ହେବା ପାଇଁ । ମୁଁ ବି ସାମିଲ ହୋଇଗଲି ସେ ଦଳରେ ।

ବେଶି ଦୂର ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ରେଲ୍ ଲାଇନ୍ ତଳକୁ କ୍ଷୁଦ୍ର ଝରଣାଟିଏ । ଝରରୁ ପାଣି ଝରି ସ୍ଥାନଟିକୁ ସନ୍ତସନ୍ତୀ କରୁଛି । କେଇ ହାତ ଛଡ଼ାରେ ଆଠ ଦଶ ହାତ ଲମ୍ବା ଚଉଡ଼ାର କ୍ଷୁଦ୍ର ଅଗଭୀର ଜଳାଶୟଟିଏ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ତାର ସଂଞ୍ଚିତ ଜଳରାଶି । ଜଳାଶୟକୁ ଲାଗି କିଆ ବୁଦା ଅରାଏ । ଚର୍ତୁପାର୍ଶ୍ୱରେ ବୁଦ୍‌ବୁଦ୍‌କିଆ ଜଙ୍ଗଲର ପରିବେଶ । ତା' ତଳକୁ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ର ।

ରେଲ୍ ଲାଇନ୍ ଉପରେ ଭିଡ଼ ଆଟପଟାଳି ଭାଙ୍ଗୁ ଥାଏ । ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଭିଡ଼ ଠେଲି ଆଗକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲି କିଆବୁଦାଠାରୁ ଦଶ ହାତ ଦୂରରେ ରେଲ୍ ଲାଇନ୍ ଧାରରେ କେଳାଟିଏ ମରି ଶୋଇଛି । ମୁଣ୍ଡ ତଳେ ରଖିଛି ତା'ର ସାପ ପେଡ଼ିଟି । ସାମନ୍ୟ ଦୂରରେ ଆଉ ତିନୋଟି ସାପ ପେଡ଼ି ଏବଂ ତା'ର ବ୍ୟବହାରିୟ ମୁଣି ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଆବଶ୍ୟକ ପଦାର୍ଥମାନ ରଖୁଛି, ତାହା ଅଙ୍ଗିରେ ବନ୍ଧା ହୋଇ

ଥୁଆ ହୋଇଛି । ସମୟ ପ୍ରାୟ ଦିନ ଏଗାରଟା ପାଖା ପାଖି । ଖରା ଦିନ । ସକାଳ ହେଲେ ବି ପ୍ରଖର ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣରେ କେଳାଟିର ବର୍ଷ ପିଙ୍ଗଳ ପଡ଼ିଯାଇଥାଏ ।

କିଆବୁଦା ତଳକୁ ଥିବା କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ କେତେ ଜଣ ଚାଷୀ ଚାଷ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ ଥିଲେ ଘଟଣାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦ୍ରଷ୍ଟା । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ଘଟିଥିବା ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଥାଏ । ତା ବୟାନରୁ ଜଣାଗଲା, ସତ୍ତ୍ୱସନ୍ତିଆ ସ୍ଥାନ ଯୋଗୁ ଜଳାଶୟଟିରେ ବେଙ୍ଗ ମାନଙ୍କର ଅଭାବ ନଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ କିଆବୁଦା ଭିତରେ ଅସଂଖ୍ୟ ମୂଷା ଗାତ କରି ରହିଥାନ୍ତି । ଧାନ ପାଟିଲେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଣି ଗାତରେ ସାଇତି ରଖନ୍ତି । ସାପ ମାନଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ବେଙ୍ଗ ଆଉ ମୂଷା । ତେଣୁ ଉଇ ହୁଙ୍କା ମାନଙ୍କରେ ବହୁତ ବିଷଧର ସାପ ରହନ୍ତି । ସ୍ଥାନଟି ଲୋକାଳୟ ଠାରୁ ଦୂରରେ ଥିବାରୁ ସାପମାନଙ୍କର ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ସ୍ଥାନଟି ଏକାନ୍ତ ଉପଯୁକ୍ତ ।

ପଟିଆ କେଳାସାହିର କେହି କେହି କେଳା ବେଳେବେଳେ ସାପ ଧରିବାକୁ ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତି । ମୃତ କେଳାଟି ଦିନ ପ୍ରାୟ ନଅଟା ବେଳେ ସାପ ଧରିବ ବୋଲି ନିକଟରେ ଛକି ବସିଥିଲା । ହୁଙ୍କା ଭିତରେ ରହୁଥିବା ନାଗ ସାପଟି ବିଳରୁ ବାହାରି କିଆବୁଦା ତଳ ସୁଶୀତଳ ଛାୟାକୁ ଗଲାବେଳେ କେଳାଟି ତାକୁ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ କେଉଁ ଏକ ଅସତର୍କ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ କେଳାଟିକୁ କାମୁଡ଼ି ଦେଲା । ହିଂସ୍ର ସାପଟିକୁ ବହୁ ଆୟାସରେ ସେ ପେଡ଼ିରେ ରଖିଲା । ସତ ମାତ୍ର ବିଷର ଜ୍ୱାଳାରେ ଥରିଥରି କିଛି ପାଦ ଆଗକୁ ଯାଇ, ରେଳ ଧାରଣା ପାଖରେ ଶୋଇଗଲା । ତା' ପାଟିରୁ ଗରଳ ବୋହିଲା ଏବଂ ଅଧଘଷା ଭିତରେ ସେ ଆଖି ବୁଜିଦେଲା ।

ଚାଷୀମାନେ ନୀରବଦ୍ରଷ୍ଟା ସାଜି କେବଳ ଦେଖୁଥିଲେ ଘଟଣାଟିକୁ । ତଥାପି ଉପଚାର ସ୍ୱରୂପ ନିଜନିଜର ଗାମୁଛାକୁ ପାଣିରେ ଚୁଡ଼ାଇ ତା' ମୁହଁରେ ଓ ଦେହରେ ଢାଳିଲେ । ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଥିଲା ଯେ, ସାପ ଧରିବା ପୂର୍ବରୁ କେଳାଟି ନିଶ୍ଚୟ ତା ପାଖରେ ରଖୁଥିବା ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ ଗଦ ଖାଇଥିବ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେଉଥିଲେ ବି ଶେଷରେ ଅବଶ୍ୟ ବଞ୍ଚିଯିବ; ଯାହା ସତରାତର ଦେଖାଯାଏ ।

ଏହି ସମୟରେ ଲୋକଟିଏ ଜଣେ ସାପୁଆକେଳାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ଭିଡ଼ ତାକୁ ଦେଖି ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ଭିଡ଼ କୁହାକୁହି ହେଉଥାନ୍ତି, ସାପ ଧରିବା ସେମାନଙ୍କର ପେସା । ସେମାନଙ୍କୁ ସାପ କାମୁଡ଼ିବା ନୂଆ ନୁହେଁ ।

ଔଷଧମୌଷଧୀଠାରୁ ମନ୍ତ୍ରତନ୍ତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ସବୁ ବିଦ୍ୟା ଜଣା ସେମାନଙ୍କୁ । ନ ହେଲେ ସାପ ସହିତ ଖେଳନ୍ତେ ସେମାନେ ? କ୍ଷୀର ଦେଇ ଘରେ ସାପ ପୋଷୁଥାନ୍ତେ ? ଲୋକଟାର ବାଳରେ ଟିକେ ଜୀବନ ଥିଲେ ଅବି ଦେଖିବା ଆସିଥିବା କେଳାଟା ତାକୁ ବଞ୍ଚେଇ ଦେବ । ଜନତା ଉତ୍କର୍ଷିତ ହୋଇ ଦେଖୁଥାଏ ।

ଆଗନ୍ତୁକ କେଳାଟି ମୃତ କେଳାଟି ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ତାକୁ କିଛି ସମୟ ଚାହିଁଲା । ପରେ ତା' ପାଖରେ ବସିଯାଇ ଆଖିପତା ମେଲା କରି ଦେଖିଲା । ମୁର୍ଦ୍ଦାରଟିର ହାତର ନାଡ଼ିଟିକୁ ଚିପିଧରି କିଛି ସମୟ ପରୀକ୍ଷା କଲା । ହଠାତ୍ ଠିଆହୋଇ ପତି ନିଜର ଅସହାୟତା ପ୍ରକାଶକରି ଜନତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କହିଲା- ବହୁତ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଗଲା ଆଜ୍ଞା ! ତାକୁ ବଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ ଯେଉଁଯେଉଁ ବିଦ୍ୟା ଲୋଡ଼ା, ତାହା ମୋ ପାଖରେ ନାହିଁ । ତାହା ଆମ ସର୍ଦ୍ଦାରକୁ ଜଣା । ମୁଁ ଅବିକା ଯିବି ଏବଂ ସେ ଯେଉଁଠି ଥିବ ତାକୁ ଖୋଜି ଧରି ଆଣିବି । ସେ ଆସିଲେ ବଞ୍ଚେଇ ଦେବ । ତୁମେମାନେ କିନ୍ତୁ କେହି ଛୁଆଁଛୁଇଁ କରିବ ନାହିଁ । ଖବରଦାର !

ଦେଖିଲି ଠେଲାପେଲାରେ ଅକସ୍ମାତ୍ ଦର୍ଶକଟିଏ ଆଗକୁ ମାଡ଼ିଗଲେ, ଛୁଇଁ ଦେବାର ଭୟ ଯୋଗୁଁ ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ଲୋକଟି ତା' ହାତକୁ ଭିଡ଼ି ପଛକୁ ଟାଣି ଆଣୁଥାଏ । ଜନତା ଯେ କେଳାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରତି ଯନ୍ତ୍ରଣାଳ ତଥା ସଚେତନ, ତା ବେଶ୍ ବୁଝାପଡୁଥାଏ ।

ମୋ ମନ ବି ଆନ୍ଦୋଳିତ ହେଉଥାଏ । ସତରେ କ'ଣ ଏ ମୁର୍ଦ୍ଦାରଟିକୁ କେଳା ସର୍ଦ୍ଦାର ବଞ୍ଚେଇ ଦେବ ! ଅବଶ୍ୟ ଏହି ପ୍ରକାର ଅନେକ କାହାଣୀ ମୁଁ ଶୁଣିଛି । ଏହାଠାରୁ ଆହୁରି ରୋମାଞ୍ଚକର ଅବିଶ୍ୱସନୀୟ କାହାଣୀ ବି ଶୁଣିଛି । ଗୋଟିଏ ବିଷାକ୍ତ ସାପ ଜଣେ ଗରିବ ତଷାକୁ କାମୁଡ଼ି ଦେଇ ତାହା ଗତିରେ ପଳାଉଥାଏ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି । ଯୋଗକୁ ଜଣେ ତାନ୍ତ୍ରିକ ତା'ର ତାହା ଗତିର ପଳାୟନ ଦେଖି ଘଟଣାଟା ଅନୁମାନ କରିନେଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପକେଟରୁ ଦୁଇଟି କଉଡ଼ି ବାହାର କରି ହାତରେ ମୁଠେଇ ଧରି କ'ଣ ମନ୍ତ୍ରଟିଏ ପଢ଼ି ତିନି ଥର ଫୁଙ୍କି ଦେଲେ- ଫୁ... ଫୁ... ଫୁ । ତା'ପରେ ହାତ ମୁଠା ଖୋଲିଦେଲେ । କଉଡ଼ି ଉଭାନ୍ ହାତ ମୁଠାରୁ । ତାନ୍ତ୍ରିକ ମୁହଁରେ ମୃଦୁହାସ୍ୟ ଦେଖାଦେଲା । ଆଉ ଅବିଳମ୍ବେ ଦେଖାଗଲା କାମୁଡ଼ି ଥିବା ସାପଟି ଆସି ତାନ୍ତ୍ରିକ ପାଖରେ ହାଜର । ତା' ଫଣାର ଆଖି ପତା ଉପରକୁ ଦୁଇପାଖରେ ଦୁଇଟି କଉଡ଼ି ଲାଗି ରହିଛି । ତାନ୍ତ୍ରିକ

ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ, ଆରେ ଦୁଷ୍ଟ, କାହାକୁ କାମୁଡ଼ି ଦେଇ ପଳାଇବାକୁ ବସିଛୁ ? ଏବେ ଚାଲ ତା' ପାଖକୁ । ତୁ ଆଗେଆଗେ ଚାଲ ମୁଁ ତୋ ପଛେ ପଛେ ଚାଲୁଛି । ଉଭୟ ସାପ ଆଉ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ କୋକେଇ ପ୍ରସ୍ତୁତି ଚାଲିଛି । ତାନ୍ତ୍ରିକର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସାପଟି ଯାଇ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ଲୋକଟିକୁ କାମୁଡ଼ିଥିଲା ସେଇ କ୍ଷତରେ ତା' ପାଟି ଲଗାଇ ବିଷତକ ବାହାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବିଷମୁକ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ ଲୋକଟି ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ହୋଇ ନିଦରୁ ଉଠିଲା ଭଲି ଉଠିଲା ।

ଭାବିଲି ଦେଖାଯାଉ, ଆମ କେଳା ସର୍ଦ୍ଦାର, ସେ ଜାଣିଥିବା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ମନ୍ତ୍ର ବଳରେ କେଳାଟିର ମୁର୍ଦ୍ଦାରକୁ ପ୍ରାଣଦାନ ଦେଇପାରୁଛି କି ନାହିଁ ? ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ସମୟ ନଥିଲା । କିଛି ଚମତ୍କାର ଘଟିସାରିଥିବାର ଆଶା ଓ ଆକାଂକ୍ଷାରେ, କାମ ସାରି ଫେରିଲା ବେଳକୁ ବେଳ ରତରତ ସମୟ । ରାସ୍ତାରେ ଦଣ୍ଡେ ଠିଆ ହୋଇ ଚାହିଁ ଦେଖିଲି, ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ସେମିତି ଭିଡ଼ ଲାଗି ରହିଛି । ସେଠାରୁ ଫେରୁଥିବା ଜଣେ ଲୋକଠାରୁ ପଚାରି ବୁଝିଲି- ଶବଟି ତଥାପି ପଡ଼ି ରହିଛି । ମୋର କୌତୂହଳ ପ୍ରଶମିତ ହୋଇ ନଥାଏ । ତେଣୁ ତହିଁ ପର ଦିନ ସେଇ ବାଟ ଦେଇ ଗଲାବେଳେ ପୂର୍ବ ଦିନର ଘଟଣା ଆଡ଼କୁ ଦୃଷ୍ଟି ପକାଇ ଦେଖେ ତ, ଗୋଟିଏ ହେଲେ ବି ଲୋକ ଆଉ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଉ ନାହାନ୍ତି । ରାସ୍ତା କଡ଼ ପାନ ଦୋକାନୀକୁ ପଚାରିଲି । ମୋତେ ଚମତ୍କୃତ କରି ସେ କହିଲା ଯେ କେଳା ସର୍ଦ୍ଦାରଟି ଦିନରେ କୁଆଡ଼େ ନଥିଲା । ସଞ୍ଜ ବେଳକୁ ଫେରି ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଏହି ପାନ ଦୋକାନୀର ଆଖି ଆଗରେ ମନ୍ତ୍ର ପଡ଼ି ଝାଡ଼ିଦେବାରୁ ମୃତ କେଳାଟି ଝାଡ଼ିଝୁଡ଼ି ହୋଇ ଉଠି ବସି ସହାସ୍ୟ ବଦନରେ ସାପପେଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ତା' ମୁଣିଟିକୁ ଧରି କେଳା ସର୍ଦ୍ଦାର ପଛେପଛେ ଚାଲିଗଲା । ମୃତ ଲୋକ ବି ବଞ୍ଚେ ! ପାନ ଦୋକାନୀଟିର ଏହି ନୂତନ ଅଭିଜ୍ଞାତାର କାହାଣୀ ଶୁଣି ତାକୁ ବ୍ ହୋଇଗଲି । ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତିକୁ ଫାଙ୍କିଥାନ୍ତି କେମିତି; ପ୍ରକୃତରେ କେତେ ସତ, ଆଉ କେତେ ମିଛ ତା'ର ବୟାନବାଜି ?

ପୁରୁଣା କାହାଣୀ ପଛକୁ ରହେ । ନୂଆନୂଆ କାହାଣୀ ସାମନାକୁ ଆସେ । ସମୟ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ନୂଆନୂଆ କାହାଣୀ ସବୁ ଆମକୁ ବାନ୍ଧି ରଖୁଥାଏ । ଏମିତି ପାଞ୍ଚଛଅ ବର୍ଷ ଅତିବାହିତ ହୋଇଗଲା । ଏ ଭିତରେ ଆଉ କେତେ କେତେ ଏମିତି ସବୁ କାହାଣୀ ଆସି ଯୋଡ଼ି ହୋଇଗଲା । ଜଣେ ପାଠୁଆ ଶ୍ରଦ୍ଧାକୁ

ଭକ୍ତ ଥରେ ମୋତେ କହିଲେ ଯେ, ତାଙ୍କ ଆଖି ଦେଖା କଥା । ଥରେ କୁଆଡ଼େ ହରିଜନମାନେ ଆଖଣ୍ଡଳମଣି ମନ୍ଦିରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଦିନବାର ଠିକ୍ କରିଦେଲେ । ଦୃଶ୍ୟଟିକୁ ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ରୁଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତି ଏବଂ ଦେଖୁଥାନ୍ତି କ’ଣ ଘଟିବାକୁ ଯାଉଛି ଏପରି ଅନ୍ୟାୟ ପ୍ରବେଶର । ଯଥା ସମୟରେ ଶହଶହ ହରିଜନ, ପଣ୍ଡା ପଢ଼ିହାରୀଙ୍କ ବାରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ପ୍ରବେଶ କରିବେ କ’ଣ, ହଜାରହଜାର ବିଷଧର ସାପ ଫଣା ଟେକି ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ାଇଲେ । ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଅନୁପ୍ରବେଶକାରୀମାନେ ଛାଟି ପିଟି ହୋଇ କିଏ କୁଆଡ଼େ ଯାଇଲେ । ଆଉ ମୋର ବନ୍ଧୁ ଜଣକ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦର୍ଶକ ଘଟଣାଟିର । ଏମିତି ଏମିତି ଅନେକ ଅଲୌକିକ ଘଟଣାରେ ମୋର କାହାଣୀ ଯେତି ଏକ ପ୍ରକାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାୟ । ସତ ମିଛ ପରଖିବାରେ ବେଳ କାହାର ନା ସ୍ମୃତି କାହାର ? ନା ସତ କହିଲେ କିଏ ବା କାହିଁକି ପରତେ ଯିବ ? ବରଂ ଶତ୍ରୁ କମେଇବା କଥା । ବରଂ ଯାହା ଅଛି ତାହା ଥାଉ । ଇତିଶ୍ରୀ ବାଞ୍ଛୁ ସାହୁ - ଶ୍ରେୟସ୍କର ଉପାୟ ବୋଲି ଅନେକଙ୍କର ମତ ।

ମୋ ବାଳ୍ୟ ବନ୍ଧୁ କୃପାସିନ୍ଧୁ ସହାୟତାରେ ପଟିଆ କେଳା ସାହିକୁ ଲାଗି କେନାଲ ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଜମି ଅରାଏ କିଣିଥିଲି ଭବିଷ୍ୟତରେ ଘରଦ୍ୱାର କରି ରହିବି ବୋଲି । କୃପାସିନ୍ଧୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ବଦଳି ହୋଇଗଲା । ଜମିର ହେପାଜତ ପାଇଁ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମର ସୁରପତି ନାମକ ଲୋକଟିଏ ସହିତ ସେ ମୋର ପରିଚୟ କରେଇ ଦେଇଥିଲା । ଲୋକଟି ମୋ ଜାଗା ନିକଟରେ କେନାଲ ବନ୍ଧରେ କେବିନ୍ଟିଏ ପକାଇ ଡେଇଁବା ଦୋକାନ କରିଥାଏ । ମୁଁ ବେଳେବେଳେ ତା’ ପାଖକୁ ଯାଇ ତା’ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ରଖୁଥାଏ ।

ଦିନେ ଯାଇ ଶୁଣେ ତ ସେ ତା କେବିନ୍ଟିକୁ ସେଠାରୁ ଉଠାଇ ନେଇ କେଳା ସାହି ମଝିରେ ତା’ର ଦୋକାନ ପସରା ମେଲି ଦେଇଛି । ମୁଁ ଖୋଜି ଖୋଜି ତା’ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲି । ଲୋକଟି ବେଶ୍ ମେଲାପି । ସେଠାରେ କେଳାମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ମୋ ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତି ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଟିଏ ସେ । କେଳା ବନ୍ଧୁରେ ଦୋକାନ କରିଛି । ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ଥିବ ବୋଲି ଭାବି ବିସ୍ମୃତିରୁ ପୂର୍ବ ଦୁଇଟି ଘଟଣା ଆଣି ତାକୁ ଶୁଣାଇଲି । ସବୁ ଶୁଣିସାରି ସେ କିଛି ସମୟ ଭାବିଲା ଏବଂ କହିଲା - ପ୍ରଥମ ଘଟଣାଟି

କେଳାମାନଙ୍କର ନିତିଦିନିଆ ବେପାର କଥା । ତା'ର ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟଟି ସେ ମୋତେ ବତେଇ ଦେଲା । କେଳାମାନେ ଘରେଘରେ ବିଷଧର ସାପ ପୋଷିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଖେଳେଇବା ବେଳେ କାମୁଡ଼ି ଦେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ବିଷଧର ସର୍ପଗୁଡ଼ିକର ବିଷ ଦାନ୍ତ ଭାଙ୍ଗି ଦିଅନ୍ତି । ତେଣୁ କଦବା କେମିତି କାମୁଡ଼ି ଦେଲେ ବିଷ ଦ୍ଵାରା ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ନଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ବିଷ ଦାନ୍ତ ଥରେ ଭାଙ୍ଗିଲେ କିଛିଦିନ ଅନ୍ତରରେ ଆଉ ଥରେ ଉଠେ । ତେଣୁ ବାରମ୍ବାର ଭାଙ୍ଗିବାକୁ ପଡ଼େ । ସେଥିଯୋଗୁ ବହୁ ସାପଙ୍କର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ ସଂକ୍ରମଣ ଫଳରେ । ତେଣୁ ନୂଆ ନୂଆ ସାପ ଧରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ । ନୂଆନୂଆ ସାପ ଧରିବା ବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ବହୁ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ସାପ ଧରିବା ସେମାନଙ୍କର କୌଳିକ ବୃତ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ ସେମାନେ ଏଥିପାଇଁ ଦକ୍ଷତା ଅର୍ଜନ କରିଥାନ୍ତି । ତଥାପି ବେଳେବେଳେ କୌଣସି ବିଷଧର ସାପ ସାମାନ୍ୟ ଅସତର୍କ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସୁଯୋଗ ନେଇ ପ୍ରାୟତଃ ହାତ ଅଙ୍ଗୁଳି କିମ୍ବା ତା' ପାର୍ଶ୍ଵବର୍ତ୍ତି ଅଞ୍ଚଳକୁ କାମୁଡ଼ି ଦିଏ । ଯଦି ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗକୁ ଏମିତି ଘଟେ, ତତ୍ତ୍ଵକ୍ଷଣାତ୍ ଅଙ୍ଗୁଳିଟିକୁ ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼ିଲେ ପାପୁଲିଠାରୁ କାଟି ଦିଅନ୍ତି ସଂଗରେ ନେଇଥିବା ଧାରୁଆ ଅସ୍ତ୍ରରେ ଅଙ୍ଗଟି ପ୍ରତି କୌଣସି ମମତା ନ ରଖି ତଥା ବଞ୍ଚିବାର ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଲାଳସାରେ । ମନ୍ତ୍ର, ତନ୍ତ୍ର, ଗଦ ସବୁ ମିଶ୍ରି କଥା ।

ତେଣୁ ଏ ବୃତ୍ତି କରୁଥିବା କେଳା ସାହିର ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଙ୍ଗୁଳି ଓ ପାପୁଲିହୀନ । ମୁଁ କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କଲେ ଏପରି ଅଙ୍ଗୁଳି ତଥା ପାପୁଲି କଟା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବି ବୋଲି ମୋତେ ସେ କହିଲା । ଆଉ ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖୁଥିବା ସେଦିନର ସାପ ଧରା କେଳାଟି ବିଷୟରେ ସେ ମୋତେ କହିଲା- ସାପ ଧରିବା ତା'ର ଏକ ବାହାନା ଥିଲା । ତା' ଅଣ୍ଟାରେ ଗୁଡ଼ାଇ ସେ ପାଳିଥିବା ବିଷ ଦନ୍ତହୀନ ସାପଟିଏ ନେଇଥିଲା । ଆଉ ଯାହା ସବୁ ଦେଖିଲେ ସେଦିନ ତାହା ତା'ର ଅଭିନୟ ବୋଲି ବି କହିଲା । ହାତ ସଫେଇ କଳାରେ ସେମାନେ ଓଷାଦ୍ । କୌଣସି ଯାଦୁକରଠାରୁ ବି ଉଣା ନୁହନ୍ତି ହାତ ସଫେଇ କଳାରେ ।

ମରିଯାଇଥିବା କେଳାଟି ସମ୍ପର୍କରେ ମନେପକାଇ ସେ କହିଲା ଯେ-
ହଁ...ହଁ...ଏମିତି ଘଟଣା କ୍ବଚିତ୍ ଘଟେ । ସେ ଧରୁଥିବା ନାଗ ସାପଟି ଥିଲା ଖୁବ୍

ବଡ଼ ଏବଂ ଶକ୍ତିଶାଳୀ । ସାପଟି ହୁଏତ ନିକଟସ୍ଥ ହୁଙ୍କାରୁ ବାହାରି ପ୍ରବଳ ଗରମ ହେତୁ ନିକଟସ୍ଥ କିଆରୁଦା ଛାଇକୁ ଯାଉଥିଲା । କେଳାଟି (ତା ନାଁ କହିଥିଲା ଏବେ ମୋର ମନେ ନାହିଁ) ତା'କୁ ଧରିବା ବେଳେ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗକୁ ତା' ହାତରୁ ଖସି ଯାଇ ତା' ଜଙ୍ଗ, ଗୋଡ଼ ଏବଂ ହାତକୁ କାମୁଡ଼ି ଦେଲା । ସାଧାରଣତଃ ସାପମାନେ ଆହାର ଖାଇବା ପରେ କାମୁଡ଼ିଲେ ବିଷର ପରିମାଣ କମ୍ ଛାଡ଼ିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି । ଆହାରକୁ ଦଂଶନ କରିବାରେ କିଛି ପରିମାଣରେ ବିଷ କ୍ଷୟ ଘଟିଥାଏ ଏବଂ ତା'ର ଭରଣା ସମୟସାପେକ୍ଷ । କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତ ସେ ଦିନର ସାପଟି ତିନୋଟି ସ୍ଥାନରେ କାମୁଡ଼ି ଦେଇ ବହୁ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ବିଷ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିବାରୁ ଏବଂ ଏସବୁ ଅଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ କାଟି ଦେବା ସମ୍ଭବ ନ ଥିବାରୁ ସର୍ପ ଦଂଶନରୁ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ତା'ର ଆଉ କୌଣସି ଉପାୟ ନଥିଲା । ତଥାପି କେଳାଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଜାଣି ବି ନିଜର ବୃତ୍ତି ପ୍ରତି ଅନୁଗତ କେଳାଟି ସେଇ ବୃହତ୍ ନାଗ ସାପଟିକୁ ନ ମାରି ବରଂ ଧରି ତା' ପେଡ଼ିରେ ନେଇ ରଖି ଦେଇଥିଲା ।

ସାପ ଧରି ଖେଳେଇ ପେଟ ପୋଷିବା ସେମାନଙ୍କର ବୃତ୍ତି । ଲୋକମାନେ ସତତା ଜାଣିଗଲେ କିଏ ବା କାହିଁକି ସର୍ପ ଦଂଶନରୁ ମୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଗଦ, ଡେଉଁରିଆ ଇତ୍ୟାଦି କିଣିବ ? ନାଗ ସାପର ମୁଣ୍ଡରେ ବି କୌଣସି ମଣି ନଥାଏ । କରାଣ୍ଡି ମାଛର ଆଖିକୁ ସେମାନେ ବାହାର କରି ଶୁଖାଇ ହଳଦୀ ଗୋଳେଇ ରଖିଥାନ୍ତି । କୌଶଳ ଦେଖେଇବାରେ ସେମାନେ ସିଦ୍ଧହସ୍ତ । ସାପ ମୁଣ୍ଡର ମଣି ବାହାନାରେ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଥିବା ଏହି କରାଣ୍ଡି ମାଛର ଆଖିକୁ ଦେଖାନ୍ତି ଏବଂ ବିକିନ୍ତି ।

ଆଉ ମୃତ କେଳାର ପୁନର୍ଜୀବନ ଲାଭ ସମ୍ପର୍କରେ ତାର ବକ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା; ଏହା ମଧ୍ୟ ବୃତ୍ତିଗତ ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରଶ୍ନ । ଜନସାଧାରଣ ଯଦି ଜାଣିବେ ଯେ ସାଧାରଣ ଲୋକଟିଏ ଭଳି ସାପୁଆ କେଳାର ବି ସର୍ପ ଦଂଶନରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ, ତାହାଲେ କେଉଁ ବିଶ୍ୱାସରେ ସେମାନେ ସର୍ପ ଦଂଶନରୁ ମୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ ତା'ଠାରୁ ଗଦ, ଡେଉଁରିଆ ଇତ୍ୟାଦି କିଣିବେ ? କେମିତି ସେ ପେଟ ପାଲିବ ବୃତ୍ତିଟିକୁ ଆଧାର କରି ? ତେଣୁ ଅସତ୍ୟକୁ ସତ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ସେଦିନ ଦିବାଲୋକରେ ତା'ର ମୃତ ଶରୀରଟିକୁ ନ ଆଣି ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାରରେ ନେଇ ଆସି ତା'ର ପରିଜନମାନେ ତାକୁ ଦାହ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ଆମର ଏହି କଥୋପକଥନ ଭିତରେ ସୁରପତି ମୋତେ ଚିହ୍ନାଇ ଦେଲା କେତେ ଜଣ ହତଭାଗ୍ୟ କେଳାକୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଅଜୁଳି, ପାପୁଲିକୁ ସେମାନେ ନିଜେ କାଟି ଦେଇଛନ୍ତି ସର୍ପ ଦଂଶନ ଯୋଗୁଁ । ଆମ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଜଣେ କେଳା ଏସବୁ କଥା ଶୁଣୁଥିଲା । ଏସବୁ ପେଟ ପାଇଁ ନାଟ ବୋଲି ସେ ସ୍ୱୀକାର କଲା । ମୁଁ କେଳା ଭାଇଟିକୁ ମିଛ କହି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଠକୁଛ କାହିଁକି ବୋଲି ପଚାରିଲି । ପାପ ଲାଗୁ ନାହିଁ କି ବୋଲି କହିଲି ।

“କାହିଁକି ଲାଗିବ ? ଆମେ ତ ସାପ ଖୋଳେଇଲା ବେଳେ ଗୀତ ବୋଲୁ-
ରଜା ଖାଏ ତଣ୍ଡି - କେଳା ଖାଏ ଭଣ୍ଡି । ତଥାପି ଲୋକେ ଭଣ୍ଡାମିର ଶିକାର ହୁଅନ୍ତି । ଆମର ଦୋଷ କ’ଣ ?” ସେ କହିଲା । ଭାବିଲି ସତରେ କେତେ ବାସ୍ତବ ତା’ର ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ।

ଅଥଚ ଏକଦା ଜଣେ ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନର ଅଧ୍ୟାପିକା, ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ବିଜ୍ଞାନୀ ପରସ୍ପର ବାକ୍ୟାଳାପ ବେଳେ ଜଣେ ମତ ରଖିଲେ ଯେ ପୂର୍ବ କାଳରେ ଆମ ଦେଶରେ ଏପରି ସବୁ ଅଭୂତ ମହାନ ଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଥିଲେ, ଯେଉଁମାନେ କି ଦିନକୁ ରାତିରେ ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣମାକୁ ଅମାବାସ୍ୟାରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିଦେଇ ପାରୁଥିଲେ । ଅପର ଜଣକ କାଳବିଳମ୍ବ ନ କରି ସର୍ମଥନ କଲେ ଉଦ୍ଭିଦକୁ । ଉଭୟ ଥିଲେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୃତବିଦ୍ ଛାତ୍ରୀ । ତାଙ୍କର କୃତିତ୍ୱ ଦେଖି ସରକାର ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ମହାର୍ଘ୍ୟ ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ସେମାନେ ଏପରି ମତବ୍ୟକ୍ତ କଲାବେଳେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମାତ୍ର ଚିନ୍ତା କଲେ ନାହିଁ ଯେ, ତଥାକଥିତ ଏହି ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଏପରି ଶକ୍ତି ସାମର୍ଥ୍ୟ କଥା କେବଳ ଅବାସ୍ତବ, ଅବୈଜ୍ଞାନିକ ନୁହେଁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଅସମ୍ଭବ ମଧ୍ୟ । ଏ ସମସ୍ତ ସୃଷ୍ଟି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶୃଙ୍ଖଳାଚକ୍ରରେ ଚଳମାନ ଏବଂ ତା’ର ସାମାନ୍ୟ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଧ୍ୱଂସ କାରଣ ହେବ । ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ବିଜ୍ଞାନୀଙ୍କ କଥା ଛାଡ଼ନ୍ତୁ । ଉଦ୍ଭିଦ ବିଜ୍ଞାନୀ ଜଣକ ଅନ୍ତତଃପକ୍ଷେ ସ୍ନାତକ ଶିକ୍ଷା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୌତିକ ବିଜ୍ଞାନ, ରାସାୟନିକ ବିଜ୍ଞାନ ତଥା ଜାଗତିକ ଶୃଙ୍ଖଳା ସମ୍ପର୍କରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଗତ ଥିବେ । ପୂର୍ଣ୍ଣମା, ଅମାବାସ୍ୟା କିପରି ହୁଏ , ଦିବାରାତ୍ର କିପରି ଘଟେ ତାହା ତ ମେଟ୍ରିକ୍ ପଢ଼ିବା ପାଠ । ଏପରି ଏକ ଅବୈଜ୍ଞାନିକ, ଅବାସ୍ତବ, ଅସମ୍ଭବ କଥାଟିଏ କହିବାକୁ କେମିତି ତାଙ୍କ ଅନ୍ତରାତ୍ମା ପ୍ରଶୟ ଦେଲା ଏବଂ ଅତିଶିକ୍ଷିତା ବାନ୍ଧବୀ ଜଣକ

ସେଥିରେ କେବଳ ଏକମତ ହେଲେ ନାହିଁ , ସମ୍ପର୍କ ବି କଲେ ତାଙ୍କ ବିଜ୍ଞ
ବିଚାରରେ ! ମହାକାଗତିକ ଶୃଙ୍ଖଳାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ମାନବତା ପକ୍ଷରେ ସିଏ
ଯେତେ ମହାନ ହୁଅନ୍ତୁ ପକ୍ଷେ, କ'ଣ କହିବୁ କାଳେ ସମ୍ଭବ ?

ଅଭୂତ ଏ ଭାରତ ଦେଶ । ଏଠି ସତ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ହେବାକୁ ଏବଂ ମିଥ୍ୟା ସତ୍ୟ
ହେବାକୁ କେତେ କ୍ଷଣ ଲାଗେ କି ?

ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମାନ ନରୁ ଓ ବେଗବାନ୍ ଅଶ୍ବ

ଏବେ କମ୍ପାନୀ ଶାସନ ଚାଲିଛି । ପୂର୍ବରୁ ଅବଶ୍ୟ ରାଜା ମହାରାଜାମାନଙ୍କର ଶାସନ ଚାଲିଥିଲା । ତା' ପୂର୍ବରୁ ଦିନାକେତେ ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ଛୋଟ ଛୋଟ ରାଜ୍ୟରେ ତଥା କଥିତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସମୟକ୍ରମେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ବରେ ପୁଣି ସେଇ ରାଜତନ୍ତ୍ର କାୟା ବିସ୍ତାର କରି ବହୁ ଦିନ ଚାଲିଲା । ମନେ ହେଲା ସତେ ଯେମିତି ତା'ର କେବେ ବି ଶେଷ ନାହିଁ । ଶେଷ ଅବଶ୍ୟ ହେଲା । ମାତ୍ର କେଜଟି ଦିନରେ ତାହା ପୁଣି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲା କମ୍ପାନୀ ଶାସନରେ । ଆଉ ରାଜାମହାରାଜାଙ୍କ ଶାସନ ଦେଖୁଥିବା ଲୋକେ, ଶୁଣିଥିବା ଲୋକେ ତୁଳନା କରି କହୁଛନ୍ତି, ରାଜାମହାରାଜାଙ୍କ ଶାସନ ବରଂ ଭଲ ଥିଲା । ଦେଶର ସମ୍ପତ୍ତି ଦେଶରେ ଥିଲା । ଲୁଟ୍ ହେଉ ନ ଥିଲା । ଯାହା ଲୁଟ୍ ହେଉଥିଲା, ତାହା କେବଳ ପାର୍ଥବ ବସ୍ତୁ ସୁନାରୂପା ଇତ୍ୟାଦି । ତା'କୁ ଖାଇ କ'ଣ ମଣିଷ ବଞ୍ଚେ କି ? ଧନୀ ଲୋକର ସୌଖୀନ୍ ସାମଗ୍ରୀ, ଗରିବଟିର କ'ଣ ଅଛି ସେଥିରେ ? ତା' ପାଇଁ ଜମି ଖଣ୍ଡିଏ ଅଭାବେ ବୃତ୍ତିଟିଏ ଲୋଡ଼ା । ସେଥିରେ ସେ ଫସଲ ଫଳେଇବ । ନିଜେ ଖାଇବ ଆଉ ବଳକାକୁ ବିକି ଅନ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଲେଇବ । ବୃତ୍ତିଟିଏ ମିଳିଲେ ଦୁଇ ପଇସା ରୋଜଗାର କରି କୁଟୁମ୍ବ ପାଲିବ । ବାସ୍ ତା'ର ତ ସେତିକି ମାତ୍ର ଲୋଡ଼ା ।

ଏବେ କମ୍ପାନୀ ଶାସନ ଚାଲିଛି । କମ୍ପାନୀ ଶାସନରେ ଲାଭବାନ୍ ହେଉଥିବା ଥୋଡ଼େ ଲୋକ ଆଉ ଲାଭ ପାଇବେ ବୋଲି ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ଥୋଡ଼େ ଲୋକ ବି କହୁଛନ୍ତି କମ୍ପାନୀ ଶାସନ ବହୁତ ଭଲ । ଚକ ଘୁରୁଛି । ଲାଭବାନ୍ ହେଉ ନ ଥିବା ଲୋକେ ଭବିଷ୍ୟତରେ କେବେ ବି ଲାଭବାନ୍ ହେବେନାହିଁ ବୋଲି କିଏ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦେବ ? କିଏ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ଦେଲେ ବି ତା' କଥାକୁ କିଏ ବା କାହିଁକି

ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ? ସ୍ୱପ୍ନକୁ ନେଇ ବଞ୍ଚୁଥିବା ଲୋକେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଇ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବଞ୍ଚନ୍ତି । ଏ କଥା କିଏ କାହିଁକି ବିଶ୍ୱାସ କରିବ ? ଆଉ ଅଭିଜ୍ଞତା ! କେତେ କ୍ଷଣ ସ୍ଥାୟୀ କି ? ସକାଳର କାକର ଭଲି । ଆଉ ସ୍ୱପ୍ନ କେତେ ଜଣକର ସତ ହୁଏ କି ?

କମ୍ପାନୀ ଶାସନ କରୁଛି । ଥୋଡ଼େ ଲୋକ ନିଜେ ଶାସନ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ହୁରି ଛାଡୁଛନ୍ତି । ଏଣେ କମ୍ପାନୀକୁ ତୁଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ । ଅଥଚ ଏଇ ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟକୁ ସ୍ୱୀକାର ନ କରି ନିଜକୁ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଉଛନ୍ତି । କମ୍ପାନୀ ବି ହାଡ଼ା ଭର୍ତ୍ତି କରିଦେଉଛି ସେମାନଙ୍କ ପେଟରେ । ତେଣା ନଥାଇ ବି ଆକାଶରେ ଉଡୁଛନ୍ତି । ଲୋକେ ଏମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ରୁଷ୍ଟ ହେଲେ କମ୍ପାନୀ ପମ୍ ଖୋଲି ଦେଉଛି । ଦୁଇଦାଲ୍ ହୋଇ ଏମାନେ ତଳେ ପଡୁଛନ୍ତି । କାନ୍ଦିବାକୁ ବଳ ଅଣୁ ନାହିଁ । କମ୍ପାନୀ କାହିଁକି ଏମାନଙ୍କ କର୍ମରେ ଭାଗୀ ହେବ ? ଦୁର୍ନୀମ ମୁଣ୍ଡେଇବ ? ଦାସେ ଆସିଲେ କେତେ, ଗଲେ କେତେ ? କ'ଣ ଫରକ ତା ପାଖରେ ? ଏଣେ ଶାସନ ବାହାରେ ରହି କମ୍ପାନୀର ସ୍ତୁତି ପାଠ କରୁଥିବା ଆଉ ଏକ ଦଳକୁ କମ୍ପାନୀ ପମ୍ ଦେଇ ଦେଉଛି । ଦୃଶ୍ୟପଟର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟୁଛି । ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ତୁଷ୍ଟ ବିକଳ ଜନତା ଅଜାଡ଼ି ଦେଉଛି ଭୋଗ୍ ଏମାନଙ୍କ ଅଣ୍ଟିରେ । ଶାସନକୁ ଆସିଲେ ହାତୀ ଦେବି, ଘୋଡ଼ା ଦେବି ବୋଲି ଜନତାକୁ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଉଛନ୍ତି । ପୂର୍ବ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ଭଳି ତେଣା ନ ଥାଇ ବି ଆକାଶରେ ଉଡୁଛନ୍ତି । ଏମିତି କମ୍ପାନୀର ସୃଷ୍ଟିଚକ୍ର ଚାଲିଛି । ରାଜାରାଜୁଡ଼ାଙ୍କ ଶାସନ ଭଲି ହୁଏତ ଅନେକ କାଳ ଚାଲିବ । କିଏ କହି ପାରିବ କାଳର ଅବଧି ?

ଆଗରୁ ଆମେ ରଜା ପୁଅ, ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଅ, ରାଜଜେମା ଇତ୍ୟାଦିମାନଙ୍କର କାହାଣୀ ପଢୁଥିଲୁ । ଏବେ ତାହା ଆଉ ପଢ଼ିବାକୁ ପଡୁ ନାହିଁ । ବହି ବଦଳରେ ଏବେ ଘରେ ଘରେ ଟି.ଭି. । ସେଥିରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ହେଉଛି ଧନୀକ ତଥା କମ୍ପାନୀ ମାଲିକର କାହାଣୀ । ତା'ର ପୁଅ, ଝିଅମାନଙ୍କର ରୋମାଞ୍ଚ ଦେଖୁ ଆମେ ମନୋରଞ୍ଜନ କରୁଛୁ । ମନେମନେ ଆମେ ନିଜକୁ ସେମାନଙ୍କ ଆସନରେ ବସାଇ ସ୍ୱପ୍ନରେ ବିଭୋର ହେଉଛୁ । ଗରିବ, ମୁଲିଆ, ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରରେ କେଉଁ ରୋମାନ୍ସ ଅଛି ଯେ କିଏ ତାକୁ ଦେଖେଇବ ? ଏମାନଙ୍କ ଦୁଃଖକୁ ଦେଖୁ ମନକୁ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ କରିବାରେ କେଉଁ ମନୋରଞ୍ଜନ ଅଛି ଯେ କିଏ ଉଚିତ ମଣିବ ଦେଖେଇବାକୁ ? ସବୁଥିରେ କେବଳ ଝିଲିମିଲି ଦୃଶ୍ୟ - ଇଣ୍ଡିଆ ସାଇନିଜ୍ - ସ୍ୱ

ଭାରତ ବର୍ଷ - କି ଚମତ୍କାର ! ଦେଶ ଉଠୁଛି , ପଡୁଛି । ଏଣେ ବିପିଏଲ୍ ଚାଉଳ ଖାଇ ଗରିବ ଜନତା ସ୍ବପ୍ନ ଦେଖୁଛି । ତେଣେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ମୁଦ୍ରା ପାଣ୍ଠିରୁ ଆଣିଥିବା ରଣରେ ଆମେ ବୁଡ଼ି ରହିଛୁ ଏବଂ ତାହା ବଢ଼ିବଢ଼ି ଚାଲିଛି । ଆମ୍ଭ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଭାରତର ଦ୍ଵାହି ଦେଉଛୁ । ଆମେ ପୃଥିବୀରେ ଏକ ମହାନ ଶକ୍ତି, ପ୍ରଚାର ଚାଲିଛି । ଅଥଚ ଭାରତବର୍ଷ ଯେ ଏକ ଉପଭୋକ୍ତାର ଦେଶ; ଏ ସତ୍ୟକୁ ଆମେ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରମାଣିତ କରି ଆସିଛୁ ।

ରାଜା ରାଜୁଡ଼ା ଶାସନ ଯାଇଥାଏ । କମ୍ପାନୀ ଶାସନ ଆସି ନ ଥାଏ । ଏହି ଯେଉଁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ, ତା'ରି ଭିତରେ ଦିନେ ଏ ଗଛର ନାୟକ ଦାନନାଥର ଜନ୍ମ । ଗରିବ ପରିବାର । ସେଠି ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷ । ସେଇ ସଂଘର୍ଷ ଭିତରେ ତା'ର ଆଉ ଗୋଟିଏ ସଂଘର୍ଷ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଗଲା - ପାଠ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷ । ସେ ସଂଘର୍ଷରେ ସେ କିଞ୍ଚିତ୍ ବିଜୟୀ ହେଲା । ଛୋଟ ମୋଟ ଚାକିରି ଖଣ୍ଡେ ମିଳିଗଲା । । ଅନ୍ତତଃ ଦାନା ଗଣ୍ଡେ ଯୋଗାଡ଼ ହୋଇଗଲା । ଗରିବଟିଏ ପାଇଁ ଛାତ୍ର ଜୀବନ ଏକ ତପସ୍ୟା । ରକ୍ଷିଟିଏ ଭଳି ନିଷ୍ଠା ନ ରହିଲେ ଆଗକୁ ଯାଇ ହୁଏ ନାହିଁ । ରକ୍ଷିଟିଏ ତପସ୍ୟାରେ ବସିଲେ ଯେମିତି ଦେବତାମାନଙ୍କଠାରୁ ଗନ୍ଧର୍ବ, କିନ୍ନର, ଅପ୍ସରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତେ ଜଣଜଣ କରି ତପସ୍ୟା ଭଙ୍ଗରେ ଲାଗିଯାଆନ୍ତି, ଗରିବ ଛାତ୍ରଟିଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ଠିକ୍ ସେମିତି । ତା' ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଅହରହ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରେ । ଅନାହାର କ୍ଲିଷ୍ଟ ଅକର୍ମଣ୍ୟ ବାପ-ମାଆ ବାଲୁତ ଭାଇଭଉଣୀ କରୁଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ହାତ ପାତିଥାନ୍ତି ତା' ଆଗରେ । ନିଜେ ପଢ଼ିବ ନା ସେମାନଙ୍କୁ ପାଲିବ, ସେମାନଙ୍କ ପେଟରେ ଆହାର ଗଣ୍ଡେ ଦେଇ ? ଗୋଡ଼ ଅମିୟାଏ ବେଳେବେଳେ । ଏଇଟି ହେଉଛି ଘଡ଼ିସରି ମୁହୂର୍ତ୍ତ । ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ହେଲେ ବାଟୋଇକୁ ବାଟ ଖୋଜିବାକୁ ହୁଏ । ସେ ଚିତ୍ତସନ ଖୋଜେ । ମେଘ ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ବିକୁଲିର ଝଲକ ପରି, ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାର ରାସ୍ତା ଜଳ ଜଳ ଦେଖାଯାଏ । ଚିତ୍ତସନ ମିଳିଯାଏ । ଦୁଃଖେକ୍ଷେ ବଞ୍ଚେ, ପରିବାରକୁ ବି ବଞ୍ଚାଏ । ପାଠ ପଢ଼ା ଆଗକୁ ବଢ଼େ । ତପସ୍ୟାରେ ତ ସମସ୍ତେ ପୂର୍ଣ୍ଣସିଦ୍ଧି ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମିତି ଦାନନାଥ ପାଠ ପଢ଼ାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସିଦ୍ଧି ପାଇପାରିଲା ନାହିଁ । ଅଧାରୁ ରହିଗଲା - ଦରପାଠୁଆ ହୋଇ ।

ଏଇଠି ପୁଣି ସେ ଆଉ ଏକ ତପସ୍ୟା ଆରମ୍ଭ କଲା । ସଂସାର ତପସ୍ୟା ।

ଭାଇ, ଭଉଣୀଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼େଇଲା । ବାପାମାଆଙ୍କ କଥା ବୁଝିଲା । ଭାଇମାନେ ପାଠ ପଢ଼ି ଚାକିରିବାକିରି କଲେ । ଭଉଣୀଙ୍କୁ ବାହା ଦେଲା । ବାପାମାଆ ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ- ‘ମୋ ପୁଅ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଲିଆ କୁଳ ଉନ୍ନତ କରିଛି ।’ ଏଇଠି ବାପାମାଆଙ୍କର ଟିକିଏ ଭୁଲ ରହିଗଲା । ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଭାଇମାନେ ତାଙ୍କୁ ଦେବତୁଲ୍ୟ ମନେ କରୁଥିଲେ । ଦୀନନାଥର ଭାଇମାନେ ଯେମିତି ଭାବନ୍ତି କି ନାହିଁ, ସେ ବିଷୟରେ ସେ କେବେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଇ ନାହିଁ ।

ଭାଇମାନଙ୍କ କଥା ସରିଗଲା ପରେ ଆସିଲା ତା’ ନିଜ ପିଲାପିଲିଙ୍କ କଥା । ସେ ତ ବକ୍ତ୍ରଶପଥ ନେଇଥିଲା, ଯେତେ କଷ୍ଟ ହେଉ ପଛେ, ସେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପଢ଼େଇବ, ଯୋଗ୍ୟ କରିବ । ସେତେବେଳେ କମ୍ପାନୀ ଶାସନ ଆସି ନ ଥିଲା । ସାଧାରଣ ସରକାରୀ ସ୍କୁଲରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ନାଆଁ ଲେଖେଇ ଦେଲା । ବିକ୍ରମ ନ ଥିବାରୁ ସେଠାରେ ବେଶ୍ ପାଠ ପଢ଼ା ହେଉଥିଲା । ସେଇ ସବୁ ସ୍କୁଲରେ ବି ହାକିମହୁକୁମାରଙ୍କ ପୁଅଝିଅ ପଢୁଥିଲେ । ତେଣୁ ମାଷ୍ଟରମାନେ ପଢ଼ାଇବାରେ ଖୁଲାସ କରିବାକୁ ଡରୁଥିଲେ ।

ପ୍ରାଇମେରୀ ଶିକ୍ଷା ସରିଗଲା । ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିତରେ ମାଜନର, ମେଟ୍ରିକ୍ ପାଠ ବି ସରିଗଲା । ସରକାରୀ କଲେଜରେ ପିଲେ ନାମ ଲେଖାଇଲେ । ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗକୁ ଏତିକି ବେଳକୁ କମ୍ପାନୀ ଶାସନ ତା’ର କାୟା ବିସ୍ତାର କରି ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜର ପରାକ୍ରମ ଦେଖାଇଲା । କଲେଜରେ ନାମକୁ ମାତ୍ର ପାଠ ପଢ଼ା ହେଲା । ଛତୁ ଫୁଟିଲା ଭଳି ଚିୟୁସନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ସବୁ ଗଢ଼ିଉଠିଲା । ପିଲାମାନେ ସେମାନଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ନ ନେଲେ ଭଲ ନମ୍ବର ରଖି ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାରେ ଅଧ୍ୟୟନ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଆଉ ଏ ଚିତ୍ତସନ୍ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ନୂତନ ହୋଇ ସ୍ଥାପିତ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ସବୁ ମନଇଚ୍ଛା ଫିସ୍ ଦାବି କରି ବସିଲେ ।

ଦୀନନାଥ ପାଠ ପଢ଼ିଲା ବେଳେ ଯେମିତି ଦାରିଦ୍ର୍ୟର କଷାଘାତରେ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହୋଇଥିଲା, ଛୋଟିଆ ଚାକିରିଟିଏ କରିଥିବାରୁ ଚାକିରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବି ସେ କମ୍ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହୋଇ ନାହିଁ । ଏକାନ୍ତ ନିର୍ଲୋଭ, ନିଷ୍ଠାପର, ଏଇ ଦରିଦ୍ର ଦୀନନାଥ ବି ହାକିମମାନଙ୍କର ସବୁ ଦୁର୍ଗୁଣକୁ ସହିଯାଏ । ବେଙ୍ଗକୁ ଟେକା ପକାଇଲେ ସୁଖ ମିଳେ ବୋଲି ତ ପିଲାଏ ଟେକା ପକାନ୍ତି । ହାକିମହୁକୁମାରମାନେ ସେଇଆ ହିଁ କରନ୍ତି । ଦୀନନାଥ ସବୁ ବୁଝେ । ପ୍ରତିବାଦ କରେ ନାହିଁ । ମଥା ପାତି

ସହିଯାଏ । ଯେତେ ଲଦିଲେ ବି କାମର ବୋଝ ବୋହି ନିଏ ।

ବେଳେବେଳେ ମନଟା ବିଦ୍ରୋହୀ ହୋଇ ଉଠେ । ପ୍ରତିବାଦ କରିବା ପାଇଁ ମନଟା ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଉଠେ । ପଛକୁ ଅନାଇ ଦେଖେ କୌଣସି ଆଶ୍ରା ନାହିଁ ଏହି ଚାକିରି ବ୍ୟତୀତ । ତଳକୁ ଅନାଇ ଦେଖେ ଯେଉଁ ମାଟିଟି ତାକୁ ଆଶ୍ରା ଦେଇଛି, ସେଇଟି ତା'ର ନୁହେଁ; ସରକାରଙ୍କର ସରକାରୀ ଉଡ଼ା ଘରଟିଏ । ଏମିତି ଲୋକଟିଏ ପାଇଁ ଆତ୍ମସମ୍ମାନ ଖୋଜିବା ଏକ ବିଡ଼ମ୍ବନା । ପୁଣି ଶପଥ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ । ଛୁଆକୁ ପାଠ ପଢ଼େଇ ଯୋଗ୍ୟ କରିବାକୁ ହେବ, ଯେତେ କଷ୍ଟ ପଡୁ ପଛେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଲାଞ୍ଜ ଖାଇବ ନାହିଁ ।

ଯାହା ହେଉ ଏ ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ ମଧ୍ୟରେ ତା'ର ପ୍ରମୋଦନ୍ ହୋଇଗଲା । କିଛି ଅଧିକ ପଇସା ବି ମିଳିଲା । ଅଧିକା ପଇସା ମିଳିବା ସହିତ କିଛି ଅଧିକା ସୁବିଧା, ସୁଯୋଗ ବି ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସଜୋଟ ସାଧାରଣ ଦରିଦ୍ର କର୍ମଚାରୀଟିଏ ଦରମା ପଇସାରେ ନିଜେ ବଞ୍ଚିପାରେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇପାରେ । ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା ହୁଏତ ଦେଇପାରେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟ ଉପରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଅବସର ପରେ ପେନ୍‌ସନ୍ ଖାଇ ବଞ୍ଚିପାରେ । ପିଲାମାନଙ୍କର ଅବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ମିଥମାଣ ହୋଇ ହାହୁଡ଼ାଣରେ ଜଳିଜଳି ମରିପାରେ । କିମ୍ବା ଏସବୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ କେଉଁ ଜଣେ ବାବାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ତା'ର ଅପେକ୍ଷ୍ୟମାଣ ଆଶାୟୀ ଜୀବନଟି ଦିନେ ହୁଏତ ନିର୍ବାପିତ ହୋଇଯାଇ ପାରେ ।

ଦାନନାଥ ସିନା ଦରିଦ୍ର୍ୟ ତାଡ଼ନାରେ ବେଶି ପଡ଼ିପାରିଲା ନାହିଁ, ମନମୁତାବକ ଭଲ ଚାକିରି ଖଣ୍ଡିଏ କରିପାରିଲା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଇଶ୍ବର ତାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିଶୁଦ୍ଧି ଦେଇଥିଲେ । ଭଲମନ୍ଦ ବିଚାର କରି ପାରୁଥିଲା ବୋଲି ତ ନିଜ ସୁଖ ସୁବିଧା ନ ଦେଖି ସେ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼େଇ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ବାହାସାହା ବି କରେଇଥିଲା । ଭଉଣୀକୁ ବାହା ଦେଇଥିଲା । ଏସବୁ ଧନ୍ଦା ବୁଝୁବୁଝୁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷର ଚାକିରି କାଳ ଭିତରେ ତା'ର ଭବିଷ୍ୟନିଧି ପାଣ୍ଠିରେ ଗଢ଼ିତ ଅର୍ଥରାଶି ପ୍ରାୟ ଶୂନ୍ୟ ସଂଖ୍ୟାରେ ପହଞ୍ଚିଛି ।

ସେଥିପାଇଁ ସେ କେବେ ବି ଦିନେ ଅବସୋସ କରି ନାହିଁ । ଯାହା ଯେତେବେଳେ ଉଚିତ ମଣିଛି କରିଛି । ପ୍ରତିଦାନ ଆଶା କରି ନାହିଁ । ତା'

ବନ୍ଧୁମାନେ, ସହର୍ଦ୍ଦମାନେ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ନିଜକୁ ସେ ଛୋଟ ଭାବିନାହିଁ । ସମସ୍ତ ଆତ୍ମୀୟମାନଙ୍କ ସହ ସମ୍ପର୍କ ତୁଟାଇ ଦେଇ ବ୍ୟକ୍ତିନିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରି ନାହିଁ । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ପରିବେଶରେ ଆଦର୍ଶର ମୂଲ୍ୟ ଆଉ ବା ନଥାଉ, ଆଦର୍ଶକୁ ସେ କେବେ ବି ପରିତ୍ୟାଗ କରିନାହିଁ । ଆଦର୍ଶ ଏକ ମାନସିକତା । ସମୟାନୁସାରେ ଏହା ବଦଳୁଥାଏ । କଥାଟି ସତ୍ୟ ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଲେ ବି କ୍ଷେତ୍ର ବିଶେଷରେ ଏବଂ ତାହା ସେ ଜାଣିଥିଲେ ବି ସେ କିନ୍ତୁ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିପାରି ନାହିଁ ।

ଅଥଚ ଏବେ ସେ କ'ଣ କରିବ ? ତିନି ତିନିଟା ପିଲା ପାଠ ପଢ଼ୁଛନ୍ତି । ଏବେ ଗୋଟେ କଲେଜ ଯାଉଛି । ଆଉ ବର୍ଷକୁ ଆଉ ଗୋଟେ । ତା ଆଉ ବର୍ଷକୁ ଆଉ ଗୋଟେ କଲେଜ ଯିବ । ଆଗରୁ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଏତେ ଟଙ୍କା ଲାଗୁ ନଥିଲା । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ । କେଉଁଠୁ ଆଣିବ ସେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ? ପିଲାମାନେ ତା' ପରି ଦରପାଠୁଆ ହୋଇ ବୁଲିବେ ? ତା' ବେଳେ ଦରପାଠୁଆ ରହିଲେ ବି ଚାକିରି ଖଣ୍ଡେ ଅଧେ ମିଳି ଯାଉଥିଲା । ଏବେ ଦରପାଠୁଆ କେଉଁ କୁଳକୁ ନୁହନ୍ତି ।

କୁଆଡ଼େ ସେ ଦିନ ଗଲା ? ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ସରକାର ରଣ ଦେଉଥିଲେ ଏକ ପ୍ରକାର ବିନା ସୁଧରେ କହିଲେ ଚଳେ । ସେଥିପାଇଁ ସରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଭାଗଟିଏ ଖୋଲିଥିଲେ । କେତେ ଗରିବଗୁରୁବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ତା' ବେଳେ ସରକାରୀ ରଣରେ ପାଠ ପଢ଼ି ଡାକ୍ତର, ଇଞ୍ଜିନିୟର, କୃଷିବିଜ୍ଞାନୀ, ଅଧ୍ୟାପକ, ଅଧ୍ୟାପିକା ବନିଛନ୍ତି । ଉଦାହରଣର ଅଭାବ ନାହିଁ ।

ସେ ଜାଣିବାରେ ତା' ଅଞ୍ଚଳର ଦୀନବନ୍ଧୁ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ ପରେ ଆଉ ପଢ଼ି ନପାରି ଋଷବାସରେ ମାଡିଥାଏ । ତା' ଗାଁର ପ୍ରଭାକର ବାବୁ, ଯେ କି ଏକ କଲେଜରେ ଋକିରି କରନ୍ତି, ଦିନେ କଲେଜ ଯିବା ବାଟରେ ଦିନବନ୍ଧୁକୁ ହଳ କରୁଥିବାର ଦେଖିଲେ । ଦିନବନ୍ଧୁ ୨ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ କରିଥିଲା । କଲେଜରେ ନ ପଢ଼ିବାର କାରଣ ପଚାରନ୍ତେ ତା' ବାପା ଆଉ ପଡ଼େଇବା ପାଇଁ ପଇସା ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଲା । ପ୍ରଭାକର ବାବୁ ସେଇଠି ତା' ବାପାକୁ ଡକାଇ ପଠେଇଲେ । ଗରିବ ଚାଷୀଟିଏ ସେ । ବିଚରା ପଇସା କେଉଁଠୁ ପାଇବ ଯେ ପୁଅକୁ ପାଠ ପଢ଼େଇବ । ତେବେ ମାସକୁ କୋଡ଼ିଏ ସେରେ ଚାଉଳ

ଓ ମେଘ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ତିନି ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ରାଜି ହେଲା । ପ୍ରଭାକର ବାବୁ ଭଦ୍ରକରେ ଜାଗା ଖଣ୍ଡିଏ କିଣି ଚାରି, ଛଅ ବଖରା ଚାଳ ଘର ତିଆରି କରି ସେଥିରେ ମେଘଟିଏ କରିଥିଲେ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ । ସିଙ୍ଗ୍ ଭଡ଼ା ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ରଖିଥିଲେ । ସେଥିରୁ ଦାନବନ୍ଧୁକୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଲେ । ଦାନବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ନେଇ କଲେଜରେ ନାମ ଲେଖେଇ ଦେଲେ । କଲେଜରେ ଥିବା ଗରିବ ପିଲାଙ୍କ ପାଣ୍ଡିରୁ କିଛି ଟଙ୍କା ବି ଦାନବନ୍ଧୁ ପାଇଲା । ଆଇ.ଏସ୍.ସି ପାଶ୍ ପରେ ଡାକ୍ତରୀ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ରଣ ମିଳିଗଲା । ଗରିବ ପିଲା ଦାନବନ୍ଧୁ ଡାକ୍ତରଟିଏ ହୋଇଗଲା ।

ସେମିତି ଗରିବ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପିଲା କମଳାକାନ୍ତ । ଦୁଃଖେକଷେ ଆଇ.ଏସ୍.ସି. ପାସ୍ କଲା ପରେ ତା ବାପା ଆଉ ପଢ଼େଇବାକୁ ଅସାମର୍ଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଚାରି ଟଙ୍କାରେ ଛତାଟିଏକୁ ଗୋଟିଏ ଦୋକାନରେ ବନ୍ଧା ପକାଇ ଭଦ୍ରକ ପଳାଇ ଯାଇ ତା'ର ଜଣେ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ବନ୍ଧୁଠାରୁ କିଛି ଟଙ୍କା ଉଧାର କରି ରାଉରକେଲା ପଳେଇଲା । ଜଣେ ଦୂରସମ୍ପର୍କୀୟ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ ହୋଇ ତାଙ୍କରି ସାହାଯ୍ୟରେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜରେ ନାଆଁ ଲେଖେଇ ସରକାରୀ ଲୋନ୍ ଷ୍ଟାଇପେଣ୍ଡ ପାଇ ଇଞ୍ଜିନିୟର ହୋଇଥିଲା ।

ଏମିତି ଶହଶହ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ରହିଛି । ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ଲୋନ୍ ଷ୍ଟାଇପେଣ୍ଡ ପାଇ ଗରିବ ପିଲେ ଡାକ୍ତର, ଇଞ୍ଜିନିୟର, କୃଷିବିଜ୍ଞାନୀ ଇତ୍ୟାଦି ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଏବେ ଯୁଗ ବଦଳି ଯାଇଛି । କମ୍ପାନୀ ରାଜରେ ସବୁକିଛି ବେପାରରେ ଚାଲିଛି । ଦୁଇଟି ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା; ଶିକ୍ଷା ଆଉ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ସରକାର ଆଜି ବେପାରୀଙ୍କ ହାତରେ ଟେକି ଦେଇଛନ୍ତି । ପଇସା ଅଛିତ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା କିଣ, ପାଠ ବି କିଣ । ସରକାରୀ ଶିକ୍ଷା ଆଜି ଧ୍ୱଂସ ସ୍ତୂପ ରୂପରେ ଦେଖାଯମାନ । ଅକ୍ଷର ଶିଖିବା ପାଇଁ ପାଠ ବେପାରୀଙ୍କୁ ଅନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରବେଶ ଫିସ୍ ନିମନ୍ତେ ପଚାଶ ହଜାରରୁ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ପ୍ରତି ମାସରେ ହଜାରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଟଙ୍କା ଫିସ୍ ଦେବାକୁ ହେଉଛି । ଟିୟୁସନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ବି ତଦନୁସାରେ ନିଆଯାଉଛି । ଡାକ୍ତରୀ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ପାଠ ବେପାରୀଙ୍କୁ କୋଟିକୋଟି ଟଙ୍କା ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । କେଉଁ ଗରିବ ପିଲାର ସାଧ ଅଛି ଏସବୁ ବହନ କରିବା ପାଇଁ ? “ଯୋ ଜିତା ଓହି ସିକନ୍ଦର” ନିୟମ ଚାଲିଛି ।

ଦାନନାଥ ବହୁତ ଚିନ୍ତା କଲା । ସପ୍ତାହେ ଧରି ଢେରଢେର ଭାବିଲା । ଆର୍ଦ୍ରଶକୁ ପାଥେୟ କଲେ ପିଲାଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ଅନ୍ଧକାର । ଅନେକଙ୍କ ଭଳି ଶେଷରେ ନିରୁପାୟ ଦାନନାଥ ଏକ ଚରମ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା - ସେ ଲାଞ୍ଜ ଖାଇବ, ଉପୁରି କମେଇବ ଏବଂ ଲାଞ୍ଜ ନେଲା ଓ ଉପୁରି ଖାଇଲା ବି ନିଜର ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ । ଅବଶ୍ୟ ବ୍ୟାଙ୍କରୁ କିଛି ଟଙ୍କା ଲୋନ୍ ନେଇଥିଲା ପିଲାଙ୍କ ପାଠ ପଢ଼ା ପାଇଁ । ଏମିତି କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ନହେଲେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ - ଦରିଦ୍ର ଦାନନାଥଟା ତିନି ତିନିଟା ଛୁଆଙ୍କୁ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଢ଼େଇବା ପାଇଁ ପଇସା କେଉଁଠୁ ପାଇଲା ? ପ୍ୟାଣ୍ଟ ପିନ୍ଧିବାକୁ ହେଲେ ପରିସ୍ରା ପାଇଁ ବାଟ ରଖିବା ଦରକାର । ଅଭିଜ୍ଞତା ଦାନନାଥକୁ ଏକଥା ଶିଖେଇ ଦେଇଥିଲା ।

ଦାନନାଥର ପୁଅମାନେ ଯଥା ସମୟରେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପାଶ୍ କରି ବେଶୀ ଟଙ୍କା ମିଳିବ ବୋଲି ବଡ଼ବଡ଼ କମ୍ପାନୀ ଦେଖି ବିଦେଶରେ ଚାକିରି କଲେ । ଯୋଗ୍ୟା ବୋହୂଟିଏମାନ ଧରି ବିଦେଶରେ ରହିଲେ । ବୋହୂ ଚାକିରିଆକୁ ପୁଅ ଚାକିରିଆ । ଅର୍ଥର ଅଭାବ ରହିଲା ନାହିଁ । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଲାଞ୍ଜ ଜାକି ପଳେଇଲା । ଦାନନାଥ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ କେଉଁ ଦିନ ତା'ର ଅବସର ହେବ । ପୁଅମାନେ ପାଖକୁ ଡାକୁଛନ୍ତି । ବୋହୂମାନେ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଉ କ'ଣ କହନ୍ତେ ? ପୁଅମାନେ ବି ଚାକିରି ଛାଡ଼ି ଦେବାକୁ କହୁଛନ୍ତି । ପାଖରେ ରହିବାକୁ କହୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର କଥା ରଖୁ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନେ ଅଭିମାନ କରୁଛନ୍ତି । ବୋହୂଟିଏମାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପିଲାମାନେ ବର୍ଷକୁ ଥରେ ଦୁଇଥର ଘରକୁ ଆସୁଥିଲେ । ପିଲା ବେଳେ ଯେମିତି ବାପା ବାପା ବୋଲି ପାଖ ଛାଡ଼ୁ ନଥିଲେ ସତେ କି କିଛି ବି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟି ନାହିଁ ଏ ଭିତରେ । ବିଦେଶରୁ ଆସିଲେ ସେମାନେ ଦାନନାଥ ପିଛା ସେମିତି ଲାଗିଥାନ୍ତି । କହନ୍ତି- ‘ବାପା ତମ ପାଇଁ ସାର୍ଟଟାଏ ଆଣିଛି, ପ୍ୟାଣ୍ଟଟାଏ ଆଣିଛି ।’ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପୁଅ କହିବ - ‘ବାପା ଦେଖିଲ ଏ କୋରଟା ମନକୁ ଯାଉଛି ନା ନାହିଁ । ତମକୁ କିନ୍ତୁ ଭଲ ମାନିବ ।’ ଆରଟା ଯୋଏଟରଟାଏ ଆଣିଥିବ । ଆଣିଥିବ ତା' ପାଇଁ ଦାମିକା ହାତ ଘଷାଟିଏ । ସମସ୍ତେ ବାଧ୍ୟ କରୁଥିବେ ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ । ସେ ନାହିଁ ନାହିଁ କରୁଥିବ ଏବଂ ଶେଷରେ ପିନ୍ଧିବ । ପିଲାମାନେ ଆନନ୍ଦରେ ତାଳି ମାରିବେ - ‘ତମକାର ଦିଶୁଛି ବାପା ! ସାହେବମାନେ ବି ତମ ପାସଙ୍ଗ ପଡ଼ିବେ ନାହିଁ ।’

ରୋଷେଇ ଘରେ ଦାନନାଥର ଘରଣୀଟି ରୋଷେଇରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିବ
ଛୁଆମାନଙ୍କ ପାଇଁ । କେଉଁ ପୁଅଟି କ’ଣ ଖାଇବାକୁ ଭଲ ପାଏ ସେସବୁ ତିଆରି
କରୁଥିବ । ପାଟିଗୋଳ ଶୁଣି ଦୌଡ଼ି ଆସିବ । ଦାନନାଥକୁ ସାହେବ ବେଶରେ
ଦେଖି ତୃପ୍ତିରେ ତା’ ଆଖି ଦୁଇଟି ଛଳଛଳ ହୋଇ ଉଠିବ । କେତେ ବୋଝ ନ
ମୁଣ୍ଡେଇଛନ୍ତି ଜୀବନ ସାରା ! ବୁଢ଼ା କାଳେ ଟିକିଏ ସଉଜ କରନ୍ତୁ ସେ ଭାବିବ ।
ଏତିକି ବେଳେ ତା’ ପାଇଁ ଆଣିଥିବା ମଇଶୂରପାକରେ ପିଲାମାନେ ତାକୁ
କୁଣ୍ଡେଇଟିଏ ଭଳି ଗୁଡ଼େଇଦେଇ ଟେକିଧରି ନାଚିବେ । ଆଣିଥିବା ସୁନା ହାତ
ଘଣ୍ଟାଟି ପିନ୍ଧେଇ ଦେବେ । ଏ ସବୁ ଦେଖି ଦାନନାଥ ଆମୃତତୃପ୍ତିରେ ବିହ୍ୱଳିତ
ହେଉଥିବ ଏବଂ ଚକିତ ହୋଇ ବିଧାତାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଥିବ ପଦିଏ କହିଦେବା ପାଇଁ-
‘ଏତେ ସୁଖ କେଉଁଠି ସାଇତି ରଖୁଥିଲ ହେ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ?’

ଦୁଃଖୀର ସୁଖଟା ଅବଶ୍ୟକ କ୍ଷଣକାଳ ପାଇଁ । ଏଇଟା ବୋଧେ ସୃଷ୍ଟିର ନିୟମ ।
ଦାନନାଥର ସ୍ତ୍ରୀ ବେମାର ପଡ଼ିଲା । ଦୁଃସାଧ ରୋଗ । ଭଲ ହେଲା ନାହିଁ ।
ମରିଗଲା । ବେଶି ସ୍ୱପ୍ନ ସିଏ ହିଁ ଦେଖୁଥିଲା । ଦାନନାଥକୁ କହୁଥିଲା- ‘ତମେ
ଅବସର ନେଇଯାଅ । ତିନି ତିନିଟା ପୁଅ ବିଦେଶରେ । ବୋହୂମାନେ ବି ବିଦେଶରେ ।
ନାତି, ନାତୁଣୀମାନେ ବି ବିଦେଶରେ । ଆମକୁ ଚାତକ ପରି ତାହି ରହିଛନ୍ତି ।
ସେଇଠି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବା । ନାତି, ନାତୁଣୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଖେଳି
ନାଚି ସମୟ କଟାଇ ଦେବା । ସେମାନେ ଏବେଏତେ ଦୂରରେ ରହିଲେ । ବଡ଼
ବଡ଼ କମ୍ପାନୀରେ, ବଡ଼ ବଡ଼ ଦାୟିତ୍ୱରେ, ବଡ଼ବଡ଼ ପଦପଦବୀରେ ରହିଲେ ।
ସେମାନଙ୍କ ପୁଅଝିଅମାନେ ସେଠାରେ ପାଠ ପଢ଼ିଲେଣି । ସେ ଦେଶରେ ଶିକ୍ଷାକୁ
ବହୁତ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଯାଏ ବୋଲି ଉଭୟେ ପୁଅ, ବୋହୂ କହୁଥିଲେ । ତେଣୁ
ସେମାନଙ୍କ ପାଠ ପଢ଼ାରେ କ୍ଷତି ପହଞ୍ଚାଇ କମ୍ପାନୀର ସ୍ୱାର୍ଥ ନ ଦେଖି ଇଣ୍ଡିଆ
ଆସିବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ପିଲାମାନେ ବି କୁଆଡ଼େ ଆମ
ଦେଶର ଚାଲିଚଳନ, ଆଚାରବିଚାର ପସନ୍ଦ କରୁ ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ା
ଏଠାକୁ ଆସିବାକୁ ଅମଙ୍ଗ ହେଉଛନ୍ତି । ବରଂ ଆମେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବା ।
ସେମାନଙ୍କ ସୁଖରେ ଆମ ସୁଖ । ଏ ବୟସରେ ଡେଶା ଲାଗେ । ତେଣୁ ଲାଗିଛି ।
ସେମାନେ ଉଡ଼ିବେ । ଯେ ପକ୍ଷୀ ଉଡ଼େ ଯେତେ ଦୂର, ସେ ଜାଣେ ତାହିଁର
ବେଭାର । ତମେ ସେ ପୁରୁଣାକାଳିଆ ଢଙ୍କ ଛାଡ଼ି ଦିଅ । ବୁଢ଼ାବୁଢ଼ା କାଳେ

ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଶ୍ରିତ ହେବା ବୁଦ୍ଧିମାନର କାର୍ଯ୍ୟ । ସେମାନେ କ'ଣ ଆମକୁ ପକେଇ ଦେବେ ? ମୋ ପିଲାମାନେ ସେମିତି ନୁହନ୍ତି । ବୋହୂମାନେ କାହିଁକି ହେବେ ? କଥାରେ କହନ୍ତି ମେରି ଠିକ୍ ଥିଲେ ବଳଦ ତା ଚାରି ପାଖରେ ବୁଲେ । କ'ଣ ବୁଝୁଛି ନା ନାହିଁ ? ଏ କଥା ଶୁଣି ଘରଣୀକୁ ସେ ହଁ କି ନାହିଁ କିଛି କହିପାରେ ନାହିଁ । ସ୍ବାନ୍ତନା ଦିଏ- ‘ହଉ... ହଉ... ଦେଖିବା । ସେ ବେଳ ଆସୁ ।’

ସେ ବେଳ କିନ୍ତୁ ଆସିଲା ନାହିଁ । ଭଲ ହେଲା, ତା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଚାଲିଗଲା । ଆଶାକୁ ଚାହିଁ ବଞ୍ଚୁଥିଏ; ମାତ୍ର ଆଶାକୁ ଧରି ବଞ୍ଚିବା ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ । ସିଏ ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଛି, ବରଂ ଭଲ ହୋଇଛି ।

ଅବଶ୍ୟ ବେଶିଦିନ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଦାନନାଥ ନିଜେ ଅନୁଭବ କଲା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବାସ୍ତବତା ଯେତେବେଳେ ସପରିବାର ପିଲାମାନେ ସେମାନଙ୍କର ମାଆର ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟା ପାଇଁ ଆସିଥିଲେ । ବୁଢ଼ାଟା ଅପରିଷ୍କାରିଆ ଲାଗୁଛି - ଗନ୍ଧ ବାହାରୁଛି ବୋଲି ନାତିନାତୁଣୀମାନେ ପାଖ ମାଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ବୋହୂଟିମାନ କଣ୍ଢେଇଟିଏ ଭଳି ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟାର ରାତିନାତିକୁ ସେମାନେ ଘୃଣା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଥିଲେ । କେମିତି ଶାନ୍ତ ଶୁଦ୍ଧିକ୍ରିୟା ସରିବ, ସେମାନେ ମୁକ୍ତି ପାଇବେ ଏ ଅନାବଶ୍ୟକ ଜଞ୍ଜାଳରୁ, ସେଥିପାଇଁ ଦିନ ଗଣୁଥିଲେ । ବୋହୂମାନେ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ଦାନନାଥଠାରୁ ଦୂରେଇ ରଖିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଥିଲେ । ଜେଜେଙ୍କର ନାତି, ନାତୁଣୀଙ୍କ ସହିତ ଖେଳ, କୌତୁକ ସେମାନଙ୍କୁ ବିଛା ବିସିଲା ଭଳି ଲାଗୁଥିଲା ।

ଦାନନାଥର ତ୍ୟାଗରେ ଭାଇମାନେ ପାଠ ପଢ଼ି ଚାକିରିବାକିରି କରି ଯିଏ ଯାହା ସୁଖରେ ରହିଲେ । ସେଇଟା ହିଁ ତା’ର କାମ୍ୟ ବୋଲି ସେ ଭାବି ଆସିଛି । ଅନୁଭବୀ ଲୋକଟିଏ ସେ । ପିଲାମାନେ ପାଠଶାଳା ପଢ଼ି ଭଲରେ ଚାକିରି କରି ପରିବାର ସହିତ ଖୁସିରେ ବିଦେଶରେ ରହୁଛନ୍ତି । ବାସ୍, ଏବେ ସେଇଟା ହିଁ ତା’ର କାମ୍ୟ । ଯାହା ଘଟୁଛି ତାହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନେବା ବାସ୍ତବତା ବୋଲି ଦାନନାଥ ବୁଝେ ।

ଅଫିସ୍‌ରେ ବ୍ୟସ୍ତତା ଭିତରେ ଦିନଟା କଟିଯାଏ । ସାଙ୍ଗସାଥୀମାନେ ବଧେଇ ଦିଅନ୍ତି । କହନ୍ତି - ‘ଦାନନାଥ ତୁ ‘ଟା ଭାରି କପାଳିଆରେ ! ତିନି ତିନିଟା ପୁଅ ମୋଟା ଦରମାରେ ବିଦେଶରେ ଚାକିରି କରୁଛନ୍ତି । ତୁ ‘ଟା କାହିଁକି ରାତି ଦି’ଘଡ଼ି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଫିସ୍‌ରେ କାରଜ ଘାଣ୍ଟୁଛୁ ? କାହା ପାଇଁ ପଇସା ରୋଜଗାର କରୁଛୁରେ ?

କାହିଁକି ଏଇ ସହରଟାରେ ପଡ଼ିଛି ? କାହା ପାଇଁ ବା ପଡ଼ିଛି ? ଯାହା ପାଇଁ ତୁ ଥିଲୁ ଏଇ ସହରରେ ସେ ତ ଚାଲିଗଲାଣି ତୋତେ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ କେଉଁ ରାଜଜକୁ । ତା’ ଠିକଣା କେହି ପାଆନ୍ତି ନା ତୁ ପାଇବୁ ? ହଉ.. ହଉ.. ଛାଡ଼ ସେ କଥା । ଚାକିରି ଛାଡ଼ିଦେଇ ପଳା ପୁଅମାନଙ୍କ ପାଖକୁ । ନାତି, ନାତୁଣୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଖେଳି ଅବସରେ ଦିନ କଟାଇଦେବୁ । ପିଲାମାନେ ରହିଲେ ବିଦେଶରେ । ତୁ ରହିଲୁ ଏଠି । ତୋ ଦେହପାଆ ଭଲମନ୍ଦ ହେଲେ କିଏ ଦେଖିବ ?’

ହସିହସି ଦାନନାଥ କୁହେ- ‘କାହିଁ , ତମେ ସବୁ କ’ଣ ମରିଗଲାଣି କି ? ମୋ ଦେହ ପାଆ ଖରାପ ହେଲେ ତମେ ସବୁ କ’ଣ ଆଖି ବୁଜିଦେବ ?’

ଦାନନାଥ ଏକଥା କୁହେ ସିନା , ରାତିରେ କିନ୍ତୁ ଗୁମୁରି ଗୁମୁରି କାନ୍ଦେ । ଆଉ ସବୁଠୁ ବେଶି କାନ୍ଦିଲା ଯେଉଁ ଦିନ ସେ ଚାକିରିରୁ ଅବସର ନେଲା । ଦିନେ ସେ ଭାବୁଥିଲା, ଦୁନିଆର ସବୁଠୁ ଅଧିକ ସୁଖୀଟିଏ ସେ । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇ ସେ ଯୋଗ୍ୟ କରିଛି । ଭଲଭଲ ଚାକିରିରେ ସେମାନେ ବିଦେଶରେ ଅଛନ୍ତି । ଚିର ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ଅବସାନ ଘଟିଛି । ଯେଉଁ ଦିନ ଚାହିଁବ, ସେ ଚାକିରି ଛାଡ଼ି ଦେଇପାରେ । ଆଗେ ଚାକିରି ତାକୁ ଦୟା କରୁଥିଲା । ଏବେ ସେ ଚାକିରିକୁ ଦୟା କରୁଛି । ବିଶ୍ୱ ତା ପାଇଁ ଉନ୍ନତ । ଯୁଆଡ଼େ ଚାହିଁବ ବୁଲିବ । ବାରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ପିଲାମାନେ ତା’ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଭରି ଦେଉଛନ୍ତି । ତା’ ଭଳି କିଏ ସୁଖୀ ଅଛି ଦୁନିଆରେ ?

ଅବଶ୍ୟ ତା’ର ଏ ଯୁକ୍ତିକୁ ଭୁଲ୍ ପ୍ରମାଣିତ କରି ପ୍ରଥମେ ତା’ର ସ୍ତ୍ରୀ ଅପେକ୍ଷମାଣ ଦୁଃଖଦ ବାସ୍ତବତାକୁ ଫାଙ୍କି ଦେଇ ଚାଲିଗଲା । ଏବେ ତା’ର ଶିକାର ନିଜେ ଦାନନାଥ । ଏକ ଘୃଣ୍ୟ ପାତ୍ରଟିଏ ହୋଇ ସେ ବୋହୂ, ଆଉ ନାତି ନାତୁଣୀଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ପୁଅବୋହୂଙ୍କର ସାଂସାରିକ ଜୀବନରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିବ ନାହିଁ । ବରଂ ବିଶ୍ୱର ଅଜ୍ଞାତ ଏହି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଅପରିଚିତ ସହରଟି ତା’ ପାଇଁ ଡେର ଭଲ ।

ବରଂ ଏହାଠାରୁ ଆହୁରି ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା, ଯଦି ଗୋଟିଏ ପିଲାକୁ ଅଧାରୁ ପାଠ ପଢ଼େଇ ସେ ପାଖରେ ରଖିଥାଆନ୍ତା । ଝକିରି ଅଭାବେ କିଛି ପଇସାପତ୍ର ନେଇ ପିଲାଟି ଛୋଟମୋଟ ବେପାରଟିଏ କରି ପେଟ ପୋଷୁଥାଆନ୍ତା । ଦାନନାଥ ତା ନିଜ ପସନ୍ଦର ବୋହୂଟିଏ ତା’ ପୁଅ ପାଇଁ ଆଣିଥାଆନ୍ତା । ବୋହୂଟି ଘରେ

ଆଆନ୍ତା । ଦି'ଓଳି ସକାଳ ସଞ୍ଜରେ ଗରମ ଗରମ ଚା' ଦି କପ୍ କରିଦିଅନ୍ତା । ଆଉ କହନ୍ତା ବାପା, ତମ ପାଇଁ ଚାହା ! ସେ ସମ୍ବୋଧନରେ ଆନ୍ତରିକତା ଆଆନ୍ତା । ନାତିନାତୁଣୀଙ୍କ ସହିତ ଖେଳି ଖୁସିରେ ସେ ଦିନ କାଟୁଥାଆନ୍ତା । ସେମାନଙ୍କର ଅଳି ଅଦଳି ସହଜ । ଖର୍ଚ୍ଚର ଅଭାବ ଘଟିଲେ ସହୃଦ ଅର୍ଥ କିମ୍ବା ପେନସନରୁ କିଛି ଦିଅନ୍ତା । ଅପଚୟ କଲେ ପୁଅବୋହୂଙ୍କ ଉପରେ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରୁଥାଆନ୍ତା । ଆଉ ପଇସାଟିଏ ଦେବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କୁ ଧମକଇ ଥାଆନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ଦେଉଥାଆନ୍ତା ।

ଦାନନାଥ ଚା' ଅନ୍ତରର ଉପରୋକ୍ତ କଥା ମୋତେ କହି କାନ୍ଦି ପକାଇଲା । ବୋଧ ହୁଏ କ୍ଷୋଭ ଆଉ ଅଭିମାନରେ ଏକଥା ସେ ମୋତେ କହି ପକାଇଲା ।

ଦାନନାଥର ଦୁଃଖ ଆଉ ଏକୃତଆପଣକୁ ମୁଁ ମର୍ମେମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି । ତେଣୁ ଦିନେ ଗୋଟିଏ ଜରାନିବାସର କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଦାନନାଥର ବୃତ୍ତାନ୍ତଟି ଆବୃତ୍ତି କରି ସେମାନଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଆସିଲି, ଦାନନାଥକୁ ନେଇ ଏହି ଜରାନିବାସରେ ରଖାଇ ଦେବା ନିମନ୍ତେ । ଦାନନାଥ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ତଡ଼ିଲା ଏବଂ କହିଲା ମୋର କ'ଣ ହୋଇଛି କି ? ମୋ ପାଖରେ କ'ଣ ଟଙ୍କାର ଅଭାବ ଅଛି ? ମୋ ପୁଅମାନେ ବିଦେଶରେ ବଡ଼ବଡ଼ କମ୍ପାନୀରେ ବଡ଼ବଡ଼ ପଦବୀରେ ଅଛନ୍ତି । କମ୍ପାନୀ ଟଙ୍କା ଅଜାଡ଼ି ଦେଉଛି ସେମାନଙ୍କ ଅଣ୍ଟିରେ । ବୋହୂମାନେ କ'ଣ କମ୍ କି ? ସେମାନେ ବି କମ୍ପାନୀଠୁ ଟଙ୍କା ଗୋଟାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ନାତିନାତୁଣୀମାନେ ବି ସବୁ ସେଇ ବିଦେଶରେ ପାଠ ପଢୁଛନ୍ତି । ମୋ ପାଖରେ କ'ଣ ଅଭାବ ଯେ, ମୁଁ ତମ ପାଖରେ ରହିବି ?

କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ନିରାଶ ହୋଇ ଫେରିଗଲେ ।

ମୁଁ ଦାନନାଥକୁ କହିଲି - 'ଠିକ୍ କଲୁ ନାହିଁ ।'

ସେ ହସିଲା - 'ବିକଳ ହସଟିଏ ଏବଂ କହିଲା ସୁଖ ପାଇଁ ସର୍ବିଷ୍ଟ ହାତ ପାତିଥାଆନ୍ତି । ଆରେ ଭାଇ ! ଦୁଃଖ କିଏ ନିଏ ?'

ବିଦଗ୍ଧ ପାଠକେ, ମୁଁ ହଲପ କରି କହିପାରେ - 'ଆପଣ ଯଦି କେବେ ଦାନନାଥକୁ ଖୋଜନ୍ତି, ତାକୁ ଏଇ ସହରରେ ନିଶ୍ଚୟ ପାଇବେ । ତାକୁ ଆଗରୁ ଦେଖୁଥିଲେ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣିଥିବେ । ସାରା ଜୀବନ ସେ ତା' ସଂସାର ସବାରାଟିକୁ ପିଠିରେ ବୋହି ଦୌଡ଼ିଥିଲା, ବେଗବାନ୍ ଅଶ୍ବଟିଏ ହୋଇ । ଏବେ କିନ୍ତୁ

ଦେଖିବେ ନରୁଟିଏ ବନି ସେ ଘିରଘିର ବୁଲୁଛି ନିଜ ଚାରିପାଖରେ ଏକୁଟିଆ ହୋଇ । ଏ ନରୁଟି ବି ଦିନେ ନିଶ୍ଚଳ ହୋଇଯିବ । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୀନନାଥ ତା' ନିଜ ଚାରିପାଖରେ କେବଳ ଘିରଘିର ହୋଇ ବୁଲୁଥିବ - ପରିବାର, ପରିଜନ-ପରିତ୍ୟକ୍ତ, ମୃତଦାରଟିଏ ଭାବରେ ।

ଦିନେ ଦୀନନାଥ ବଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଲଢୁଥିଲା । ଲଢ଼ିଲଢ଼ି ବଞ୍ଚିଲା । ଦିନେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବିରୋଧରେ ଲଢ଼େଇ କରୁଥିଲା । ଶେଷରେ ଜିତିଲା । ଏବେ ବିଦାୟ ପାଇଁ ତା'ର ପ୍ରସ୍ତୁତି । ତେବେ ଯାଇ ତା'ର ଅନ୍ତିମ ବିଶ୍ରାମ । ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମରେ ଭୀଷ୍ମ ସେ । ଶରଶଯ୍ୟାରେ ତା'ର ମୃତ୍ୟୁ ହେବ ନାହିଁ ତ ଆଉ କେମିତି ହୁଅନ୍ତା ? ? ?

ଅସ୍ତରାଗ

ପ୍ରଥମେ ଦେଖା । ଦେଖାରୁ ଆକର୍ଷଣ । ଆକର୍ଷଣରୁ ଅନୁରାଗ । ଅନୁରାଗରୁ ବନ୍ଧୁତା । ବନ୍ଧୁତା ଧୀରେଧୀରେ ସଂପ୍ରସାରିତ ହୋଇ ପ୍ରେମରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେଲା । ପ୍ରେମ ଅବଶେଷରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲା ପରିଣୟକୁ ପରସ୍ପର ପୁଷ୍ପହାର ବିନିମୟରେ, ଗୋଟିଏ ନିକାଞ୍ଚନ ମନ୍ଦିର ବେଢ଼ାରେ ତଥା କେତେ ଜଣ ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ । ପୂର୍ବରୁ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ସରିଥିଲା । ବନ୍ଧୁମାନେ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିଲେ । ବ୍ରାହ୍ମଣ ମନ୍ତ୍ର ପାଠ କରି ଉଭୟଙ୍କ ହାତକୁ ପରସ୍ପର ଧରେଇ ଦେଇଥିଲେ । ପ୍ରତିଜ୍ଞା ବି କରେଇଥିଲେ- ଯେତେ ବାଧାବିଘ୍ନ ଆସୁ ପଛେ ପରସ୍ପର ଯେମିତି ଅଲଗା ନ ହୁଅନ୍ତି ।

ଅବଶ୍ୟ ପରସ୍ପର ଅଲଗା ହେବାର ଯନ୍ତ୍ରଣା ଟିକକ ନାରାଟି ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲେ ବି ବିନା ଅନୁଶୋଚନାରେ ଉଭୟ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ କେବେ ବି ଅଲଗା ହେବେ ନାହିଁ ବୋଲି । ନାରାଟି ଏଥର ବାଜି ଲଗେଇ ଦେଇଥିଲା ତା’ ମନଟିକୁ ପୁରସ୍ପତି ପାଖରେ ପୂର୍ବର ସମସ୍ତ ଚିକ୍ତ ଅନୁଭୂତି ସତ୍ତ୍ୱେ ତଥା ଆତ୍ମପ୍ରତ୍ୟୟ ସହ - ‘ତମେ ସିନା ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଭାଙ୍ଗିପାର, ମୁଁ କିନ୍ତୁ ନୁହେଁ । ଉଭୟେ ଉଭୟଙ୍କର ଇତିହାସ ସହ ପରିଚିତ ଥିଲେ । ନାରାଟି ତା’ର ପୂର୍ବ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସହ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ସଂସାର କରିଥିଲା । ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ବିଚ୍ଛେଦ ହେଲା ବେଳକୁ ସେମାନଙ୍କର ଚାରି ବର୍ଷର ପୁଅଟିଏ ବି ଥିଲା । ତା’ ବାପା ପୁଅଟି ଉପରେ ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି ପାଖରେ ରଖିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା । ତା’ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା - ନାରାଟି ଯଦି ତା’ ଜୀବନରୁ ଅନ୍ତର ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ହେଉ, ମୁଁ ସେଥିରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିବି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ତା’ର ଔରସରୁ ସୃଷ୍ଟ ପିଲାଟି କାହିଁକି ଯିବ ତା’

ମାଆ ସାଥରେ ? ମାତ୍ର କାନୁନ୍ ତାହା ମଞ୍ଜୁର ଦେଲା ନାହିଁ । ନାରୀଟି ପାଖରେ ତା' ପୁଅଟି ରହିବ ବୋଲି ବିଚାରପତି ରାୟ ଶୁଣାଇଦେଲେ ।

ପୁରୁଷଟି ରୁପ୍ ରହିଲା । ଓକିଲ ପ୍ରତିବାଦ କରି ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ବିଚାରପତିଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲେ । ପୁରୁଷଟି ସେମିତି ନ କରିବା ପାଇଁ ଓକିଲଙ୍କୁ ମନା କରିଦେଲା । ସ୍ବାଭିମାନୀ ନାରୀଟି ବି ତା' ନିଜର ଓକିଲର ପରାମର୍ଶକୁ ଭ୍ରୁକ୍ଷେପ ନ କରି ସ୍ବାମୀଠାରୁ କୌଣସି ଭରଣପୋଷଣ ନେବ ନାହିଁ ବୋଲି ମନା କରିଦେଲା । ଝିଅଟି ଅବଶ୍ୟ ଚାକିରି କରୁଥିଲା । ନିଜ ପାଇଁ ନ ହେଲେ ବି ପିଲାଟାର ଭରଣପୋଷଣ ପାଇଁ କିଛି ଟଙ୍କା ମାସକୁ ମାସ ସନ୍ତାନଟିର ପିତା ହିସାବରେ ତା' ବାପା ଠାରୁ ନିଶ୍ଚୟ ମିଳିଥାନ୍ତା । ନାରୀଟି ଚାକିରି କରୁଛି; ସେ ରୋଜଗାର ସବୁ କାହା ପାଇଁ କି ? ସେ ଭାବିଲା ।

ଅବଶ୍ୟ ସଂସାର ପ୍ରତି ନାରୀଟିର ବିତୃଷ୍ଣା ଆସିଯାଇଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ସାଂସାରିକ ଜୀବନ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷଟିକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ବାକି ଋଷିଟି ବର୍ଷ ଥିଲା ତା' ପାଇଁ ଘୃଣା, ଅବିଶ୍ବାସ, ଅସନ୍ତୋଷ ତଥା ବିଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତିର ବେଳ । ସେଦିନଟି ବି ଦିନେ ଉପନୀତ ହେଲା । ଶେଷ ବର୍ଷଟି ଯଦିଓ ମନ ଓ ଶରୀରରେ ଉଭୟେ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଥିଲେ ଦୂରରେ, ଆଇନଗତ ଭାବରେ ବିଚ୍ଛେଦ ହେବାକୁ ବର୍ଷଟିଏ ଲାଗିଗଲା ।

ଏହି ତଥାକଥିତ ଆଇନଗତ ବିଚ୍ଛେଦ ତାକୁ କମ୍ କ୍ଷତାକ୍ତ କରିନାହିଁ । ଓକିଲଙ୍କର ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ ତାକୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଛି । ତା' ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ କେତୋଟିର ଉତ୍ତର ଦେଇଛି, ଦେଇ ବି ନାହିଁ ଅନେକ । ସବୁ କଥା କ'ଣ କହି ହୁଏ କି ? ପାଷାଣ ଓକିଲଟା କିନ୍ତୁ ନଛୋଡ଼ବନ୍ଧା । ନାରୀଟି ଓକିଲଙ୍କର ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନକୁ ପ୍ରତିବାଦ ଏବଂ ତା'ର ଅନିଚ୍ଛାକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ବିଚାରପତି ଏମିତି ପ୍ରଶ୍ନ ନ ପଚାରିବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦିଅନ୍ତେ, ବିଚରା ନିବୃତ୍ତ ରହିଛି । ସେ ନିଜେ ବି ତା' ନିଜ ଓକିଲଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଛି ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ । ତା'ର ପତିଟି ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧୁ ପାଗଳ ତଥା ଲମ୍ପଟ ବୋଲି ତା' ଓକିଲଙ୍କ ପ୍ରମାଣ କରିଦେବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ସେ ଏକମତ ହୋଇ ପାରି ନାହିଁ । ଯାହାର ସନ୍ତାନଟିକୁ ସେ କୋଳରେ ଧରିଛି, ଯାହାର ଔରସରେ ତା'ର ଜନ୍ମ, ତାକୁ ପାଗଳଟିଏ ବନାଇ, ଲମ୍ପଟଟିଏ କହି, କେଉଁ ଗୌରବର ସେ ଅଧିକାରିଣୀ ହେବ ? କାଲି ତା'ର

ଧନଟି ଯେତେବେଳେ ଜାଣିବ ଯେ, ସେ ଜଣେ ପାଗଳ ତଥା ଲମ୍ପଟର ପୁଅ ବୋଲି, ସେ ନିଜକୁ କେଉଁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବ ? ପୁଣି ଏଇ ସହରରେ ତା ଜନ୍ମଦାତା ରହୁଥିବ ଏବଂ କାଲି ପୁଅଟି ବଡ଼ ହେଲେ ଯେତେବେଳେ ଜାଣିବ ଯେ, ଏସବୁ ଅଭିଯୋଗ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ସେ ତା ମାଆକୁ କ'ଣ ବୋଲି ଭାବିବ ?

ଏଣେ ଓକିଲ ସନ୍ଦେହ କରୁଥିଲେ ଯେ, ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ବିନା ସଂଗୀନ୍ ଅଭିଯୋଗରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଚ୍ଛେଦ ହୁଏତ ଅଦାଲତରେ ମାମୁରୀ ପାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାହା ଅଦାଲତର ମାମୁରି ପାଇଲା । ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ଓକିଲ ଜେରା ବେଳେ ପଚାରିଲେ - ତୁମେ କାହିଁକି ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ଚାହୁଁଛ ?

ନାରାଟି ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା - ତାଙ୍କ ସହ ରହିବାକୁ ମୋତେ ଭଲ ଲାଗୁ ନାହିଁ ;

- 'କାହିଁକି ? ଓକିଲ ପଚାରିଲେ

- ଅନେକ କଥା କହି ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନେକ କାରଣ କହିବା ବି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେ ସବୁ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ସମ୍ପର୍କର କଥା । ଅଜୁହା । ତମକୁ କେମିତି କହିବି ? ନାରାଟି ଓକିଲଙ୍କୁ ଜବାବ୍ ଦେଲା ।

- 'ତମକୁ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।' ଓକିଲ ଧମକାଇଲେ ।

ନାରାଟି ଭିତରେ ଏତେ ଦମ୍ କେଉଁଠି ଥିଲା କେଜାଣି ସେ ଉତ୍ତର ଦେଲା- 'ନା ତାହା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆମେ ପରସ୍ପର ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ଚାହୁଁଛୁ । ଏବେ ଆମ ପକ୍ଷରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦିନ ବି ଏକତ୍ର ଚଳିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏହା ହିଁ ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟ । ସତ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କଲେ କ'ଣ କରାଯାଇପାରିବ, ଆପଣ କୁହନ୍ତୁ ? ଏଥର ଓକିଲ ହରଡ଼ ଘଣାରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ବିଚାରପତିଙ୍କ ମୁହଁରେ ସ୍ଥିତ ହସ ଦେଖାଦେଲା । ଓକିଲ ବି କିଞ୍ଚିତ ଚିନ୍ତିତ ଦେଖାଗଲେ ଏବଂ ପୁନଶ୍ଚ ପଚାରିଲେ

- କାହିଁକି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ?

ଏଥର ନାରାଟି କି ଉତ୍ତର ଦେବ ତାହା ହଠାତ୍ ଠିକ୍ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ନାରବ ରହିଲା । ଦ୍ୱିଗୁଣିତ ଉତ୍ସାହରେ ଓକିଲ ପଚାରିଲେ - ସେ ଅସମର୍ଥ ?

- 'ନା ।'

- 'ଅତ୍ୟାଚାରୀ ?'

- 'ନା ।'

- ‘ଲକ୍ଷ୍ମୀ ?’

- ‘ନା।’

ଓକିଲ ଏଥର କଥାର ଝୁଆ ବଦଳାଇ ପଚାରିଲେ -

ତାଙ୍କଠି ତାହେଲେ କେଉଁ ଅଭାବବୋଧ ପାଇଁ ତମେ ଛାଡ଼ିପଡ଼ି ଚାଲୁଛ ?

ମନ ‘ନାରାଟି ଉତ୍ତରରେ କହିଲା।’

ତା’ର କ’ଣ ମନ ନାହିଁ ? ‘ଓକିଲଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନ।’

ଜାଣେନା, ନାରାଟି କହିଲା ।

- ‘ନଜାଣି ତାହା ସହ ସଂସାର ବସେଇଥିଲା କେମିତି ?’ ଓକିଲ ପଚାରିଲେ ।

ସେତେବେଳେ ଥିଲା ଏବେ କିନ୍ତୁ ଅଛି କି ନାହିଁ ଜାଣେନା । ଯଦି ବା ଥାଏ, ମୁଁ ଯେଉଁ ମନଟି ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟହୋଇ ତାଙ୍କ ସହ ସଂସାର ବାନ୍ଧିଥିଲି, ସେ ମନଟି ଏବେ କିନ୍ତୁ ନାହିଁ । ନାରାଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା - ବିନା ସଙ୍କୋଚରେ ।

- ‘ଯାହା ହେଉ, ମନଟିଏ ଅଛି ବୋଲି ତ ମାନ୍ୟ । ସେ ମନଟିକୁ ନେଇ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିଲେ କ୍ଷତି କ’ଣ ? ଓକିଲ କହିଲେ ।

- ‘ନା । ମୁଁ ସେପରି ମନ ଚାହେଁ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ମନ ମୋତେ ଚିହ୍ନିଥିଲା, ଆଉ ମୁଁ ତାକୁ ଚିହ୍ନିଥିଲି, ସେଇ ମନଟିକୁ ମୁଁ ଚାହେଁ । ‘ନାରାଟି ସ୍ପଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।’

ବିଚାରପତି ଅବଶ୍ୟ ଛଅ ମାସ ଉତ୍ତରକୁ ସମୟ ଦେଲେ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ଆପୋସ ମିଳାମିଶା ପାଇଁ । ମାତ୍ର ଯେଉଁ ମନଟିକୁ ନାରାଟି ଖୋଜୁଥିଲା, ବୋଧ ହୁଏ ସେପରି ମନଟିଏ ଦେବା ପୁଅଟିର ସାମର୍ଥ୍ୟରେ ନଥିଲା କିମ୍ବା ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ମନଟିକକ ନାରାଟିର ଆବଶ୍ୟକ, ତାହା ଜାଣିବା ପୁରୁଷଟି ପକ୍ଷରେ ହୁଏତ ସମ୍ଭବ ହେଉ ନ ଥିଲା ।

ଏପରି ଭାବରେ ବିଚାରପତି ଦେଇଥିବା କଷ୍ଟ ଛଅମାସ ସ୍ଥଳେ ବର୍ଷଟିଏ ଅତିବାହିତ ହୋଇଗଲା । ଶେଷରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ମଞ୍ଜୁରି ଦେଇଦେଲେ ଯେତେବେଳେ ଉତ୍ତର ପକ୍ଷ ଏକାଠି ରହିବା ପାଇଁ ଅମଙ୍ଗ ହେଲେ । ବିଚାରପତି ବଡ଼ ବିମର୍ଷ ହୋଇ ଉତ୍ତରକୁ ଚେତାବନୀ ଦେଇଥିଲେ- ‘ଦେଖ, ଲମ୍ବା ଜୀବନ ପଡ଼ିଛି । ତୁମେ ଦି’ଜଣ ନୁହଁ - ତୁମ ସହିତ ଆଉ ଗୋଟିଏ ନୂତନ ସୃଷ୍ଟି ତା’ର ଅନିଷ୍ଟିତ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି । ସଂସାର ଜିଦ୍ରେ ତାଲେ ନାହିଁ । ତାଲେ ଆପୋସ ବୁଝାମଣାରେ । ଏହି ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟଟିକୁ

ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ପାଇଁ ଛଅ ମାସ ସ୍ଥାନରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ବର୍ଷଟିଏ ସମୟ ଦେଲି । ତଥାପି ତମେ ଦି'ଜଣ ସତ୍ୟଟିକୁ ଉପଲବ୍ଧି କଲ ନାହିଁ । ଏବେ ତୁମକୁ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଲି । ତୁମର କଳହ, ପିଲାଟିର ଭବିଷ୍ୟତର ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଜୀବନ ନିର୍ବାହରେ ଯେମିତି ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହରେ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି ନ କରେ, ସେଥିପାଇଁ ସାବଧାନ ଥିବ !'

ମୁହଁ ତଳକୁ ପୋତି ପୁରୁଷଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିମର୍ଷ ଭାବରେ କୋର୍ଟ ରୁମ୍ ଛାଡ଼ି ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ଯେମିତି ଅପୂର୍ବ ପଦାର୍ଥଟିଏ ସେ ହରାଇ ଦେଇଛି, ଆଉ କେବେ ବି ପାଇବାର ଆଶା ନାହିଁ । ତା' ଓକିଲ ତା' ପଛରେ ଚାଲିଚାଲି ଯାଉଥାନ୍ତି ଏବଂ ବୁଝାଉଥାନ୍ତି - 'ତୁମର ମନ କଥା ମୁଁ ଜାଣୁଛି । କୋର୍ଟକଚେରୀ ହେଉଛି ଆଇନର ଖେଳଘର । ତୁମେ ଏତେ ସହଜରେ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଯିବାଟା ଉଚିତ୍ ନଥିଲା । ଶୁଣିଲ ତ ଝିଅଟି କେମିତି ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ବଳିଷ୍ଠ ଯୁକ୍ତିଟିଏ ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିଲା ନାହିଁ ? ତାକୁ ମୁଁ ପାଣି ପିଆଇ ଦେଇଥାନ୍ତି । କେବଳ ତମ କଥାକୁ ମନେ ପକାଇ ଯାହିତାହି ପ୍ରଶ୍ନ କେତେଟା ପଚାରି ଦେଲି । ସେତିକିରେ ଦେଖିଲ ତ ତା'ର ଅବସ୍ଥା ?

ଓକିଲଙ୍କ କଥା ଉପରେ ପୁରୁଷଟି କୌଣସି ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲାନାହିଁ । ସେ ଯାଇ କୋର୍ଟ ରୁମ୍ ବାହାରେ ଠିଆ ହେଲା । ଓକିଲ ପାଖକୁ ଆସିବାରୁ କହିଲା - 'ହେଉ, ଆପଣ ଏବେ ଯାଆନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କ ସହୃଦୟତା ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ୍ । ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରାପ୍ୟ କାଲି ଆପଣଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଡିପୋଜିଟ୍ କରିଦେବି ।'

ନାରାଟି କୋର୍ଟ ରୁମ୍ ବାହାରକୁ ଆସି ଦେଖେ ତ, ପୁରୁଷଟି ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବାହାରେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ଯେଉଁଟାକି ସେ ଆଦୌ ଚାହୁଁ ନଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ସମ୍ପର୍କ ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ଛିଡ଼ିଗଲା । ଯେଉଁଥି ପାଇଁ ତା'ର ଏତେ ସଂଘର୍ଷ, ତା'ର ବିଜୟ, ଏବେ ଉଲ୍ଲାସ ବଦଳରେ ଏକ ତୀବ୍ର ଯନ୍ତ୍ରଣାବୋଧରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ତାକୁ ବିଚଳିତ କରୁଥିଲା । ତେଣୁ କିପରି କେତେ ଶୀଘ୍ର ତାକୁ ଏ ସ୍ଥାନରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିବ, ସେଥିପାଇଁ ଏକ ପ୍ରକାର ପଳାୟନ ବେଳେ ହଠାତ୍ କୋର୍ଟ ରୁମ୍ ବାହାରେ ପୁରୁଷଟିକୁ ଦେଖି ସେ ନିଜକୁ ହତଜ୍ଞାନ ବୋଧ କଲା ।

ନାରାଟି ନିକଟସ୍ଥ ହୁଅନ୍ତେ, ମୁହଁରେ ବିକଳ ହସଟିଏ ଆଣି ପୁରୁଷଟି କରମର୍ଦ୍ଦନ ପାଇଁ ଆଗକୁ ତା'ର ହାତ ବଢ଼େଇଦେଲା । ନାରାଟି ଅନୁଭବ କଲା,

ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଯେମିତି ଏ ଭିତରେ ତା' ହାତ ଦୁଇଟି ହରେଇ ବସିଛି ।

ପୁରୁଷଟି ତା' ପ୍ରସାରିତ ହାତ ନିଜ ପାଖକୁ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ଫେରାଇ ନେଲା ଏବଂ କହିଲା- 'ତମେ ଏବେ ମୋ ଜଞ୍ଜାଳରୁ ମୁକ୍ତ । ତମେ ଏଇଆ ଚାହୁଁଥିଲ ନା?' ଏବେ ପୁଅଟିର ଯନ୍ତ୍ର ନେବ । ସେ ତୁମର ବି - ମୋର ବି । ତୁମ ସ୍ୱାଭିମାନ ପ୍ରତି ମୋର ସମ୍ମାନ ଅଛି । ତଥାପି ସୁବିଧା ଅସୁବିଧାରେ ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ପାର । ସେଇଟାକୁ ମୋର ଦୟା ଭାବିବ ନାହିଁ ବରଂ ତୁମର ହକ୍ ଅଧିକାର ବୋଲି ଭାବିବ ।'

ଆଉ ସେ ଅଧିକାରଟି ହେଉଛି ଯେମିତିକି ଆମ ଦି'ଜଣକର ଜନ୍ମିତ ସନ୍ତାନଟି, ନୁହେଁ? 'ଏ କଥା କହିଦେବାକୁ ନାରାଟି ଭାବୁଥିଲା; କିନ୍ତୁ କିଛି କହିପାରିଲା ନାହିଁ । ଏକ ଅପରାଧ ବୋଧ ତାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କବଳିତ କରିସାରିଥାଏ ।

ଘରକୁ ଫେରି ନାରାଟି ପୁରୁଷଟି ଉପରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହେଲା । ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ମଞ୍ଜୁର ପରେ ବି କି ଦରକାର ଥିଲା ପୂର୍ବ ସମ୍ପର୍କକୁ ଅଣ୍ଟାଲି ବସିବା ? ସେ ତା ମନକୁ ଦୃଢ଼ କଲା । ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ଚାହୁଁଥିଲା - ମିଳିଗଲା । ଏବେ ସେ ବନ୍ଧନ ମୁକ୍ତ । ଯେମିତି ଖୁସି, ସେମିତି ସେ ବଞ୍ଚିପାରିବ । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ, ଘରଟିଏ ଉଡ଼ା ନେଇ ରହିବ ପୁଅଟିକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି । ତା'ର ଏକାମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ, ପୁଅଟିକୁ କେମିତି ସେ ଏବେ ମଣିଷ କରିବ ଦେବବ୍ରତର ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ । ଆଉ କେମିତି ଦେବବ୍ରତର ଦୃଷ୍ଟିର ଅନ୍ତରାଳରୁ ସେ ନିଜକୁ ଦୂରେଇ ରଖି ପାରିବ ।

ତାହା ହିଁ ସେ କଲା । ଏମିତି ଅଞ୍ଚଳଟିଏ ସହରରେ ଖୋଜି ଖୋଜି ବାଛି ନେଲା, ଯେଉଁଠି କେହି ତା ଅତୀତ ବିଷୟରେ ଆଦୌ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଦେବବ୍ରତ ଭଳି ସ୍ୱାଭିମାନୀ, ଉଦାସ ବ୍ୟକ୍ତିଟିଏ ଯେ ତାକୁ ଖୋଜିବ ତା' ଅନିଚ୍ଛାକୁ ସମ୍ମାନ ନ ଦେଇ, ଏ ସମ୍ଭାବନା ବି ନଥିଲା ତା' ପାଖରେ । ବାଲୁତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ପୁଅଟି ଯେ ତା ବାପାର ସନ୍ଧାନ ନେବ, ତାହା ବି ସମ୍ଭବ ନଥିଲା ।

ଏଣୁ ସମସ୍ତ ଅତୀତକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେବାର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ନେଇ ନିଜର ସନ୍ତାନଟିକୁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନୂତନ ଜୀବନ, ନୂତନ ପରିବେଶରେ କାଟିବ ବୋଲି ସେ ସ୍ଥିର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା । ପ୍ରଗଳ୍ଭତା ଥିଲା ପିଲାଟି ବେଳୁ ତା'ର ଏକ ବଦଭ୍ୟାସ । ଗପୁଗପୁ ଅନେକ କଥା କହି ହୋଇଯାଏ । ଏମିତି ଗପୁଗପୁ ଥରେ ସେ ତା' ଦାମ୍ପତ୍ୟ ଜୀବନର କିଛି ଗୋପନ କଥା କହିପକାଇଥିଲା, ନ କହିବା ଲୋକଟି

ଆଗରେ । କଥାଟା କ'ଣ ଲୁଚି ରହେ କେବେ ? ସେ କଥାଟି ବୁଲିବୁଲି କେତେ କାନ ହୋଇ ଦେବବ୍ରତର କାନରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଘୂର୍ଣ୍ଣାୟମାନ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ଝଡ଼ଟିଏ ଭଲି ତା' ଆକାର ଓ ପରିସର ବ୍ୟାପକରୁ ବ୍ୟାପକତର ହୋଇ କମ୍ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ସୃଷ୍ଟି କରି ନାହିଁ ତା' ଦାମ୍ଭିକତା ଜୀବନରେ । ଚିର ଉଦାସ ଓ ଗମ୍ଭୀର ଦେବବ୍ରତ ତାକୁ ଏ ବିଷୟରେ ଟିକେ ପଚାରି ଥାନ୍ତେ ହେଲେ ! ତାଙ୍କ ନୀରବତା ତାକୁ ଆହୁରି ଛୋଟ କରିଦେଲା ବରଂ ଅପରାଧୀ କରିଦେଲା ନିଜ ନିକଟରେ । ଏମିତି ହେଲା ଯେ ସେ ଦେବବ୍ରତର ଛାଇ ଦେଖିଲେ ଡରିଲା । ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାର ମନେ ହେଲା, ଦେବବ୍ରତ ତାକୁ ଘୃଣା କରୁଛି । ତା' ଠୁଁ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ଚାହୁଁଛି । ଦେବବ୍ରତ ଗଣ୍ଡାଗଣ୍ଡା ବହି ଘରକୁ ଆଣେ । ତାକୁ ପଡ଼େ ଏବଂ ପତୁପତୁ ନିମଜ୍ଜିତ ହୋଇଯାଏ ଶେଷରେ । ଏଣେ ନାରାଟି ଶଯ୍ୟାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ ତାକୁ । ରାତି ଗଭୀରରୁ ଗଭୀରତର ହୁଏ । ଘର କାମରେ କ୍ଲାନ୍ତ, ଶ୍ରାନ୍ତ ନାରାଟି ନିରାଶାରେ ଶୋଇଯାଏ । ସକାଳୁ ଉଠି ସେ ନିଜକୁ ଆବିଷ୍କାର କରେ ଅତି ଯନ୍ତ୍ର ସହିତ ଦେବବ୍ରତ ଆଲୋଣାରୁ ଚାଦରଟିଏ ଆଣି ଘୋଡ଼େଇ ଦେଇଛି ତାକୁ । ମନ ତା'ର ବିଦ୍ରୋହୀ ହୋଇଉଠେ । ଭାବେ ସିଏ କଣେଇଟିଏ କି ? ଦେବବ୍ରତ ତାକୁ ଏମିତି ଯନ୍ତ୍ର ସହିତ ଘୋଡ଼େଇ ଦେବ ! ଅସଜଡ଼ା କେଶ ରାଶିକୁ ସାଉଁଳି ସଜାଡ଼ି ଦେବ ! ଦେବବ୍ରତ କାହିଁକି ତା' ସ୍ବାମୀ ହେବାର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରୁ ନାହିଁ ? ତା' ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ଦେଉ ନାହିଁ ? ଭଲ ମନ୍ଦରେ ଆକଟ କରୁ ନାହିଁ ? ଶାସନ କରୁ ନାହିଁ ତା ପ୍ରଗଳ୍ଭପଣିଆକୁ ? କାହିଁକି ତାକୁ ଅଳିଅର୍ଦ୍ଧଳି କରିବାର ସୁଯୋଗ ଦେଉ ନାହିଁ ? ସବୁ ଜିନିଷ ଯୋଗାଇ ଦେଉଛି ବିନା ପ୍ରତିବାଦରେ ? ସେ ରକ୍ତ ମାଂସର ଶରୀରଟିଏ ଧରି ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ , ଦେବୀ ଭାବରେ ନୁହେଁ । ଏ କଥାଟିକୁ ଜଣେଇ ଦେବାକୁ ସେ ଅନେକ ଥର ଅବଶ୍ୟ ତେଷ୍ଟା କରିଛି - ପାରି ନାହିଁ । କଥାଟା ତା' ତଣ୍ଡି ପାଖରେ ସେମିତି ଅଟକି ଯାଇଛି । ଦେବବ୍ରତର ଉଦାସୀ ମୁହଁ, ଗମ୍ଭୀର ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା ତାକୁ ଭୟ ଦେଖେଇଛି । ସେ ନିଜେ ତା' ପାଖରେ ଛୋଟ ହୋଇଯିବ ନାହିଁ ତ ! ସେଇ ଆତ୍ମ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଭୟରେ ସେ ତା ମନର ଗୋପନ ବାସନା କେବେ ବି ବ୍ୟକ୍ତ କରି ପାରିନାହିଁ ।

ଏବେ ଆଉ ଅତୀତକୁ ମନେ ପକେଇବାରେ କି ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ? ବିଚାରପତି ସେଦିନ ରାୟ ଶୁଣେଇଲା ବେଳେ ଠିକ୍ କଥା କହିଥିଲେ - 'ଲମ୍ବା

ଜୀବନ ଅପେକ୍ଷା କରିଛି । ତାକୁ ବିତେଇବାକୁ ହେବ ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଧରି; ଅତୀତକୁ ନୁହେଁ । ଯେଉଁ ଦିନ ଛାଡ଼ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଗଲା, ତହିଁ ପରଦିନ ତା'ର ବାନ୍ଧବୀ କେତେ ଜଣ ତାକୁ ବେଢ଼ି ଯାଇ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣେଇଥିଲେ । ତାର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବାନ୍ଧବୀ ସୁଲତା ରୁପ୍ ରୁପ୍ ତା କାନରେ କହିଥିଲା - ‘ବ୍ୟସ୍ତ ହଅନା, ଗୋଟାଏ ଚମକାର ଟୋକା ମୋ ହାତରେ ଅଛି । କହିବୁ ତ ଆଣି ଭେଟେଇ ଦେବି । ମୁଁ ତାକୁ ସବୁ କଥା କହି ଦେଇଛି । ତୋର ପିଲାଟିଏ ଥିବାରୁ କୌଣସି ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ - ସେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମୁଁ ଦେଉଛି ।

ତା’ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିକୁ ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରିଥାନ୍ତା ? ସୁଲତାଟା ସବୁବେଳେ ଏମିତି ଫୁଲ୍ଲାପାଙ୍କିଣୀଆ । କୌଣସି କଥାର ମର୍ମ ବୁଝେ ନାହିଁ । କ୍ଷତ ବିକ୍ଷତ ହୁଏ । କଇଁକଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦି ଅଭିଯୋଗ କରେ- ତା’ ସ୍ୱାମୀ ସହ କୁଆଡ଼େ ଏବେ ଜମାରୁ ପରୁନାହିଁ । ଅବୁଝା ସ୍ୱାମୀ ସମ୍ପର୍କରେ କେତେକଥା କୁହେ । ସେ ସେତେବେଳେ ଭାବେ- ‘ତେବେ ସୁଲତାଟା ତାକୁ ଛାଡ଼ପତ୍ର ଦେଉ ନାହିଁ କାହିଁକି !

ଅଫିସ୍‌ରେ ମଦୁଆ ଭାଡୁଆ ଭାବେ ସୁପରିଚିତ କାମାକ୍ଷୀ ଏବେ ତା ଚାରିପଟେ ବୁଲିବୁଲି ଚକର କାଟୁଛି । ମନରେ ଆଶାଟିଏ ବାନ୍ଧିଛି, ବଞ୍ଚିବାର ରାହା ଖୋଜୁଥିବା ଏହି ସ୍ୱାମୀ ପରିତ୍ୟକ୍ତା ନାରୀଟି ତା’ ପାଲରେ ଅବଶ୍ୟ ଦିନେ ନା ଦିନେ ପଡ଼ିବ ।

ଏସବୁ ପରିସ୍ଥିତି ଆସିବ ହିଁ ଆସିବ- ସେ ଭାବିଲା । ସେସବୁ ଚକ୍ରବ୍ୟୁହରୁ ଅଲଗା ରହି, ତାକୁ ଦୃଢ଼ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତା’ର ପ୍ରଗଳ୍ଭପଣୀଆ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ତା’ର ଏପରି ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ତା’ ଉପରେ ଲଗାମ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେତେ ଆୟସସାଧ ହେଉପକ୍ଷେ । ତାହାହିଁ ସେ କଲା । ଅଫିସ୍ ଯାଏ । ରୁପ୍‌ଟାପ୍ କାମ କରେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ନିଜକୁ ଦୂରେଇ ରଖେ ଯେମିତି ସେ ଚିହ୍ନେନା କାହାକୁ । ଅବଶ୍ୟ ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣା କମ୍ ନୁହେଁ । ଅବଶ୍ୟ ସମୟାନୁସାରେ ପରିବେଶ କ୍ରମେକ୍ରମେ ଦେହସୁଆ ହୋଇଗଲା । ସେ ନିଜେ ଦୂରରେ ରହିଲା- ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦୂରେଇ ରଖିଲା । ସେମିତି ଦେବବ୍ରତ ବି ରହିଗଲା ବହୁତ ଦୂରରେ, ତା ପରିଧିର ସୀମା ସରହଦଠାରୁ ଭେର ଦୂରରେ ।

ସବୁ କିଛି ଠିକ୍‌ଠାକ୍ ଚାଲିଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ବିଚ୍ଛେଦର ପ୍ରଥମ ଧକ୍କା ତାକୁ ସହିବାକୁ ପଡ଼ିଲା, ପୁଅଟିର ନାଆଁ ସ୍କୁଲରେ ଲେଖେଇବା ବେଳେ । ସ୍କୁଲର ପ୍ରିନ୍‌ସପାଲ ପଚାରିଲେ - ‘ପିଲାଟିର

ବାପାର ନାଆଁ କଣ ? କାହିଁ ଦେଖାନ୍ତୁତ, ତାର ବାର୍ଥ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ? ସେଇଥିରେ ସେ ସବୁ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବ ।’ ସ୍ୱଷ୍ଟ କଣ୍ଠରେ ନାରାଟି ଉତ୍ତର ଦେଲା - ‘ତାର ବାର୍ଥ ସାର୍ଟିଫିକେଟ କରାଯାଇ ନାହିଁ ।’ ଯଦିଓ ତା’ର ବାର୍ଥ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଥିଲା ଏବଂ ସେଇଟି ଦେବବ୍ରତ ପାଖରେ ରହିଯାଇଥିଲା ।

- ‘ଠିକ୍ ଅଛି । ଆପଣ ଅଣ୍ଟରଟେକିଙ୍ଗ ଦେଇଦେବେ, ପରେ ଆଣିବେ ବୋଲି । ତାହା ନିହାତି ଜରୁରୀ । ହେଉ, ଆପଣ ଏବେ ତା’ ବାପା ନାଆଁ କୁହନ୍ତୁ ଏବଂ ପିଲାଟି ବୟସ ବି କୁହନ୍ତୁ ।’ ପ୍ରିନ୍ସପାଲ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ।

ଏବେ କ’ଣ କରିବ ? ନାରାଟି ହଠାତ୍ କିଛି କହି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏମିତି ସମସ୍ୟାଟିଏ ଆସିବ ବୋଲି ସେ ଜମାରୁ ଭାବି ନଥିଲା । ଯିଏ ତା’ର ବାପା ଏବେ ତା’ ସହ ତା’ର ସମ୍ପର୍କ କଣ ? ବିଚ୍ଛେଦ ପରେ ଏବେ ସେ ତ ସାତପର । ତାଙ୍କ ନାଆଁ କହିବ କି ନାହିଁ ଦୃଢ଼ରେ ପଡ଼ିଲା ନାରାଟି । ଦେବବ୍ରତକୁ କାହିଁକି ସେ ପରିଚିତ କରାଇବ ? ଜାଣୁଜାଣୁ କାହିଁକି ସେ ହଜିଯାଇଥିବା ନାଆଁଟିକୁ ସାଉଁଟି ବସିବ ତା ଅଞ୍ଚିରେ ? ଏମିତି ଏକ ଭାବନାରେ ବୁଡ଼ି ରହିଥିବା ବେଳେ ପ୍ରିନ୍ସପାଲ ନାରାଟିକୁ କୁଟିଳ ଦୃଷ୍ଟିରେ ମୋଟା ଚଷମା କାତ ତଳୁ ଚାହିଁ କହିଲେ - ‘ଠିକ୍ ଅଛି । ସମସ୍ତଙ୍କ ପିତା ଦୟାମୟ ପ୍ରଭୁ ଅଟନ୍ତି । ତମେ ତାଙ୍କ ନାଆଁ ନେଇ ପାର ।’

‘ଗୋଠାଟା କ’ଣ ଭାବୁଛି କି ? ଜାରଜ ସନ୍ତାନ ବୋଲି କି ? ତା’ର ଇଚ୍ଛା ହେଉଥିଲା - ବୁଢ଼ାର ଚଷମାଟା ଖୋଲି ଗୋଡ଼ରେ ଚକଟି ଦିଅନ୍ତା । ଆଉ ଘୃଣ୍ୟ ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ଅନାବୃତ କରି ଦେଖେଇ ଦିଅନ୍ତା ଦୁନିଆକୁ, ଦେଖ - କେତେ ଆବିଳତା ଏଥିରେ ! ଅବଶ୍ୟ ତାହା ସେ କଲା ନାହିଁ । ସଞ୍ଜମର ପାଚେରୀ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ସାମାବନ୍ଧ ରଖି ନାରାଟି ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ କହିଲା - ‘ଇଣ୍ଟର ସମସ୍ତଙ୍କର ପିତା ହୋଇ ପାରନ୍ତି । ମୋ ପୁଅର ପିତା କିନ୍ତୁ ଦେବବ୍ରତ’ - ଲେଖନ୍ତୁ ଦେବବ୍ରତ ବୋଲି ।

ସାରା ରାତିଟା ନାରାଟି ସେଦିନ ଆଉ ଶୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଭାବିଥିଲା, ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ହୋଇ ସାରିଛି । ସବୁ ସମ୍ପର୍କ ବି ଚୁଟି ସାରିଛି ଦେବବ୍ରତ ସହିତ । ତେବେ କାହିଁକି ଜାଣୁଜାଣୁ ସେ ତା ସହିତ ପୁନରାୟ ସମ୍ପର୍କଟିଏ ଯୋଡ଼ିଦେଲା - ଅନ୍ତର ପାଡ଼ି ଜନ୍ମ ଦେଇଥିବା ତା ପୁଅ ସହିତ ଦେବବ୍ରତର ନାଆଁ ଯୋଡ଼ି ? ସତ୍ୟଟା ଏବେ ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର କାହିଁକି ? ସତ୍ୟର ରୂପ କଣ ଏଇଆ ? ତାକୁ ଡରାଇଥିବ

ସବୁବେଳେ ? ତା'ର କ'ଣ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ ?

ସତକୁ ସତ ଦେବବ୍ରତ ସେଇଦିନଠାରୁ କାଅନ୍ତା ଭୂତଟିଏ ହୋଇ ତାକୁ ଗୋଡ଼ାଇଲା- ଯେଉଁଠି ସେ ଟିକେ ନିରୋଳାରେ ବସିଲା । ତାକୁ ଧମକାଇଲା- ସିଏ ମୋ ପୁଅ । ଦେଖୁନୁ ତୁ ତାକୁ କେତେ ଲୁଚାଇଥିଲୁ । ମୋ'ଠାରୁ ଦୂରରେ ରଖୁ ବୋଲି ତାକୁ ନେଇ ସହରର ଉପାନ୍ତରେ ମୋର ଦୃଷ୍ଟିର ଅତୁଥାଳରେ ରଖୁଥିଲୁ । କାନିରେ ଗଣ୍ଠି ପକେଇ ରଖୁଥିଲୁ । ଆଇନ୍ ରେ କିତିଗଲୁ ସିନା - ପାରିଲୁ ? କ'ଣ ହେଲା ଶେଷରେ ? ଜିତିକି ବି ହାରିଗଲୁ । ତୋ କରାୟୁରେ ସେ ପରିପୁଷ୍ଟ ହୋଇଛି ସିନା, ସୃଷ୍ଟି କିନ୍ତୁ ମୋର । ମୋ ଔରସରେ ସେ ଜନ୍ମ । ବାସ୍ , ସେତିକିରେ କ'ଣ ଗୋଟାପଣେ ତୋର ହୋଇଯିବ ? ଆଉ ମୁଁ- ମୋର ଅସ୍ଥିର କ'ଣ ଲୁଚିଯିବ ? ଟେଷ୍ଟ୍ୟୁବ୍ କ'ଣ କେବେ ତା' ପେଟରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ସନ୍ତାନଟିର ଅଧିକାର ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିପାରିବ ?

ନାରାଟି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରେନି କି ଦେବବ୍ରତର ଅଧିକାରକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରେ ନାହିଁ । ଅହରହ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହେଉଥାଏ । ଏଣେ କିନ୍ତୁ ମନରେ ଆସ୍ଥାନ ଜମେଇ ବସିଥିବା ଦେବବ୍ରତର ଭୂତଟିକୁ ଦୂରେଇ ରଖି ପାରୁ ନଥାଏ ।

ବିବାହ ବିଛେଦ ବେଳେ ପୁଅକୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ହୋଇଥିଲା । ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଆଠ ବର୍ଷର ହୋଇ ଗଲା । ତା' ବାପାର ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ ପିଲାଟି ଯେମିତି କୌଣସି ଅଭାବରେ ସମ୍ବୁଝାନ ନ ହୁଏ, ସେଥିପାଇଁ ନାରାଟି ସର୍ବତୋଭାବେ ଚେଷ୍ଟିତ ଥିଲା । ବାପାର ମୌଳିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଯେମିତି ପିଲାଟି କସ୍ତିନ କାଳେ ଉପଲବ୍ଧି ନ କରେ ସେଥିପାଇଁ ତା' ଚେଷ୍ଟାର ଅନ୍ତ ନଥିଲା । ତଥାପି ଦୟାସ ବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପିଲାଟା ଦିନେ ଅକସ୍ମାତ ତା' ବାପାଙ୍କୁ ଖୋଜିଲା - 'ବୋଉ ! ବାପା କାହିଁକି ମୋ ଜନ୍ମ ଦିନରେ ଉପହାର ଦେଉ ନାହାନ୍ତି, ଯେମିତି ଦେଉଛନ୍ତି ମୋ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କର ବାପାମାନେ ? ତା' ବାପା କାହିଁକି ତାକୁ ସ୍କୁଲରୁ ଆଣିବାକୁ ଯାଉନାହାନ୍ତି ଅନ୍ୟ ପିଲାମାନଙ୍କର ବାପା ଭଳି ? ଅବଶ୍ୟ ଶିଶୁ ମନ ବୁଝାଇବାକୁ କେତେ ସମୟ ଲୋଡ଼ା ? ନାରାଟି ଚମକ୍କାର ବାହାନା ଦେଖାଇ ପୁଅଟିକୁ ସେଦିନ ବୁଝାଇ ଦେଇଥିଲା ।

ଏମିତି ଚାଲିଥିଲା ମା' ପୁଅକୁ ନେଇ ସାମିତ ସଂସାରଟି । ସମୟ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ଆଗକୁ ଆଗକୁ ବଢୁଥିଲା । ଆଉ କାହା ସହ ସଂସାର କରିବ ନାହିଁ

ବୋଲି ନାରୀଟି ଅବଶ୍ୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ସାରିଥିଲା । ତେଣୁ ପୁଅଟିକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି
 ଏକୁଟିଆ ବଞ୍ଚିବାର କଳାକୁ ସେ ଆଦରି ନେବା ପାଇଁ ଅହରହ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲା ।
 ନିଜେ ସେ ପୁଅକୁ ପଢ଼ାଉଥିଲା । ନିଜେ ନେଇ ତାକୁ ସ୍କୁଲରେ ଛାଡ଼ୁଥିଲା । ଛୁଟି
 ପୂର୍ବରୁ ଅଫିସରୁ ପଳାଇ ଆସି ପିଲାଟାକୁ ଜରି ବସୁଥିଲା ସ୍କୁଲ ବାହାରେ । ପୁଣି
 ତାକୁ ସଂଗରେ ଧରି ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲା । ତା' ବାପାର ଆବଶ୍ୟକତା ପିଲାଟା
 ଯେମିତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରି ନ ପାରେ ସେଥିପାଇଁ ସଦାସର୍ବଦା ସେ ସତର୍କ ଥିଲା ।
 ଦେବବ୍ରତ ବି ତା' ଜୀବନରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇଥିଲା, ଅନେକ ଅନେକ ଦୂରକୁ ।
 ଏତେ ଦୂରକୁ ଯେ, ହାତ ଲମ୍ବେଇଲେ ବି ଯୋଜନ ଯୋଜନ ଦୂରକୁ, ତାହା ଥିଲା
 ଅପହଞ୍ଚ ଦୂରତାରେ । ତଥାପି କାହିଁକି କେଜାଣି ବେଳେ ବେଳେ ନିରୋଳା ମୁହୂର୍ତ୍ତ
 ଦେଖି ତା'ର ଜିଅନ୍ତା ଭୂତଟା ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥିଲା ତା' ପାଖରେ ।

ସେ ଭାବେ- ଏବେ ଦେବବ୍ରତର ଜିଅନ୍ତା ଭୂତଟା କ'ଣ କେବଳ ପୁଅଟା
 ପାଇଁ ତା' ପାଖକୁ ଆସୁଛି ନା ଆଉ କିଛି ପାଇଁ ଆସୁଛି ! ମନଗହନର ଏ ପ୍ରଶ୍ନଟା
 ତାକୁ ଚକିତ କରିଦିଏ । ବିଚଳିତ ବି କରେ ଅନେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ । ମନକୁ ସେ
 ବୁଝାଏ, ପୁଅଟାକୁ ନେଇ ସେ ତ ଆଉ ଦେଶାନ୍ତର ହୋଇଯାଇ ନାହିଁ ? ସେଇ
 ସହରରେ ରହୁଛି, ଯେଉଁ ସହରରେ ଦେବବ୍ରତ ବି ଅଛି । ତା' ପୁଅକୁ ସେ ତ
 ସ୍କୁଲରେ ଦେଖି ପାରନ୍ତା ? ମୋ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାର ହାତ ବଢ଼େଇପାରନ୍ତା ?
 ହାତ କାଟି ସେ ତ ଦେବବ୍ରତର ନାଆଁ ତା' ବାପା ଜାଗାରେ ଲେଖି ଦେଇଛି ?
 ତେବେ ଅନ୍ତରାୟ କେଉଁଠି ? ତାହା ନ କରି ତା' ଭୂତଟା କାହିଁକି କେଉଁ
 ପ୍ରୟୋଜନରେ ବାରମ୍ବାର ଆସୁଛି ତା' ପାଖକୁ ! ସ୍କୁଲ ଯାଉ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

ଏମିତି ଏକ ଦୃଢ଼ ଭିତରେ କାଳ କଟୁଥିବା ବେଳେ ଦିନେ ସେ ଅନୁଭବ
 କଲା ଦେବବ୍ରତର ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ ତା' ହୃଦୟ ଭିତରେ ପ୍ରକୃତରେ ଗୋଟାଏ
 ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି । ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଏବେ ବି ସେ କାହାକୁ ବସାଇ
 ପାରିନାହିଁ । ତେବେ ଦେବବ୍ରତର ଅବା ସେଥିରେ କ'ଣ ଅଛି ? ସେ କାହିଁକି ଏ
 ଭିତରେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ବାହା ହେଉ ନାହିଁ ? ସେ ନିଜେ ତ ତା' ଜୀବନରୁ
 ଦୂରେଇ ଆସିଛି, ଆଉ ଗୋଟିଏ ସଂସାର ବସେଇବାର ସୁଯୋଗ ଦେଇ । ତା'ର
 ସଦବ୍ୟବହାର ସେ କରୁନାହିଁ କାହିଁକି ? ଆଛା... ଦେବବ୍ରତ ଏବେ ଯଦି ଫେରିଆସେ
 ତା' ପାଖକୁ ତା' ହୃଦୟରେ ସୃଷ୍ଟ ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନଟିରେ, ଯେଉଁଠି ଦିନେ ଅତୀତରେ

ସେ ବସିଥିଲା, ସେଇଠି ନେଇ ପୁନରାୟ ବସାଇ ପାରିବ ତ !

କଡ଼ ଲେଉଟାଏ ନାରୀଟି । ସେ ଅନୁଭବ କଲା, ବାହାରକୁ ଯେତେ କଠୋର ମନେ ହେଲେ ବି ନାରୀଟିର ହୃଦୟଟି ପ୍ରକୃତରେ ଦୁର୍ବଳ । ଆଉ ସେଇ ଦୁର୍ବଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଏବେ ଦେବବ୍ରତର ଜୀଅନ୍ତା ଭୂତଟା ତାକୁ ମାଡ଼ି ବସୁଛି । ତା' ସହିତ ମୂଲ୍‌ଚାଲ୍ କରୁଛି ।

ନା... ମନରେ ଏସବୁ ଭ୍ରାନ୍ତି ଆଣିବାକୁ ଆଉ ସେ ସୁଯୋଗ ଦେବନାହିଁ କଦାଚ । ତା' ଜନ୍ମିତ ସନ୍ତାନଟିର ପିତାର ନାମ ଦେବବ୍ରତ ବୋଲି ଯେତିକି ସତ୍ୟ, ତାଙ୍କ ସହ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ବି ସେତିକି ସତ୍ୟ । ଏଥର ନାରୀଟି ଜୋର ଦେଇ ତା' ମନକୁ ବୁଝାଇଲା - ପୁଅଟା ଆଉ ଟିକେ ବଡ଼ ହୋଇଗଲେ, ବୁଝିବା ବୟସରେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ, ତାକୁ ସବୁ ସତ କଥା ସେ କହିଦେବ । ଆଉ ବି ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲା ଯେ, ତେଣିକି ଆଉ କିଛି ସମସ୍ୟା ରହିବ ନାହିଁ ବୋଲି ।

ଭାବନାର ଏପରି ଦୋଛକିରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ଘଟଣାଚକ୍ରରେ ନାରୀଟିର ପରିଚୟ ହେଲା ଆଉ ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷ ସହିତ । ତାକୁ ବୋଧ ହୁଏ ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ଘଟକ ପଠେଇଥିଲେ ତା' ପାଖକୁ । ପରିଚୟ ବନ୍ଧୁ ଆଡ଼କୁ ମୁହାଁଇଲା । ଘନିଷ୍ଠତା ପୁଣି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲା ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାକୁ, ଆଉ ତା'ର ମାଧ୍ୟମ ଥିଲା ତା' ନିଜର ସନ୍ତାନଟି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ - ଆଜନ୍ମ ଲାଜକୁଳା ତା ପୁଅଟି, କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନ ଖୋଜି ମନକୁ ମନ ଆଗନ୍ତୁକ ପୁରୁଷଟିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିନେଲା ଅତି ଆପଣାର ପରିଜନଟିଏ ଭାବରେ ଏବଂ କେହିକେବେ ତାକୁ ନ ବତେଇଲେ ବି ଲୋକଟିକୁ ସେ ଅଙ୍କଳ ବୋଲି ଡାକିଲା । ଦେଖାଗଲା ଲୋକଟି ସହିତ ପିଲାଟିର ସମ୍ପର୍କ ଗଭୀରରୁ ଗଭୀରତର ହୋଇ ଏମିତି ଏକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଯେ, ଲୋକଟିକୁ ଦେଖିଲା ମାତ୍ରେ ପିଲାଟି ଖୁସିରେ କୁରୁଳି ଉଠୁଥିଲା । ପିଲାଟି ଯେତେବେଳେ ଯାହା ଚାହୁଁ ଥିଲା ଲୋକଟି ଅକୁଣ୍ଠିତ ଚିତ୍ତରେ ତାହା ଆଣି ଦେଉଥିଲା, ତାହା ଯେତେ ବ୍ୟୟସାଧ୍ୟ ହେଉ ପଛେ । ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ଦୁହେଁ ଖେଳୁଥିଲେ, ବୁଲୁଥିଲେ, ଗୀତ ବୋଲୁଥିଲେ, ଯଦିଓ ଲୋକଟା - ରାଗରାଗିଣୀ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନଭିଜ୍ଞ ଥିଲା । ସମ୍ପର୍କଟା ପୁଣି ଏତେ ସଂକ୍ରାମକ ! ଅବିଳମ୍ବେ ତାହା ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଗଲା ନାରୀଟିର ହୃଦୟକୁ ଯେଉଁ ନାରୀଟି ଦିନେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲା - ତା ଶୂନ୍ୟ ହୃଦୟରେ ସେ ଆଉ କାହାକୁ ସ୍ଥାନ ଦେବ ନାହିଁ ବୋଲି ।

ଏଥର ନାରାଟି ଭାବିଲା - ‘ଏବେ ତା’ର ହୃଦୟଟା ଖାଲି ଅଛି ବୋଲି ତ ଦେବବ୍ରତର ଭୂତ ତାକୁ ଆସି ଡରାଉଛି । ଆଉ ତା’ର ଅସହାୟତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସତକୁ ସତ ଯଦି କେବେ ସେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଏ, ସେତେବେଳେ ସେ ତାକୁ ଡଢ଼ି ଦେଇ ପାରିବ ତ ? ତାହାଲେ, ଗତ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ଧରି ଏମିତି କିଛି ହେଲା ନାହିଁ କାହିଁକି ? ବିଚାରପତି ବର୍ଷଟିଏ ଦେଇଥିବା ସମୟକୁ ସେତେବେଳେ ଉଭୟେ ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର କଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?’ - ନାରାଟି ନିଜକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

ପୁଣି ଭାବିଲା ସମୟର ସୁଅରେ ଏତେ ବାଟ ଭାସିଗଲା ପରେ, ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁବାରେ ଅବା କି ଅର୍ଥ ଥାଏ ? ସମ୍ଭାବନାକୁ ଧରି ନାରା ବଞ୍ଚେ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ସାଉଁଟିବାକୁ ହୁଏ, ଯାହାକୁ ଧରି ସେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବ । ନାରାଟି ଅବଶ୍ୟ ଢେରଢେର ଭାବିଲା ଏବଂ ପରିଶେଷରେ ପରିଚିତ ପୁରୁଷଟିକୁ ତା’ ହୃଦୟର ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନଟିକୁ ଦେଖେଇ ଦେଇ କହିଲା - ‘ଏବେ ତୁମେ ଏଠି ରହିପାର ନିର୍ଭୟରେ, ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ । ଦେବବ୍ରତ ମୋର ଅତୀତ । ଆଉ ତୁମେ ହେଉଛ ବର୍ତ୍ତମାନ । ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ଧରି ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ । ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ପତିପତ୍ନୀର ସମ୍ପର୍କ ଉପରେ ମୋହର ମାରି ଯେଉଁ ଦିନ ସେମାନେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ, ଦଶବର୍ଷର ପୁଅଟି ଅସହିଷ୍ଣୁ ନେତ୍ରରେ ଚାହିଁଲା ଲୋକଟାକୁ, ସତେ କି ସେ ନୁଆ କରି ଦେଖୁଛି ତାକୁ । ଅବଶ୍ୟ ନାରାଟି ଚିହ୍ନେଇ ଦେଲା ତା’ ପୁଅକୁ - ତୁ ବାପାକୁ ଖୋଜୁଥିଲୁ ନା ? ଏବେ ଦେଖ ଇଏ ହେଉଛନ୍ତି ତୋର ବାପା । ଆଉ ବଡେଇ ଦେଲା ଆଜିଠୁ ତାଙ୍କୁ ଅଙ୍କଳ ନ ଡାକି ବାପା ବୋଲି ଡାକିବୁ ।

ମାତ୍ର ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ ପିଲାଟି କହିଲା - ‘ନା । ଇଏ ମୋର ବାପା ନୁହେଁ । ଏପରି ଏକ ଉତ୍ତରରେ ହତଚକିତ ତଥା ଅସହିଷ୍ଣୁ ନାରାଟି କହିଲା- ‘ହଁ ରେ ଧନ, ଇଏ ହେଉଛନ୍ତି ତୋର ବାପା । ତୁ ସେଦିନ ମୋତେ ପଚାରୁ ନଥିଲୁ ତୋର ବାପା କେବେ ଆସିବେ ବୋଲି ? ଏଇ ଦେଖ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଧରିଆଣିଛି ଆଜି । ଏଣିକି ତୋ ବାପା ସବୁଦିନେ ତୋ ପାଖରେ ରହିବେ । ତୁ ତାଙ୍କୁ ଅଙ୍କଳ ନ ଡାକି ଏଣିକି ବାପା ବୋଲି ଡାକିବୁ ।’

- ‘କାହିଁତ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କୁ ମୁଁ ଅଙ୍କଳ ବୋଲି ଡାକିଲା ବେଳେ ତୁ କେବେ ବି ମୋତେ ବାରଣ କରିନାହୁଁ ? ବଡେଇ ନାହୁଁ ଅଙ୍କଳ ନୁହେଁ, ବାପା ବୋଲି । ଆଜି କହୁଛୁ କ’ଣ ପାଇଁ ?’ ପିଲାଟି ଦୃଢ଼ତାର ସହ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

- ‘ଏଇ କଥାତ ? ମୁଁ ତୋତେ ଗୋଟେ ସରପ୍ରାଇଜ୍ ଦେବି ବୋଲି ଭାବିଥିଲି । ସେଇଥି ପାଇଁ ସୁଯୋଗକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲି । ସେ ଦିନଟି ଆଜି ଉପସ୍ଥିତ । ଏବେ ଦେଖ ? ଯାହାଙ୍କୁ ତୁ ଅଙ୍କଲ୍ ଡାକୁଥିଲୁ, ପ୍ରକୃତରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ତୋ ବାପା । କଥାଟା କେମିତି ଲାଗିଲା ? ତମକେଜ ଦେଲି ନା ମୋ ଧନକୁ !’ ମା’ ପୁଅକୁ କହିଲା ।

ପିଲାଟି ଅସହିଷ୍ଣୁ କଣ୍ଠରେ କହିଲା - ‘ସବୁ ମିଛ । ଏ ଲୋକଟା ମୋର ବାପା ନୁହେଁ । କେହି ବି ନୁହେଁ । କିଛି ବି ନୁହେଁ । ତୁ ମୋତେ ଭଣ୍ଡାଉଛୁ କେବଳ ।’

ନାରାଟି ହତାଶ ହେଲା ଏବଂ ଅନନ୍ୟାପାୟ ଦେଖୁ ତା ପୁଅକୁ କହିଲା - ‘ଠିକ୍ ଅଛି । ବାପା ବୋଲି ନ ଡାକିବୁ ତ ନ ଡାକ । ପୂର୍ବ ଭଳି ଯେମିତି ଅଙ୍କଲ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲୁ ସେମିତି ଡାକିବୁ । ମୋ ଧନଟା ପରା ! ଏମିତି ଅବୁଝା ହେଲେ ଚଳିବ ? ସୁନା ପିଲା ମାନେ ଏମିତି କହନ୍ତି ନାହିଁ ।’

ମାଆଟି ତା’ ପିଲାଟିକୁ ଯେତେ ପ୍ରକାର ସାକୁଲାସାକୁଲି କଲା ତା’ର କିନ୍ତୁ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପିଲାଟି ଉପରେ ପଡ଼ିବାର ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ବରଂ ପିଲାଟି ଲୋକଟି ପ୍ରତି ଅଙ୍ଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ କହିଲା - ‘ଇଏ ମୋର ବାପା ନୁହେଁ । ଅଙ୍କଲ୍ ବି ନୁହେଁ । ତୁ ଭୁଲ୍ କହୁଛୁ । ମୋ ବାପା ଦେବବ୍ରତ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିଛି ଆଉ ଦେଖୁଛି ବି ।’

କେମିତି ଦେଖୁଲୁ , କେମିତି ଚିହ୍ନିଲୁ ଇତ୍ୟାଦି ଖବର ପିଲାଟିଠାରୁ ପଚାରି ବୁଝିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଅଧିକାରଟିଏ ଲୋଡ଼ା, ଦମ୍ପତିଟି ବୋଧ ହୁଏ ସେଇ ଅଧିକାରଟିକୁ ହରେଇ ସାରିଥିଲେ ପିଲାଟି ଉପରୁ ଏ ମଧ୍ୟରେ । ଧରା ପଡ଼ିଯିବାର ଗ୍ଲାନ୍ତି, ଲଜ୍ଜାର କାଳିମା ଆଛାଦିତ କରିଦେଇଥିଲା ଦମ୍ପତିର ମୁଖ ମଣ୍ଡଳକୁ । ପରାଜିତ ସୈନିକଟିଏ ଯେମିତି ଦୃଢ଼ ନରପତି ସାମନାରେ ଆଣ୍ଟେଇ ପଡ଼ି ତା’ର ପ୍ରାଣ ଭିକ୍ଷା କରେ, ଠିକ୍ ସେମିତି ଦମ୍ପତିଟି ଆଣ୍ଟେଇ ପଡ଼ି ସେମାନଙ୍କର ସଂପ୍ରସାରିତ ହାତ ପିଲାଟିକୁ କୋଳକୁ ଟାଣିନେବା ପୂର୍ବରୁ ପିଲାଟି ଥରେ ଘୃଣ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ଦୃଢ଼ ପଦରେ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଗଲା ସେମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ସମ୍ମୁଖରୁ । ଅପରାଧବୋଧରେ ଜର୍ଜରିତ ଦମ୍ପତିଟିର ଆକୁଳ ନିବେଦନ ବି ପିଲାଟିକୁ ଅତକାଇବାରେ ସମର୍ଥ ହେଲା ନାହିଁ; ବରଂ ସଦର ଦରଜା ଆଉ ପାଖରେ ପ୍ରଲୟିତ ରାସ୍ତାଟି ଉପରେ ଧାବମାନ ଜନସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ସେ ମିଳାଇ ଗଲା କେଜଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମଧ୍ୟରେ ।

କ୍ଳାନ୍ତ , ଅବସନ୍ନ, ଲଜିତ ଦମ୍ପତିଟି ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁ ରହିଥିଲେ ଅସହାୟ ଦୃଷ୍ଟିରେ - ଏବେ କେଉଁଟା ଉଚିତ୍ ଏବଂ କରଣୀୟ - ବିଚ୍ଛେଦ ନା ବନ୍ଧନ ବର୍ତ୍ତମାନର ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ?

ଯାତ୍ରାଭିନୟରେ ନେପଥ୍ୟର ନିୟତି ଭଳି, ନାରୀଟିର ଅଦୃଷ୍ଟ ସତେ ଯେମିତି ତାକୁ ବାରମ୍ବାର ଚେତାଇ ଦେଉଥିଲା - ତୋର ବୁଝିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା, ବିବାହଟା ଏକ ଖେଳ ଘର ନୁହେଁ । ଏହା ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣୀଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ଦିଏ, ଛନ୍ଦି ଦିଏ ପରସ୍ପର ଭିତରେ । ଆଉ ଏ ବନ୍ଧନର ଗଣ୍ଠିଟା ଦୃଢ଼ରୁ ଦୃଢ଼ତର ହୁଏ ସନ୍ତାନ ପ୍ରାପ୍ତିରେ । ଆଉ ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କଟା ବି ସମ୍ବୁଦ୍ଧିଳ ହୁଏ ମାତୃତ୍ବରେ । ସେ ଗଣ୍ଠିଟା ଏତେ ସହଜରେ ଫିଟେ ନାହିଁ । ଜୋର୍ କରି ତାକୁ ଫିଟାଇବାକୁ ପଡ଼େ । ଅଥଚ ତୁ ସେଇଆ କରିଥିଲୁ ନା ? ଏବେ କ'ଣ ହେଲା କି ?

ବାନ୍ଧବୀ ସୁଲତା ତା' ସ୍ବାମୀର ଆଚରଣ ବିରୋଧର ବାରମ୍ବାର ବିଦ୍ରୋହ କରୁଛି, ପୁଣି ସାଲିସ୍ କରୁଛି ତା ସହ । ସେଇଥି ପାଇଁ ବୋଧ ହୁଏ ସେ ଛାଡ଼ପତ୍ର ଦେଉ ନାହିଁ । ବିଚାରପତି ସେଦିନ ଅବଶ୍ୟ ଠିକ୍ କହୁଥିଲେ । ସଂସାର ଜିନ୍ଦରେ ଚଳେ ନାହିଁ । ଚଳେ ସାଲିସ୍ରେ ।

ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ନାରୀଟି ବି ଅନୁଭବ କଲା ଏକ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବାସ୍ତବତା ଏବଂ ତା'ର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଫଳଶ୍ରୁତି- ସେ କେତେ ଛୋଟ ପାଲଟି ଯାଇଛି ତା' ନିଜ ସନ୍ତାନ ଆଗରେ । ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣା ମରଣାନ୍ତକ ।

ନିଷିଦ୍ଧ ଇଲାକାର କାହାଣୀ

ମୋର ଜନ୍ମ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ଅଫଳରେ । ମାତ୍ର ମୋର ହେତୁ ହେଲା ବେଳକୁ ଆମ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇସାରିଲାଣି । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ପତାକା ଉଡ଼ିଲାଣି । ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶର ପିଲା ବୋଲି ରଚିତ ଗୀତ ସବୁ ବୋଲିବା ଶିଖି ସାରିଲୁଣି । ମାନ୍ୟବର ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଗରେ ଗାନ୍ଧୀ ଟୋପି ସବୁ ପିନ୍ଧି, ଆକର୍ଷ ଲାଘିତ ଠେଙ୍ଗା ଧରି କେମିତି ପ୍ୟାରେଡ଼ କରିବାକୁ ହେବ ତାହା ଆମ ମାଷ୍ଟେ ଆମକୁ ଶିଖେଇ ସାରିଲେଣି । ନଷ୍ଟା ମୁଣ୍ଡିଆ ବୁଢ଼ା ଲୋକଟିଏ ବାଡ଼ି ଧରି ଚାଲୁଥିବାର ଫଟୋ ଦେଖି ସେଇନଷ୍ଟାମୁଣ୍ଡିଆ ବୁଢ଼ାଟି ଆମର ଗାନ୍ଧୀ ମହାତ୍ମା ବୋଲି ଆମେ ଚିହ୍ନି ସାରିଲୁଣି । ଅବଶ୍ୟ ଫଟରେ ଯେଉଁ ଟୋପିଟିକୁ ଗାନ୍ଧୀ ମହାତ୍ମା ନିଜେ ପିନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଉଚିତ୍ ମଣି ନାହାନ୍ତି ତାକୁ ଗାନ୍ଧୀ ଟୋପି ବୋଲି କାହିଁକି କୁହାଯାଉଛି, ତା' ଜାଣିବାର ବୟସ ସେତେବେଳେ କିନ୍ତୁ ଆମର ହୋଇ ନାହିଁ ।

ଅଥଚ ସେହି ବାଲୁତ ବୟସରେ ଆମ ନେତାମାନଙ୍କର ଭାଷଣବାଜିରେ ବିପ୍ଳବ ଶବ୍ଦକୁ ବାରମ୍ବାର ଶୁଣିଲେ ମଧ୍ୟ ବିପ୍ଳବ କାହାକୁ କହନ୍ତି ଏବଂ ତାହା କେମିତି ହୁଏ ତାହା ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ଆମ ପାଖରେ ନଥାଏ । ସେମାନଙ୍କ ତୁଣ୍ଡରୁ ଶୁଣୁ, ସେ ବିପ୍ଳବ ସବୁ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନକୁ ଆମ ଦେଶରୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ କୁଆଡ଼େ ହେଉଥିଲା । ଅକଥନାୟ ଅତ୍ୟାଚାର ସହିତ ଅନେକ ବିପ୍ଳବୀ ପ୍ରାଣବଳି ଦେଇଥିଲେ ଆମ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ । ଶେଷରେ ବ୍ରିଟିଶମାନେ ଡରିଯାଇ ତାଙ୍କ ଶାସନକୁ ଆମ ନେତାଙ୍କ ହାତରେ ଟେକି ଦେଇ ତାଙ୍କ ଦେଶକୁ ଚାଲିଗଲେ । ତେଣୁ ଏବେ ଆଉ ବିପ୍ଳବ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼ୁ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ଆମର ଏହି ନେତାମାନେ ସଦାସର୍ବଦା ବିପ୍ଳବ ପାଇଁ ତୟାର ରହିଛନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ଆମେ ସେଦିନର ସେ ବିପ୍ଳବର ରୂପରେଖ କିଛି ଦେଖି ନଥିଲେ ବି ଫଟୋରେ ଦେଖୁଥିବା ଗାନ୍ଧୀମହାତ୍ମା ତାଙ୍କର ଅଂହିସା ରୂପକ ଅସ୍ତ୍ର ଦ୍ଵାରା ଅପରାଜେୟ ବ୍ରିଟିଶମାନଙ୍କୁ ଆମ ଦେଶରୁ ତଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ ବୋଲି କିଛି ନେତାଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵି ଫଟା ଗର୍ଜନ, ସଭାସମିତିରେ ବୋଲାଯାଉଥିବା ଗୀତ ତଥା ହାରମୋନିୟମ ବଜାଇ ଗାନ୍ଧୀବୁଢ଼ା ଛବି ଥିବା ପ୍ଲାକାର୍ଡ ଧରି ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ମଦନା ବାରିକ ଦି' ପଇସା ଦାନରେ ବିକୁଥିବା ଗାନ୍ଧୀ ଚରିତ ଗୀତ ବହିରୁ ଅଂହିସା ରୂପକ ଅସ୍ତ୍ରଟି କ'ଣ ହୋଇପାରେ ବୋଲି ଆମ ମଧ୍ୟରେ ପରିକଳ୍ପନାଟିଏ ରୂପ ନେଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଆମର ତତ୍କାଳ ଅର୍ବାଚାନ ବୟସର ମସ୍ତିଷ୍କଟି ତା'ର ଏକ ସ୍ଵଚ୍ଛ ପ୍ରତିଛବି ଆଙ୍କି ପାରୁ ନଥାଏ । ମାତ୍ର ବାରମ୍ବାର ଗାନ୍ଧୀ ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଛବିରେ ଥିବା ହାତର ଠେଙ୍ଗାଟା ଦେଖି ଆମ ଅନୁର୍କର ମସ୍ତିଷ୍କଟା କ୍ରମେ ଉର୍ବର ହୋଇ ଉଠିଲା । ଫଳରେ ଆମ ଭିତରେ ବହୁ ଆଲୋଚନା, ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ତଥା ପରସ୍ପରଠାରୁ ପରସ୍ପର ଅଧିକ ବିଜ୍ଞ ଭାବିବାର ମାନସିକତା ମଧ୍ୟରୁ ସର୍ବସମ୍ମତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଟିଏ ନିଆଗଲା ଯେ, ଗାନ୍ଧୀ ମହାତ୍ମା ହାତରେ ଧରିଥିବା ଠେଙ୍ଗାଟି ନିଶ୍ଚୟ ଅଂହିସା ଅସ୍ତ୍ର ହୋଇଥିବ । ଏହି ମୂଳିଆ ଠେଙ୍ଗାରେ ସେ ବୋଧ ହୁଏ ପିଟି ପିଟି ବ୍ରିଟିଶମାନଙ୍କୁ ଆମ ଦେଶରୁ ଘଉଡ଼ାଇ ଦେଇଥିଲେ । ଏମିତି ଭାବିବାର କାରଣ ବି ଥିଲା । ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ମାରଣା ଷଣ୍ଢଟା ଅନ୍ୟର ଚାଷ କିଆରିରେ ପଶି ଧାନ ଖାଇଲା ବେଳେ ଚାଷୀମାନେ କେମିତି ଠେଙ୍ଗା ଧରି ଷଣ୍ଢକୁ ତଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି, ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଆମେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଛୁ ଅନେକ ଥର ।

ଏବେ ପିଲା ଦିନର କଥା ସେଇ ପିଲା ବେଳରେ ଥାଉ । ସେ ଅର୍ବାଚାନ ବୟସ ବେଳର କଥାରେ ଅବା କି ମହତ୍ତ୍ଵ ଅଛି ? ବରଂ ଆମେ ଏବେ ନିଜ କଥାକୁ ଆସିବା ।

ଗାନ୍ଧୀ ମହାତ୍ମା କି ଜୟ , ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ କି ଜୟ, ସର୍ଦ୍ଦାର ବଲ୍ଲଭଭାଇ ପଟେଲ କି ଜୟ, ଇନ୍ଦିରାବ - ଜିନ୍ଦାବାଦ କହିକହି ଆମ କାଳକ କଟିଗଲା । ଅଥଚ ଇନ୍ଦିରାବ - ଜିନ୍ଦାବାଦର ଅର୍ଥ ବୁଝିଲୁ ନାହିଁ । କିଛି ପାଠ ପଢ଼ିଥିବାରୁ ଚାକିରି ଖଣ୍ଡେଖଣ୍ଡେ କରି , ସ୍ଵାର୍ଥ ସର୍ବସ୍ୱ ହୋଇ ପିଲାଛୁଆଙ୍କୁ ପାଠ ପଢ଼େଇ, ସହର ଓ ବଜାରରେ ଘର ଖଣ୍ଡେ ଅଧେ କରି ଅବସର ସମୟ ଅତିବାହିତ କଲୁ । ଇଏ ଥିଲା ମୋଟାମୋଟି ଗୋଟିଏ ସ୍ଵାଧୀନ ଦେଶର ଚାକିରିଆଟିର

ଜୀବନ ବୃତ୍ତାନ୍ତ । ଚାକିରି କଲା ପରେ ଅକସ୍ମାତ୍ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଅହିଂସା ଅର୍ଥଟି କ'ଣ ତାହା ଆମେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲୁ । ଭାରତ ସରକାର ତାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ଦରମା ବଢ଼େଇ ଦେଲେ । ଆମେ ଗୋଟିଏ ଦେଶର କର୍ମଚାରୀ । ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନ କର୍ମଚାରୀମାନେ କ'ଣ ପୋଇଲା ପୁଅ କି ? ଆମ ଦରମା କାହିଁକି ନ ବଢ଼ିବ ବୋଲି ଆମେ ସରକାରଙ୍କୁ ଲେଖିକରି ଦେଲୁ । ଶୁଣୁଛି କିଏ ? ନେତାମାନେ ଗାଦି ପାଇଗଲା ପରେ ଗାଦିର ମହତ୍ତ୍ୱ ବି ବଢ଼ିଯାଇଛି । କାହିଁକି ମୁଣ୍ଡ ଖେଳେଇବାକୁ ଯିବେ ତା' ଅଧୀନସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଟି କେମିତି ଅଛି ବୋଲି ? ଆଉ ତା' ଗୁହାରିର ବା କି ମହତ୍ତ୍ୱ ଅଛି ? ଲେଖାଟି ଅଳିଆ ଗଦାକୁ ଯାଏ । କିଛି ଫଳ ମିଳେ ନାହିଁ । ଆମ କର୍ମଚାରୀ ନେତାଙ୍କର ସେଇଠୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଅହିଂସା ଅସ୍ତ୍ର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା । ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାର ତାଙ୍କର କଥା ନ ଶୁଣିଲେ ସେ କୁଆଡ଼େ ପ୍ରଥମେ ବେକରେ ଫୁଲ ମାଳ ପିନ୍ଧି ଧାରଣାରେ ବସୁଥିଲେ । ତଥାପି ନ ଶୁଣିଲେ ସେଇ ଫୁଲମାଳ ପକାଇ ଅନଶନ କରୁଥିଲେ । ସେଥିରେ ବି ବ୍ରିଟିଶ୍ମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନୋଦୟ ନ ହେଲେ ଆଇନ୍ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ଡାକରା ଦେଉଥିଲେ । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଏହି ସବୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମ ହିଂସାରହିତ ଆନ୍ଦୋଳନ କଥା ଶୁଣିଲା ପରେ ଯାଇ ଏ ହତଭାଗ୍ୟଟି ଅହିଂସା ଅସ୍ତ୍ରଟି କ'ଣ ତାହା ଜାଣିବାକୁ ପାଇଲା । ଯାହା ହେଉ ଏତେ ଦିନ ପରେ ଜ୍ଞାନ ଚକ୍ଷୁଟିର ଉନ୍ନେଷ ହେଉଛି ବୋଲି ଭାବି ମନେମନେ ଉଲ୍ଲାସିତ ହେଲି ।

ପ୍ରଥମେପ୍ରଥମେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ମାର୍ଗ 'ଅହିଂସା'ର ପ୍ରଥମ ପାହାଚଗୁଡ଼ିକ ଯଥା ଧାରଣା, ଅନଶନ ଇତ୍ୟାଦି କିଛିକିଛି କାମ ଦେଖାଇଲା । କୁମ୍ଭକର୍ଣ୍ଣ ସରକାର ଛୋଟିଆମୋଟିଆ ଦାବି ପାଞ୍ଚ, ଦଶ ଟଙ୍କାରେ ବୃଦ୍ଧି କରିଦେଇ ଏକ ଜନହିତ ସରକାରର ବାହାଦୁରି ନେଲେ । ଏମିତି ଚାଲିଥିଲା । ଦି' ଚାରିଟା ରାଲି, ଧାରଣା, ଅନଶନ କଲେ ପାଞ୍ଚଦଶ ଟଙ୍କା ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ମିଳି ଯାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଗଲା, ଯେତେବେଳେ, ବିରୋଧୀ ରାଜନୈତିକ ଶକ୍ତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାମାନ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ ଉତ୍ଥାପନ କରି ନିରାଶ ହେବାରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ମତେଇ ବଡ଼ବଡ଼ ରାଲିର ଆନ୍ଦୋଳନ କଲେ, ଧାରଣାରେ ବସିଲେ, ଅନଶନରେ ବସିଲେ ଓ ସରକାରଙ୍କୁ ନାନା ଅଭୁଆରେ ପକାଇଲେ ।

ଗାଦି କ'ଣ ମାଗଣା ମିଳିଛି କି ? ଆଉ ପାଇଥିବା ଲୋକଟି ନିର୍ଲୋଭ

ସାଧୁ, ସନ୍ଥଟିଏ ନୁହେଁ ଯେ ଗାଦିରୁ ମିଳୁଥିବା ସୁବିଧା, ସୁଯୋଗ ପ୍ରତି ନିରାସକ୍ତ
ରହି ନିଜର ବଢ଼ିମାକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ଜନତାଙ୍କ ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଁଇବ ।

ତେଣୁ ସରକାର ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ ତାଙ୍କର ଏହି ଅହିଂସା ମାର୍ଗକୁ
ସ୍ୱାଧୀନତାୋତ୍ତର ଭାରତରେ ଏକ ଅସାର ପ୍ରୟୋଗ ବୋଲି ହୁଏତ ଭାବି ଆମର
ସେଇ ବାଳୁତ ବୟସର ଉଭଟ ଚିନ୍ତା- ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ହାତର ଠେଙ୍ଗା ହିଁ ତାଙ୍କର
ଅସଲ ଅହିଂସା ଅସ୍ତ୍ର ବୋଲି ହୁଏତ ଭାବି, ପୋଲିସ୍ ଦ୍ୱାରା ଠେଙ୍ଗୁଣିର ସଦ୍‌ବ୍ୟବହାର
କଲେ, ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀଙ୍କ ପିଠିରେ, ମୁଣ୍ଡରେ, ଗୋଡ଼ରେ - ଯେଉଁଠି ସୁବିଧା ମିଳିଲା ।

ଏହା ପରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜନତାଙ୍କ ଅହିଂସା ଆନ୍ଦୋଳନ ବି
ସେମିତି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲା ଡେଲା ମାଡ଼ରେ, ସରକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ଢଙ୍ଗାରୁଜାରେ,
ବସ୍ ପୋଡ଼ିରେ, ରାସ୍ତାରେ ଟାୟାର ଜଳାରେ । ସରକାର ସହନ୍ତ କେମିତି ?
ତା' ପାଖରେ ଅଛି ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ ଶକ୍ତି - ବିପ୍ଳବ ତା'ର କ୍ଷମତା । ଲୁହ ବୁହା - ଫୁଟିଲା,
ଗରମ ପାଣି ମାଡ଼ ଦିଆଗଲା ଏବଂ ଗୁଳି ବି ଫୁଟିଲା । ଅହିଂସାର ରୂପ ବଦଳି
ଗଲା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ । ଯୁଗେଯୁଗେ ତଥାକଥିତ କବି, ଭାବୁକ, ଲେଖକ,
ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ମଧ୍ୟରୁ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ତବକ ସାଜି ରାଜପକ୍ଷରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି । ରାଷ୍ଟ୍ର
ଅହିଂସା ମାର୍ଗ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିବା ବେଳେ ଏହି ସ୍ତବକମାନେ ଅହିଂସାର ମନ୍ତ୍ର
ପଢ଼ାନ୍ତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଲେଖାରେ, ଭାଷଣରେ । ଆଉ ନିଜକୁ ବି
ପରିଚିତ କରାନ୍ତି ଖାସ୍ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପରମ ପୂଜାରୀଟିଏ ବୋଲି । କିଛି ମିଳୁ ନ
ମିଳୁ, ସରକାରୀ ସ୍ୱାକୃତି ମିଳିଯାଏ ମହାନ ଲେଖକଟିଏ ଭାବରେ, ଦାର୍ଶନିକ
ଭାବରେ, ସ୍ତମ୍ଭକାର ଭାବରେ କିମ୍ବା ବିଶିଷ୍ଟ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଭାବରେ । ଏଣେ ଯାହାର
ପିଠିରେ ଗଲୁ ମାରିବାର ଥାଏ, ସେଇମାନେ ଏହି ଅହିଂସା ଆନ୍ଦୋଳନ ପଛରେ
ଧାଆଁନ୍ତି ବୋଲି ଏକ ଧାରଣା ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରତିଭାତ ହେବାକୁ
ଲାଗିଲା ।

ଶେଷରେ ଫଳ ଏଇଆ ହେଲା ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଅହିଂସା ମନ୍ତ୍ର ବାସ୍ତବରେ
ପାଲଟି ଗଲା ଇତିହାସର ଉପାଦାନଟିଏ ହୋଇ । ନା ସରକାର, ନା ଜନତା
କେହି ଅହିଂସାର ଧାର ଧାରିଲେ । ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ସାଧାରଣ ଜନତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସମସ୍ତେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଅହିଂସା ମାର୍ଗକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇଥିବା ବେଳେ,
କେବଳ ସ୍ୱାର୍ଥ ସାଧନ ପାଇଁ ଚାରିଆଡ଼େ ଅହିଂସା ଆଚରଣ ପାଇଁ ହୁରି ପକାଇଲେ ।

ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ କିନ୍ତୁ ଭିନ୍ନ ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିଲେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ । ସରକାରଙ୍କ ପାଖରେ କ’ଣ ବୁଦ୍ଧିର ଅଭାବ ଅଛି ? କେତେକେତେ ବୁଦ୍ଧିଆ ଲୋକ ବୁଦ୍ଧି ଦେବା ପାଇଁ ସରକାରୀ କଲରେ ନିଯୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ । ସରକାର ଗୋଟିଏ ନୂତନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ପ୍ରଜାପାଟକଙ୍କୁ ଜଣେଇ ଦେଲେ ଯେ, ରାଷ୍ଟ୍ରତନ୍ତ୍ର ହେଉଛି ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କୁ ଶାସନ କରିବାର ଗୋଟିଏ ଯନ୍ତ୍ର । ଯନ୍ତ୍ରର କ’ଣ ହୃଦୟ ଥାଏ ? ତେଣୁ ଦମନର ଏହି ଯନ୍ତ୍ରଟିଠାରୁ ଦୟା ଆଶା କରିବା ବୃଥା ବୋଲି ଜନତା ବୁଝିଲା ।

ବିରୋଧୀ ବି ସତର୍କ ହୋଇଗଲେ । ଜନତା ଡରିଗଲା । ଲୋକେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନ ଏବଂ ସ୍ବାଧୀନ ଭାରତର ଶାସନ ଭିତରେ କିଛି ଫରକ୍ ଦେଖିଲେ ନାହିଁ । ବରଂ କେତେକ ବି.ପି.ଏଲ୍ ତାଲିକାରେ ନାଆଁ ଲେଖାଇ, ବି.ପି.ଏଲ୍ ଚାଉଳ ଖାଇ ଶୋଇବାକୁ ଉଚିତ୍ ମନେକଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ ସାଲିସ୍ ଏକ ଉତ୍ତମ ମାର୍ଗ ବୋଲି ବିଚାରକରି ନିରବ ରହିଲେ । କାଁ ଭାଁ ଯେଉଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା ସରକାର ଅତି ସହଜରେ ସେ ସବୁ ଦମନ କରି ପାରିଲେ ।

ଏସବୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିତରେ ବିପ୍ଳବ (କ୍ରାନ୍ତି) କ’ଣ, ବିପ୍ଳବୀ କିଏ, ବିପ୍ଳବୀ କାହାକୁ କହନ୍ତି ତାହା ଜାଣିବାର କିଛି ଉପାୟ ନଥିଲା । ଜାଣିବା ପାଇଁ ମନଟା କିନ୍ତୁ ହାଜିପାଜି ହେଉଥିଲା । ରବି ସିଂହ ଜଣେ ବିପ୍ଳବୀ କବି ବୋଲି ପରିଚିତ । ବିପ୍ଳବୀ କବିତା ଲେଖି ଏକଦା ସେ କୁଆଡ଼େ ଓଡ଼ିଶାରେ ହୁଲୁସୁଲୁ ପକାଇ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପଦ୍ୟ କବିତା ମୋ ଜିଜ୍ଞାସାକୁ ଆହୁରି ବଢ଼ାଇ ଦେଲା । ସେ କବିତାଟିକୁ ଗଦ୍ୟରେ କହିଲେ ଏଇଆ ହେବ - ବଂଶୀ ଖଣ୍ଡିଏ ଭାଙ୍ଗିଗଲେ ବି ତା’ର ମଧୁର ରାଗିଣୀ ଯେମିତି ଅହରହ ଗୁଞ୍ଜରିତ ହୁଏ ଶ୍ରୋତାଙ୍କ କାନରେ, ସେମିତି ବିପ୍ଳବାଟିଏର ଫାଶୀ ହେଲେ ବି ବିପ୍ଳବର ଯୁଗ ଶେଷ ହୁଏନାହିଁ ।

ଏମନ୍ତ ଯେଉଁ ବିପ୍ଳବର ଚରିତ୍ର, ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଅବଶ୍ୟ ନିହାତି ଜରୁରୀ ବୋଲି ମନେକରି ଆମ ଦେଶର ସ୍ବାଧୀନତା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସବୁ ବିପ୍ଳବ ହୋଇଥିଲା, ତାହାର ଇତିହାସ ଦରାଣ୍ଡିବାରେ ଲାଗିଲି । ଦରାଣ୍ଡୁଦରାଣ୍ଡୁ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଦାସଙ୍କ ପ୍ରାମାଣିକ ତଥ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ‘ଭାରତର ସଶସ୍ତ୍ର ମୁକ୍ତିସଂଗ୍ରାମ’ ଓ ଅଯୋଧ୍ୟା ସିଂ କର ‘ଭାରତର ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ’ ବହି ସହ ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ଉପଯୋଗୀ ବହି ମୋ ହାତରେ ପଡ଼ିଗଲା । ପଢ଼ି ଜାଣିଲି ଇଂରେଜ ଶାସନ

ବିରୋଧରେ ବ୍ୟାପକ ସମ୍ମିଳିତ ବିଦ୍ରୋହ ପ୍ରଥମେ ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା; ଯାହାକୁ କି ଇତିହାସରେ ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ନାମରେ ନାମିତ କରାଯାଇଛି । ଏହି ବିଦ୍ରୋହର ପ୍ରଥମ ବିଗୁଲ ଫୁଙ୍କିଥିଲେ ମଙ୍ଗଳ ପାଣ୍ଡେ ନାମକ ଜୈନିକ ସିପାହୀ । ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ସୈନ୍ୟବାହିନୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଚାହୁଁଚାହୁଁ ସାରା ଭାରତ ବ୍ୟାପିଗଲା । ଦୁର୍ଦ୍ଦାତ୍ତ ଇଂରେଜ ସରକାର ଅତି ଅମାନୁଷ୍ଠିକ ଢଙ୍ଗରେ ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ କଲେ । ତା ପୂର୍ବରୁ ଅବଶ୍ୟ ୧୮୦୩ ଏବଂ ୧୯୧୭ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହ ଭୟଙ୍କର ରୂପ ନେଇଥିଲା । ଏହି ବିଦ୍ରୋହର ପ୍ରଥମ ଶିକାର ହେଲେ ଓଡ଼ିଶାର ଜୟୀ ରାଜଗୁରୁ । ତାଙ୍କର ଦୁଇ ଗୋଡ଼କୁ ସୁବୁହେ ଏକ ବରଗଛର ଦୁଇ ଡାଳରେ ବାନ୍ଧି ହାତୀ ଲଗାଇ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇ ଫାଳ କରି ଚିରି ଦିଆଗଲା । ଲୋକମାନେ ତାଙ୍କର ବିଭବ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଦେଖି ଏବଂ ବିଦ୍ରୋହର ଭୟାବହ ପରିଣାମ ଜାଣି ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଇଂରେଜମାନେ ତାଙ୍କର ମୃତ ଦ୍ଵି'ଖଣ୍ଡିତ ଶରୀରଟିକୁ ଚିଲି, ଶାଗୁଣା ଶେଷ କରିଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମିତି ଝୁଲାଇ ରଖିଥିଲେ । ଯେତେଯେତେ ବିଦ୍ରୋହୀ ବୀର ଧରାପଡ଼ିଲେ, ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଅଶ୍ଵେ ବହୁତେ ଏହିପରି ଦଣ୍ଡିତ ହେଉଥିଲେ ।

ଏ ଦୁଇଟି ମହାନ ସଂଗ୍ରାମ ସଫଳ ସିନା ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଇଂରେଜ ସରକାର ଡରିଗଲେ । ହୁଏମ୍ ସାହେବଙ୍କୁ ଧରି (ଯେକି ଜଣେ କଲେକ୍ଟର ଥିଲେ) କଂଗ୍ରେସ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ସଂଗଠନ ତିଆରି କଲେ । ଏହି ସଂଗଠନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଲା ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଦୁଃଖଦୁର୍ଦ୍ଦଶାକୁ ନେଇ ଇଂରେଜ ଶାସନ ଆଗରେ ଥୋଇବା । ହୁଏମ୍ ସାହେବ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କଂଗ୍ରେସ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଦୁଃଖଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ନିବାରଣରେ କେତେ ସଫଳ ହେଲେ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଶ୍ୟ ଇତିହାସ ନାରବ । କିନ୍ତୁ ଅତ୍ୟାଚାରିତ ଭାରତୀୟମାନେ କେତେ କାଳ ବୁଝି ରହିପାରିଥାନ୍ତେ ? ସେତେବେଳେ ଭାରତୀୟ ଜନମାନସରେ ଧାରଣାଟିଏ ରୂପ ବାନ୍ଧି ସାରିଥାଏ ଯେ, ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନ ବିଧିପ୍ରେରିତ । କୌଣସି ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ରୁମଟାଏ ବି ବଙ୍କା କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ବିପ୍ଳବୀ(କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ)ମାନେ ପ୍ରଥମେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏପରି ବିଭ୍ରାନ୍ତି ଦୂରକରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କଲେ । ମହାଦେବ ବିନାୟକ ରାଣାଡେ ନାମକ ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ଜଣେ ବିପ୍ଳବୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ଵରେ ଗୁଳି ମାଡ଼ରେ ରାଧାକ୍ଷର ନାମକ ଜଣେ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ପଦସ୍ଥ ସାହେବ ଏବଂ

ତାଙ୍କର ଦେହରକ୍ଷା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଦିବାଲୋକରେ ନିହତ ହେଲେ । ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ
 ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସକମାନଙ୍କ ମନରେ ଆତଙ୍କ ଖେଳିଗଲା । ଇଂରେଜ ଶାସନର ଗୋଟାଏ
 ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ସାହେବ ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କ ହାତରେ ବଳି ପଡ଼ିଲେ । ପାଗଳ କୁକୁରପ୍ରାୟ
 ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାର ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କୁ ଖୋଜିଲେ । ବିପ୍ଳବୀମାନେ କେହି କେହି ଧରାପଡ଼ି
 ହସିହସି ପାଶୀ ଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲିଲେ । ଦ୍ଵାପାତ୍ତରିତ ହେଲେ ଓ ଆଣ୍ଡାମାନର ନର୍କ
 ସଦୃଶ ଜେଲରେ ଶିଢ଼ିଶିଢ଼ି ପ୍ରାଣ ବଳିଦେଲେ । ବିପ୍ଳବ କିନ୍ତୁ ଥମିବାର ନାଁ ଧରିଲା
 ନାହିଁ । ଏହି ବିପ୍ଳବ ଭାରତର ସାମାସରହଦ ଡେଇଁ ବିଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଜଣେ
 ବିପ୍ଳବୀ ମୁସଲମାନ ଭାରତର ବଡ଼ଲାଟଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଯାତ୍ରା ପଥରେ ପ୍ରତିରକ୍ଷା
 ବଳୟ ଭେଦ କରି ଛୁରିକାରେ ହତ୍ୟା କଲେ । ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନ ପ୍ରକମ୍ପିତ ହେଲା ।
 ସେମାନେ ଅଜେୟ ନୁହନ୍ତି ବୋଲି ଭାରତୀୟଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ
 ପ୍ରତ୍ୟୟ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ବିପ୍ଳବର ବହିମାନ ଶିଖା ପ୍ରଫୁଲ୍ଲିତ ହୋଇ ଆକୁମାରୀ
 ହିମାଳୟ ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ହେଲା ।

ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ଶ୍ରମିକ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ନେତୃତ୍ଵ ନେଇ ଅହିଂସା ମାର୍ଗ
 ପ୍ରୟୋଗ କରି ସାମିତ ସଫଳତା ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଗାନ୍ଧିଜୀ ଭାରତ ଫେରିଆସି
 କଂଗ୍ରେସର ନେତୃତ୍ଵ ନେଇ ତା'ର ପ୍ରାଣ ସଞ୍ଚାର କଲେ । ରାଜନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ
 ବିଶେଷତଃ ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଅହିଂସା ପ୍ରୟୋଗ ବିଶ୍ଵ ଇତିହାସରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ
 ହିଁ ପ୍ରଥମେ କରିଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ବିଶ୍ଵାସ ଥିଲା ଯେ, ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା
 ସ୍ନେହ, ପ୍ରେମ ପ୍ରଭୃତି ଈଶ୍ଵରୀୟ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକୁ ସତ୍ୟ, ଅହିଂସା, ପ୍ରେମ ଦ୍ଵାରା ଜାଗ୍ରତ
 କରାଯାଇ ପାରିବ । ଏହି ବିଚାରକୁ ସେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାର ଓ ଭାରତୀୟ ଜନସାଧାରଣ
 ଉଭୟଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ
 ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟଠାରେ ଏହି ମହାନ ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ
 ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ଆଶା କରିବା ବୃଥା । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଏହି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ଅତି ମାନବୀୟ
 ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ନୁହେଁ, କୋଟିକୋଟି ଭାରତୀୟଙ୍କ ଠାରୁ ଆଶା
 କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ, ତାଙ୍କର ଅସାଧାରଣ ନେତୃତ୍ଵ ଦେଶର
 ଦରିଦ୍ରତମ ଓ ଦୁର୍ବଳତମ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଭିତରକୁ ଟାଣି ଆଣିଥିଲା ।
 ଆକୁମାରୀ ହିମାଳୟ ଅଭୂତପୂର୍ବ ଜନଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରି ସାରା ବିଶ୍ଵକୁ ସେ
 ଚମକିତ କରିଦେଇଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି, ନା ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାର ନା ସଂଗ୍ରାମୀ ଜନତା ଏହି ଅହିଂସା ମାର୍ଗକୁ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିଲେ । ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶାସକ ଅହିଂସାର ଅର୍ଥ କିଛି ବୁଝେନା । ହିଂସାର ଅର୍ଥ ହିଁ ସେ ବୁଝେ । ଶକ୍ତିତ ହୁଏ । ଧରାଶାୟୀ ହୁଏ । ଯାହା ଫରାସା ବିପ୍ଳବ, ଆମେରିକା ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ, ରୁଷ୍ ବିପ୍ଳବ ପରି ସତତ ସଂଗ୍ରାମ ପ୍ରମାଣ କରିଛି । ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ଜନତା ବି ହିଂସାକୁ ତ୍ୟାଗ କରିପାରି ନାହିଁ । ଭାରତଛାଡ଼ି ଆନ୍ଦୋଳନ ତଥା ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଆଚରଣ କରିଥିବା ହିଂସା ହିଁ ତା'ର ପ୍ରମାଣ ଦର୍ଶାଇଛି ।

ଅପରପକ୍ଷରେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କର ଅହିଂସା ପ୍ରତି ଥିବା ଅଟଳ ବିଶ୍ୱାସ, ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସକମାନଙ୍କୁ ବେଶ୍ ସୁହାଉଥିଲା । ସେମାନେ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କୁ ଦୁଷ୍ଟଶକ୍ତି ମନେ ନକରି ମିତ୍ର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖୁଥିଲେ । ଗାନ୍ଧୀଜୀ ତାଙ୍କ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଚାରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଶତ୍ରୁ ବୋଲି ବିଚାର କରୁନଥିଲେ । ତେଣୁ ପ୍ରଥମ ମହାଯୁଦ୍ଧ ବେଳେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ପକ୍ଷଧରି ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ କୋଟିଏ ଟଙ୍କା, ନଅ ଲକ୍ଷ ପଚାଶ ହଜାର ସୈନ୍ୟ, ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଯୁଦ୍ଧ ଉପକରଣ ସଂଗ୍ରହରେ ସହଯୋଗ କରିଥିଲେ । ଏହି ବିପ୍ଳବ ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧରେ ଇଂରେଜମାନେ ଜୟ ଲାଭ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଗାନ୍ଧୀଜୀଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସକୁ ମିଥ୍ୟା ପ୍ରମାଣିତ କରି ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବାର ନାଆଁ ଧରିଲେ ନାହିଁ । ବରଂ ଶାସନକୁ ଭାରତରେ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରି ସମସ୍ତ ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅମାନୁଷ୍ଟିକ ଅତ୍ୟାଚାର ଚଳାଇଲେ ।

ବିପ୍ଳବ କିନ୍ତୁ ଥମିଲା ନାହିଁ । ବରଂ ଅଧିକ ଅଧିକ ବିପ୍ଳବୀ ସୃଷ୍ଟି ହେଲେ । ଭଗତ୍ ସିଂ, ଉଦ୍‌ଦାମ୍ ସିଂ, ସୂର୍ଯ୍ୟ ସେନ୍, ଆକାଦ୍, ବାଘାଯତାନ, ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ, ଗଣେଶ ଘୋଷ୍ଟ ପ୍ରଭୃତି ଅସଂଖ୍ୟ ବିପ୍ଳବୀ ସୃଷ୍ଟି ହେଲେ । ସେମାନେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ବିପ୍ଳବ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଦେଶ ମାତୃକା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ହସିହସି ଫାଶୀ ଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲିଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାସମର ଉପନୀତ ହେଲା । ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ହିଟ୍ଲରର ବୋମା ମାଡ଼ରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶକ୍ତିର କେନ୍ଦ୍ର ଲଣ୍ଡନ ଛାରଖାର ହୋଇଗଲା । ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ତା'ର ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ହରାଇ ଏକ ଦୁର୍ବଳ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ ହେଲା । ବିପ୍ଳବୀ ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କ ଆବିର୍ଭାବ ଏକ ମହାଶକ୍ତିରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଆକାଦ୍ ହିନ୍ଦ ଫୌଜ ଗଢ଼ି ଇଂରେଜ ବିରୋଧୀ ଶକ୍ତି ସହିତ ସାମିଲ୍ ହୋଇ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସେନାଙ୍କ ଉପରେ

ଆକ୍ରମଣ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଏକ ପ୍ରକାର ପରାଭୂତ ହେଲା । ଏକ ନୂତନ ସମାଜରଣ ପୃଥ୍ବୀରେ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧରେ ବିଧ୍ଵସ୍ତ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୋଚନୀୟ ତଥା ସଂକଟଜନକ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଅପମାନଜନକ ବିତାଡ଼ନ ଅପେକ୍ଷା, ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ତଥା କ୍ଷମତା ଲିପ୍ସୁ କିଛି ନେତାଙ୍କ ସହିତ ଏକ ସସମ୍ମାନ ସନ୍ଧିକୁ ବ୍ରିଟିଶ୍ମାନେ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣିଲେ । ସ୍ଵାଧୀନତା - ଚିର ଅନୁଦାର, ଚକ୍ରାନ୍ତକାରୀ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀଙ୍କର ଏକ ଉଦାର ଦାନ ଭଳି ଭାରତୀୟଙ୍କୁ ମିଳିଲା । ସମରକ୍ଳାନ୍ତ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିତାଡ଼ନ ଯେ ଭାରତ ପକ୍ଷରେ ଅଧିକ ସମ୍ମାନଜନକ ଓ ମଜଲପ୍ରଦ ହୋଇଥାନ୍ତା, ଅନ୍ତତଃ ବାସ୍ତବିକ ବର୍ଷର ପ୍ରାପ୍ତ ଆମର ସ୍ଵାଧୀନତା ତଥା ସ୍ଵାଧୀନତୋତ୍ତର ଭାରତରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ଶାସକ ଶ୍ରେଣୀର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧମାନ କ୍ଷମତାଲିପ୍ସା ଦୁର୍ନୀତି, ଭ୍ରଷ୍ଟାଚର, ବେକାରୀ, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଘଟଣାକ୍ରମ ତାହା ପ୍ରମାଣ କରେ ।

ଏଣେ ତରୁର ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସକ ଭାରତୀୟଙ୍କୁ ସ୍ଵାଧୀନତା ହସ୍ତାନ୍ତର ବେଳେ ତାହାକୁ ଦୁଇ ଭାଗ କରି ଫାଳେ କଂଗ୍ରେସକୁ ଓ ଅନ୍ୟ ଫାଳକ ପାକିସ୍ତାନ ଭାବରେ ମୁସଲିମ୍ ଲିଗକୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ବିଭାଜନ ସପକ୍ଷରେ ନଥିଲେ । ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ବିଶ୍ଵସ୍ତ ଅନୁଚରମାନଙ୍କର ଶାସନ ଗାଦି ପ୍ରତି ମୋହ ନିକଟରେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଶେଷରେ ସହମତ ହେଲେ । ବିଭାଜନଜନିତ ଦଙ୍ଗାରେ ଲକ୍ଷଲକ୍ଷ ଲୋକ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ । ନିରୁପାୟ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସଙ୍ଗହାନହୋଇ ନୂଆଖାଲିରେ ଅନଶନରେ ବସି ଲୁହ ଗଡ଼ାଇଲେ ।

ଏ ରକ୍ତକ୍ଷୟୀ ବିଭାଜନର ସତେ ଯେମିତି ଅନ୍ତନାହିଁ । ପାକିସ୍ତାନ ପୁଣି ଦି-ଭାଗ ହୋଇଗଲା ଅନେକ ରକ୍ତପାତରେ । ଭାରତ, ପାକିସ୍ତାନ ଭିତରେ ଦୁଇ ଦୁଇଟି ଯୁଦ୍ଧ ତଥା ଅନେକ ଛାୟାଯୁଦ୍ଧରେ ଉଭୟ ଦେଶର ଜନତା ଆଜି କ୍ଷତାକ୍ତ । ବିଭାଜିତ ସ୍ଵାଧୀନତା ଆଶୀର୍ବାଦ ବଦଳରେ ବରଂ ଅଭିଶାପରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି ଉଭୟ ଦେଶର ଜନତାଙ୍କ ପାଇଁ, ଯେଉଁମାନେ ଦିନେ ଗୋଟିଏ ଦେଶର ଥିଲେ ନାଗରିକ ।

ଜୀବନର ସାୟାହୁରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଟିଏ ମୁଁ । ବିପ୍ଳବର ଏହି କାହାଣୀ ମୋର ଅନେକ ଦିନର ଅନିସନ୍ଧିଷ୍ଟ ପ୍ରାଣକୁ ଶୀତଳ କରିବା ଛଡ଼ା ଆଉ କି

କାମରେ ଲାଗିବ ? ବରଂ ଯୁବକ ବର୍ଗ, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ହାତରେ ଭାରତର ଭବିଷ୍ୟତ ନିର୍ଭରଶୀଳ, ସେମାନେ ଏ ବିପ୍ଳବର ଗାଥା ପଢ଼ିବା ଦରକାର ବୋଲି ଭାବିଲି, ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କର ତ୍ୟାଗପୁତ ଜୀବନଶୈଳୀରେ ସେମାନେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ମଣି ।

ତେଣୁ ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଦାସଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ବହିଟି ସହିତ ସମଗୋତ୍ରୀୟ କିଛି ବହି ଧରି ଯୁବ ସମାଜର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଥିବା ଜଣେ ଉଦ୍ୟମୀ ଯୁବକକୁ ଦେଲି । କହିଲି, ଏ ବହିଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ । ଅନେକ କଥା ଜାଣିବ ।

ଯୁବକଟି ନିଃସଂକୋତରେ କହିଲା, ଆମମାନଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ପୁରୁଷ ହେଉଛନ୍ତି ଚିତ୍ରତାରକା, କ୍ରିକେଟ ତାରକା, ଅଭିନୟନିପୁଣ ଭାଷଣସର୍ବସ୍ୱ ଓ କଳାକୁ ଧଳା ଧଳାକୁ କଳା କରିବାରେ ଧୂରନ୍ଧର ବର୍ତ୍ତମାନର କିଛି ପ୍ରମୁଖ ନେତାଗଣ । ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଯଦି କିଛି ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟକର ତଥ୍ୟ ଏ ବହିଟିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ହୋଇଛି କୁହ । ତାହାହେଲେ ତାକୁ ପଢ଼ିବି । ମୁଁ ତାକୁ ବୁଝେଇଲି, ଏଥିରେ ସେମାନଙ୍କର କଥା ଉଲ୍ଲେଖ ନାହିଁ । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ରକ୍ତକ୍ଷୟୀ ଇତିହାସ ଏଥିରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ଦେଶ ମାତୃକାର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ବିପ୍ଳବୀମାନେ କିପରି ଅସାମ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ, ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଅହିଂସା ସଂଗ୍ରାମ ତଥା ବଳିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ କିପରି ଲକ୍ଷଲକ୍ଷ କୋଟିକୋଟି ଭାରତୀୟଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେବା ପାଇଁ ନେତୃତ୍ୱ ଦେଇଥିଲା, ତା'ର ଏକ ଚିତ୍ର ଏଥିରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ।

ଟୋକାଟା ମନକୁ ମୋ କଥା ପାଇଲା ନାହିଁ । ସେ କହିଲା, ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଅଳ୍ପ ଘଟିଛି । ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଛି । ଏବେ ଅନ୍ୟ କରିବାର ବେଳ । ସିନେମା, ଟି.ଭି.ରେ ଅହର୍ନିଶ ପ୍ରସରିତ ଏ ସଂପର୍କୀୟ ଦୃଶ୍ୟ ସବୁ ଦେଖିବାର ବେଳ । କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳ ଦେଖି ମନୋରଞ୍ଜନ କରିବାର ବେଳ । ଋକିରିସର୍ବସ୍ୱ ପାଠ ପଢ଼ି କେଉଁ ଗୋଟେ ବଡ଼ ଦେଶୀ ବା ବିଦେଶୀ କମ୍ପାନୀରେ ମୋଟା ଦରମାରେ ଚାକିରି କରି ସିନେମାରେ ଅଭିନୟ କରୁଥିବା ଝିଅଟିଏ ଭଳି ସୁନ୍ଦରୀ ତରୁଣୀଟିଏ ସହ ଘର ବସେଇବାର ବେଳ, ପଞ୍ଚିତାରକା ହୋଟେଲକୁ ଯାଇ ଫୁର୍ତ୍ତ କରିବାର ବେଳ, ତା' ନହେଲେ କେଉଁ ଏକ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା ହେଉ ବା ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ସଂସ୍ଥାରେ, ଯାହା କିଛି ଛୋଟ ବଡ଼ ଚାକିରି ମିଳୁଛି, ନିଯୁକ୍ତି ପାଇ ଉପୁରି ଦି'ପଇସା କମେଇବାର ବେଳ । ତା' କରି ନପାରିଲେ କେଉଁ ଜଣେ

ନେତାର କର୍ମାଚିଏ ବନି ହାଟ ବଜାରରେ ଜନପଦରେ ତାଙ୍କର ଗୁଣଗାନ କରି କର୍ମାରୁ କୁଞ୍ଜି ନେତା, ପୁଣି କୁଞ୍ଜି ନେତାରୁ ନେତା ହେବାର ବେଳ । ତା' ନ ପାରିଲେ ବି.ପି.ଏଲ. ତାଲିକାରେ ନାଁ ଲେଖେଇ ବି.ପି.ଏଲ ଚାଉଳ ଖାଇ, ତାସ୍ ଖେଳି, ପାଉର ପିଇ, ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ଶୋଇବାର ବେଳ । ଜୀବନରେ କିଛି ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦେଲେ କେଉଁ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବାବାର ଶରଣାପନ୍ନ ହୋଇ ଭବସଂସାରର ସମସ୍ତ ସୁଖ, ସମ୍ପୋଗ ପ୍ରାପ୍ତିର କାମନାରେ ନିମଜ୍ଜିତ ହେବାର ବେଳ ।

ଏତେ ସୁନ୍ଦର ସୁଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ହାତ ଛଡ଼ା କରି କେଉଁ ପ୍ରାପ୍ତିର ଆଶାରେ ଏ ବହିରୁଡ଼ିକ ମୁଁ ପଢ଼ିବାକୁ ଯିବି ? ଟୋକାଟା ମୋତେ ପଚାରିଲା ।

ମୁଁ ନିରୁତ୍ତର ରହିଲି । କି ଉତ୍ତର ଦେଇଥାନ୍ତି ? ପଞ୍ଚସ୍ତରି ବର୍ଷର ତଥାକଥିତ ସ୍ବାଧୀନତା ଆମ ପିଲାଙ୍କୁ ଆଣି ଏପରି ଏକ ବିକଳ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ପହଞ୍ଚାଇଛି । ଏବେ କାହାକୁ ଦୋଷ ଦେବି ? ? ?

ଝେରା ବସନ୍ତର ରାଗ

ସେ କାଳରେ ବହୁ ପିଲାଙ୍କର ନଭେଲ ବହି ଖୋଜି ଅଣ୍ଟାଳି ପଡ଼ିବା ଥିଲା ଗୋଟିଏ ଝୁଙ୍କ । ମୁଁ ବି ସେମିତି ଝୁଙ୍କି ପିଲାଟିଏ ପାଲଟି ଗଲି ମୋର ଜଣେ ମାମୁଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ । ସେ ମାମୁଟି ଅବଶ୍ୟ ଟୋକା ବୟସରେ ମରିଗଲା । ସେ ଆମ ଗାଁକୁ ଆସିଲେ ଟୋକାମାନଙ୍କର ପର ଗଛୁରି ଉଠେ । କେଉଁ ଗୁଣରେ ସେ ଟୋକା ମାମୁଁଟା କମ୍ ନଥିଲା । ବାଗୁଡ଼ି ଖେଳଠାରୁ ତାସ୍ ଖେଳ, ସଂଗୀତ ଆସର କେଉଁଥିରେ ସେ ଉଣା ନଥିଲା । ସେ ଆସିଲେ ଆମ ଛୋଟିଆ ଗାଁଟି ଚଳଚଞ୍ଚଳ ହୋଇ ଉଠେ । ମୁଁ ସେ ମାମୁଁଟିର ପିଛା ଛାଡ଼େ ନାହିଁ । ତା'ରିଠୁଁ ଦିନେ ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ଉପନ୍ୟାସର ରୋମାଞ୍ଚପୂର୍ଣ୍ଣ କାହାଣୀ ଶୁଣି ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ଉପନ୍ୟାସ ସବୁ ଖୋଜିଖୋଜି ପଢ଼ିବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ପ୍ରକାର ପାଗଳ ହୋଇ ଉଠିଲି । ଯାହା ମନେ ପଡୁଛି, ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଦାସଙ୍କର ନରବଳି ଓ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତିଙ୍କ ଦସ୍ୟୁନାୟିକା ମୀରା ସିରିଜର ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡ କାହାଣୀ ବିଷୟ ସେ ମୋତେ ଶୁଣାଇଥିଲା । ତେଣିକି ଆଉ ଶୁଣେଇବା ଦରକାର ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜେ ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ଉପନ୍ୟାସ ପଛରେ ଗୋଡ଼ାଇଲି । ନିଜେ ପଢ଼ି ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ଶୁଣାଇ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହେଲି ।

ପୂର୍ବରୁ ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହେଉଥିଲି, ଭୂତ, ପ୍ରେତ, ଅସୁର, ଅସୁରୁଣୀ, ରଜାପୁଅ, ମନ୍ତ୍ରୀପୁଅ, କରୁଆଳପୁଅ, ରାଜଜେମା ଓ ମାଲୁଣୀବୁଢ଼ୀର କାହାଣୀ ଶୁଣି । ବୟସ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ଏ ପ୍ରକାର ଗପ ଓ ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଅସାର ମନେ ହେଲା । ତା' ସ୍ଥାନ ଦଖଲ କଲା ରୋମାଞ୍ଚକର କାହାଣୀ - ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ଉପନ୍ୟାସ ।

ସେ ସମୟ ଥିଲା ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ବେଳ । ଇଂରେଜ ଶାସନ ହଟି ଯାଇଥାଏ । ନୂଆ ଦେଶୀ ସରକାର ପାଠାଗାର ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଥାନ୍ତି । ପାଠାଗାର ପାଇଁ ସରକାର ଗ୍ରାଣ୍ଟ ଦେଉଥାନ୍ତି । ଗାଁ ଗାଁରେ ଯୁବକ ସଂଘ ଗଢ଼ାଯାଇ ପାଠାଗାର ଖୋଲୁଥାଏ । ଆମ ଗାଁ ନିକଟ ଦୁଇଟି ଗ୍ରାମ ଶ୍ରୀଗଙ୍ଗା ଓ ଆଙ୍କପଦାରେ ପାଠାଗାର ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥାଏ । ମୋତେ ଡିଟେକ୍ଟିଭ ଝୁଙ୍କ ଏମିତି ଘାରିଲା ଯେ, ମୁଁ ଦୁଇ ମାଇଲ ଦୂର ଶ୍ରୀଗଙ୍ଗା ଓ ମାଇଲିଏ ଦୂର ଆଙ୍କପଦା ଯାଇ ଡିଟେକ୍ଟିଭ ବହି ସବୁ ଆଣି ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲି ।

ଖରାଦିନ ଛୁଟି ଥିଲା ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ । ପୂରା ଦି' ମାସରୁ ଅଧିକ ଦିନ ଛୁଟି ମିଳୁଥିଲା । ମୁଁ ରାତିଦିନ ଖାଇବା ପିଇବା ଭୁଲି ଡିଟେକ୍ଟିଭ ଉପନୟାସ ବହି ଅଣ୍ଟାଲିଅଣ୍ଟାଲି ପଢୁଥିଲି ଏବଂ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହେଉଥିଲି । ନିଜର ଖର୍ବକାୟ ଚେହେରାକୁ ଭୁଲି ଚୋର, ଡକାୟତ, ଅପରାଧୀମାନଙ୍କର ଗୋପନ ଆଡ଼ା ଗୁଡ଼ିକ ଧରିବା ଏବଂ ଆବଶ୍ୟକ ବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ସହ ମୁକାବିଲା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଗୋଟାଏ ଡିଟେକ୍ଟିଭ ବନି, ରୋମାଞ୍ଚିକର ଜୀବନ ବିତେଇବା ନିମନ୍ତେ ମନେମନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲି । ସେଥିପାଇଁ ପିସ୍ତଲଟିଏର ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବାରୁ ଖେଳନା ପିସ୍ତଲଟିଏ ଦେଖିଲେ ତାହାକୁ ଲୋଭେଇ ଯାଉଥିଲି । ମନେମନେ ପିସ୍ତଲ ଫୁଟାଉଥିଲି ସେମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକରି । ଏହି ହୀରଜିତ ଲଢ଼େଇରେ କେତେବେଳେ ସେମାନେ ଜିତୁଥିଲେ ତ କେତେବେଳେ ମୁଁ ଜିତୁଥିଲି । ଏମିତି ଅହରହ ମାନସପଟଳରେ ଛୋଟିଆମୋଟିଆ ବାଘଛେଳି ଖେଳ ମୋତେ ରୋମାଞ୍ଚିତ କରୁଥିଲା । ତେବେ ଡିଟେକ୍ଟିଭଟିଏ ବନିବା ସମୟସାପେକ୍ଷ ହେଉଥିବାରୁ ଚମତ୍କାର ଡିଟେକ୍ଟିଭ ବହି ଖଣ୍ଡେ ଲେଖି ଦେଇ ସାଙ୍ଗସାଥୀମାନଙ୍କୁ ଚମକେଇ ଦେବି ବୋଲି ମନସ୍ଥ କରିଥିଲି । ସେଥିପାଇଁ ମନେମନେ କାହାଣୀଟିଏ ଖୋଜୁଥିଲି । ନାମକରଣଟା କ'ଣ କଲେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବ, ସେହି ଚିନ୍ତାରେ ବୁଡ଼ି ରହୁଥିଲି ।

ଏତିକି ବେଳେ ଦସ୍ୟୁନାୟିକା ମାରା ସିରିକ୍ସର ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡଟି ମୋ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଲା । ମାମୁଠାରୁ ଅବଶ୍ୟ କାହାଣୀଟି ଶୁଣିଥିଲି । ତଥାପି ଆଉ ଥରେ ପଢ଼ିଲି । ଏତେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଲି ଯେ, ସିରିକ୍ସର ସବୁତକ ବହି ଏ ଲାଇବ୍ରେରୀରୁ ସେ ଲାଇବ୍ରେରୀ ବୁଲି ଆଣି ପଢ଼ିଦେଲି । ଦସ୍ୟୁନାୟିକା ମାରାର ବୁଦ୍ଧିମତା, କୌଶଳ, ସାହାସ, ସାଂଗଠନିକ ଦକ୍ଷତା ଓ ତା'ର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ତା'କୁ

ଯେତିକି ତାରିଫ୍ କରୁଥିଲି, ତତୋଧିକ ତାରିଫ୍ କରୁଥିଲି ସିରିକ୍ଟର ନାୟକ ଗୁଜୁରାଟକୁ ଯାହାର ଅଭୁତ ଅଧିବସାୟ, ନିଷ୍ଠା, ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନତା ଯୋଗୁଁ ମୀରାର ଚକ୍ରବ୍ୟୁହ ଭେଦ କରିବାରେ ସେ ସକ୍ଷମ ହେଉଥିଲା । ସିରିକ୍ଟର ଶେଷ ପୁସ୍ତକରେ ଉଭୟଙ୍କର ପ୍ରେମ ବାହାଘର ମୋତେ ଅପାର ଆନନ୍ଦ ଦେଇଥିଲା ।

ଏହି ଚପଳ ବୟସ ତଥା ଆନମନା ଦିନଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ା ହେଉଥିବା ବହି ପ୍ରତି ମନରେ କୌଣସି ଆକର୍ଷଣ ନଥିଲା, କେବଳ ସାହିତ୍ୟ ବହିକୁ ଛାଡ଼ି । ସେ ସବୁ ବହିଗୁଡ଼ିକ ଥିଲା ମୋ ପାଇଁ ଖଣ୍ଡିତ ଖଣ୍ଡିତ ବନ୍ଧନ । ସେଥିରୁ ମୁକୁଳିବା ମାତ୍ରେ ଲୁଚେଇଲୁଚେଇ ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ବହି ସବୁ ପଢୁଥିଲି, ରୋମାଞ୍ଚିତ ହେଉଥିଲି ।

ଏହି ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ବହିର ପଠନ ମାଧ୍ୟମ ଦେଇ କେତେବେଳେ ଯେ ରସାଳ ଉପନ୍ୟାସଟିଏ ପଢ଼ିଦେଲି ତାହା ଠିକ୍ ମୋର ମନେ ନାହିଁ । ବୋଧ ହୁଏ ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥିବା ବେଳେ ପଢ଼ିଥିଲି । ଯିଏ ଏ ବହି ଖଣ୍ଡିତ ମୋତେ ପଢ଼ିବାକୁ ଦେଇଥିଲା , ସିଏ ମୋ'ଠାରୁ ଦଶ ବର୍ଷ ବୟସରେ ବଡ଼- ଗୁଜୁରି ଭାଇ । ଆମ ଗାଁ ନିକଟ ନାୟକ ସାହିରେ ତା' ଘର । ଚାଷୀ ପରିବାରରେ ସେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା । ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ବେତକୁ ମୁକାବିଲା କରି ନ ପାରି ଅଧାରୁ ପାଠ ଛାଡ଼ି ଚାଷବାସରେ ମାତିଲା । ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟିଏ ବାହା ହେବାକୁ ତା'ର ଭାରି ମନ (କାହାର ଅବା ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟିଏ ବାହାହେବା ପାଇଁ ମନ ନଥାଏ ଯେ ?) । କିନ୍ତୁ ତା ଦୁଃଖ କେହି ବୁଝୁ ନଥିଲେ । ଝିଅଗୁଡ଼ାକ ବି ଭାରି ନିଷ୍ଠୁରା । ଜଣେ ହେଲେ କେହି ତା ହାତ ଧରିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସୁ ନଥିଲେ । ଗାଁଗହଳିରେ ଝିଅର ଅବଶ୍ୟ ଅଭାବ ନଥିଲା । କେବଳ ଅଭାବ ଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ମନର । ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଦେଖି ଯେତେ ଇଙ୍ଗିତ କଲେ ବି, ନ ବୁଝିଲା ଭଳି ସେଗୁଡ଼ାକ ଅଭିନୟ କରୁଥିଲେ । ତଥାପି ସେ ତା' ଚେଷ୍ଟାରୁ ବିରତ ନଥିଲା । ଭାବୁଥିଲା, କେତେବେଳେ ହେଲେ ବି, କେହି ନା କେହି ସୁନ୍ଦରୀଟିଏ ଦିନେ ନା ଦିନେ ତା' ଖାଲେଇରେ ନିଶ୍ଚୟ ପଡ଼ିବ । ସେଥିପାଇଁ ତା'ର ସ୍ୱପ୍ନର ଅନ୍ତ ନଥିଲା ।

ତାଙ୍କ ଗାଁ ଓ ଆମ ଗାଁକୁ ଛୁଇଁ ବହିଯାଉ ଥାଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ନଈଟିଏ । ତା'ରି କୂଳରେ ତା'ର କେଇଖଣ୍ଡି ଜମି ଥିଲା । ଏଥିରେ ସେ ପିଆଜ, ରସୁଣ, ଚମାଚୋ, କୋବି, ଆଳୁ ଇତ୍ୟାଦି ହରେକହରେକ ଫସଲ ଚାଷ କରେ । କିଆରୀ ମଝିରେ ମଞ୍ଚାଟିଏ ବାନ୍ଧି, ତା' ଉପରେ ପଛୁଟିଏ ତିଆରି କରିଥାଏ । ସେଇଠି ରାତି ଦିନ

ବସି ଫସଲ ଜଗିଥାଏ । ଆଉ ରସାଳିଆ ଉପନ୍ୟାସ ସବୁ ଲାଜହେରାରୁ ଆଣି ପଡ଼େ । ସବୁବେଳେ ନିଜକୁ ସେ ରସାଳ ଉପନ୍ୟାସଟିର ନାୟକ ଭାବି କଷ୍ଟନା ରାଜ୍ୟରେ ନାୟିକାଟି ସହ ଘୂରି ବୁଲୁଥାଏ । ତା’ ମନରାଜ୍ୟର ନାୟିକା ଜଣକ କେତେବେଳେ ତା’ ପଠିତ ଉପନ୍ୟାସର ନାୟିକା ‘କଳା’- ହୋଇପାରେ ବା ହୋଇପାରେ ଦେବଦାସ ଉପନ୍ୟାସର ନାୟିକା ‘ପାର’ । ସେ ଓ ତା’ର କଳ୍ପିତ ନାୟିକାର ମିଳନ ସ୍ଥଳ ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକିତ ନିଶାଦ୍ଧରେ ଗ୍ରାମ ସୀମାନ୍ତ ସୁବୁହତ ବରଗଛ ତଳ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ନିଧୁମ୍ ଖରାବେଳରେ ନିଛାଟିଆ ଆମ୍ବ ତୋଟା ବି ହୋଇପାରେ ।

ସେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖେ, ଆଗତୁରା ଯାଇ ସେ ବରଗଛର ଗୋଟାଏ ଶାଖା ଉପରେ ବସିଛି । ପ୍ରେମିକା କଳା କଥା ଦେଇଥାଏ ଆସିବ ବୋଲି । ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିକରି ଧର୍ମ୍ୟରୂପି ଘଟିଲା ବେଳକୁ ଛାୟା ମୁର୍ତ୍ତିଟିଏ ରାତି ଅଭିସାରରେ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହୁଏ ଛାଇଛାଇକା ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ ସେଇ ବରଗଛ ତଳେ । ହନୁ ମାଙ୍କଡ଼ଟିଏ ଭଳି ଗୋଟାଏ ଲମ୍ଫରେ ସେ ଆସି ତଳେ ପହଞ୍ଚି ଯାଏ ପ୍ରେୟସୀ କଳା ସାମନାରେ । ଏପରି ଏକ ମହାର୍ଦ୍ଦ ମିଳନ ବେଳେ ମୁଁ କାହାଣୀଟିର ଖଳନାୟକ ଭାବରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଏ ସେଠାରେ । ଦେଖେ ତ ସେ ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ଶୋଇ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱରରେ ଗୁଁ ଗୁଁ କରୁଛି । ହାତ ମାରି ଦି ଋତିଧର ହଲେଇ ଦେଲେ ତା ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଯାଏ । ଅତିଶୟ ବିରକ୍ତିରେ ସେ ତା’ ନିଦୁଆ ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ମଳି ମଳି କହେ - ଯାଃ...ଏତିକି ବେଳେ ତୋର ଆସିବାର ଥିଲା ? ସେଇ ଯେଉଁ ଉପନ୍ୟାସଟା ତୋତେ ପଢ଼ିବାକୁ ଦେଇଥିଲା - ରାତିର ଅଭିସାରିକା କଳା, ସେଦିନର ଜହ୍ନ ରାତି, ଗାଁ ମୁଣ୍ଡ ବରଗଛ, ସବୁକିଛି ସତ ହେଲା ବେଳକୁ ତୁ ଆସି ସବୁକିଛି ବିଚାଡ଼ି ଦେଲୁ ? ଆଖି ଦୁଇଟି ତା’ର ପ୍ରେମ ନିଶାରେ ଚୁଲୁ ଚୁଲୁ ହେଉଥାଏ । ମୋ ଜୀବଦଶାରେ ଏମିତି ପ୍ରେମ ନିଶା ମୁଁ ଆଉ କାହାରି ପାଖରେ ଦେଖି ନାହିଁ ।

କୈଶୋରରେ ପାଦ ଦେଉଦେଉ ମନକୁ ଛୁଇଁଲା ଭଳି ଏଭଳି ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ବହି ମୁଁ ଚୁଙ୍ଗୁରି ଭାଇଠୁ ଆଣି ପଢ଼ିଥିଲି । ଏସବୁ ବହିଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ କଳିକତାରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବହି ମୋ କଅଁଳ ମନକୁ କିଣି ନେଇଥିଲା । ନାୟକ-ନାୟିକାର ଦୁଃଖରେ ମୁଁ ଏକାକାର ହୋଇଯାଉଥିଲି । ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖରେ ଆଖିରୁ ମୋର ଲୁହ ଝରି ପଡୁଥିଲା ।

ଲୁଚେଇଲୁଚେଇ କାନ୍ଦୁଥିଲି ପଢ଼ିବା ବେଳେ । ସେଇ ପଢ଼ିବା ବହି କେତୋଟି ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିକର ନାଆଁ ଏବେ ବି ମନେ ଅଛି - ନାଆଁ ଟି ତା'ର 'ଦୁଃଖିନୀ ଗୋବର ଗୋଟେଇ' । ଅନ୍ୟ ନାଆଁ ସବୁ ଭୁଲିଗଲିଣି । କେଉଁ କାଳର କଥା ଇଏ । ଘା' ସିନା ସୁଖ ଗଲାଣି- ଦରଜ ମନେ ରଖିଲା ଭଳି କଥା ଇଏ ।

ବୟସ ବଢ଼ିବା ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ମାନସିକ ବିକାଶ ବି ଘଟିଲା । ସମୟାନ୍ତରେ ପଢ଼ିଲି କାହ୍ନୁଚରଣ ମହାନ୍ତିଙ୍କର 'ଶାସ୍ତି' । ପ୍ରେମର ପବିତ୍ର ଅନୁରାଗ ଟିକକ କ'ଣ ତାହା ଯୌବନର ପ୍ରାୟ କାଳରେ ମୁଁ ଉପଲବ୍ଧ କରିଥିଲି ସର୍ବପ୍ରଥମେ ସେଇ ବହିଟି ପଢ଼ି । ପ୍ରେମ ଫଲଗୁର କମନାୟ ରୂପ କାନ୍ତି ବି ସର୍ବପ୍ରଥମେ ମୁଁ ଦେଖୁଥିଲି ନାୟିକା ଧୋବାର ବୈଧବ୍ୟ ବେଶରେ । ପବିତ୍ରତାର ପ୍ରତୀକ ତା'ର ପରିଧାନ ଧଳା ଶାଢ଼ୀଟିରେ, ପ୍ରେମିକ ସନିଆ ପ୍ରତି ଉତ୍ସର୍ଗାକୃତ ତା'ର ଦେହାତୀତ ପ୍ରେମରେ ଏବଂ କେବଳ ସନିଆ ପାଇଁ ବଞ୍ଚି ରହିଥିବା ତାର ସୂତାବନ୍ଧ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟାରେ । ଧୋବୀ ଦେହ ସହ ତା'ର କିଛି ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା । ବିବାହ ନାମକ ସାମାଜିକ ବନ୍ଧନରେ ବନ୍ଧା ତା'ର ଶରୀରଟିକୁ ସେ ତ କେବେଠୁଁ ଅର୍ପଣ କରିସାରିଥିଲା ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଶରୀରକୁ । ତା' ସହିତ ସେ ହସିଥିଲା, ଖେଳିଥିଲା, ସଂସାର କରିଥିଲା, ଗତାନ୍ତରାଳିକ ଧାରାରେ । ଅବଚେତନରେ କିନ୍ତୁ ତା' ମନ ଓ ହୃଦୟଟି ବନ୍ଧା ପଡ଼ିଥିଲା ସନିଆ ପାଖରେ ।

ଆଉ ପ୍ରେମିକ ସନିଆ - କେବଳ ଖାଲି ଧୋବୀ କୁ ଖୋଜିଲା- ମନରେ, ପ୍ରାଣରେ , ହୃଦୟରେ । ଛତରରେ ପଶିଲା ନଅଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷରେ ଖାଇବାକୁ ନ ପାଇ । ସେଥିରୁ ମୁକୁଳି ସେବାଶ୍ରମ ଗଢ଼ିଲା । ଝାଳ ବୁଝାଇ ତପିଲା ଟାଙ୍ଗରା ଭୂଇଁ । ଅରଟରେ ସୂତା କାଟିଲା ଗାନ୍ଧୀ ବୁଢ଼ା ଭଳି ଏବଂ ଏସବୁର ପଛରେ ଥିଲା ଧୋବୀ ପ୍ରତି ତା'ର ଅନ୍ତରର ଅନୁରାଗ ଟିକକ - ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତୀକଟିଏ ହୋଇ ।

ଏ ବହିଟି ମୋ ଚିନ୍ତା ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଲା । ଉକ୍ତ ବହି କ'ଣ, ସେଇଠୁ ପ୍ରଥମେ ଜାଣିଲି । ଖୋଜିଖୋଜି ବି ପଢ଼ିଲି ତତ୍ତ୍ୱପ କିଛି ବହି ।

ପଢ଼ିଦେଲି ସିନା, କୈଶୋରର ଚପଳତାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯାଇପାରି ନଥିଲି । ପୂର୍ବରୁ ପଢ଼ିଥିବା ପ୍ରେମ କାହାଣୀ ସବୁ ମୋତେ ବେଳେବେଳେ ସ୍ୱପ୍ନ ରାଜ୍ୟକୁ ବୁଲାଇ ନିଏ । ଏଇ ବୟସରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାକୁ ଭଲ ଲାଗେ । ବାସ୍ତବତା ଡରାଏ । ଦୃଢ଼ ଭିତରେ ତାରୁଣ୍ୟଟି ଦୋଳାୟିତ ହେଉଥାଏ । ମନ ଆୟତରେ ରହେ ନାହିଁ ।

ବେଳେ ବେଳେ ଅବାଟରେ ମାଡ଼ିଯାଏ । ଝୁଣ୍ଟି ପଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଆଖାବରା ହୁଏ । ପୁଣି ବାଟକୁ ଫେରେ । ଆଗକୁ ଚାଲେ ।

କୈଶୋରରେ କଲିକତାର ସେଇ ବହି ସବୁ ମୋତେ ପ୍ରେମପତ୍ର ଲେଖିବାର କୌଶଳ ଶିଖେଇଥିଲା । ପ୍ରେମିକାର ମନଟିକୁ ଜିଣିବାକୁ ହେଲେ ମନର ଭାଷାକୁ କିପରି ଛୋଟିଆ ଚିଠିଟିରେ ରୂପ ଦେବାକୁ ହୁଏ ଏସବୁ ବହିଗୁଡ଼ିକରେ ସେଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା । ଏଇ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକ ପାଇ ନାହିଁକାମାନେ ବାଧାବନ୍ଧନକୁ ଭୁଲେଇ ନକରି ନାୟକମାନଙ୍କ ହାତରେ ଧରା ପଡୁଥିଲେ । ଏସବୁକୁ ସତ ମଣି ଏମିତି ଚିଠିଟିଏ ଲେଖିବା ପାଇଁ ମନେମନେ ସୁଯୋଗ ଉଠୁଥିଲା । ଭୟାକୁ ମନଟା କିନ୍ତୁ ଡରାଉଥିଲା । ତେଣୁ ଭାବିଭାବି ଠିକ୍ କଲି, ଏମିତି ଚିଠିଟିଏ ଲେଖି ଦେବି ଯେଉଁଠିରୁ ମୋ ମନର ଭାଷା ବୁଝା ପଡ଼ିବ ଅଥଚ ଯଦି ବା ମୋତେ ଧରା ପକେଇ ଦିଏ, ତାହା ମୋର ପ୍ରେମ ଚିଠିଟିଏ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଝିଅଟିକୁ ଏ ଚିଠିଟିକୁ ମୁଁ ଦେବାକୁ ମନସ୍ଥ କରିଥିଲି, ସେ ମୋ ସାମନା ଘରେ ରହୁଥିଲା । ସେ ଏକା ନୁହେଁ, ଆଖପାଖରେ ଆଉ ଦି' ଚାରିଟା ଝିଅ ବି ରହୁଥିଲେ । ସେମାନେ ମୋ'ଠାରୁ ବୟସରେ ଅବଶ୍ୟ ବଡ଼ ଥିଲେ । ବେଶୀ ନୁହେଁ, ଦି'ଚାରି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ । ସେମାନେ ମୋତେ ଖୁବ୍ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଛୋଟଛୋଟ ଗପ ଲେଖି ସ୍କୁଲରେ ଥରେ ଦୁଇ ଥର ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇ ସାରିଥାଏ । ମୋର ଏଇ ସଫଳତା ଯୋଗୁଁ ଏଇ ଝିଅ ଗୁଡ଼ିକ ମୋତେ ଖୁବ୍ ତାରିଫ୍ କରୁଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ଗପଟିଏ ଲେଖିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ପଢ଼ିବାକୁ ଦିଏ । ସେମାନଙ୍କଠୁ ପ୍ରଶଂସା ଶୁଣି ମନ ମୋର କୁଣ୍ଢେ ମୋଟ ହୋଇଯାଏ ।

ମୋର ଏଇ ପସନ୍ଦର ଝିଅଟି ଖଣ୍ଡିଏ ନଭେଲ ବହି ମୋତେ ପଢ଼ିବାକୁ ଦେଇଥିଲା । ଏହାକୁ ସୁଯୋଗଟିଏ ମନେ କରି ବାଗେଇବାଗେଇ ମନର ଭାଷା ଫାଳେ କାଗଜରେ ଲେଖି ନଭେଲକୁ ଫେରାଇଲା ବେଳେ ସେଥିରେ ରଖି ଦେଇଥିଲି । ଏଇ ଚିଠିଟିରେ କୌଣସି ସମୋଧନ ନ ଥିଲା କିମ୍ବା ଚିଠି ଶେଷରେ ପ୍ରେରକର ପରିଚୟ ନଥିଲା ଏବଂ ନଥିଲା ବି ପାରମ୍ପରିକ ଢଙ୍ଗରେ ପ୍ରେମିକର ପ୍ରେମିକାଠାରୁ ବିଦାୟଜନିତ ଯନ୍ତ୍ରଣା; ଅର୍ଥାତ୍ ଚିଠିଟିଏ ହୋଇଥିଲେ ବି ସମୋଧନ ତଥା ଅନ୍ତିମରେ ପ୍ରେମିକର ପରିଚୟ ବିନା କିଏ କାହିଁକି ବାହ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଟିଏ ଏହାକୁ ଚିଠିଟିଏ ବୋଲି ଭାବିବ ? ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହେବ ଅଥଚ ଧରା ପଡ଼ିବାର ଭୟ

ନଥିବ । ଏହାହିଁ ଥିଲା ମୋର ଯୋଜନା ।

ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ ତା'ଠାରୁ ସଂକେତଟିଏ । ଦି' ଦିନ ପରେ ତା ଘର ସାମନା ରାସ୍ତାରେ ଗଲାବେଳେ ସେ ମୋତେ ଡାକିଲା । ମନର ଅବସ୍ଥା କ'ଣ ଲେଖିବି ? ପହଞ୍ଚି ଦେଖେ ତ ସେ ଏକା ନୁହେଁ ଆଉ ଦୁଇ ତିନି ଜଣ ପଡ଼ୋଶୀ ଝିଅ ବି ପାଖରେ ଥାଆନ୍ତି । ଚିଠିଟିକୁ ନଭେଲରୁ ବାହାର କରି ସେ ମୋତେ ଫେରେଇ ଦେଲା ବେଳେ କହିଲା - ତୁମର କେଉଁ ଗୋଟିଏ ଗପର ଅଂଶବିଶେଷଟିଏ ହୋଇଥିବ । ମୋ ନଭେଲ ଭିତରେ ରହିଯାଇଥିଲା । ନିଅ । କେମିତି ନେଇ ପଲେଇ ଆସିବି ତର ସହିଲା ନାହିଁ । ଧରା ପଡ଼ ପଡ଼ୁ ବଞ୍ଚିଗଲା । ଅଥଚ ଏବେ ବି ଭାରୁଛି- ସତରେ କ'ଣ ସେ ନ ଜାଣି ପାରି ଫେରାଇ ଦେଲା ନା ପଡ଼ୋଶୀ ଏଇ ଝିଅମାନଙ୍କ ଆଖିରେ ତାହା ପଡ଼ିଯିବାରୁ ସେ ଏପରି କଲା ?

ଆମ ପଢ଼ାର ଯେତେକ କିଶୋରୀ ଥିଲେ, ସବୁଠାରୁ ସ୍ନେହାଶୀଳା ଥିଲା- ସ୍ନେହ ଅପା । ତା' ରୂପଟି ଯେମିତି ଆକର୍ଷଣୀୟ ମନଟି ବି ସେମିତି ଥିଲା ସ୍ନେହବୋଲା । ସବୁବେଳେ ଝରକା ପାଖରେ ବସି ପାଠ ପଢୁଥିବ । ସେଇ ବାଟେ ଗଲା ବେଳେ ମୋତେ ପାଖକୁ ଡାକିବ । କେତେ କଥା ଗପିବ ମୋ ପାଠ ପଢ଼ା ଠାରୁ ମୋ ଗପ ଲେଖା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ସବୁବେଳେ ହସହସ ମୁହଁ । କଥାରେ ସ୍ନେହ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ଉଛୁଳି ପଡ଼େ । ନିଜେ ଅନ୍ତର ଖୋଲି ହସୁଥିବ ଏବଂ ହସଗୁଡ଼ିକ ସଂକ୍ରମିତ ହୋଇଯାଉଥିବ ଶ୍ରୋତାର ଓଠକୁ । ମୁଣ୍ଡରେ ବାନ୍ଧିଥିବା ବେଣୀ ସହିତ ତାଳ ଦେଇ ସେ ପିନ୍ଧି ଥିବା ଦୁଇଟି ସୁନ୍ଦର କାନ ରିଙ୍ଗ ଦୋଳି ଖେଳୁଥିବ । ତା' ଆଖି ଦୁଇଟି ସହିତ କଲା ତୋଳା ଦୁଇଟି ବି ଚମକୁ ଥିବ । ଏ ଚମକାର ଦୃଶ୍ୟଟିକୁ ଦେଖି ଜଣେ ସ୍ନେହ କାଙ୍ଗାଳ ଅନୁଭବୀ ମଣିଷ ଅବଶ୍ୟ ଅନୁଭବ କରିପାରିବ ସ୍ନେହ ଅପା ହୃଦୟର ଔଦାର୍ଯ୍ୟ ।

ଏହି ଘଟଣାର ଦିନେ ଦି' ଦିନ ପରେ ସେଇ ବାଟ ଦେଇ ଯାଉଛି , ସ୍ନେହ ଅପା ଝରକା ସେ ପାଖରୁ ଡାକିଲା । ମୁଁ ଗଲା ବେଳେ ତା' ଡାକଟିକୁ ମୋ କାନ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ ଉତ୍କର୍ଷ ହୋଇ । ସବୁଦିନ ଭଳି ସେ ବି ତେର କଥା ଗପିଲା । ସେଦିନର ଶେଷ ଉପଦେଶଟି ଥିଲା - ଭଲ ପଢୁଛ । ସେଇଥିରେ ମନ ଦିଅ । ଝିଅଗୁଡ଼ାକ ରଙ୍ଗୀନ ପ୍ରଜାପତି । ତାଙ୍କ ରଙ୍ଗରେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଅ ନାହିଁ; ସେମାନେ ଉଡ଼ିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ଧରା ଦେବାକୁ ନୁହେଁ । ସେଇ ଦିନଠାରୁ ସ୍ନେହ ଅପାର

ପରାମର୍ଶକୁ ମୁଁ ଭୁଲି ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ସ୍ନେହ ଅପା ଏବେ କେଉଁଠି ତାହା ମୁଁ ଜାଣେନା । ତା'ର ସୁନ୍ଦର ଚେହେରାକୁ ସୁନ୍ଦର ମନଟି ନିଶ୍ଚୟ ତାକୁ ଭଲ ବରଟିଏ ଦେଇଥିବ । ଜଣ୍ଡର ଅନ୍ତତଃ ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇ ନଥିବେ ।

ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବିଭୁ ମୋର ସହପାଠୀ ଥିଲା । ଆମେ ଦିହେଁ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଖାପାଖି ବସୁଥିଲୁ । ଆମ ସାମନା ବେଞ୍ଚରେ ଧାଡ଼ିଏ ଝିଅ ବସୁଥିଲେ । ଏଇ ଝିଅମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅକୁ ସେ ଭଲ ପାଇ ବସିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଯେତେ ଝିଅ ପଢୁଥିଲେ ଆମ ସାଥରେ, ଆମ ତରୁଣ ଆଖିରେ ସେଗୁଡ଼ା ସମସ୍ତେ ପରାଟିଏମାନଙ୍କ ଭଳି ଦିଶୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଉର୍ବଶୀଙ୍କ ଭଳି ଦିଶୁଥିଲା ସେଇ ଝିଅଟା ଯାହାକୁ ବିଭୁ ପ୍ରେମିକାଟିଏ ଭାବରେ ବାନ୍ଧିବସିଲା । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ୟା ହେଲା ବିଭୁ ତାକୁ ଭଲ ପାଉଛି -ଏ କଥାଟା ସେ ଝିଅଟି ଜାଣିବ କେମିତି ? କେବଳ ବିଭୁ ନୁହେଁ ସେଇ ଝିଅଟା ପାଇଁ ତ ସବୁ ତରୁଣକୁଳ ବ୍ୟାକୁଳ ହେଉଥିଲେ । ଝିଅଟି ଝରକା ପାଖରେ ବସେ । ପାସ୍ ମାଡୁ ନଥିଲେ ବି ପାସ ବାହାନାରେ ଅନ୍ୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥିବା ତରୁଣକୁଳ ଝରକା ପାଖଦେଇ ଗଲାବେଳେ ସେଇ ଝିଅଟିକୁ ଟିକେ ଚାହିଁ ଦେବାକୁ ଭୁଲୁ ନଥିଲେ । ଝିଅଟି ଟିକେ ହସି ଦେଲେ କି କାଣି ଦେଲେ ଆମ ଶ୍ରେଣୀଟି କାହିଁକି ଆମ ସ୍କୁଲର ସମସ୍ତ ତରୁଣକୁଳ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଉଠୁଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ସେତେବେଳେ ସ୍ନେହ ଅପା କଥା ମୋର ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ । ଝିଅମାନେ ପ୍ରଜାପତିର ରଙ୍ଗ ନେଇ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାନ୍ତି । ଆଉ ଆମ ଏଇ ଝିଅଟି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ଅପୂର୍ବା -ସ୍ୱର୍ଗର ଉର୍ବଶୀ ହୋଇଥିବ ପରା !

ଆମ ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତେ ଆମେ ଧାତୁ ରୂପ କହି ନ ପାରିଲେ ଆମ ପିଠିରେ ପାଞ୍ଚଶ ଛିଡ଼େଇ ଦେଲାବେଳେ ଏଇ ଝିଅମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପାଞ୍ଚଶ ଦରକାର ପଡ଼େ ନାହିଁ । ସେଇଟିକୁ ସେ ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରଖି ଦିଅନ୍ତି । ପାଖକୁ ଡାକି ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଖୁବ୍ ଧିରେ ଝିଅଗୁଡ଼ାଙ୍କର ବେକକୁ ନୁଆଁଇ ଦେଇ ଆଉ ଗୋଟିଏ ହାତରେ ବିଧା କେତୋଟି ଛୁଆଁଇ ଦିଅନ୍ତି ମାତ୍ର । ଝିଅଗୁଡ଼ାଙ୍କ ମୁହଁ ରଙ୍ଗା ପଡ଼ିଯାଏ । କୁତୁହଳ ହସ ଖେଳିଯାଏ ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ । କଅଁଳ ବେକକୁ କଅଁଳ ପିଠି । ବିଧାତାର ଅନୁପମ ସୃଷ୍ଟିଟିକୁ ସେ ହତାଦର କରନ୍ତେ କେମିତି ? ବିଧି ସତେ କି ଆମ ପିଠିଗୁଡ଼ାକୁ ଗଢ଼ିଲା ବେଳେ ଟାଣ କରି ଗଢ଼ି ଦେଇଛି ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ପାଞ୍ଚଶକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ! ଏମାନଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ସର୍ବଦା ସଚେତନ

ଆମ ପଣ୍ଡିତ ମହାଶୟ ଏଇ ଖେତଡ଼ ଟୋକାଗୁଡ଼ାକ ବାହାରକୁ ପାସ୍ ଗଲାବେଳେ ଝରକା ବାଟେ ଝିଅଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ଉଣୁଥିବାର ଦେଖି ଏବଂ ଏଇ ଫୁଲେଇ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟି ଟୋକା ଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ଦେଖି ଚିକେଟିକେ ହସି ଦେଉଥିବା ତଥା ଅନ୍ୟ ଝିଅ ଗୁଡ଼ିକ କନକନ ହୋଇ ମଝିରେ ମଝିରେ ଟୋକାଗୁଡ଼ାଙ୍କ ଆଖିରେ ଆଖି ମିଳାଉ ଥିବାର ଦୃଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ନଜରକୁ ଆସନ୍ତେ, ଝରକାଟିକୁ ସର୍ବଦା ବନ୍ଦ ରଖିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏତାଦୃଶ ଆଚରଣ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ବ୍ୟଙ୍ଗଚିତ୍ର ଆଙ୍କି ଥିବାରୁ ଅନେକ ଥର ଆମକୁ ଅବଶ୍ୟ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିଛି ।

ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ଏତେ ସତର୍କତା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଭୁ ଏଇ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟି ପଛରେ ପଡ଼ିଗଲା । ସେ ସାହିତ୍ୟରେ ଥିଲା ଟିକିଏ ଦୁର୍ବଳ । ମୁଁ ସାହିତ୍ୟରେ ଗୋଟାଏ ପଣ୍ଡିତ ବୋଲି ସେତେବେଳକୁ ଶ୍ରେଣୀରେ ମୋର ନାଆଁ ଡାକ । ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଉପନ୍ୟାସ ପଢ଼ିଥିବା ଯୋଗୁ ଅନେକ ଶବ୍ଦ ସହିତ ମୁଁ ପରିଚିତ ହୋଇ ସାରିଥିଲି । ଶିକ୍ଷକ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ାଇଲା ବେଳେ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ପଚାରିଲେ ମୁଁ କହିଦେଇ ପାରୁଥିଲି । ମାତ୍ର ବିଭୁ ଥିଲା ଶବ୍ଦ ସାହିତ୍ୟରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ବଳ । ତେଣୁ ଶବ୍ଦ ସାହିତ୍ୟରେ ଦୁର୍ବଳ ବିଭୁ, ପ୍ରେମ ଚିଠିଟିଏ ତା' ପ୍ରେମିକା ପାଖକୁ ଲେଖିବ ବୋଲି ରାତିରାତି ଅନିଦ୍ରା ହୋଇ ମନର ଭାବଟିକୁ ଚିଠିରେ କହିବ ବୋଲି ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲା ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏଣେ ଚେଷ୍ଟା ପରେ ଚେଷ୍ଟା, ରାତି ଅନିଦ୍ରା ହୋଇ ଯେଉଁ ଚିଠିଟି ସେ ଲେଖିଲା, ପଢ଼ିଲା ବେଳକୁ ତା'ର ମନକୁ ଗଲା ନାହିଁ । ରାଗରେ ଚିରି ପକାଇ ପୁନଶ୍ଚ ଲେଖିଲା । ପୁନଃ ପୁନଃ ପାଞ୍ଚ ରାତି ପରିଶ୍ରମ କରି ବି ପ୍ରେମିକା ମନକୁ କିଣିଲା ଭଳି ପ୍ରେମ ଚିଠିଟିଏ ସେ ଲେଖି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅଗତ୍ୟା ଆସି ମୋ ଶରଣ ପଶିଲା ।

ପ୍ରଥମେ ଗୋଡ଼ ଲମ୍ବାଉଥିଲି । ଏ ପ୍ରେମ ବ୍ୟାପାରରେ ମୁଁ ତାକୁ ସହଯୋଗ ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ବୋଲି ରୋକଠୋକ୍ ଶୁଣାଇ ଦେଲି । ଏଥିରେ ବିପଦ ବହୁତ । ଧରା ପଡ଼ିଯିବାର ଭୟ । ଧରା ପଡ଼ିଲେ କିପରି ତ୍ରିଶଙ୍କୁ ଅବସ୍ଥା ହେବ ତାହା ମୋର ବେଶ୍ ଅନୁମେୟ । ଏଭଳି ଘଟଣାରେ ଧରା ପଡ଼ିଥିବା ପ୍ରେମିକ ଓ ପ୍ରେମିକାର ସହଯୋଗୀମାନଙ୍କର କି ଅବସ୍ଥା ହୁଏ ଏହି ଧରଣ ଉପନ୍ୟାସ ପଢୁଥିବା ଏବଂ ଅନୁଭବ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଟିଏ ମୁଁ । ଜାଣିଜାଣି କାଦୁଅରେ ପଶିବି ନାହିଁ ବୋଲି ସଫାସଫା ମନା କରିଦେଲି ।

ବିଭୁ ଛାଡ଼ିବା ଜନ୍ମ ନଥିଲା । କଳ, ବଳ, କୌଶଳର ତିନୋଟି ସୂତ୍ରରୁ ଶେଷ ସୂତ୍ରଟିକୁ ପ୍ରୟୋଗ କଲା । ତଥାପି ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ବିପଦକୁ ବରଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଜାଣିଜାଣି ମୁଁ ରାଜି ହୋଇ ନଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ପ୍ରେମ ଚିଠିଟିଏ ଲେଖି ପାରିବାର ଦକ୍ଷତା ପ୍ରତିପାଦନ କରି ଦେଖେଇ ହେବାର ମନୋବୃତ୍ତିଟି ମୋତେ ତା' ପାଇଁ ଚିଠିଟିଏ ଲେଖି ଦେବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଲା । କିଛି ନହେଲେ ବି ବିଭୁର ଏଇ ସୁନ୍ଦରୀ ପ୍ରେମିକାଟି ଦିନେ ନା ଦିନେ ଜାଣିବ ତ ଯେଉଁ ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ତା' ମନ ପ୍ରାଣକୁ କିଣି ନେଇଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ବିଭୁର ନୁହେଁ, ମୋର ବୋଲି ।

ବହୁ ଭାବିଚିନ୍ତି ରଙ୍ଗେଇ, ରସେଇ ତିନି ଫାଲର ଚିଠିଟିଏ ଲେଖିଲି ଅତରଳଗା କାଗଜରେ । ବିଭୁ ଫୁଲପକା ଚିଠି ପ୍ୟାଡ୍ ଟିଏ କିଣିଥିଲା ବଜାରରୁ । ତାହା ମହମହ ବାସୁଥିଲା । ସେଇ କାଗଜରେ ଲେଖୁଥିଲି । ଏତେ ଦିନର କଥା । ପୂରା ଚିଠିଟା ମନେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଶବ୍ଦ କେତୋଟି ମନେ ଅଛି । ମନ ରାଇଜର ରାଣୀ, ସ୍ୱପ୍ନ, ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକିତ ରାତ୍ରି, ବେପଥୁ ରାଗିଣୀ, ଅକିଞ୍ଚନ, ଛଇଲ ରୂପ ଲାବଣ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ମୁଁ ପଢ଼ିଥିବା କଳିକତି ନଭେଲରୁ ଆଣି ବାଗେଇ ବାଗେଇ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲି ଚିଠିଟିରେ ।

ମନ୍ତ୍ର କାମ ଦେଲା । ବିଭୁର ପ୍ରଥମ ଚିଠିଟି ପାଇ ତହିଁ ପରଦିନ ନିରୋଳା ଦେଖୁ ଝିଅଟି ଟିକିଏ ହସି ଦେଇଥିଲା ମାତ୍ର । ବାସ୍ ଏବେ ବିଭୁକୁ ଦେଖ ? ତା' ଗୋଡ଼ ଯେମିତି ସ୍ୱର୍ଗକୁ ପାଇଗଲା । ତେଣା ଗଜୁରି ଉଠିଲା ମନ ଚଢ଼େଇର । ଗଦ୍‌ଗଦ୍ ହୋଇ ସେ ମୋତେ କୁଣ୍ଢେଇ ପକେଇଲା । ମୋତେ ନେଇ ପକ୍କୁଡ଼ି ଖୁଆଇଲା । ଗୋଟିଏ ରସଗୋଲା ବି ଦେଇଥିଲା ।

ଆଉ ମୁଁ ବି କମ୍ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ହୋଇ ନଥିଲି ମୋ ଚିଠି ଖଣ୍ଡକର କରାମତି ଦେଖୁ । ଅବଶ୍ୟ ଝିଅଟାଠାରୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ମିଳିଲା ନାହିଁ । ବୋଧହୁଏ ପ୍ରେମ ବ୍ୟାପାରରେ ପୁଅଗୁଡ଼ାକ ଯେତିକି ବୋକା, ଝିଅଗୁଡ଼ାକ ସେତିକି ଚତୁରୀ । ବିଧାତା ସେଇଥି ପାଇଁ ଝିଅଗୁଡ଼ାକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ବୟସରେ ସମବୟସ୍କ ପୁଅଟିଏଠାରୁ ଭେର ଅଧିକ ବୁଦ୍ଧିମତା ଅଜାଡ଼ି ଦେଇଥାନ୍ତି: ସମ୍ଭବତଃ ବିଧାତାଙ୍କର ଦାନ- ରୂପ ଯୌବନକୁ ସତର୍କରେ ସାଇତି ରଖିବା ପାଇଁ ।

ବିଭୁର ପ୍ରଥମ ପ୍ରେମଚିଠି ପାଇଲା ପରେ ସେଇ ଝିଅଟିର ସେ ଦିନର ହସଟିକକ ଯେ ତା ନିକଟରୁ ଅପେକ୍ଷାରତ ଚିଠିଠାରୁ ଭେର ଅଧିକ କଥା ତା

କାନରେ ରୁପି ରୁପି କହିଦେଉଛି ଭାବି, ବିଭୁର ଅନୁରୋଧରେ ଆଉ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲି । ବିଭୁ ତା' ଭାଇ ପକେଟରୁ ଚୋରେଇ ଆଣୁଥିବା ପଇସାରେ ଏଥର ସିଙ୍ଗଡ଼ା, ବରା, ଆଳୁଚପ୍ ଖୁଆଇଥିଲା । ଏପରି ଭାବରେ ମୋ ଜିଭ ଲାଳସାକୁ ପରିତୃପ୍ତ କରି ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖା ଚରିତ୍ରଟିଏ ବନି ପରପର ତିନି ଚାରିଖଣ୍ଡ ଚିଠି ବିଭୁ ପାଇଁ ଲେଖିଦେଲି ଯଦିଓ ବୁଦ୍ଧିମତୀ ଝିଅଟି ଖଣ୍ଡିଏ ହେଲେ ଚିଠିର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଉଚିତ ମଣିଲା ନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ବିଭୁ ପ୍ରତି ସେ ଯେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁରକ୍ତା (କେବେ କେମିତି ଏକାନ୍ତରେ ବିଭୁ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ୍ ହୋଇଗଲେ) ତା'ର ପ୍ରେମାସକ୍ତ ହସଟିକକ ଥିଲା ତା'ର କୁଳନ୍ତ ପ୍ରମାଣ । ବିଭୁ ରାତି ଦିନ ନଖାଇ, ନପିଇ, ନ ପଢ଼ି, ତାକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ବେଳେ ଏସବୁ ଘଟଣାକୁ ବକ୍ତୃତ୍ୱରେ ଦେଖୁଥିବା ଶନି ମହାଦଶା ଭୟଙ୍କର ପରିସ୍ଥିତିଟିଏ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ବିଭୁ ତା'ର ସର୍ବଶେଷ ଚିଠିଟିକୁ ସେଇ ଝିଅଟି ହାତରେ ଗୁଞ୍ଜି ଦେଲା ବେଳେ ଝିଅଟିର ଅନ୍ୟ ସାଥୀମାନେ ତାହା ଦେଖିଦେଲେ । ଅଗତ୍ୟା ଝିଅଟି ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ବନି ଗଲା ପବିତ୍ର ତୁଳସୀଟିଏ । ବାନ୍ଧବାମାନଙ୍କୁ ଚମକାର ଖୋରାକଟିଏ ମିଳିଗଲା । ଇର୍ଷାନିତ ତଥା ଚତୁରୀ ଏଇ ଝିଅଗୁଡ଼ିକ ଘଟଣାଟା ତତ୍ତ୍ୱକ୍ଷାତ୍ ପ୍ରଘଟ୍ଟ ନ କରି ଚିଠିଟିର ପ୍ରକୃତ ଲେଖକଟିର ଠିକଣାଟିକୁ ବିଭୁଠାରୁ ଆଦାୟ କରିବାକୁ ସେଇ ଝିଅଟିକୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ । ଚିଠିଟି ପଢ଼ି ସେଇ ଝିଅଗୁଡ଼ାକଙ୍କର ଉପଲବ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ଯେ, ଅପଗଣ୍ଡ ବିଭୁ ଦ୍ୱାରା ଏମିତି ପ୍ରେମାସକ୍ତ ଭାଷା ଲିଖନ ମରୁଜଳ ତୁଲ୍ୟ । ସାହିତ୍ୟ କ୍ଲବ୍‌ରେ ସାଧାରଣ ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ କହି ପାରୁନଥିବା ବିଭୁ ଏତେ ସବୁ ଚମକାର ଶବ୍ଦ ଜାଣିଲା କେମିତି ! ଅନନ୍ୟୋପାୟ ସେଇ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅଟି ନିଜକୁ ବଞ୍ଚେଇବାକୁ ଯାଇ ବିଭୁ ନିକଟରେ ପ୍ରେମାଭିନୟ କରି ଚିଠିଟିର ଲେଖକର ନାଆଁଟି ଆଦାୟ କରିନେଲା । ଭାବିଲି, ଏଥର ବିଭୁର ଶନିମହାଦଶା ମୋ ଆଡ଼କୁ ମୁହାଁଇଲା ଘୂର୍ଣ୍ଣିବାତ୍ୟାର ରୂପ ନେଇ ।

ବାନ୍ଧବାମାନଙ୍କ ପରାମର୍ଶରେ ଶେଷରେ ଅନନ୍ୟୋପାୟ ସେଇ ଝିଅଟି ଯାଇ ହେଡ଼ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅଫିସ୍ ଭିତରେ ବିଭୁଠାରୁ ପ୍ରାୟ ସବୁତକ ଚିଠି ଦେଇଆସିଲା । ବାନ୍ଧବାମାନେ କେତେକଥା ବିଭୁ ବିରୋଧରେ, ମୋ ବିରୋଧରେ ଶିଖାଇଥିଲେ ହେଡ଼ମାଷ୍ଟରଙ୍କ ଆଗରେ କହିବାପାଇଁ । ଝିଅଟି ପଦିଏ ହେଲେ କାହା ବିରୋଧରେ କିଛି କହି ପାରିଲାନାହିଁ । ନୀରବରେ ଦେଇ ନୀରବରେ ଫେରିଆସିଲା । ମଜା

ଦେଖିବା ପାଇଁ ବାନ୍ଧବାମାନେ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଆନ୍ତି । ନିରାଶରେ ଫେରିଆସିଲେ ସେମାନେ ।

ଝିଅଟି ନିଜ ସିଟ୍‌କୁ ଫେରି ଡେଇଁ କାନ୍ଦିଲା । ବୋଧହୁଏ ଅନୁତାପରେ- ନିଜକୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ଶଠତା ଆଚରଣ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ । କିନ୍ତୁ ଘଟଣାର ସ୍ରୋତକୁ ଅଟକାଇ ପାରିବାର କ୍ଷମତା ସେ ଝିଅଟି ପାଖରେ ଆଉ ନଥିଲା । ଯେଉଁ ବିଶ୍ୱାସରଣ ହେଲା, ବିଭୁ ସେଥିରେ କ୍ଷତବିକ୍ଷତ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ବଞ୍ଚିଗଲି । ଥରେ ନୁହେଁ ଦୁଇ ଥର । ପୂର୍ବରୁ ଥରେ ପ୍ରେମିକ ଭୂମିକାରେ । ଏଥର ଚନ୍ଦ୍ରସେଣା ଚରିତ୍ର ଭୂମିକାରେ । ଶନି ମହାଦଶା କବଳରୁ ବୃହସ୍ପତି ମହାଦଶା ମୋତେ ହୁଏତ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଏ ଗପର ନାୟିକାଟି ବି କମ୍ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗିନାହିଁ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ । ପୂର୍ବ ଭଳି ସେ ଆଉ ତା' ବାନ୍ଧବାମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଳାମିଶା କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ବାନ୍ଧବାମାନେ ଅପବାଦ ଦେଲେ - ରୂପ ଗର୍ବରେ ଅହଂକାରୀ ଝିଅଟିଏ ବୋଲି ।

ସେତେବେଳର ଶୁଖିଲା ପାଚେରୀ ଡେଇଁ ଆଉ ଅଧିକ ଅଗ୍ରସର ହେବା ଅପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କ ବିଭୁ ଆଉ ସେଇ ଅପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କା ଝିଅଟି ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନଥିଲା । ବିଭୁ ତା'ର ନିଷିଦ୍ଧ କର୍ମ ପାଇଁ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କଠାରୁ ଗାର୍ଜନମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ଗଞ୍ଜିଣା ସହିଲା । ଝିଅଟି ବି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାରେ ଜଳୁଥିଲା, ବିଭୁ କଥା ପ୍ରକାଶ କରିଦେଇ । ଏଥିରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ଶେଷରେ ସୁଦୂର ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସେ ଯାଇ ପଢ଼ିଲା ଯାହାର ଠିକଣା ଥିଲା ବିଭୁର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଗୋଚର ।

ବିଭୁ ଥିଲା ଦେଖିବାକୁ ରାଜକୁମାରଟିଏ ଭଳି । ବିଧି ଯଦି ସମ୍ମତ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ଝିଅଟି ସହିତ ତା'ର ଯୋଡ଼ି ବେଶ୍ ମାନି ଥାଆନ୍ତା । ସେ ମୂଳରୁ ସବୁ ଫସର ଫଟେଇ ଦେଲେ । ବିଧାତାଙ୍କର ଏ ଖେଳର ରହସ୍ୟ କିଏ ବୁଝିପାରିବ ? ବୋଧ ହୁଏ ତାରୁଣ୍ୟକୁ ଧରି ଖେଳିବାକୁ ସେ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଯେମିତି ଅବୋଧ ଶିଶୁଟିଏକୁ ଧରି ଆମେ ଫିଙ୍ଗି ଦେଉ ଉପରକୁ ଏବଂ ପତନର ସବୁ ସମ୍ଭାବନାକୁ ପ୍ରତିହତ କରି ପୁଣି ଧରି ନେଉ ତାକୁ । ଅବୋଧ ଶିଶୁଟି ମୁହଁରେ ଖୁଲିଖୁଲି ହସ ଉଛୁଳି ଉଠେ । ଆମେ ଆମୋଦିତ ହେଉ ।

ଆଜି ଏ ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ବୟସରେ ବିଭୁ ଆଉ ମୁଁ କେବେ କେମିତି ଦେଖା ହୋଇଗଲେ, ସେଦିନର କଥା ମନେ ପକାଇ, ସେଦିନର ବ୍ୟର୍ଥତା କଥା ଭାବି ହୋ ହୋ ହୋଇ ହସୁ । ବ୍ୟର୍ଥତା ଏକାକାର ହୋଇଯାଏ । ଜଣେ ଉପେକ୍ଷିତ;

ଅନ୍ୟ ଜଣି ଲାଞ୍ଜିତ, ନିପାଡ଼ିତ ଏବଂ ପ୍ରତାରିତ ।

ତେବେ ପ୍ରେମିକାଟିଏ ସଦାସର୍ବଦା ସେମିତି ପ୍ରେମିକାଟିଏ ହୋଇ ରହୁ
ପ୍ରେମିକଟିର ଅନ୍ତଃସତ୍ତାରେ । ବରଂ ପ୍ରେମିକର ସତ୍ତାରେ ଏକାକାର ହୋଇ,
ଚୋରା ବସନ୍ତର ସ୍ମିରଣରେ ପ୍ରେମିକର ଜୀବନକୁ ମଧୁମୟ କରୁ । ଏଇଟା
ମୋର ମତ । ବିଭୁ ସେ ସ୍ମିରଣରେ ସମୁଦ୍ଭଳ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ କେବେ
ଜାଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ନାହିଁ । ପଚାରିବାକୁ ବି ଉଚିତ ମଣି ନାହିଁ ।

ପାରାତାଜଜ ମେଷ୍

ଆପଣ ଯଦି ପଚାଶ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ କେବେ କେମିତି ପୁରୁଣା ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯାଇଥିବେ, ଧର୍ମଶାଳା ସାମନା ରାସ୍ତାର ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଥିବା ଗୋଟାଏ ପୁରୁଣା ଦୋତାଲା କୋଠା ଘରର କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା ସାଇନ୍ ବୋର୍ଡ଼ଟିଏ ଅବଶ୍ୟ ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖିଥିବେ । ପୁଣି ଦେଖିଥିବେ ତହିଁରେ ବଡ଼ବଡ଼ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖାଯାଇଛି – ପାରାତାଜଜ ମେଷ୍ । ବୋର୍ଡ଼ଟି ଦିନେ ହୁଏତ ସୁଦୃଶ୍ୟ ଅକ୍ଷରରେ ଲେଖା ହୋଇଥିଲା । ସମୟକ୍ରମେ ଅକ୍ଷରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଧୂଳିର ଆସ୍ତରଣଟିଏ ପଡ଼ିଯାଇ ସେଗୁଡ଼ାକ କିହ୍ନଟ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଉଛି । ଗୋଟିଏ ପାଖରୁ ଉପୁଡ଼ି ଯାଇଥିବାରୁ ବୋର୍ଡ଼ଟି ତିର୍ଯ୍ୟକ୍ ଝୁଲି ରହିଥିବାର ବି ଦେଖିବେ ।

ପୁଣି ଦେଖିଥିବେ, ଉକ୍ତ ମେଷ୍ରେ ରହନ୍ତି ନୂତନ ରାଜଧାନୀରେ ବାସ ଖଣ୍ଡିଏ ଖୋଜିଖୋଜି ହତାଶ୍ ହୋଇଥିବା କେତେ ଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ । ସମସ୍ତେ ଅବିବାହିତ ଆଉ କର୍ମଜୀବୀ କେଉଁ କେଉଁ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଅଫିସ୍ରେ । ଯଦି ଆପଣ କେବେ ଭିତରକୁ ଯାଇଥିବେ ଦେଖିଥିବେ, ପ୍ରଶସ୍ତ ଲମ୍ବା ବାରଣ୍ଡାକୁ ଲାଗି ରହିଛି ଟିଣ ଛପର ରୋଷେଇଘର ବଖରାଏ । ବାବୁମାନେ ଏଇ ପ୍ରଶସ୍ତ ବାରଣ୍ଡାରେ ଖୁଆ ପିଆ କରନ୍ତି । ବାରଣ୍ଡାକୁ ଲାଗି ବେଶ୍ ପ୍ରଶସ୍ତ ଦୁଇ ବଖରା ଘର । ଉପର ତାଲାରେ ବି ଠିକ୍ ସେଇଆ । ମାତ୍ର ସେଠାରେ ରୋଷେଇଘର ନାହିଁ । ଉପରକୁ ଯିବା ପାଇଁ ଶିଡ଼ିଟିଏ ବାହାରେ ଅଛି । ଏଇସବୁ କୋଠରିଗୁଡ଼ିକରେ ବାବୁମାନଙ୍କର ଟ୍ରଙ୍କ, ସୁରକେସ୍ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଦୂରତା ରଖି ଥୁଆ ହୋଇଥିବାର ବି ଦେଖିଥିବେ । ଟ୍ରଙ୍କ ଆଉ ସୁରକେସ୍ ଉପରେ ସତରଞ୍ଜି ଆଉ ସପରେ ଗୁଡ଼ା ବାବୁମାନଙ୍କର ବିଛଣାପତ୍ର ବି ଥୁଆ ହୋଇଥିବାର ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିଥିବେ ।

ଏଇ ମେସରେ ରହୁଥିବା ତତ୍କାଳୀନ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ନାମ ହେଲା-
ସରୋଜ ବାବୁ, ଶଙ୍କର ବାବୁ, ହରି ବାବୁ, ନାରାଣ ବାବୁ ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ।
ତତ୍ତ୍ୱ ଶ୍ରେଣୀ କର୍ମଚାରୀଟିଏ ବି ରହେ ସେମାନଙ୍କ ସାଥରେ ।

ସେ ରୋଷେଇବାସ କରିଦିଏ, ମେସପାଇଁ ସଜବାପତ୍ର, ପରିବାପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି
ଆଣିବା ମଧ୍ୟ ତା'ର କାମ । ମେସରେ ତା'ର ଚାକିରି ସର୍ଜ୍ଜ ହେଲା, ଏଇସବୁ କାମ
ବିନିମୟରେ ସେ ମାଗଣା ଖାଇବ, ମାଗଣା ରହିବ, ଆଉ ମାସକୁ ଦଶ ଟଙ୍କା
ଦରମା ନେବ । ଅଘରିଆ ସମ୍ପ୍ରଦାୟଙ୍କ ଭଳି ବାବୁଗୁଡ଼ାକ ଜାତିଗୋତ୍ର କିଛି
ମାନନ୍ତିନାହିଁ । ତେଣୁ ରୋଷେୟାଟି ସବର୍ଣ୍ଣ ହେଉ କି ଅସବର୍ଣ୍ଣ, ଯେଉଁ ଶ୍ରେଣୀର
ହେଉ ନା କାହିଁକି ସେଥିରେ କାହାରି ବାଛବିଚାର ନଥାଏ । ସମସ୍ତେ ତାକୁ
ରୋଷେଇନନା ବୋଲି ଡାକନ୍ତି । ସେ ବି ନାଲି ଗାମୁଛା ପିନ୍ଧି ଚଉକସିଆ ପଇତା
ସଜାଡିଏ କାନ୍ଧରେ ପକେଇ ଥିବାର ଦେଖିବେ ।

ପକ୍ଷୀମାନେ ସକାଳ ହେଲେ ଖାଦ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଉଡ଼ିଗଲା ଭଳି ନିଜ
ନିଜର ନାଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ଛାଡ଼ି, ମେସର ବାବୁମାନେ ବି ସେମିତି ଦଶଟା ପୂର୍ବରୁ ଯେ
ଯାହାର ଚାକିରିକୁ ବାହାରି ଯାଆନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେମିତି ସଞ୍ଜ ପୂର୍ବରୁ ଫେରି ବି ଆସନ୍ତି ।
ଦେଖିବେ, ଦିନ ଦଶଟା ବେଳକୁ ରୁମ୍‌ଗୁଡ଼ିକରେ ବଡ଼ବଡ଼ ତାଲା ଝୁଲୁଥିବ ।
ଜନମାନବଶୂନ୍ୟ ମେସଟା ଖାଁ ଖାଁ ଲାଗୁଥିବ । ପୁଣି ସଞ୍ଜ ନଇଁଲେ ଗହଳି ଚହଳି
ଲାଗିଯିବ । ରୋଷେଇ ଘରୁ ଖୁଡ଼ୁଖାଡ଼ୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯିବ । ତରକାରି ବାସ୍ନାରେ ଅବଶ୍ୟ
ଆପଣ ବିମୋହିତ ହେବେ କିମ୍ବା ରୋଷେଇ ନନା ଯେଉଁ ଛୁଙ୍କ ଚଢ଼େଇବ ସେଥିରେ
ଆପଣଙ୍କ ନାକ ପୋଡ଼ି ଉଠିପାରେ । ଆପଣଙ୍କୁ ହୁଏତ ଛିଙ୍କ ଲାଗିପାରେ ମୁହଁମୁହଁ ।
ସେମିତି ଆପଣ ସକାଳବେଳାରେ ବି ତଦୁପ ଭାବେ ଅନୁଭବ କରିବେ । ଆଉ
ମେସ ବାରଣ୍ଡା ଦେଇ, ଦି ଘେରା ବୁଲି ଆସିଲେ ଦେଖିବେ, ବାବୁମାନଙ୍କର ଫୁଲ୍ଲା
ଫାଙ୍କିଣିଆ ଲଗାମ ଛଡ଼ା ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା । ରେଡିଓ ସିଲୋନରୁ ମଧୁର ସିନେମା
ସଂଗୀତ ଭାସି ଆସୁଥିବ । ଆଉ ମଝିରେ କେହିକେହି ସଂଗୀତପ୍ରିୟ ବାବୁ ସଂଗୀତର
ଫାଙ୍ଗିଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ତାଳ ମିଳାଇ ବେସୁରା କଣ୍ଠରେ ଆବୃତ୍ତି କରୁଥିବେ । ସଂଧ୍ୟା
ନଇଁ ଆସିଲେ ଦେଖିବେ କେଉଁ ଘର ଭିତରେ ହୁଏତ ତାସ୍ ପାଲି ପଡ଼ିଥିବ ।
ପାଖରେ ଦୁଇ ଚାରିଜଣ ଦେଖଣାହାରୀ ବସିଥିବେ । ଖେଳ ସମ୍ପର୍କିତ ବିଷୟକୁ ନେଇ
ବେଳେବେଳେ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ କଳି ଝଗଡ଼ା ଲାଗୁଥିବ । ଯୁକ୍ତିତର୍କ ବି

ଲାଗିଯାଉଥିବ । ରାଗରୋଷ ବି ଦେଖିବେ ଆପଣ । ଏମିତି ଗହଳିଚହଳି, ଗପସପ, ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଭିତରେ ରାତି ଦଶଟା ବାଜିଯିବ । ରୋଷେଇନନା ଆସି ବାରମ୍ବାର ସମୟ ମନେ ପକାଇ ତାରିଦା କରିଦେଇ ଯାଉଥିବ । ବାବୁମାନେ ଏଥର ମଉଜ ମଜଲିସରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହି ବାରଣ୍ଡାରେ ପଡ଼ୁକ୍ତି ଭୋଜନ କରି ଶୋଇବାକୁ ଯିବେ । ଏଗାରଟା ସାଢ଼େଏଗାରଟା ବେଳକୁ ଦେଖିବେ, ଲାଇଟ୍ ସବୁ ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଲିଭିଯିବ । ନିଶ୍ଚୟଧାତା ରାଜୁତି କରିବ ମେସରେ ।

ଆଉ ରବିବାର ଦିନଟି ହେଉଛି ବାବୁମାନଙ୍କର ଆଳସ୍ୟର ଦିନ । ସେ ଦିନ ନଅଟା ବେଳକୁ ଯାଇ ବାବୁମାନେ ସବୁ ହଲି ଟହଲି ଉଠିବେ । ନିତ୍ୟକର୍ମ ସବୁ ସବୁ ଘଣ୍ଟାଟାଏ ବିତିଯିବ । ଏଣେ ରୋଷେଇ ଘରୁ ମାଂସ ତରକାରୀର ବାସ୍ନା ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ମହକାଇ ଦେଉଥିବ । ଖାଦ୍ୟପ୍ରିୟ ବିଶେଷ କରି ମାଂସପ୍ରିୟ ଶଙ୍କର ଉଚ୍ଚ କଣ୍ଠରେ ରୋଷେଇନନାକୁ ତାରିଫ୍ କରୁଥିବ ମାଂସ ତରକାରୀର ମହକ ଶୁଣି । ଟାଉକାଟାଏ ସେ । ବେଳେବେଳେ ରୋଷେଇଘରେ ପଶି କଷ୍ଟା ହେଉଥିବା ଖଣ୍ଡେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ମାଂସ ନେଇ ପାଟିରେ ପକେଇ ଦିଏ । ତା' ଜିଭ ଆଉ ପାଟି ଫୋଟକା ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଚଟ୍ କରି ଗିଳି ଦେବାର ବି ଦେଖିବେ । ତା'ର ଏଇ ଟାଉକାପଣ ପାଇଁ ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ ହରି ତାକୁ ଗୋଡ଼େଗୋଡ଼େ ଜଗିଥିବ । ଧରା ପଡ଼ିଲେ କଥା ସରିଲା । ହରି ରାଗି ଖୁନ୍ ହୋଇଯିବ । ଆଉ ରୋଷେଇନନା ସେ ଦିନ ମାଂସ ତରକାରି ବାଢ଼ିଲା ବେଳେ ଶଙ୍କରର ତାଟିଆରୁ ଦୁଇଖଣ୍ଡ କମେଇ ଦେବାକୁ ହରି ଜିଦ୍ ଧରିବ । ଶଙ୍କର ଆଉ କେବେ ଏମିତି କରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ମେସର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେଯାଇ ହରି ଶାନ୍ତ ପଡ଼ିବ । ଅଥଚ ପୁନଶ୍ଚ ଦେଖିବେ- ଯେଉଁ କଥାକୁ ସେଇ କଥା । ଶଙ୍କରର ଟାଉକାପଣ ଯିବ ନାହିଁ କି ହରିର ଝଗଡ଼ା ସରିବ ନାହିଁ ।

ହରି ଚରିତ୍ରଗତ ଭାବେ ଭାରି ସନ୍ଦେହୀ ସ୍ୱଭାବର । କାଳେ ରୋଷେଇନନା ମାଂସ ତରକାରି ବଢ଼ାବଡ଼ି ବେଳେ କମ୍ ବେଶି କରିଦେବ, ଏଇଥି ପାଇଁ ହରି ବଢ଼ାବଡ଼ି ବେଳେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବ । ରୋଷେଇନନାକୁ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ମାଂସ ଖଣ୍ଡମାନ ଗଣିଗଣି ପ୍ରତି ତାଟିଆରେ ଦେବାକୁ ବାରମ୍ବାର ତାରିଦା କରୁଥିବ । ଆଉ ଦେଖିବେ ବେଳେବେଳେ ରୋଷେଇନନା ବିରକ୍ତ ହୋଇ ହରିକୁ ବାଢ଼ିବା ପାଇଁ କହି ରୋଷେଇଘର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବାକୁ ଉପକ୍ରମ କରନ୍ତେ, ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟମାନେ

ତାକୁ ସେଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବେ । ଡେରଡେର ବୁଝାସୁଝା କଲାପରେ ଯାଇ
ରୋଷେଇନନା ପୁଣି ବଢ଼ାବଢ଼ି କରିବ ।

ଅବଶ୍ୟ ଝଗଡ଼ା ଏତିକିରେ ଶେଷ ହେବନାହିଁ । ରୋଷେଇନନା ସିନା ବାଢ଼ି
ଦେବ, କିନ୍ତୁ ପରସି ଦେବାର ନିୟମ ନଥିବାରୁ ବାବୁମାନେ ନିଜେନିଜେ ବଢ଼ା
ଯାଇଥିବା ଭାତ, ତରକାରି ଇତ୍ୟାଦି ଆଣି ଖାଇବେ ଏବଂ ଖାଇ ସାରିଲା ପରେ
ନିଜେ ନିଜର ବାସନକୁସନ ଧୋଇବେ । ବାରଣ୍ଡା ସଫା କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ କିନ୍ତୁ
ରୋଷେଇନନା ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିବ ।

ଏତେ ସବୁ ଶୁଖିଲା ସତ୍ତ୍ୱେ ବେଳେବେଳେ ବିଶୁଖିଲାଟିଏ ଦେଖା
ଦେଉଥିବାର ବି ଦେଖିବେ । ବାବୁମାନେ ନିଜନିଜ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥାନ୍ତି, ତାଟିଆ
ଇତ୍ୟାଦି ରୋଷେଇଘରୁ ଆଣିଲା ବେଳେ କେହି ଦୁଷ୍ଟ, ପାଷାଣ୍ଡ ହରି ତାଟିଆରୁ
ଖଣ୍ଡେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ମାଂସ କାଢ଼ି ନେଇଥିବ । ଆଉ ହରି ସେଦିନ ଖାଇ ବସିଲା
ବେଳେ ବାରମ୍ବାର ନିଜ ତାଟିଆରେ ଥିବା ମାଂସ ଖଣ୍ଡ ସହିତ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମାଂସ
ତାଟିଆ ତୁଳନା କରୁଥିବ । ଦେଖାଯିବ ଶଙ୍କର ତାଟିଆଟା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଭାବେ
ଉଛୁଳି ଉଠିଥିବ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ତୁଳନାରେ । ଏ ଦୃଶ୍ୟଟି ହରିର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିବା
ମାତ୍ରେ ସେ ରାଗରେ ନାଲି ପଡ଼ିଯିବ । “ଶଲାଏ ମୋତେ ଖୁଆଇ ଦେବେ ନାହିଁ”
ବୋଲି କହି ତମତମ ହୋଇ ଭାତ ଛାଡ଼ି ଉଠିଲା ମାତ୍ରେ, ପାଖରେ ବସିଥିବା
ସରୋଜ ତା ହାତ ଭିଡ଼ି ବସାଇଦେବ । ଶଙ୍କର ତାଟିଆରୁ ଅଧିକ ମାଂସତକ ହରି
ତାଟିଆରେ ଆଣି ଥୋଇଲା ପରେ ଯାଇ ସେ ଶାନ୍ତ ପଡ଼ିବ । ସେଦିନ ସମସ୍ତେ ଏ
ଦୃଶ୍ୟଟିକୁ ଉପଭୋଗ କରୁଥିବେ କେବଳ ହରିକୁ ଛାଡ଼ି ।

ପାରାଡ଼ାଇଜ୍ ମେସ୍ରେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଶଙ୍କରକୁ ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ବିଜେବି
କଲେଜରେ ପଢ଼ିଲା ବେଳେ । ସେ ମୋର ସହପାଠୀ ଥିଲା । କଲା କିଟିକିଟି
ବଳୁଆ ଚେହେରା । ଟୋକାଟା କ୍ୟାରମ୍ ଖେଳିବାକୁ ଭାରି ଭଲପାଏ । ଯେତେଥର
ମୁଁ କଲେଜ କମନ୍‌ରୁମ୍‌କୁ ଯାଇଛି ଦେଖେ, ଟେକା ପକାଇ ସେ କ୍ୟାରମ୍ ଖେଳୁଛି ।
ସେହି କ୍ୟାରମ୍ ଖେଳରୁ ହିଁ ତା ସହିତ ମୋର ପରିଚୟ । ମୋତେ ବି କ୍ୟାରମ୍
ଖେଳ ଭଲଲାଗେ । ସୁବିଧା ପାଇଲେ ବସିପଡ଼େ ଖେଳିବାକୁ । ଅଧିକାଂଶ ବେଳେ
ଶଙ୍କର ଖାଜି ହାଉସ୍‌ପାଷ୍ଟ ଆଉ ଡୋରିଆ ହାଉସ୍‌ପାର୍ଟ ଇନ୍ ସାଇଡ୍ କରି ପିନ୍ଧି ଥାଏ ।
କମର ପଟିଟିଏ ବାନ୍ଧିଥାଏ । ଗୋଡ଼ରେ ପିନ୍ଧିଥାଏ କାନୁଆସ ଜୋତା ଆଉ ଧଳା

ମୋଜା । ଏହି କଳା କିଟିମିଟି ମଧ୍ୟମ ଉଚ୍ଚତାର ଟୋକାଟା ଦେହରେ ଏତେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବଳ ଲୁଚି ରହିଛି ବୋଲି ପ୍ରଥମେ ମୁଁ ଜାଣି ନଥିଲି । କେବଳ ମୁଁ କାହିଁକି ସାରା କଲେଜର କେହି ବି ଜାଣି ନଥିଲେ । ଜାଣିବାର ଉପାୟ ବି ନଥିଲା; କାରଣ ଶଙ୍କର ଫୁଟବଲ ଇତ୍ୟାଦି ଖେଳେ ନାହିଁ କି କୁସ୍ତି କରେ ନାହିଁ, ନିଜ ବଳ ଦେଖେଇବାକୁ ସାଙ୍ଗ ସାଥୀଙ୍କ ମେଳରେ ।

ତା'ର ଏଇ ବଳ ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଘଟଣାରୁ । କଲେଜସାରା ତା ବଳ ବିଷୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ଚାଲିଲା । ଯେଉଁ ଶଙ୍କରର ପରିଚୟ ସ୍ବଳ୍ପ କେତେଜଣଙ୍କ ଭିତରେ ସୀମିତ ଥିଲା ତାହୁଁତାହୁଁ ହିରୋ ବନିଗଲା ସେ । ଯାହା ମୁହଁରୁ ଶୁଣିବ ତା'ର ପ୍ରଶଂସା ହିଁ ପ୍ରଶଂସା ।

ଘଟଣାଟି ଏଇଆ । ଏନ୍.ସି.ସି କ୍ୟାମ୍ପରେ ଶଙ୍କର ଯାଇଥିଲା ଉଦାନୀପାଟଣା । ସେଠାରେ କୁଆଡ଼େ ଆମ କଲେଜର ଜଣେ ପିଲା ସହିତ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ କଲେଜ ପିଲାର ବଚସା ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଏହି ଛୋଟିଆ କଥାଟା, କେମିତି କେଜାଣି ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧର ରୂପ ନେଲା । ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଦ୍ଧିତର୍କ ହେଉହେଉ ସମର୍ଥକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହାତାହାତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ବିପକ୍ଷ ସମର୍ଥକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ, ପୁଣି ସେମାନେ ଅଧିକାଂଶ ବୟସରେ ଅଧିକ ଥିବାରୁ ତା'ର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସେମାନେ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୋଡ଼େଇଗୋଡ଼େଇ ମାରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଆମ ପିଲାମାନେ ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦୌଡ଼ୁଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ପ୍ରତିପକ୍ଷ ତାଙ୍କ ପିଛା ଛାଡ଼ୁ ନ ଥାନ୍ତି । ଏହି ଅସହାୟ ଅପମାନଜନକ ଅବସ୍ଥାରେ ଶଙ୍କର ହଠାତ୍ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲା । କଥାଟା ବୁଝିବା ପାଇଁ ତାକୁ ବେଶି ସମୟ ଲାଗିଲା ନାହିଁ । ହୁଁଙ୍କାର ରଡ଼ିକରି ସେ ରଣକ୍ଷେତ୍ରକୁ ଡେଇଁପଡ଼ିଲା । ତା'ର ମୁଣ୍ଡି ପ୍ରହାରରେ କାହାର ନାକ ଫାଟି ରକ୍ତ ବୋହୁଥାଏ ତ କିଏ ପେଟକୁ ଟିପି ତଳେ ବସି ପଡ଼ୁଥାଏ । ଚକ୍ରାକାରରେ ଘୁରିଘୁରି ଦୁଇ ହାତରେ ସେ ନାଦି ଦେଇ ଯାଉଥାଏ ଯିଏ ତାକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ ଆସୁଥାଏ । ସତେ ଯେମିତି ଏକା ମାଧୁଆ ବାଇଶିପଲ । ଅତିରେ ପ୍ରତିପକ୍ଷ ନିଧୁମ୍ ପିଟାଖାଇ କେଉଁଠି ଲୁଚିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପତ୍ତା ମିଳିଲା ନାହିଁ । ରାତାରାତି ସେ ହିରୋଟିଏ ବନିଗଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ । ତାକୁ ଦେଖିଲେ କ୍ୟାମ୍ପର ଅନ୍ୟ ପିଲାମାନେ ଡରିଲେ ।

ମୋର ସେ କ୍ୟାମ୍ପ ସାଥୀଟିଏ ଥିଲା । ସେଇ ସମ୍ପର୍କକୁ ନେଇ ଥରେ ମୁଁ ତା

ହାତର କହୁଣୀ ଉପରକୁ ଥିବା ମାସପେଶୀ ତଥା ଗୋଡ଼ର ପେଣ୍ଠାକୁ ଟିପିଲି ତା'ର ଶକ୍ତି ପରୀକ୍ଷଣ ପାଇଁ । ପ୍ରକୃତରେ ତାହା ଲୁହାପରି ଥିଲା ଶକ୍ତ । ମୋ ଦେଖାଦେଖି ଆଉ କେତେଜଣ ଆସି ପରଖିଲେ । ଶଙ୍କର ଡ଼ାହାଣରେ ହସୁଥାଏ ତା'ର ସାମର୍ଥ୍ୟର ପରିଚୟ ଦେଇ । ସେଇ ଦିନ ଠାରୁ ଯେଉଁଠି ଯାହା ଗଣ୍ଡଗୋଳ ହେଲେ ଶଙ୍କରକୁ ଡାକରା ପଡ଼େ; ତାହା ପିକନିକ୍ ସ୍ଥଳ ହେଉ ଅଥବା ଖେଳପଡ଼ିଆ ହେଉ । ଶଙ୍କର ସାଙ୍ଗରେ ଥିଲେ ଆମେ କାହାକୁ ଖାତିର କରୁ ନଥିଲୁ । ସିନେମା ଟିକେଟ୍ ମିଳୁ ନାହିଁ ? ତେବେ ଶଙ୍କରକୁ ପଇସା ଧରେଇ ଦିଅ । ଲମ୍ବା ଲାଇନ୍ ଓ ବ୍ଲାକ୍ ଟିକେଟ୍‌ଅରଙ୍କୁ ଖାତିର ନ କରି ଠେଲିପେଲି ପଶି ଆଗେ ଟିକେଟ୍ ଆଣିବ । ଥରେ କେତେଟା ଟୋକା ତାକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ଘେରି ଗଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଏମିତି ଧୁଲେଇ କରି ଦେଲା ଯେ ଆଉ କେହି କେବେ ସିନେମା ଟିକେଟ୍ ବେଳେ ତାକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ ସାହସ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆଉ ହରି, ସେ ବି ମୋ ସହପାଠୀ ଥିଲା । ସେମିତି ମେସ୍‌ରେ ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ ସରୋଜ ବି ମୋ ସହପାଠୀ ଥିଲା । ତେଣୁ ପ୍ରାୟତଃ ଏହି ମେସ୍‌କୁ ମୁଁ ମଝିରେ ମଝିରେ ଯାଉଥିଲି ।

ଏହି ମେସ୍‌ରେ ରହୁଥିବା ସମସ୍ତ ସଦସ୍ୟ ଏକ ସମୟରେ ଅବିବାହିତ ଥିଲେ । ପରିବାର ନଥିଲା କି ତା'ର ଦାୟିତ୍ବ ବି ନଥିଲା । ଖାଇବା, ଶୋଇବା, ଅର୍ପିସ୍ ଯିବା, ଅବସର ସମୟରେ ଫୁର୍ତ୍ତି କରିବା, ସିନେମା ଦେଖିବା ଇତ୍ୟାଦି ଭିତରେ ସମୟ କଟିଯାଉଥିଲା ।

ଏଇ ଗତାନୁଗତିକ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ଶୁଙ୍ଖିଲା ଭଙ୍ଗକାରୀ ହେଲେ ପରେଶ ବାବୁ । ହୁଏତ ତାଙ୍କର ବାହାରାଣୀ ଖୋଲି ଯିବାରୁ ବାପା ତାଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ବୋହୂଟିଏ ଠିକ୍‌କରି ତାକୁ ଡାକାଇ ନେଲେ । ପରେଶ ବାବୁ ଗାଁ କୁ ଗଲେ ଯେ, ମାସେକାଳ ଫେରିଲେ ନାହିଁ । ନାନା ଆଳରେ ଛୁଟି ବାରମ୍ବାର ବଢ଼େଇ ଚାଲିଲେ ପୁରା ମାସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଯେତେବେଳେ ସେ ଗାଁରୁ ଫେରିଲେ ସେତେବେଳେ ଯାଇଁ ସତ କଥାଟା ଜଣା ପଡ଼ିଲା । ପୂର୍ବରୁ ଦେହ ଅସୁସ୍ଥତା ବାହାନା କରି ସେ ଛୁଟି ନେଉଥିଲେ । ବିବାହ ରୂପକ ଘଟଣାଟା ଅବଶ୍ୟ ନୁଆ କଥା ପାରାଡାଇଜ୍ ମେସ୍ ପାଇଁ । ବାବୁଆ ପାଣି ପଡ଼ି ନଥିବା ଏଇ ଟୋକାଗୁଡ଼ାକଙ୍କର ଏଇ ବାହାଘର ନାମକ ଅନୁଷ୍ଠାନଟି ଉପରେ ଅନେକଅନେକ କୌତୂହଳ ବସା ବାନ୍ଧିଥାଏ; ଯଥା ବାହାଘରରେ କେମିତି

ମଜା ହେଲା, କି କି ଜିନିଷ ମିଳିଲା, ଝିଅଟିର ରୂପକାନ୍ତି କେମିତି, ମାସେକାଳ କେମିତି ବିତିଲା ଝିଅଟି ସହିତ, ତାହାସବୁ ପୁଞ୍ଜାମୁପୁଞ୍ଜା ଜାଣିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନ କୁତୁହୁତୁ ହେଉଥାଏ । ଅଥଚ ପରେଶ ବାବୁ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କର ସବିଶେଷ ଜିଜ୍ଞାସା ସମ୍ପର୍କରେ କ’ଣ କହିବେ ଠିକ୍ କରିନପାରି ନିରବ ରହିଲେ । ଭାବିଲେ- ‘ନିଜୁତ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସେଇ ସବୁ ଗୋପନ କଥା କ’ଣ କହି ହୁଏ ଅନ୍ୟକୁ ? ଏବେ ଏଇ ପାଷାଣଗୁଡ଼ାକୁ କେମିତି ବୁଝାଇବେ ସେ କଥା ? ନ ମଲେ କେହି କ’ଣ କେବେ ସ୍ୱର୍ଗ ଦେଖିଲାଣି ?’

ଶେଷରେ ପରେଶ ବାବୁ ଅନନ୍ୟୋପାୟ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ସବୁବେଳେ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ଉଚିତ୍ ମଣିଲେ । ଯାହା ନ କହିବା କଥା ତାକୁ ସେ କହନ୍ତେ ବା କେମିତି ? କିନ୍ତୁ ଟୋକାଗୁଡ଼ାକ ସେଇ ସବୁ କଥା ଜାଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଉଥାନ୍ତି । ଯେମିତି ଦୁନିଆର ସବୁତକ ରହସ୍ୟ ଖୁନ୍ଦି ହୋଇ ରହିଛି ସେଥିରେ । ସେ ରହସ୍ୟର ପେଡ଼ି ଖୋଲିବା କ’ଣ ଏତେ ସହଜ କଥା ଯେ ସେ ଖୋଲିଦେବେ ଏଇ ନିଲଠାଗୁଡ଼ାଙ୍କ ପାଖରେ ?

ଆଗତ୍ୟ ସେ ଲୁଚିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ । ପୂର୍ବଭଳି ସିଧା ଅଫିସରୁ ମୋସ୍କୁ ନ ଆସି ଏକନମ୍ବର ହାଟ, ମାର୍କେଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଜନଗହଳି ସ୍ଥାନ ବୁଲିବୁଲି ଖାଇଲା ବେଳକୁ ଯାଇ ଫେରିଲେ । ଆଉ କେଉଁ ଦିନ ହୁଏତ ମନ୍ଦିର ଗଲେ ତ ଆଉ କେଉଁ ଦିନ ସିନେମା । ଯେମିତି ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ରାତି ଦଶଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରେ କଟାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା ।

ମୋସ୍ ବାବୁମାନେ ଦେଖିଲେ, ପରେଶ ବାବୁଟି ଲୁଚୁଛି ସେମାନଙ୍କୁ । ଏବେ ରାତି ଦଶଟା ପୂର୍ବରୁ ଫେରୁ ନାହିଁ । ଏମିତି ସହଜ ବାଟରେ ସେ ଧରାଦେବ ନାହିଁ । ଏଥିପାଇଁ ଅନ୍ୟ ବାଟ ଲୋଡ଼ା । କିନ୍ତୁ ସେ ବାଟଟି କ’ଣ ? ସଭ୍ୟମାନେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଆଗରୁ ପରେଶ ବାବୁ ସକାଳ ଓଳି କୁଆଡ଼େ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ବାହାଘର ପରେ ମଝିରେମଝିରେ କୁଆଡ଼େ ସାଇକେଲ ନେଇ ଯାଉଛନ୍ତି ? ଆଜ୍ଞା, ଏବେ ଆସି ବାହାଘର ପରେ ମାସଟିଏ ବିତି ଗଲାଣି । ବିରହ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଉଭୟେ ତ ଆଉଟୁପାଉଟୁ ହେଉଥିବେ ? ଚିଠିପତ୍ର ତ ଦିଆନିଆ ଚାଲୁଥିବ ନିଶ୍ଚୟ । ତେବେ ସୁରାକ୍ ମିଳୁନାହିଁ କାହିଁକି ? ଏସବୁ ପୃଷ୍ଠଭୂମିକୁ ବିଚାର କରି ପରେଶବାବୁଙ୍କ ଉପରେ ତୀକ୍ଷଣ ନଜର ରଖିବାକୁ ସମୂହ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଗଲା ।

ପରେଶ୍ ବାବୁ ବି ଥିଲେ ତହୁଁପ ଭାବେ ଚତୁର । ସେ ଭାବିଲେ- ଅଫିସ୍ ଠିକଣା ଦିଆଯାଇ ପାରନ୍ତା ମେସ୍ ଠିକଣା ବଦଳରେ । ମାତ୍ର ଅଫିସ୍ ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଆସିଲେ ଆହୁରି ବିପଦ । ଅଫିସ୍‌ରେ ପୋଷ୍ଟ ପିଅନ୍ କେତେବେଳେ ଆସେ ଆଉ ଯାଏ, ତା'ର କିଛି ଠିକ୍ ଠିକଣା ନଥାଏ । ସେ ଆସି ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଚିଠିତକ ଗଦେଇ ଦେଇ ଯାଏ । ଯିଏ ଯାହାର ଚିଠି ବାଛି ବାଛି ନେଇଯାଆନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ବାଲୁଙ୍ଗା ଦଳଙ୍କର କେଉଁଠି ବା ଅଭାବ ଅଛି ? ତେଣୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚିଠିଟା ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ ପଡ଼ିଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ବେଶି । ତେଣୁ ପୋଷ୍ଟ ପିଅନ୍ ହାତରେ ପ୍ରତିମାସ ଦିଟଙ୍କା ଗୁଞ୍ଜି ଦିଅନ୍ତି । ଆଉ ଚିଠି ଆସିଲେ ମେସ୍‌ରେ ନ ଦେଇ ତାକୁ ତା ନିଜ ପାଖରେ ରଖିବାକୁ କହିଦେଇ ଆସିଥାନ୍ତି ଏବଂ ସେ ତଦନୁଯାୟୀ ନିଜେ ପୋଷ୍ଟ ଅଫିସ୍ ଯାଇ ପୋଷ୍ଟ ପିଅନଠାରୁ ଚିଠି ନେଇ ଆସନ୍ତି ଅନ୍ୟର ଅଗୋଚରରେ ।

ଦିନେ ରବିବାର ସକାଳବେଳା ରୁମ୍‌ରେ କେହି ନ ଥିବା ବେଳେ ପରେଶ ବାବୁ ବାକ୍‌ସଟି ଖୋଲି କିଛି ପଇସାପତ୍ର ବାହାର କରୁକରୁ ପ୍ରିୟତମା କଥା ତାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିଗଲା । ବାକ୍ ସ ଭିତରେ ପୂର୍ବରୁ ଲୁଚାଇ ରଖିଥିବା ତଥା ସଦ୍ୟ ଆସିଥିବା ଚିଠିଟିକୁ ବାହାର କରି ସେଥିରେ ପ୍ରଥମେ ମୃଦୁ ଚୁମ୍ବୁଟିଏ ଦେଲେ । ସେ କ'ଣ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଚଣ୍ଡାଳ ସରୋଜଟା କେତେବେଳେ ରୁପିରୁପି ଆସି ତାଙ୍କ ପଛରେ ଠିଆ ହୋଇଛି ବୋଲି !

ଦେଖୁଦେଖୁ ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ସରୋଜ ତାଙ୍କ ହାତରୁ ଚିଠିଟିକୁ ଝାମି ନେଲା । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଶୁଣାଇଲା ଭଳି କହିଲା- ଏବେ ମିଳିଛିରେ ମିଳିଛି । ଚୋର ଯାଇ ଏତେ ଦିନେକେ ଧରାପଡ଼ିଛି । ତା' ପାଟିରୁ କଥା ସରିଛି କି ନାହିଁ, ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷାରତ ଅନ୍ୟ ସଭ୍ୟମାନେ ଝପଟି ଆସିଲେ ରୁମ୍ ଭିତରକୁ । ପରେଶ ବାବୁଟି ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତ ବିକ୍ରତ ହୋଇ ଚିଠିଟିକୁ ଛଡ଼େଇବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥାନ୍ତି ମାତ୍ର ପାରୁ ନଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ହରି କେଉଁଠି ଥିଲା, ସରୋଜ ହାତରୁ ଚିଠିଟିକୁ ଝାମି ନେଲା । ପରେଶ୍ ବାବୁ ତାଙ୍କ ଚେଷ୍ଟା ସେମିତି ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଥାନ୍ତି । ଏଣେ ଚିଠିଟି ଏ ହାତରୁ ସେ ହାତ ଘୁରି ବୁଲୁଥାଏ । ଶେଷରେ କ୍ଲବ୍, ନିରାଶ ପରେଶ ବାବୁ ଅଗତ୍ୟା ନିଜ ଉଦ୍ୟମରୁ ବିରତ ରହିଲେ । ହୋହାଲାରେ ଘର ଭିତରଟା କମ୍ପି ଉଠୁଥାଏ । ଚିଠିଟି ବୁଲିବୁଲି ଯାଇ ଶେଷରେ ପୁଣି ସେଇ ସରୋଜ ହାତରେ

ପଡ଼ିଲା । ସବୁ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନୀରବତା ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ କହି ସେ ଚିଠିଟିକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

“ପ୍ରିୟତମ ପ୍ରାଣଧନଟି ମୋର !

ତମ ଚରଣ ତଳେ ମୋର ପ୍ରଣତି ଜଣାଉଛି । ସେଇଟିକୁ ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରିବ ବୋଲି ମୋର ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ । ତମେ ଗଲାପରେ ଆଖିକୁ ନିଦ ଆସୁନାହିଁ । ତମ ଆସିବା ବାଟକୁ ରହି ରହିଛି ଚାତକ ପରି ।” ସରୋଜ ଏତକ ପଢ଼ିଥିବ କି ନାହିଁ, ହରି ଷ୍ଟେଜ୍‌ରେ ଅଭିନୟ କଲା ଭଳି କହିଲା - ‘ଆହାଃ.. କି ଗଭୀର ପ୍ରେମ । କି ବିରଳ ଅନୁରକ୍ତି । ସତେକି ନଳକୁ ଦମୟନ୍ତୀ ତଥା ଯଯାତିକୁ ଦେବଜାନୀ ଲେଖୁଛନ୍ତି ଏ ଚିଠିଟିକୁ । ବିରହର ଚିଠି ।’ ସମବେତ କଣ୍ଠରୁ ଏକ ସ୍ୱରରେ ଆବୃତ୍ତି ଶୁଣାଗଲା- ଆହାଃ... ଆହାଃ.... ଅତୁଳନୀୟ ପ୍ରେମ । ବିରଳ, ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିରଳ ଏହି ମହାମାଣ୍ଡଳରେ ।

ପୁନଶ୍ଚ ଚିଠିଟି ପଢ଼ାଗଲା - ‘ଭାରୁଛି କ’ଣ ଲେଖିବି ତୁମକୁ । ମନ କଥା ଲେଖିବି କି ତମ କଥା ? ପ୍ରଥମରେ ତମ କଥା ଲେଖୁଛି । ଠିକ୍ ଆଠ ଦିନ ପରେ ଆସିବ ବୋଲି ଗଲାବେଳେ ରାଣ ଖାଇ କହିଥିଲ । ତାହୁଁ ତାହୁଁ ମାସେ ବିତିଗଲା । ଛୁଟି ମିଳୁ ନାହିଁ ବୋଲି ଲେଖୁଛି । ମନ ଥିଲେ କେଉଁ କଥା ହୁଏ ନାହିଁ ? ରାତି ଦିନ ମୋର କେମିତି ବିତୁଛି, ତମେ କେମିତି ଜାଣିବ ? ସହରରେ ଅଛି । ସାଙ୍ଗ ମେଳରେ ଅଛି । ମଉଜ କରିବା ପାଇଁ ସହରରେ କ’ଣ ଅଭାବ ଅଛି ? ଆଉ ମୋ କଥା ତମେ କ’ଣ ଜାଣିବ ? ହଜି ଛାଡ଼ ସେ କଥା । ମନ କଥା କ’ଣ କହି ହୁଏ ? ବୁଝି ପାରୁଥିଲେ ଏମିତି ନିଷ୍ଠୁର ହୁଅନ୍ତ ନାହିଁ ।’

ପରେଶ୍ୱରୀ ଆଉ ପଡ଼େଇ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଝାମ୍ପ ମାରି ଛଡ଼େଇ ନେବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କଲେ । ସଫଳ ବି ହେଲେ । ଅସତର୍କ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପୁଣି ଥରେ ଝାମ୍ପ ମାରି ଚିଠିଟିକୁ ଛଡ଼େଇ ନେଲେ ସେ । କିନ୍ତୁ ଯେତିକି ପଢ଼ା ଯାଇଥିଲା, ଯଥେଷ୍ଟ ଖୋରାକ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମିଳି ସାରିଥିଲା ସେଥିରୁ । ସରୋଜର ପୂର୍ବରୁ ଅଭିନୟରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଥିଲା । ସେ ଛାତିରେ ହାତ ରଖି ଉଚ୍ଚ ସ୍ୱରରେ ଆବୃତ୍ତି କଲା ।

‘ଆଆନ୍ତା କି ବ୍ୟୋମଯାନଟିଏ

ଉଡ଼ିଯା’ନ୍ତି ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ

ଆହାଃ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ମୋର ! ହୃଦୟକୁ ଅଞ୍ଜଳିରେ ଧରି

ସମର୍ପି ଦଅନ୍ତି, ତୁମ ପଣତରେ ।

ଏ ଛାର ଜୀବନଟା ମୋର,

ତେବେ ଯାଇଁ ହୁଅନ୍ତା ସାର୍ଥକ ।’

ସମବେତ କଣ୍ଠରୁ କୋରସ୍ ଝଙ୍କୁତ ହୋଇ ଉଠିଲା, ବାସ୍ତବିକ ଅତି ଚମତ୍କାର ଏ କବିତାଟି । କି ଚମତ୍କାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ସତେ ! ମନ ହେଉଛି ସତକୁ ସତ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ପାଇଁ ଜୀବନଟା ଏଇଠି ଫୁସ୍ କରି ଉଡ଼ିଯାଆନ୍ତା କି, ଅବିକା ଏଇ ସଙ୍ଗେସଙ୍ଗେ ।

ହଠାତ୍ ସଭ୍ୟ ବାରିକବାବୁ ହାତରେ ଛାତିଟିକୁ ଟିପି ଧରି କହିଲେ, ମୋ ଛାତି ଭିତରଟା କ’ଣ ହୋଇଯାଉଛି । ବିରହ ବେଦନା ଅସହ୍ୟ ମୋ ପକ୍ଷରେ । କହୁକହୁ ତତ୍କ୍ଷଣାତ ସେ ମୂର୍ଚ୍ଛାଗଲେ । ପାଣିପାଣି ବୋଲି ସମବେତ କଣ୍ଠରୁ ଶୁଣାଗଲା କିନ୍ତୁ ପାଣି ପାଇଁ ଯିବାର କାହାରି ଠାରେ ଲକ୍ଷଣ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ହରି ଦୌଡ଼ିଯାଇ ପଞ୍ଜାର ଗତି ବଢ଼େଇଦେଲା । ରୋଷେଇନନା ପାଟିଗୋଲ ଶୁଣି ରୋଷେଇ ଘରୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲା । ବାରିକବାବୁ ବେହୋସ ହୋଇ ସେମିତି ତଳେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ସତରେ କ’ଣ ସେ ବେହୋସ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତି ନା କେବଳ ଅଭିନୟ କରୁଥାନ୍ତି ବେହୋସ ହେବାର ! ରୋଷେଇନନାର ମନକୁ ଏ ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସୁଥିବା ବେଳେ ପାଣିପାଣି ବୋଲି ସମବେତ କଣ୍ଠରୁ ଚିତ୍କାର ଶୁଣି ଆଉ କାଳ ବିଳମ୍ବ ନ କରି ଦୌଡ଼ି ଯାଇ ରୋଷେଇ ଘରୁ ଡାଳେପାଣି ନେଇଆସିଲା । ଆଉ ହରି ତା’ ଠାରୁ ଡାଳଟି ନେଇ ଡାଳଟାଯାକ ପାଣି ଡାଳିଦେଲା ବାରିକବାବୁଙ୍କ ମୁହଁରେ ।

ପାଣି ସବୁ ବାରିକବାବୁଙ୍କ ଆଖି, ନାକ ଓ କାନରେ ପଶିଗଲା । ବାରିକବାବୁ ଧଡ଼ଧଡ଼ ହୋଇ ଉଠି ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଇଁ କାନ ଝାଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ହସର ଲହରି ଖେଳି ଯାଉଥାଏ ଘରସାରା । ଆଉ ଶଙ୍କର ଚକିତହୋଇ ପଚାରୁ ଥାଏ , ସତରେ ଚଣ୍ଡାଳ ତୁ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଯାଇ ନଥିଲୁ ? ମୁଁ ଭାବିଲି ତୁ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଯାଇଥିବୁ ନା ? ହତଭାଗାଟା କାହାଁକା ! ତତେ ସତରେ ମରଣ ନହେଲା ଯାହା !

ବାରିକବାବୁ କହିଲେ - ‘ଆରେ ବେକୁବ୍, ମୁଁ କ’ଣ ସତରେ ବାହା ହୋଇଛି ଯେ, ପ୍ରିୟତମାର ବେପଥୁ ରାଗିଣୀ ଶୁଣି ମୂର୍ଚ୍ଛା ଯିବି ? ଆରେ...ମୋ କାନରେ ପାଣି ପଶିଗଲାରେ, ଭାଁ ଭାଁ... କାନକୁ ଶୁଭୁଛି । ପାଖରେ ଥିଲେ କେହି ଟିକେ ତୁଳା ଆଣରେ ଚଣ୍ଡାଳଗୁଡ଼ା !’

ରୋଷେଇନନା କୈଫିୟତ୍ ଦେଲା, ମୁଁ କ’ଣ ଏତେ କଥା ଜାଣେକି ? ବାବୁମାନଙ୍କ ହଜଗୋଳ ଶୁଣି ଦୌଡ଼ିଆସି ଦେଖେତ ବାରିକବାରୁ ଚାରିକାତ ମେଲେଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ଆଉ ବାବୁମାନେ ପାଣିପାଣି ରଡ଼ି ଛାଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଆଉ ସତରେ ଆପଣ ଯେମିତି ଫାଁ ଗାଳି ଦେଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ନା, କିଏ ଆପଣଙ୍କୁ ମୁଁଛାଁ ଯାଇ ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ଭାବିବ ?’

ଏଣେ ପରେଶବାରୁଙ୍କ ହସ୍ତଗତ ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟତମାର ଚିଠିଟିକୁ ସେ ଟିକିଟିକି କରି ଚିରି ଦେବାକୁ ଭାବିଥିଲେ, କାଳେ ପୁଣି ସମସ୍ତେ ମିଳି ଛଡ଼ାଇ ନେବେ ତାଙ୍କ ହାତରୁ । ମାତ୍ର ହାତ କିନ୍ତୁ ଗଲା ନାହିଁ ଚିରିବାକୁ । ଚିଠିଟା ଭିତରେ ଯେମିତି ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି, ଅଳତା ନାଇ, ପାଉଁଜି ପିନ୍ଧି ଅପରୂପା ଦିଶୁଥିବା ପ୍ରାଣର ପ୍ରତିମାଟି ଖୁଲିଖୁଲି ହସି ବାରଣ କରୁଛି । ଆଉ ସତକୁ ସତ ସେ ଯେମିତି ଏଇ ଟୋକା ଗୁଡ଼ାଙ୍କର କାଣ୍ଡକାରଖାନା ଦେଖୁ ହସିହସି ଗତି ଯାଉଛି । ତେଣୁ ଚିଠିଟିକୁ ଚିରିବା କଥା ନେହିଲା । ଅଗତ୍ୟା ସେ ବାକୁ ଭିତରେ ଯନ୍ତରେ ଲୁଚାଇରଖି ଭଲଭାବରେ ଚାବି ଠୁଙ୍କି ଦେଲେ । ବାହାହେଲା ବେଳେ ବେଦିରେ ପୁରୋହିତ ପଇତା ତିନିଖୁଅ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇଥିଲେ । ତାକୁ ସବୁବେଳେ ପିନ୍ଧିରଖିବା ପାଇଁ କହିଥିଲେ । ସେଇ ପଇତାରେ ଚାବିକାଠିଟିକୁ ସେ ଭଲଭାବରେ ବାନ୍ଧିଦେଲେ । ତେବେ ଯାଇ ଆଶ୍ୱସ୍ତିରେ ନିଶ୍ୱାସଟାଏ ମାରିଲେ ।

ଏଥର ମନକୁ ଦମ୍ଭ କରି ସମବେତ ସତ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ - ତମେଗୁଡ଼ା ନଇ ନ ଦେଖୁ ଏମିତି ସବୁ ନଙ୍ଗଲା ହେଉଛ କାହିଁକି କିରେ ? ବାହାହେଲେ ଯାଇ ବଳେବଳେ ଜାଣିବ ସେସବୁ କଥା । ନ ହେଲେ ଏମିତି ପାଳଭୂତଟିଏମାନ ହୋଇ ବୁଲୁଥିବ । ଶୃଗାଳଟିଏ ଭଳି ଅଜୁରକୋଳିକୁ କେବଳ ଅନାଇଥିବ । ହାଇଁପାଇଁ ହେଉଥିବ । ଆଗେ ବାହା ହୁଅ । ଅଜୁରକୋଳି ଖାଅ । ଛତରାପଣିଆ ଛାଡ଼ ।’

ସତକୁ ସତ ବର୍ଷଦୁଇଟା ଯାଇନାହିଁ କେଉଁ ଏକ ଅଦୃଷ୍ଟର କୁହୁକ ଭଳି କେବଳ ହରିକୁ ଛାଡ଼ି ଆଉସବୁ ସତ୍ୟ ପାଳଭୂତ ଅଭିଶାପରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଗଲେ । ଫଳ ହେଲା ହରି ବିଚରା ଏକଘରକିଆ ହୋଇ ରହିଗଲା । ଯେଉଁ ମେସ୍‌ର ନାଆଁ ପାରାଡାଇଜ୍ ମେସ୍ ବଦଳରେ ବ୍ୟାଚେଲରର୍ସ ମେସ୍ ରଖାଯିବା ପାଇଁ ଏକଦା ବିଚାର ବିମର୍ଷ କରାଯାଉଥିଲା, ସତେ ଯେମିତି କେଉଁ ଏକ ଅଦୃଶ୍ୟ ଯାଦୁଗରର

କାଉଁରୀକାଠି ସ୍ୱର୍ଗରେ ବର୍ଷ ଦି'ଟା ଭିତରେ ବ୍ୟାଟେଲର ସହିତ ମ୍ୟାରେଜ ଶବ୍ଦଟିଏ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ମ୍ୟାରେଜ-ବ୍ୟାଟେଲରସ୍ କରିଦେଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ରବିବାର ସହିତ ଛୁଟିଦିନ ଲାଗିକରି ପଡ଼ିଲେ, ମେସ୍‌ରେ କୁଆ ଉଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବିଚରା ହରିକୁ ସେଦିନ ହୋଟେଲରେ କିମ୍ବା ଅନନ୍ତ ବାସୁଦେବଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ଖାଇ ଚଳିଯିବାକୁ ହେଲା । ଯେତେବେଳେ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟାଟେଲର ଥିଲେ ଆଉ ପରେଶ ବାବୁ ଶୁଙ୍ଖଳା ଭାଙ୍ଗି ପ୍ରଥମେ ବାହା ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ତାପରେ କିପରି ସେ ହଟହଟା ହେଲେ, ତାହା ପାଠକେ ପୂର୍ବରୁ ଶୁଣିଛନ୍ତି । ଏବେ ପଲା ଓଲଟି ଗଲା । ଅବିବାହିତ ରହି ଥିବାରୁ ଏବେ ସେଇ ଶନିଦଶା ହରି ଉପରେ ପଡ଼ିଲା । ସମସ୍ତେ ମିଳିମିଶି ତାକୁ ବେଶ୍ ହଲାପଟା କଲେ । ସରୋଜ ଅଙ୍ଗାକରି କହେ, ବାବା ହରିନାଥ ! କେତେ ଦିନ ଆଉ ଏମିତି ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ରହିବ ? ଯଦି କୁଆକୁ କିଛି ନ ମିଳୁଛି ତେବେ ରାଷ୍ଟ୍ରାଖଣ୍ଡା ଗୋଟାଏ ଦେଖୁ ବାହା ହୋଇ ଯାଆ । ହରି ଫିଡ଼ିକି ଉଠେ । ଛୋଟ କଥାରେ ଚିଡ଼ିଯିବା ତା'ର ଅଭ୍ୟାସ ।

କିନ୍ତୁ ତା' ପାଇଁ ବି ଦିନେ ସୁଦିନ ଆସିଲା । ବାଡୁଅ ଦୋଷରୁ ତାକୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିଗଲା । ତାକୁ ଆଉ ରବିବାର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଛୁଟିଦିନମାନଙ୍କରେ ଏକୁଟିଆ ମେସ୍ ଜଗିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଅନନ୍ତ ବାସୁଦେବଙ୍କ ମନ୍ଦିରରେ ହେଉ କି ହୋଟେଲ୍ ହେଉ ବୁଲିବୁଲି ଖାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ଏକୁଟିଆ ମେସ୍‌ରେ ଶୋଇଶୋଇ କଡ଼ିବରଗା ଗଣିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ବାହାଘରରେ ପୂରା ମାସଟାଏ ଛୁଟି ନେଇ ହରି ଘରେ ରହିଲା । ଛୁଟିରୁ ଫେରିଥାଏ । ଆଗରୁ ସେ ବଡ଼ିସକାଳୁ ଉଠୁଥିଲା ସମସ୍ତଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ । ଏବେ କିନ୍ତୁ ବ୍ୟତିକ୍ରମଟିଏ ଦେଖାଦେଲା । ଆଠଟା ପୂର୍ବରୁ ସେ ବିଛଣା ଛାଡ଼େ ନାହିଁ । ହରିର ଏ ବିଳକ୍ଷଣ ଦେଖି ଅନ୍ୟ ବନ୍ଧୁମାନେ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ପୁସ୍ତକାସ୍ ହୁଅନ୍ତି । ଠରାଠରି ହୁଅନ୍ତି । ହରି ନ ଜାଣିପାରିବାର ବାହାନା କରୁଥାଏ । ଏଣେ କିନ୍ତୁ ମନେମନେ ଚିଡ଼ି ଉଠୁଥାଏ । ଅଥଚ କିଛି କହି ପାରୁନାଥାଏ ।

ଦିନେ ହରି ନିଦରୁ ଉଠି ତରତର ହୋଇ ମୁହଁ ଧୋଇବା ପାଇଁ ଧପାଲିଛି, ସରୋଜ କହିଲା ହରିଟି ଆମର ଢେର ଝଡ଼ିଗଲାଣି ଏ ଭିତରେ । ଶଙ୍କର ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଉତ୍ତର ଦେଲା ପୂରା ମାସେ ଜବରଦସ୍ତ କସରତ । ଝଡ଼ିବ ନାହିଁ ତ ଆଉ କ'ଣ ହେବ ? ହରି ଫେରି ପଡ଼ି ଆଖି ତରାଟି ଚାହିଁଲା ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ । ବଳ ଥିଲେ

ଚିତା ବାନ୍ଧଟିଏ ଭଳି ଝାମ୍ପ ମାରିଥାନ୍ତା ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଉପରକୁ ସତେ ଯେମିତି । କିନ୍ତୁ ଶଙ୍କରଟା ବଲୁଆଟା, ହୁଣ୍ଡାଟା । ତେଣୁ ନିଜକୁ ସଂଯତରେ ରଖିବାକୁ ଉଚିତ ମଣିଲା ।

ଦିନେ ହରି ସକାଳୁ ଉଠି ଗାଧୁଆପାଧୁଆ ସାରି ଲିଙ୍ଗରାଜ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଯାଇଛି, ଏଇ ଅବସରରେ ସରୋଜ ଯୋଡ଼ିଏ ଅଣ୍ଡା ଆଣି ରୋଷେଇନନାକୁ ଦେଇ କହିଲା - ବଜାରରେ ହରିବାରୁଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହେଲା । ସେ ଏଇ ଅଣ୍ଡା ଦୁଇଟା ମୋ ହାତରେ ପଠେଇଛି ଏବଂ ପିଆଜ, ଲଙ୍କା ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଡବଲ ଆମ୍‌ଲେଟ୍ କରିଦେବାକୁ କହିଛି । ସେ ଗଦାଧରବାରୁଙ୍କ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ନିଜକୁ ଦେଖାଇଥିଲା । ଡାକ୍ତର ତାକୁ ଅଣ୍ଡା ଖାଇବାକୁ କୁଆଡ଼େ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ବୋଲି ମୋତେ କହିଲା ।

ସେଦିନ ବାରଣ୍ଡାରେ ସମସ୍ତେ ଖାଇ ବସିଛନ୍ତି; ରୋଷେଇନନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କରିଥିବା ଅଣ୍ଡା ଆମ୍‌ଲେଟ୍‌କୁ ଆଣି ହରି ସାମନାରେ ରଖିଦେଲା । ଆମ୍‌ଲେଟ୍‌ଟିକୁ ଦେଖି ହରି ଆଖି ତରାଟି ରୋଷେଇନନାକୁ ପଚାରିଲା - ଇଏ କ'ଣ ?

‘ଆପଣ ଅଣ୍ଡା ଦି’ଟା ପଠେଇ ନଥିଲେ ସରୋଜ ବାରୁଙ୍କ ହାତରେ ଡବଲ ଆମ୍‌ଲେଟ୍‌ଟିଏ ବନେଇ ଦେବାକୁ?’ ରୋଷେଇନନା ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ହରି ରାଗରେ ଗୋଟାପଣେ ଥରୁଥାଏ । ସେମିତି ଆଖି ତରାଟି ଚାହିଁ ଦାନ୍ତ କଡ଼ମଡ଼ କରୁଥାଏ । ଆଉ ରୋଷେଇନନା କୈଫିୟତ୍ ଦେଇ ଚାଲିଥାଏ - ‘ଆପଣ କୁଆଡ଼େ ଗଦାଧର ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଦେଖେଇ ଥିଲେ । ସେ କୁଆଡ଼େ ଡବଲ ଆମ୍‌ଲେଟ୍ ଖାଇବା ପାଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲେ ବୋଲି ମୋତେ ସରୋଜ ବାରୁ କହିଥିଲେ । ଆପଣ ମୋ ଉପରେ ରାଗିଲେ କ’ଣ ହେବ ! ପଚାରୁ ନାହାନ୍ତି ସରୋଜ ବାରୁଙ୍କୁ, ମୁଁ ସତ କହୁଛି କି ମିଛ କହୁଛି ? ଅବଶ୍ୟ ସରୋଜ ସେତେବେଳେ କାହିଁ କେଉଁଠି ଅଛି ଯେ ତାକୁ ଏବେ ହରି ଯାଇ ପଚାରିବ ? ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସେ ଅଫିସ୍ କାମର ବାହାନା ଦେଖାଇ ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଗରୁ ଖାଇ ଦେଇ ଚମ୍ପଟ ମାରିଛି ।

ହରିର ରାଗ ମଗଜକୁ ଚଢ଼ିଗଲା । ଥଙ୍ଗାର ବି ଗୋଟାଏ ସାମା ଅଛି । ତା ବିଚାରରେ ଏମିତି ଥଙ୍ଗା ଚାମସା ସର୍ବଦା ଅକ୍ଷମଣାୟ, ଯେହେତୁ ଏଥିରେ ତା’ର ପୌରୁଷର ପ୍ରଶ୍ନ ଇଡ଼ିତ । ଶଙ୍କର ପାଖରେ ବସିଥିଲା । କହିଲା ହଉହଉ, ହରି ନ

ଖାଉଛି ତ ନ ଖାଉ । ମୋତେ ବରଂ ଦିଆଯାଉ ଆମ୍ଭଲେଟିକୁ । ମୋର କିଛି ତାକତ୍ ଦରକାର । ଟାଉକା ଶଙ୍କରର ଇଙ୍ଗିତ ହରିକୁ ଆହୁରି ଉତ୍ତେଜିତ କରିଦେଲା । ଭାତ ଆଳିଟାକୁ ଜୋରରେ ଫେଲିଦେଇ ଏକା ଝଟକାକେ ସେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା । ଭାତତାଲି ସବୁ ଢାଳିହୋଇଗଲା । ସେ ଦିନ ସେ ଆଉ ଖାଇଲା ନାହିଁ ରାଗରେ ।

ଅବଶ୍ୟ ବନ୍ଧୁମାନେ ତାକୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସରୋଜ ଅଫିସରୁ ଫେରିଲେ ତା'ର ବିଚାର ହେବ ବୋଲି ଅଶ୍ୱାସନା ଦେଲେ । ଦରକାର ହେଲେ ତାକୁ ମେସରୁ ନିକାଲି ଦିଆଯିବ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହିଲେ । ଏତେ ବୁଝାଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ ହରି ମେସରେ ଖାଇଲା ନାହିଁ କି ବିଚାର ପାଇଁ ସେଦିନ ସରୋଜ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ମେସକୁ ଫେରିଲା ନାହିଁ । ରୋଷେଜନନାଠାରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସରୋଜ ଆଠ ଦିନ ପାଇଁ ଛୁଟି ନେଇ ଗାଁକୁ ଚାଲିଯାଇଛି । ବିଚାର ସ୍ଥଗିତ ରହିଲା ସରୋଜ ଫେରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ଗୋଟାଏ ଦିନ ହରି ଖାଇଲା ନାହିଁ । ବାହାରେ ହାତରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଖାଇଲା । କେତେ ଦିନ ଏମିତି ବାହାରେ ଖାଇଥାନ୍ତା ? କେବଳ ଚୋରକୁ ମାନ କରି ଖପରାରେ ଖାଇବା କଥା ଜାଣ । ହୁଏତ ଏମିତି ବିଚାରି ତହିଁ ପରଦିନଠୁ ସେ ମେସରେ ଖାଇଲା ।

ସରୋଜ ଅବଶ୍ୟ ଆଠ ଦିନ ପରେ ଫେରିଲା ସତ, କିନ୍ତୁ ଧରାଛୁଆଁ ଦେଲା ନାହିଁ । ସକାଳୁ ନିତ୍ୟ କର୍ମ ପରେ କୁଆଡ଼େ ଚାଲିଯାଏ । ସେମିତି ରାତିରେ ବି ଡେଇଁ ଡେରିରେ ଫେରେ । ପ୍ରତିଦିନ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବ ବୋଲି କହେ, କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଅସଲ ବେଳକୁ ନଥାଏ । ଏମିତି କିଛି ଦିନ କଟିଗଲା । ଆସ୍ତେଆସ୍ତେ କଥାଟି ଗୁରୁତ୍ୱ ହରାଇ ବସିଲା । ହରି ବି ଆଉ ସେତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଲା ନାହିଁ । ମାନଅଭିମାନ ଏମିତି ଅବଳାଳାକୁମେ ସମୟ ସହିତ ଯେମିତି ଆସେ, ସେମିତି ବି ଚାଲିଯାଏ କିଛି ଚିହ୍ନ ନ ରଖି । ସମ୍ପର୍କ ହୋଇ ଉଠେ ସରସ ଆଉ ସୁନ୍ଦର ପୂର୍ବବତ୍ । ଏମିତି ମାନ, ଅଭିମାନ, ରାଗ, ରକ୍ଷାର କ୍ଷଣିକ ପ୍ରଭାବରେ ବିଜଡ଼ିତ ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ କୋଳରେଧରି ପାରାଡ଼ାଜ୍ ମେସ୍ଟି ସଗର୍ବରେ ସେଦିନ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଥିବାର ଆପଣ ଅବଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିବେ ।

ଏବେ ଯଦି କେବେ ଆପଣ ପୁରୁଣା ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯିବେ, ଧର୍ମଶାଳା ସାମନାରେ ସେଦିନର ସେ ପାରାଡ଼ାଜ୍ ମେସ୍ଟି ଅସ୍ଥିତ ଖୋଜିଲେ ବି ପାଇବେ

ନାହିଁ । ଏହି ପରାଶ ବର୍ଷ ଭିତରେ ବହୁ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଂଗଠିତ ହୋଇଛି ବିଶ୍ୱ
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ । ବୃହତ୍ ସୋଡିଏଟ୍ ସଂଘ ଭାଙ୍ଗି ଖଣ୍ଡଖଣ୍ଡ ହୋଇଯାଇଛି । ପୂର୍ବ
 ଜର୍ମାନୀ ସହିତ ପଶ୍ଚିମ ଜର୍ମାନୀର ମିଶ୍ରଣ ଘଟିଛି । ପୂର୍ବ ବଙ୍ଗ ପାକିସ୍ତାନରୁ ଅଲଗା
 ହୋଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦେଶର ମାନ୍ୟତା ଲାଭ କରିଛି । କବିବର ରାଧାନାଥଙ୍କ
 ବର୍ଷିତ ସୁରୁପାଅଂଶୁପା ଆଜି ଅସ୍ତିତ୍ୱ ହରାଇବାକୁ ବସିଛି । ଫରେଷ୍ଟ ପାର୍କରୁ
 ଅର୍ଦ୍ଧେକରୁ ଅଧିକ ହାକିମହୁକୁମା, ମନ୍ତ୍ରୀ, ନେତାମାନେ ବାଣ୍ଟି ନେଇ ବାସଗୃହ
 ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି । ସେଦିନର ପ୍ୟାରେଡ୍ ଗ୍ରାଉଣ୍ଡ ଆଜି ଇନ୍ଦିରା ପାର୍କ ବନି ଯୁବକ,
 ଯୁବତୀମାନଙ୍କର ମନୋରଞ୍ଜନ କରୁଛି । ଏମିତି ଅନେକ, ଅନେକ ପରିବର୍ତ୍ତନ
 ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ, ଏଇ କ୍ଷୁଦ୍ରାଦପିକ୍ଷୁଦ୍ର ପାରାଡାଇଜ୍ ମେସ୍ଟି ତା’ର
 ଅସ୍ତିତ୍ୱ କେମିତି ଅବା ବଜାୟ ରଖିପାରିଥାନ୍ତା ଏ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଦୁନିଆରେ !

ତଥାପି ଯଦି ଆପଣ ଏହି ଚିରନ୍ତନ ସତ୍ୟଟିକୁ ବିଶ୍ୱାସରେ ଆଶୁ ନଥାନ୍ତି,
 ଆପଣ ସେଠାକାର ଦୋକାନୀମାନଙ୍କୁ ପାରାଡାଇଜ୍ ମେସ୍ ଠିକଣା ପଚାରି
 ପାରନ୍ତି । ଆପଣଙ୍କୁ ନିରାଶ ହେବାକୁ ପଡ଼ିପାରେ । ତତ୍କାଳୀନ ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ହାଡ଼ା
 ପାନ ଦୋକାନୀର ଠିକଣାଟି ବି ସେମାନଙ୍କୁ ମାଲୁମ୍ ନଥିବ । ଓଲଟି ସେମାନେ
 ଆପଣଙ୍କୁ ପଚାରି ପାରନ୍ତି - ‘ଏମିତି କ’ଣ ଦୋକାନଟିଏ, ଆଉ ମେସ୍ଟିଏ
 ଏଇଠି କେଉଁଠି ଥିଲା ?’

ଆପଣ ନିରାଶ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ପାରାଡାଇଜ୍ ମେସ୍ ଥିଲା,
 ତାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ଭାରତୀୟ ପ୍ରତ୍ନତତ୍ତ୍ୱ ବିଭାଗ ମେସ୍ଟିର ପାଖକୁ ଲାଗିକରି
 ଥିବା ପୁରାତନ ଭଗ୍ନ ମନ୍ଦିରଟିର ଜୀର୍ଣ୍ଣୋଦ୍ଧାର ସହିତ ଏହାର ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱ
 ପରିବେଶର ମଧ୍ୟ ସଂସ୍କାର କରିଛି । ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ସିମେଣ୍ଟ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ଦେହରେ
 ବୋର୍ଡ଼ଟିଏ ଲଗାଯାଇଥିବାର ବି ଦେଖିବେ, ଯେଉଁଥିରେ ମନ୍ଦିରର ଇତିହାସ
 ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଆଉ ତତ୍କାଳୀନ ପାରାଡାଇଜ୍ ମେସ୍ରେ ରହୁଥିବା ସେ ଦିନର ଚରିତ୍ରମାନେ ?
 ମହାକାଳର ଆବର୍ତ୍ତନରେ ସେମାନେ ଆଜି ଇତିହାସ, ଯେମିତି ମେସ୍ ସତ୍ୟତା ବି
 ଇତିହାସ ପାଲଟି ଯାଇଛି ଆଜିର ଦିନରେ ।

ଅସରନ୍ତି ରାତି

ପୌଷ ମାସର ଶୀତ ରାତି । ମୋ ଶୋଇବା ଘରର ଝରକାଦେଇ ଦମକାଏ ଦମକାଏ ଶୀତୁଆ ବାଆ ପଶି ଆସୁଥାଏ । ବାହାରେ ପଡ଼ିଥାଏ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଥଣ୍ଡା । ଶୀତରେ କୁଡୁ କୁଡୁ ହୋଇ, ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ମେଞ୍ଚାକୁ ମେଞ୍ଚା ଥଣ୍ଡା ପବନ ସବୁ ତୁହାକୁ ତୁହା ପଶି ଆସୁଥାନ୍ତି ମୋ ଶୋଇବା ଘରଟି ଭିତରକୁ କେବଳ ଉଷ୍ମ ଟିକେ ପାଇଁ । ସେମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ମୁଁ ଘୋଡ଼ି ହୋଇଥିବା ମୋର କମ୍ବଳକୁ ଟିକେ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତି । ସେମାନେ ତା’ ଭିତରେ ଲୁଚି ଯାଆନ୍ତେ । ମୋ ଦେହରେ ଜଡ଼େଇ ହୋଇ ଉଷ୍ମ ଟାଣନ୍ତେ, ମୁଁ ଯେମିତି ଉଷ୍ମ ଟାଣୁଛି ଆରାମରେ ।

ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ଦୁଃଖ ବୁଝିବି କ’ଣ ଓଲଟି ସେମାନେ ଯେମିତି ଟିକିଏ ବି ମୋର କମ୍ବଳ ଭିତରକୁ ପଶିବା ପାଇଁ ବାଟ ନ ପାଆନ୍ତି, ସେହି ବନ୍ଦୋବସ୍ତରେ ଲାଗିଥାଏ । ଟାଣିରୁଣି ସବୁ କମ୍ବଳତକ ମୁଁ ଏମିତି ପ୍ରକାରେ ମୋର ଅତିପ୍ରିୟ ଶରୀରଟିକୁ ଘୋଡ଼େଇ ଦେଇଥାଏ, ଯେମିତିକି ସେମାନେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ଟିକିଏ ବି ପଶିବାକୁ ବାଟ ପାଇବେ ନାହିଁ । ଅସଲ କଥା ହେଉଛି କିଏ ବା କାହିଁକି କାହା ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଛାଡ଼ିବ ? ସାପ ବେଙ୍ଗକୁ ଗିଳିଲା ବେଳେ ବଞ୍ଚିବାକୁ ସଂଘର୍ଷ କରୁଥିବା ବେଙ୍ଗ ବିକଳରେ କ୍ରନ୍ଦନ କରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ବି ପୋକଟିଏ ଉଡ଼ି ଆସିଲେ ତା’ ପାଟିର ନିକଟକୁ, ଯେମିତି ସେ ଚଟକରି ଗିଳିଦିଏ ତାକୁ । ତେଣେ ସାପ ବେଙ୍ଗକୁ ଖାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଏଣେ ବେଙ୍ଗ ବି ପୋକ ଖାଇବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ସମସ୍ତେ କେବଳ ଯେଝାଯେଝା ସ୍ୱାର୍ଥରେ ବ୍ୟସ୍ତ । କାହାର ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ କାହାକୁ କ’ଣ ବା ମିଳିବ ? ସେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଏ ଗୁଡ଼ କଥାଟିକୁ ନ ବୁଝି ମୋତେ ନେହୁରା ହେଉଥାନ୍ତି । କମ୍ବଳ ଭିତରେ ଟିକେ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା ପାଇଁ

ବିକଳ ହେଉଥାନ୍ତି । ଏଣେ ମୁଁ ଭାବୁଥାଏ- ଏଇ ତ ମଜା ! ନିଜେ ଜାଣି ଆରାମରେ ଖାଉଥିବ, ଶୋଉଥିବ । ଆଉ ଯଦି ସମସ୍ତେ ମଜା ନିଅନ୍ତି ତେବେ ମଜାର ମହତ୍ତ୍ୱ ରହିବ ଚି ?

ଏଇଠି ହୁଏତ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବ- ତେବେ ମୁଁ କାହିଁକି ଝରକା ଖୋଲା ରଖି ସେମାନଙ୍କୁ ଭିତରକୁ ପଶିବାକୁ ଆଗ ପ୍ରଶ୍ନୟ ଦେଲି ଯେ ? ଅବଶ୍ୟ ବାହାରେ ଚୋପା ଜହ୍ନ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏଣେ ଶୀତ କାକରରେ ଜୁଡୁବୁଡୁ ଜହ୍ନଟା ମୋତେ ଚାହିଁ ଥାଏ ବିକଳରେ । ମୋତେ ସେ ଜୁଲୁ ଜୁଲୁ କରି ଚାହିଁଥାଏ ଆକାଶ ମଥାନରୁ । ବାହାରେ ଗଛପତ୍ର ସବୁ ଶୀତରେ ଜୁଡୁବୁଡୁ ହୋଇ ରୁପଚାପ୍ ଠିଆ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ଶୀତୁଆ ପବନ ମାଡ଼ରେ ସେମାନେ ଧରି ଉଠୁଥାନ୍ତି ମେଞ୍ଚାକୁ ମେଞ୍ଚା ଅନ୍ଧାର ଭଳି । ସେମାନଙ୍କ ଏ ବିକଳ ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ମୋତେ ଖୁବ୍ ମଜା ଲାଗୁଥାଏ । ସେଇଥି ପାଇଁ ତ ଏପରି ଏକ ଶୀତ ରାତିରେ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଜାଡ଼ରେ ବି ମୁଁ ଝରକା ଖୋଲା ରଖୁଥାଏ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ମଜା ଦେଖୁଥାଏ ।

କବାଟ ଆଉଜା ହୋଇଥିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଟିକେ କିଏ ମେଲେଇ ଦେଲା । ମୋ ଦୁଃଖି ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଗଲା ସେ ଆଡ଼କୁ । ଚାହୁଁଚାହୁଁ ଟିକି ମୁହଁଟିଏ ମୁଣ୍ଡ ଗଲେଇ ମୋତେ ଚାହିଁଲା ଅତି ସତର୍କରେ ଆଉ କହିଲା - ମ୍ୟାଉ ! ଏ ମୁହଁଟି ମୋର ପୂର୍ବ ପରିଚିତି ଭଳି ଲାଗୁଥାଏ । ଯେହେତୁ ତା'ର ଗୋଟିଏ ଆଖି ନଥାଏ, ଅନ୍ୟ ଆଖିରେ ସେ ମୋତେ ଚାହିଁଥାଏ, ଜୁଲୁ ଜୁଲୁ କରି । “କାଣୀ ବିଲେଇ” ! ସ୍ୱଗତୋକ୍ତି କଲି ।

ପୁଣି ତାର ସେଇ -ମ୍ୟାଉ...! ଏଥର ତା'ର ଅର୍ଥ ବୁଝିଗଲି । ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ମୋତେ ପଚାରୁଛି ଚିହ୍ନିବାରେ ତଥାପି ବାଉଲା ହେଉଛ କି ହେ ଭଗତେ ?

ଅଗତ୍ୟା ମଗଜଟାକୁ ଧରି ଅଣ୍ଟାଲି ବସିଲି ଏମୁଣ୍ଡରୁ ସେମୁଣ୍ଡ । ଅତିରେ ଫକ୍ କରି କାଣୀ ବିଲେଇଟିଏ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ମଗଜ ଭିତରୁ । ଆଉ ଯାଇ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଗଲା, ମୁଁ ଦେଖୁଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର ଏଇ କାଣୀ ବିଲେଇଟି ଦେହରେ । ଦିହେଁ ଋହୁଁଋହୁଁ ଏକାକାର ହୋଇଗଲେ । ଏ କେମିତିଆ କଥା ! ବିସ୍ମୟ ବିସ୍ତାରିତ ନେତ୍ରରେ ମୁଁ ସେଇ ରୂପାନ୍ତରିତ ବିଲେଇଟିକୁ ଚାହିଁଥାଏ ।

ପୁନଶ୍ଚ ସେଇ ମ୍ୟାଉ... ! ଅର୍ଥାତ୍ ଏଥର ତାର ପ୍ରଶ୍ନ - ମୋତେ ଓ ମୋର ଗର୍ଭସ୍ଥ ଶିଶୁକୁ ତୁ ସେଦିନ କାହିଁକି ମାରିଲୁରେ ପୁରା ଜୀବନରୁ ? ନାଁ ...ନାଁ...ହଁ

...ହଁ ଭିତରେ ମୁଁ କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ରହିଗଲି । କେତେଦିନ ଆଉ ନାଜନାଜଁ କରିଥାନ୍ତି ? ବିଗତ ସାଠିଏ ବର୍ଷ ଧରି ମୁଁ ନାଜନାଜଁ କରିଆସିଛି । ସତଟିକୁ ଲୁଚାଇଛି । ଆଜି ମୁଦେଇ ନିଜେ ଓକିଲ ବନି ମୋତେ ଜେରା କଲାବେଳେ ପାଟି ମୋର ଖନିମାରି ଯାଉଛି । ସତ୍ୟତା ଓକାଳି ଆସୁଛି । ପୂର୍ବରୁ ସେଇ ନାଜନାଜଁଟା ଏବେ ଶେଷରେ ହଁହଁ ହୋଇଯାଉଛି । ମିଛଟା ଆଉ କେତେ ଦିନ ଅପ୍ରକଟ ରହିବ ! ଏବେ ସତ ପ୍ରକଟିତ ହେଉଛି ।

ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ସାଠିଏ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଦିନେ ଏଇ କାଶୀ ବିଲେଇଟା ଏମିତି ଏକ ଶାତରାତିରେ ଟିକେ ଉଷ୍ମ ପାଇବ ବୋଲି ମୋ ଶୋଇବା ଘରେ ପଶିଥିଲା । ମୋତେ ସେ ହଠାତ୍ ଦେଖି ଛପିଗଲା ଖଟ ତଳେ । ଭାବିଲା- ମୁଁ ତାକୁ ଦେଖି ନାହିଁ ଜମାରୁ । ପୁନଶ୍ଚ ସେ ଭାବିଥିଲା ମୁଁ ତୁପଚାପ୍ ଖଟ ଉପରେ ଆଖିବୁଜି ଶୋଇ ପଡ଼ିବି । ସେ ଏହି ନିବୁଜ କୋଠରୀ ଭିତରେ ବସି ବେଶ୍ ମଜାରେ ଉଷ୍ମ ଟାଣିବ । ନିରୋଳାରେ ସୁବିଧା ପାଇଲେ ମୋ ନିଦର ମୌକାନେଇ ଗୋଡ଼ପାଖ ଆଡ଼କୁ କମ୍ବଳ ଟିକେ ଖୋଲି ତା ଭିତରେ ଜାକିକୁକି କୁକୁରିକାକୁରି ହୋଇ ଆରାମରେ ଶୋଇପଡ଼ିବ । ଆଉ ମୋ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିବାର ଜାଣିଲେ ଫକ୍‌କରି ଡେଇଁ ପଡ଼ିବ ତଳକୁ ନିଶଢ଼ରେ । ଆଉ ତୁପକରି ଖଟ ତଳେ ଲୁଚି ରହିବ ମୋ କୋଠରିଟିର କବାଟ ଖୋଲାହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ତା' ପରେ ତୁପଚାପ୍ ମୌକା ଦେଖି ଖସିଯିବ ମୋ ଅଜ୍ଞାତରେ ।

ତା' ଯୋଜନାଟିକୁ ଜାଣି ପାରିଥିବାରୁ, ସ୍ଥିତ ହସଟିକିଏ ଚହଟି ଉଠିଲା ମୋ ମୁହଁରେ । ମନେମନେ ତାକୁ କହିଲି- ରହରେ ବାପା, ତୋତେ ମଜା ଚଖାଉଛି ! ଏମିତି ମଜା ଚଖାଇବି ଯେ ତୁ ବଞ୍ଚୁଥିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଉ କେବେ ଏମିତି ଦୁଃସାହସ କରିବୁ ନାହିଁ । ମୋତେ ଦେଖିଲେ କାହିଁ କେଉଁଠି ଯାଇ ଲୁଚିବୁ । ମୁଁ କ'ଣ ମୋର ବୋଉ ଭଳିଆ ହୋଇଛି ଯେ, ତୁ ମୋତେ ଠକି ଦେବୁ ? ଆମ ରୋଷେଇ ଘରେ ଯାଇ ଛପି ରହିଥିବୁ । ବେଳକାଳ ମୌକା ଦେଖି ବୋଉ ଆଖିରେ ଧୂଳିଦେଇ ଭଜାମାଛ ଖଣ୍ଡେ ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଧରି ଚମଟ ମାରିବୁ । ବୋଉ ପାଟି କରୁଥିବ- ଗଲା ଗଲା । ମୋ ଛୁଆଙ୍କ ପାଇଁ ଭାଜିଥିବା ଭଜାମାଛରୁ ଦି' ଖଣ୍ଡ ଧରି କାଶୀ ବିଲେଇଟା ପଳେଇଲା । ମୋ ପୁଅମାନେ କ'ଣ ଖାଇବେ ? ଏ ଅଳପେଇସା କାଶୀ ବିଲେଇଟା କେଉଁଠି ଥିଲା ? କେଉଁଠି ଛପି ଥିଲା ? ଟିକିଏ

ଆଡ଼ କରି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ନାହିଁ, ମାଛ ଦି'ଖଣ୍ଡ ନେଇ ଚମ୍ପଟ ମାରିଲା । ଏ ଚାଉଳାଟାକୁ ମୁଁ ଆଉ ପାରିବି ନାହିଁ । ପୁଅମାନେ ଆସନ୍ତୁ । ତୋ ଚାଉଳାପଣ ମୁଁ ଜାଣିଛି । ମାଛଶୁଖୁଆ ଗନ୍ଧ ଟିକିଏ ଶୁଣିଲେ ତାକୁ ତୁ କେଉଁ ଛଟକରେ ନେଇ ପଳେଇବୁ । ଏଥର ପୁଅମାନଙ୍କୁ କହିବି ସେଇ ମାଛଶୁଖୁଆ ଥୋପ ଦେଇ ତୋତେ ଧରିବେ । ଆଲୋ ହେ ! ବଞ୍ଚୁଟି ସେତେବେଳେ ?- ବୋଉ ପଛରୁ ଧମକାଇବ ।

କାଣୀ ବିଲେଇଟା ମାଛ ଦି'ଖଣ୍ଡ ପାଟିରେ ଜାକି, ନିରାପଦ ଦୂରତ୍ବରେ ଟିକେ ଠିଆ ହୋଇ ପଛକୁ ଚାହିଁ ବୋଉକୁ ମୋର ଟିକେ ଦେଖିବ । ଆଉ ଶୁଣିବ ତା' କଥା । ଏବଂ ଭାବୁଥିବ ମନେ ମନେ- ହଜାରେ ବାର ଏମିତି ତୁମର କହିବାର ଶୁଣିଛି । ମୁଁ ତୁମକୁ ବେଶ୍ ଜାଣେ । କାହିଁ, ଦଣ୍ଡ ଦେବାର ମୌଳିକ ମିଳିଲେ ବି କେବେ ତ ଦଣ୍ଡ ଦିଅ ନାହିଁ ? ଓଲଟି ଗେହ୍ଲା କରି, ଭାତ ଗୋଳେଇ ଆଇଁସ ସହିତ ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ଦିଅ । ମୋ ଛୁଆମାନଙ୍କୁ ଖୁଆଅ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିବା ମୋ ଟିକିଟିକି ଛୁଆଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି କୁଆଡ଼େ ଯାଏ ନାହିଁ କାଳେ ଭୁଆ ଆସି ଖାଇଦେବ ବୋଲି । ଆଉ ଯଦି ବା କାଳ ଅକାଳରେ ବୁଲି ଆସେ ବାହାରେ- କାଳେ କେଉଁଠି ହୁଏତ ମୁଷାଟାଏ ପଡ଼ିଯିବ ମୋ ହାବୁଡ଼ରେ । ସେତେବେଳେ ପୋଖରି ପାଟିକୁ କିଛି ରୁଟେ ନାହିଁ । ମୁଷାଟିଏ ହେଲେ ଅରୁଟି ମେଣ୍ଟି ଯାଆନ୍ତା- ଏଇ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ । ତମେ ସେତେବେଳେ ମୋ ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ ମୋ ଛୁଆଙ୍କ ଦାୟିତ୍ବ ନେଇଯାଅ । କାଳେ କୁଆଡ଼ୁ ଭୁଆଟାଏ ଆସି ମୋ ଛୁଆଙ୍କୁ ନେଇଯିବ, ଖାଇଦେବ ବୋଲି ଭାବି ଟୋକେଇଟିଏରେ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖ ମୋ ଛୁଆଙ୍କୁ । ମୁଁ ଫେରି ମ୍ୟାଉ ମ୍ୟାଉ କଲେ ତମେ ଆସି ଟୋକେଇ କାଢ଼ି ଦିଅ । ମୋ ଛୁଆଙ୍କୁ ମୋ ଜିମା ଦେଇ ଦିଅ । କାହିଁ, ସେତେବେଳେ ତ ତମର ସେ ଚଗଲା ପୁଅମାନଙ୍କୁ ଡାକି ମୋତେ ଧରେଇ ଦିଅ ନାହିଁ ! ଓଲଟି ଆକଟ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ବରଂ କୁହ- ଖବରଦାର ! ହାତ ଦେବ ନାହିଁ ମା' ଛୁଆଙ୍କ ଦେହରେ ।

ଏଣେ କାଣୀ ବିଲେଇଟା ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇ ଚୋରେଇ ନେଇଥିବା ମାଛ ଦି'ଖଣ୍ଡ ଧରିଥିବାର ଦେଖି ବୋଉ ହାତରେ ଧରିଥିବା ଲୁହାଖଡ଼ିକାଟିକୁ ଟେକି ତମକି ଯାଏ ଟିକିଏ । କହେ, ଚାଉଳା କାଣୀ ! ପଡ଼ୁ ଥରେ ମୋ ହାବୁଡ଼ରେ ? ଆଉ ଚାହିଁଥା ଏ ଲୁହା ଖଡ଼ିକାକୁ ?

କାଣୀ ବିଲେଇଟି ଆଉ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମାତ୍ର ବିଳମ୍ବ ନ କରି ପଳାଏ ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ

ସ୍ଥାନକୁ ଯେଉଁଠି କେହି ତା'ର ଟେର ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଏମିତି ରାତିଦିନ, ଖରାବଖାର ଚିରନ୍ତନ ସମ୍ପର୍କ ସହିତ ତାଳ ରଖି କାଣୀ ବିଲେଇ ଆଉ ମୋ ବୋଉ ଭିତରେ ଛକା ପଞ୍ଜା ଲାଗିଥାଏ ଏବଂ ସବୁବେଳେ କାଣୀ ବିଲେଇଟିର ହିଁ କିତାପଟ ହୁଏ । ବୋଉ ମୋର ହାରି ଯାଏ । ଏ ହାରିବାରେ ତା'ର ଗ୍ଲାନି ନଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଯଦି ବା ଥାଏ ତାହା କ୍ଷଣିକ । ତାହା କେବଳ ତା ପୁଅମାନଙ୍କର ବାଣ୍ଟରୁ ଚୋରେଇ ନେଇଥିବାରୁ । ତା' ଛୁଆମାନଙ୍କର ଉଣା ସେ ଟିକିଏ ବି ସହି ପାରେ ନାହିଁ କି ଦେଖିପାରେ ନାହିଁ ଆଡ଼ ଆଖିରେ । ଦେହରୁ ରକ୍ତ, ମାଂସ ଚିମୁଟି ସେ ତା ଛୁଆମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସାଇତି ରଖୁଥିବ, ଆଉ କିଏ ନେଇଯିବ ଏବଂ ଖାଇଦେବ ! ସେ ଏସବୁ ସହଜା କେମିତି ?

ତେଣୁ ବୋଉର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ହେଉ ଅଥବା ତା' ଅଜ୍ଞାତରେ ଆମେ ଦୁଇ ଭାଇ- ମୋ ବଡ଼ ନନା ଆଉ ମୁଁ ଯୋଜନା ପରେ ଯୋଜନା ତିଆରି କରୁ । ଯୋଜନାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କାଣୀ ବିଲେଇଟିକୁ ଧରାଯିବ । ତାକୁ ଏମିତି ସବୁ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ ଯେମିତି ସେ ସାରା ଜୀବନ ତାହା ଭୁଲିବ ନାହିଁ । କି କି ପ୍ରକାରର ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ, ତା'ର ଏକ ତାଲିକା ଆମେ ଦୁଇ ଭାଇ ପରସ୍ପର ଭିତରେ ଆଲୋଚନାରେ ଠିକ୍ କରିନେଲୁ । ନନାର ବିଚାରରେ ମୋର ଟିକେ ବୁଦ୍ଧି କମ୍ । ସାହାସ ବି କମ୍ । ତେଣୁ ବେଳେବେଳେ ମୋ ଉପରେ ତା'ର ଭରସା ନଥାଏ । ଅନେକ ଥର ନନା ଓ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ବିଚାର ବିମର୍ଶ ଓ ଆଲୋଚନା ପରେ ଉପାୟଟିଏ ସ୍ଥିରାକୃତ ହୋଇଥିବ । ଏକଥା କାହାକୁ ଜଣାଇ ନ ଦେବା ପାଇଁ ନନା ମୋତେ ଧମକ ଦେଇଥିବ । ବିଦ୍ୟାରାଣ ବି ଖୁଆଇଥିବ । କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଅସଲ ବେଳକୁ ସତ କଥାଟା ମୁଁ ମାନିଯାଏ ନନା ଉପରେ ସବୁତକ ଦୋଷ ଢାଳିଦେଇ । ମୁଁ ହୁଏ ସୁନା ପିଲା । ଫଳ ସ୍ବରୂପ ନନାର ପିଠି କିମ୍ବା କାନ ବିଚରା ଢେର କ୍ଲେଶ ପାଏ । ନନା ଅବଶ୍ୟ ବେଳକାଳ ଦେଖି ମୋ ପ୍ରତାରଣା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ଭୁଲେ ନାହିଁ । ଅନ୍ଧାରିଆ ଦେଖି ଦି, ଚାରିଟା ଥୋଇ ଦିଏ ପିଠିରେ । ତେଣୁ ଏଥର ନନା ମୋତେ ଚାରିଦା କରିଦେଲା । ରାଣ ଖୁଆଇଲା, ସମସ୍ତ ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବା ପାଇଁ ।

ଯୋଜନା ମୁତାବକ ବାଉଁଶ ଗଛର ଅଗି ଖଣ୍ଡିଏ ଅଣାଗଲା । ଆମ ଘର ଏବଂ ଆମର ଭିନ୍ନ ହେଲା କୁଟୁମ୍ବ ଘରକୁ ସଂଯୋଗ କରୁଥିବା ଗଳି ଦେଇ ସମସ୍ତ ବିରାଡ଼ି ଦୁଇ ଘର ଭିତରେ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି । ଏହି ସ୍ଥାନରେ

ଗୋଟିଏ ଗାତ ଖୋଳି ବାଉଁଶ ଅଗିଟିର ମୂଳ ପାଖକୁ ଶକ୍ତ ଭାବରେ ପୋତି ଦିଆଗଲା । ଏହି ବାଉଁଶ ଅଗିଟିକୁ ନୁଆଇଁ ମାଟିରେ ଛୁଆଇଁ ଦେଲେ, ଯେଉଁ ସ୍ଥାନଟିକୁ ଛୁଇଁବ, ସେହି ସ୍ଥାନରେ ଗାତଟିଏ ଖୋଳାଗଲା । ଏହି ଗାତ ଭିତରେ କିଳାଟିଏ ମରାଗଲା । ବାଉଁଶ ଅଗିଟିର ଶୀର୍ଷରେ ସୁତୁଲି ଖଣ୍ଡିଏ ବନ୍ଧାଯାଇ ଅଧା ନୁଆଇଁ ଗାତରେ ପୋତା ଯାଇଥିବା କିଳାରେ ବାନ୍ଧି ଦିଆଗଲା ଫାଶ ପକାଇ । ଏହା ସହିତ କାଣୀ ବିଲେଇଟିର ଅତି ପ୍ରିୟ ଶୁଖୁଆ ଖଣ୍ଡେ ସେଥିରେ ବାନ୍ଧି ଦିଆଗଲା । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, କାଣୀ ବିଲେଇଟି ଯେତେବେଳେ ମୁଣ୍ଡ ଗଲେଇ ଶୁଖୁଆକୁ ଦାନ୍ତରେ କାମୁଡ଼ି ଭିଡ଼ି ନେବ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଫାଶ ଫିଟିଯିବ । ଫଳରେ ବକ୍ର ବାଉଁଶ ଅଗିଟି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇ ପୂର୍ବ ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ଆଉ କାଣୀ ବିଲେଇ ବେକରେ ସୁତୁଲିଟି ବି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଭିଡ଼ି ହୋଇଯିବ । ଯେତେବେଳେ ତା'ର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଖଟାଇ ସେ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରଖୁ କ୍ରୋଧରେ ଚିକ୍କାର କରୁଥିବ, ଏଇ ସୁଯୋଗରେ ଆମେ ଦୁଇ ଭାଇ ଗୋଟିଏ ଅଖା ନେଇ ଫାଶୀ ଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲୁଥିବା କାଣୀ ବିଲେଇକୁ ତା ଭିତରେ ପୂରାଇ ଦେଇ ସୁତୁଲିଟିକୁ କାଟି ଦେବୁ ଏବଂ ଅଖା ମୁହଁକୁ ଶକ୍ତରେ ବାନ୍ଧି ଦେବୁ । ଆମେ ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିବା ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଗୋଟିଗୋଟି କରି ଦଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମେ ତାକୁ ଦିଆଯିବ ।

ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ଫାଶୀ ଖୁଣ୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲା । ଏବେ ଯାହା କାଣୀ ବିଲେଇଟି ପାଇଁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା । ଆମେ ଦୁଇ ଭାଇ ପାଳି କରି ଜଗି ଥାଉ ସେହି ଅନ୍ତିମ ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ ଉତ୍କର୍ଷ ହୋଇ । ସେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବି ଆସିଲା । କିନ୍ତୁ ଦେଖାଗଲା ଫାଶୀରେ ଝୁଲୁଥିବା ବିଲେଇଟି ଆମର ସେଇ କାଣୀ ବିଲେଇ ନୁହେଁ, ଆଉ ଗୋଟେ ବାରକୁଳା ବିରାଡ଼ି । ତଥାପି ଯୋଜନା ମୁତାବକ, ତାକୁ ଅଖାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଅଖା ମୁହଁଟିକୁ ବନ୍ଧାଗଲା । ଅବଶ୍ୟ ଦଣ୍ଡସଂହିତାରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଦଣ୍ଡକୁ ସାମାନ୍ୟ କୋହଳକରି ତାକୁ ଦିଆଗଲା ପରେ ଅଖାଟିକୁ ଗୁହାଳଘର ସଙ୍ଗରେ ଲୁଚାଇ ରଖାଗଲା । ଏହିପରି ଧରା ପଡ଼ିଥିବା ବାରକୁଳା ବିରାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକୁ ଅକଥନୀୟ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଗଲା । ଏବେ ଯାହା ମନେ ପଡୁଛି ବୋଧ ହୁଏ ତିନି ଚାରିଟା ବାରକୁଳା ବିଲେଇ ଆମ ଫାସରେ ଧରା ପଡ଼ି ଅକଥନୀୟ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଥିବେ । ଆପାତତଃ ସେମାନେ ଦୁଇ ଦିନ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଲା ପରେ କାଳେ ମରିମାରି ଯିବେ ବୋଲି ଭୟରେ ଦିନେ ସଞ୍ଜ ଅନ୍ଧାରରେ ଏହି ବିଲେଇସବୁକୁ ନେଇ ଆମ ପାଖ ଗାଁ

ଆରପାଖରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସିଲୁ । ତା ପରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଉ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ ଘଟି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଆମର ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଛଉକା କାଣୀ ବିଲେଇଟା ଧରା ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ସେ ଯେମିତି ଆମ ଗୁପ୍ତ ଯୋଜନା ସବୁ ଜାଣିଗଲା । ତା' ଚତୁରପଣିଆ ନିକଟରେ ଆମର ସମସ୍ତ କୌଶଳ ହାର ମାନିଲା ।

ବହୁଦିନ ଧରି ପ୍ରତାକ୍ଷିତ ସେ ଦିନର ସେହି ଚତୁରୀ କାଣୀ ବିଲେଇଟି ଆଜି ଆସି ମୋ ଘର ଖଟ ତଳେ ଲୁଚିଛି । ଏମିତି ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗଟିଏ ଆସିବ ବୋଲି ମୁଁ କେବେ ବି ଭାବି ନଥିଲି । ନନା ଖଟ ଉପରେ ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ଶୋଇ ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ମାରୁଥାଏ । ପ୍ରଥମେ ତାକୁ ଏଇ ଅବିଶ୍ୱସନୀୟ ଖବରଟିକୁ ନ ଜଣେଇ ଗୋଡ଼ ଚିପିଚିପି ନିଃଶବ୍ଦରେ କୋଠରି ବାହାରକୁ ଆସି ବାହାରୁ କାବଟଟା ବନ୍ଦ କରିଦେଲି । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୋଉ ଏଯାଏଁ ଶୋଇଛି କି ଋହୁଁଛି ତା'ର ତଦାରଖ କରିବା ଏବଂ କାଣୀ ବିଲେଇଟିକୁ ଧରିଲା ପରେ ରଖିବା ପାଇଁ ଅଖାଟିଏ ଆଣିବା । ଘର ଭିତରୁ ବୋଉର ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ଶୋଇଛି ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ । ଏଇ ମୌକାରେ କାଣୀ ବିଲେଇଟିକୁ ଧରିଲେ ବୋଉ ତାର ଟିକିଏବି ଟେର ପାଇବ ନାହିଁ । ବହୁ ଖୋଜାଖୋଜି ପରେ ଯୋଗକୁ ଅଖାଟାଏ ମିଳିଗଲା ।

ଗୋଡ଼ ଚିପିଚିପି ନିଃଶବ୍ଦରେ ମୋ କୋଠରିର ଦୁଆରକୁ ଟିକେ ମେଲା କରି ଦେଲି । କେବଳ ମୋ ଶରୀରଟି ପ୍ରବେଶ ହୁଅନ୍ତେ, କବାଟକୁ ଭିତରୁ ବନ୍ଦ କରି ହୁକ୍ ଭିଡ଼ି ଦେଲି ଯେମିତିକି ଆମେ ନ ଖୋଲିଲେ ଆଉ ଖୋଲିବାର ଉପାୟ ନଥିବ । ଖୋଲାଥିବା ଝରକାଟିକୁ ବି ବନ୍ଦ କରିଦେଲି । ତା'ପରେ ନନାକୁ ଯାଇ ଭେର ହଲାହଲି କଲା ପରେ, ନିଦ ସାଲୁବାଲୁ ଆଖିରେ ଚାହିଁ ବିରକ୍ତିରେ ପଚାରିଲା - କ'ଣ ହୋଇଛି ? ମୁଁ ଠିକେଠିକେ ସବୁକଥା କହିଗଲି । ନନାର ତତ୍କ୍ଷଣାତ ନିଦ ସବୁ କୁଆଡ଼େ ଉଡ଼େଇ ଗଲା । କମ୍ବଳଟାକୁ ଫିଙ୍ଗି ଦେଇ ଏକା କୁଦାକେ ସେ ଖଟ ଉପରୁ ତଳକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ପଚାରିଲା କାହିଁ ସେ କାଣୀ ବିଲେଇଟା ? ମୁଁ ଅଛୁଳି ଠାରି ଦେଖାଇଦେଲି - ଏହି ଖଟ ତଳେ ଲୁଚିଛି । ଦୁଇ ଭାଇ ହାମୁଡ଼େଇ ପଡ଼ି ଖଟ ତଳକୁ ଉଣ୍ଡି ଦେଖିବା ବେଳକୁ ଆମର ଅନେକ ଦିନର ଇସିତ ସେଇ କାଣୀ ବିଲେଇଟି ଖଟ ତଳୁ ଜୁଲୁଜୁଲୁ କରି ଚାହିଁଛି ଆମ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କୁ । ସତେ ଯେମିତି ଜାଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛି - ଏ ଶୀତରାତିରେ କମ୍ବଳ ତଳେ ଉଷ୍ମ ମିଖାଇ, ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ନ ଶୋଇ, ମୋତେ ଏମିତି ଦେଖିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ?

ନନା ଓ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ପୁନଶ୍ଚ ଯୋଜନାଟିଏ ବହୁ ଆଲୋଚନା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ପରେ ସ୍ଥିର କରାଗଲା । ପୂର୍ବରୁ ସୁଚାଇଛି କୋଠରିଟିର ବାହାରକୁ ଗଲାବେଳେ କାଣୀ ବିଲେଇଟିକୁ ଧରି ରଖିବା ପାଇଁ ଅଖାଟିଏ ଆଣିଥାଏ ସାଙ୍ଗରେ । ଆଉ ତାକୁ ଭୟଭୀତ କରିବା ପାଇଁ ବାଡ଼ିଟିଏ ବି ଆଣିଥାଏ । ଯୋଜନା ଅନୁସାରେ ନନା ଘର ଭିତରେ ନ ରହି ବାହାରେ କବାଟ ଫାଙ୍କରେ ଅଖାଟିକୁ ମେଲାଲ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବ । ମୁଁ କାଣୀ ବିଲେଇଟିକୁ ଖେଆଖେଆ କରିବି । ସେ ଖଟ ତଳୁ ଭୟରେ ବାହାରି ଆସିବ । ମୁଁ ବାଡ଼ି ଉଠାଇ ମାରିବାକୁ ଭୟ ଦେଖାଇବି । ଫଳ ସ୍ବରୂପ ସେ ଘରସାରା ଏପାଖସେପାଖ ଦୌଡ଼ିଦୌଡ଼ି ବହେ ହଲାପଟା ହେବ । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ବିକଳ ହୋଇ ମୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ ସୁଯୋଗ ଅପେକ୍ଷାରେ ଥିବ । ଠିକ୍ ସେତିକି ବେଳେ ମୁଁ ଅକସ୍ମାତ କବାଟ ଖୋଲିବି ସାମାନ୍ୟ ମାତ୍ର । ଏହାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ସେଇ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଫାଙ୍କରେ ସେ ପଲେଇ ଯିବାକୁ ଚତୁର୍ଦ୍ଧାଶାତ୍ ଚାହିଁବ । ଆମ ଯୋଜନା ମୁତାବକ ଅଖାଟିକୁ ନନା ଖୋଲି ଧରି ରଖୁଥିବ ଏବଂ କବାଟ ଫାଙ୍କରେ ଗଲି ଯାଇ କାଣୀ ବିଲେଇଟି ଅଖା ଭିତରେ ପଶିଯିବ ।

କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗ- ନନାର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ମାତ୍ର ତୁଟିର ସୁଯୋଗ ନେଇ କାଣୀ ବିଲେଇଟି ନନା ମେଲେଇ ଧରିଥିବା ଅଖାରେ ନ ଗଲି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବେଗରେ ପଳାୟନ କଲା । କାଣୀ ବିଲେଇର ଅନ୍ତିମ କ୍ରୋଧର ଚିହ୍ନରେ ଛାନିଆ ହୋଇ ନନା ତା' କାମଟିକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ତୁଲାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଆମର ସବୁ ଯୋଜନା ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ପଶ୍ଚ ହୋଇଯିବାରୁ କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ଆମେ ଦୁଇ ଜଣ ନୈରାଶ୍ୟରେ ମୁଁସମାଣ ହୋଇଗଲୁ । ତେବେ ଲଢ଼େଇ ଶେଷ ହୋଇ ନାହିଁ । ଘରର ସମସ୍ତ ଦୁଆର କବାଟ ବନ୍ଦ । ତା'ର ମୁକ୍ତିର ବାଟ କାହିଁ ? ନୂତନ ଉଦ୍ଦୀପନା, ସମ୍ଭାବନା ତଥା ଦ୍ବିଗୁଣିତ ଉତ୍ସାହରେ ଆମେ ତା' ପଛେପଛେ ଗୋଡ଼ାଇଲୁ । ସେ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଦୌଡୁଥାଏ । ପେଟେ ଖାଇ ଦେଇ ଥାଏ କି କ'ଣ ଭାରି ପେଟଟିକୁ ଧରି କ୍ଷୀପ୍ର ବେଗରେ ଦୌଡ଼ିବା ଏତେ ସହଜ ହେଉ ନଥାଏ । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ବାରମ୍ବାର ତା' ପଛଗୋଡ଼ ଫରକଟେଇ ଯାଉଥାଏ । ଫଳରେ କଳିହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଯାଉଥାଏ । ତା'ର ଏପରି ହଟହଟା ତଥା କଟଡ଼ାଖୁଆ ଦେଖି ଆମ ଦି' ଜଣଙ୍କର ମନ କୁରୁଳି ଉଠୁଥାଏ ।

ଏଣେ ସେ ଯେତେଥର କଟଡ଼ା ଖାଉଥାଏ ଏବଂ ଛାନିଆ ହୋଇ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚେଇବା ପାଇଁ ଯେତେ ବେଶି ଦୌଡ଼ୁଥାଏ ଆମ ଦୁଇଜଣ ଦୁର୍ବୃତ୍ତଙ୍କ ଠାରୁ ମୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ, ତା'ର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ଆମେ ତତ୍ତ୍ୱୋତ୍ତମ ଆମୋଦିତ ହେଉଥାଉଁ । ଗଭୀର ଶୀତ ରାତିରେ ବି ଆମ ଭିତରେ ଭରି ରହିଥାଏ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନା, ଉତ୍ତେଜନାର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ । ସେଥିଯୋଗୁଁ ଦେହ ଝାଲେଇ ଉଠୁଥାଏ ।

ସେ ଦୌଡ଼ୁଥାଏ, କେବଳ ଦୌଡ଼ୁଥାଏ ସାରା ଘରଟା ଏମୁଣ୍ଡରୁ ସେମୁଣ୍ଡ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ପ୍ରଥମେ ସେ ଧାନଅମାର ତଳେ ଛପି ରହିଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ପାରିଲା ନାହିଁ । ଦି' କେଆ ନନା ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡକରୁ ଖାଇ, ବିକଳରେ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଦେଲା । ଏଣେ ବିକଳ ହୋଇ ମୁକ୍ତିର ବାଟ ଟିକିଏ ସେ ଖୋଜୁଥାଏ ଏବଂ ତାହା ନ ପାଇ ପ୍ରାଣ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଦୌଡ଼ୁଥାଏ । ବେଳେବେଳେ ସୁଯୋଗ ଉଠି ପଛକୁ ଚାହିଁ ଆମ ଦି' ଭାଇଙ୍କର ରୁଦ୍ର ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି, କ୍ଷଣେ କେଉଁଠି ନ ରହି ତା' ପ୍ରାଣ ଟିକକ ବଞ୍ଚାଇବା ପ୍ରୟାସରେ କେବଳ ଦୌଡ଼ୁଥାଏ ଏବଂ କିଛି ଉପାୟ ନପାଇ ବାରମ୍ବାର ଏକମାତ୍ର ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳୀ ଆମର ସେଇ ଧାନଅମାର ତଳକୁ ପଶି ଯାଉଥାଏ । ଏଣେ ନନାର ବି ତିଳେ ମାତ୍ର ହେଲା ନଥାଏ ତା'ର ସନ୍ଧାନ ନେବାରେ । ସେ ଛପି ରହିବା ସ୍ଥାନଟିକୁ ଅନାୟାସରେ ଦେଖି ଦେଇ ବାଡ଼ିରେ ତାକୁ ଖେଞ୍ଚିଖେଞ୍ଚି ଦେଉଥାଏ ଥରକୁ ଥର । ପୁନଶ୍ଚ ଉପାୟ ଶୂନ୍ୟ କାଣୀ ବିଲେଇଟିର ଅମାର ତଳୁ ପଳାୟନ ଏବଂ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ତା'ର ବିକଳ ପ୍ରୟାସ ଦେଖି ମନରେ ଆମର ଖୁସିର ପସରା ମେଲୁ ଥାଏ ।

ବର୍ଷାପାଣି ନିଷ୍କାସନ ତଥା ରାତ୍ରକାଳରେ ପରିସ୍ରା ଯିବାପାଇଁ କୁସାର ଦ୍ୱାରା ପୋଡ଼ା ମାଟିରେ ତିଆରି ଏକ ସୁଦୀର୍ଘ ନଳା ଅଗଣାରୁ ମାଟି ତଳେତଳେ ନିଆଯାଇ ଘରର ପଛପାଖରେ ଥିବା ଏକ ଅବ୍ୟବହୃତ ତଥା ସୁଗଭୀର କୁଅ ସହିତ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଥାଏ । ସୁରକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହାର ଉପରିଭାଗକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଆଚ୍ଛାଦିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ମୁକ୍ତିପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରଖୁଥିବା କାଣୀ ବିଲେଇଟା ଅବଶେଷରେ ଆଉ ମୁକ୍ତିର ଅନ୍ୟ ବିକଳ ନଦେଖି ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଏହି ନଳା ଭିତରକୁ ଗଲିଗଲା । ନନା ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ମୋ' ହାତରୁ ଚର୍ଚ୍ଚଟା ନେଇ ଚର୍ଚ୍ଚମାରି ନଳା ଭିତରଟା ଦରାଣିଲା । ମାତ୍ର କାଣୀ ବିଲେଇଟା ଦୃଶ୍ୟ ଗଲାନାହିଁ ।

ଉପାୟହୀନ ଆମେ ଦୁଇଭାଇ ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇ ପରସ୍ପର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହିଲୁ । ଏତେ ସହଜରେ ଆମ ହାବୁଡ଼ରୁ ତା'ର ବର୍ତ୍ତିଯିବା କଥାଟାକୁ ଆମେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁ ନଥାଉ । ନଳା ନିକଟରେ ବାଲଟିରେ ବାଲଟିଏ ପାଣି ରଖା ହୋଇଥିଲା- ପରିସ୍ରା ଯିବାପରେ ଢାଳିବା ପାଇଁ । ବିତକ୍ଷଣ ନନା ମୁଣ୍ଡକୁ ବୁଦ୍ଧିତାଏ (ବୁଦ୍ଧି ନକହି ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି କହିଲେ ଅଧିକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ) ଛୁଟିଗଲା । ସବୁତକ ପାଣି ନଳାରେ ଢାଳିଦେଲେ ତା'ର ପ୍ରାବଲ୍ୟରେ ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ କାଣାବିଲେଇଟା ଅବିଳମ୍ବେ ନଳାରୁ ବାହାରି ଆସିବ ବୋଲି ଭାବି ନନା ବାଲଟିଯାକ ପାଣି ଢାଳିଦେଲା । ଆମେ ଉତ୍ତୁର ସହ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥାଉ । କିନ୍ତୁ କାହିଁ ? କୁଆଡ଼େ ଗଲା ସେ କାଣା ବିଲେଇଟା ? ଅନନ୍ୟାପାୟ ନନା ଅଗଣାରେ ଝଲକୁ ଡେରା ହୋଇଥିବା ନଗାଟାକୁ ଆଣି ନଳାଭିତରେ ଡେର କେଆକେଷୁ କଲା । ମାତ୍ର ତା'ର ସମସ୍ତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବ୍ୟର୍ଥଗଲା । କାଣା ବିଲେଇଟା ସତେ ଯେମିତି ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା କେଉଁ ଏକ କୁହୁକ ବଳରେ । ତାକୁ ଧରି ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ପାଇଁ ଆମର ସମସ୍ତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଏପରି ଭାବରେ ବ୍ୟର୍ଥ ଯିବାରୁ ଆମେ ଦୁଇଭାଇ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟ ବିମୁତ୍ତ ହୋଇ ପରସ୍ପରକୁ ଚାହିଁଥାଉ । ମନରେ ଆମର ଉତ୍ସୁକତା- ତେବେ କୁଆଡ଼େ ଗଲା କାଣା ବିଲେଇଟା ? ନନା କହିଲା- ଆମକୁ ତରି ସେ ନଳା ଗାତରୁ ବାହାରୁ ନାହିଁ । ଝଲ ଏଠୁ ପଲେଇବା । ଆମକୁ ନ ଦେଖିଲେ ବଳେ ବଳେ ବାହାରି ଆସିବ । ସେତେବେଳେ ପୁଣି ଦେଖିବା କେଉଁ ଉପାୟରେ ତାକୁ ଧରାଯିବ । ମୁଁ ପଚାରିଲି- ଯଦି ନ ବାହାରେ ? ସେଇଠି ସେ ମରୁ- ନନା କହିଲା । ମାତ୍ର ତା' ମରିବାଟା ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଚାହୁଁନଥିଲୁ । ତେଣୁ କ୍ଷଣକ ପାଇଁ ହେଉ ପଛେ ବିଷାଦରେ ମନ ଭରିଗଲା ।

ଶୀତ ରାତି ଶୋଇଛି । ଏବେ କିଏ ତାର ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ପାରିବ ରାତିର ଏ ଅଳସ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ? ଘର ଭିତରୁ ବୋଉର ଘୁଙ୍ଗୁଡ଼ି ଶୁଭୁଥାଏ- ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ଶୋଇଛି ନିଶ୍ଚିତରେ । ଗୋଡ଼ ଚିପି ଚିପି ନିଃଶବ୍ଦରେ ଆମେ ଦୁଇଭାଇ ଯାଇ ବେଶ୍ ଆରାମରେ ଶୋଇଗଲୁ । ସବୁଦିନ ଭଳି ସକାଳ ହେଲା । କାଉ ରାବିଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ । ବୋଉ ନିଦରୁ ଉଠି ବାସି ପାଇଟି ସାରିଲା । ଦିନ ଘଡ଼ିଏ ବେଳକୁ ଆମେ ଦୁଇ ଜଣ ନିଶ୍ଚିତରେ ଘୋଡ଼ିଘାଡ଼ି ହୋଇ ଶୋଇଥିବାର ଦେଖି ବୋଉ ଆମକୁ ଉଠେଇ ଦେଲା । ଗତ ରାତିରେ ଏତେ ବଡ଼ ଗୋଟାଏ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ

ସଂଘଟିତ ହୋଇଯାଇଛି ଏବଂ ଆମେ ଦୁଇ ଜଣ ଦୁର୍ଦ୍ଦର୍ଶ ସେନାପତି ବିଜୟ ଦର୍ପରେ, ଆମ୍ ସନ୍ତୋଷରେ, ସେଇ ଶୀତ ରାତିରେ ଘୋଡ଼ିଘାଡ଼ି ହୋଇ ପରମ ଶାନ୍ତିରେ ଶୋଇଛୁ, ବୋଉ ତା'ର ଟିକିଏ ବି ଚେର ପାଇଲା ନାହିଁ । ଗତ ରାତିର ଘନ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ସବୁ ଯେମିତି ଲୁଚି ଯାଇଛି । ଟିକିଏ ବି ଛିଟା ଛାଡ଼ି ଯାଇ ନାହିଁ ସୁରାକର ।

ଅଥଚ ସେଦିନର ସେ ରାତି ବିଗତ ଷାଠିଏ ବର୍ଷ ଧରି ସେମିତି ଅସମାପ୍ତ ରହିଛି ନ ପାହି । ଅନ୍ଧାର ବି ହଟୁ ନାହିଁ । ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି ପୂର୍ବବତ୍ ।

ଏ ଘଟଣା ପରେ ବୋଉ ଦିନଟିଏ ଅପେକ୍ଷା କଲା । କାଣୀ ବିଲେଇଟାର ଦେଖା ମିଳୁ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଦୁଇ ଦିନ ଗଲା । ବୋଉର ଚିନ୍ତା ପଶିଲା । କାଣୀ ବିଲେଇଟି କୁଆଡ଼େ ଗର୍ଜିବତୀ ଥିଲା । ସେଦିନ ରାତିରେ ଅନ୍ୟ କେଉଁ ଏକ ବିଲେଇ ସହ ଝଗଡ଼ା କରୁଥିଲା କି କ'ଣ , ସେମାନଙ୍କ ଦୌଡ଼ା ଦୌଡ଼ି, କାମୁଡ଼ା, କାମୁଡ଼ିର ଶବ୍ଦ ଅବଶ୍ୟ ଶୁଭୁଥିଲା । ତାହା ପରଠାରୁ ତାକୁ ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁ ନାହିଁ । ବିଚାରିଟି କୁଆଡ଼େ ଗଲା ଏ ଗର୍ଜ ଅବସ୍ଥାରେ ! ବୋଉ ସ୍ବଗତୋକ୍ତି କରୁଥାଏ କେଇଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

ଏବେ ବୋଉ ମୋର ଅନେକ ଦିନରୁ ମଲାଣି । ବଞ୍ଚୁଥିବା ବେଳେ କାଣୀ ବିଲେଇଟିକୁ ସେ ତେର ଖୋଜିଲା । ଆସନ୍ନପ୍ରସବା ଥିବାରୁ ତା' ଛୁଆମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ଭାରି ବ୍ୟସ୍ତ ହେଉଥାଏ । ଆମେ ଦିଜଣ କିଛି ଜାଣି ନଥିବାର ଅଭିନୟ କରୁଥାଉ । ଅନେକ ଦିନ ଧରି ସେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥିଲା, ତା'ର ନିଃଶବ୍ଦ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନକୁ । ତା'ର ସମସ୍ତ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ସେ ଦିନର ସେ ରାତିର କାହାଣୀକୁ ସେ କିନ୍ତୁ ଅନାବୃତ୍ତ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ନନା ବି ମଲାଣି ତେର ଦିନରୁ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ବଞ୍ଚୁଛି ସେଇ ଅସମାପ୍ତ ରାତିଟିକୁ ଧରି । ଏବେ ବି ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି ତା'ର ଅନ୍ଧକାର । ତା'ର ପଣତ କାନିରେ ଲୁଚେଇ ରଖୁଛି ବୋଉର ଆଦରଶୀୟା ସେଦିନର ସେଇ ଚାଉଳା କାଣୀ ବିଲେଇଟିକୁ ବିଗତ ଷାଠିଏ ବର୍ଷ ଧରି । ଏବେ ଆଉ କିଏ ଖୋଲି ପାରିବ ତା'ର ରହସ୍ୟ ? ଅଥଚ ସେ ଦିନର ସେ ରହସ୍ୟମୟୀ ରାତିର ଏକମାତ୍ର ଜୀବିତ ନାୟକ ମୁଁ ନିଜେ । ମୁଁ କିନ୍ତୁ କଦାଚ ସେ ରହସ୍ୟ ଖୋଲିବି ନାହିଁ, କଦାଚ ନୁହେଁ; କସ୍ବିନ୍ କାଳେ ବି ନୁହେଁ । କାଣୀ ବିଲେଇଟି ମୋ ପାଖରେ ଯେତେ ନେହୁରା ହେଲେ ବି ମୁଣ୍ଡ

ପିଚିଲେ ବି ଏ ହାଡ଼ ଭଙ୍ଗା ଶୀତ ରାତିରେ । ଆଉ ମୋ କୋଠରିଟିର ଦୁଆର ଠେଲି, ଫାଙ୍କରେ ମୁହଁ ଗଲେଇ ସେ ଯେତେ ଲୁହ ଢାଳିଲେ ବି, ଧମକାଇଲେ ବି, ଅଭିସଂପାତ ଦେଲେ ବି ।

ମୋ ସ୍ବାକାରୋକ୍ତି ଶୁଣିବା ପାଇଁ କାଣା ବିଲେଇଟି ଛଡ଼ା ଆଉ କିଏ ଅଛି କି ମୋ କୋଠରି ଭିତରେ ? ନାହିଁ ନା ? ତେବେ ଘୋଡ଼ିଘାଡ଼ି ହୋଇ ତୁପ୍ତାପ୍ତ ଶୋଇଯିବି । ଆଉ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲେ ଗୁଣ୍ଡ ଗୁଣ୍ଡ ହୋଇ ଗାଈ ବିଷାଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସରନ୍ତି ଗାତଟିଏ , ଯେମିତି ଗାଈ ଆସୁଛି ବିଗତ ସାଠିଏ ବର୍ଷ ଧରି ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ:

“ସେରକ ପୁରିଲା, ମାଣକ ପୁରିଲା ଉଠରେ ପୁଡ଼ା !

ତରୁ ତାଳେ ବସି ବାହୁନି ବାହୁନି କାନ୍ଦୁଛି କପୋତ ମାତା ।”

କପୋତୀ ଛୁଆ କିନ୍ତୁ ଫେରୁନାହିଁ । କପୋତୀ ବାହୁନି ବାହୁନି କାନ୍ଦୁଛି ଯୁଗପତ୍- ସକାଳ ସଞ୍ଜ, ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଅପରାହ୍ନ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଭାବରେ । ଅନୁତାପର ଅନଳରେ ସେ ଦଗ୍ଧ ହେଉଛି । ତା’ର ଯେମିତି କେବେ ଶେଷ ନାହିଁ... ।

ଏକ ମୃତ ଆତ୍ମା ସହ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଆଳାପ

ଭୂରି ଭୋଜନ ପକେଇ, ହେକୁଟି ମାରି, ମନଫୁଲ୍ଲାଣିଆ ଢଙ୍ଗରେ ସାଇକେଲ
ପେଲି ଖରାଖୁଆ ବୈଦ୍ୟନାଥଙ୍କ ନିକଟ ଗଳିରୁ ବାହାରି ସୁନ୍ଦର ଅଫିସ୍ ଗଲାବେଳେ,
ପୁନାମା ଗେଟ୍ ପାଖରେ ରେଲ୍ ଲାଇନ୍ ଅତିକ୍ରମ କଲା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦିନେଦିନେ
ମନଟା ବିଷାଦଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଉଠେ । ହେତୁ - ହୁଏତ ଏକ ବିଷାଦମୟ ଘଟଣାର
ଅବଲୋକନ ଜନିତ ମାନସିକତା । ଏଣେ ଯଥା ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିବାର ଉତ୍ସ୍ନା,
ଅପର ପକ୍ଷରେ ଯେତେ ବିଷାଦମୟ ହେଲେ ବି ଟିକେ ଦେଖିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି
ଭିତରେ କେଉଁଟା କରଣୀୟ ତାହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ବେଶି ସମୟ ଧରି ହେବାକୁ
ପଡ଼େ ନାହିଁ । ପ୍ରବୃତ୍ତିର ଜୟ ହୁଏ । ସାଇକେଲଟିକୁ ରେଲ୍ ଲାଇନ୍ କଡ଼ରେ ଟାବି
ପକେଇ ଦେଇ ବିଷାଦଗିରି ନାୟିକା ହେଉ ବା ନାୟକଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଥିବା
ଜନତା ସହିତ ମୁଁ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରିନିଏ ।

ସେଦିନ ଶହେ କି ଦୁଇଶହ ସରିକି ଜନତା ଡ୍ରାୟ ଏକ ଦୃଶ୍ୟକୁ ଘେରି
ଠିଆ ହୋଇଥିଲେ । ଭିଡ଼ ଭିଡ଼ରୁ ହାଏ...ହାଏ....ଉଃ...ଆଃ.... କରି ଯେତିକି
ବିଷାଦଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକେ ଏପରି ଏକ ମର୍ମହୁବ୍ଦ ଦୁର୍ଘଟଣା ଦେଖି ହତଭାଗା
ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଏପରି ନିଷ୍ଠୁର ପାଇଁ ତଥା ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅନୁଶୋଚନାରେ
ଉଦ୍‌ବେଳିତ ହୋଇ ରୁମାଲରେ ଆଖୁଟିମାନ ପୋଛି ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ୁଥିଲେ,
ସେଇମାନଙ୍କର ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନକୁ ପୂରଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ତତୋଧିକ ଜନତା ପୁନଶ୍ଚ
ଭିଡ଼ରେ ସାମିଲ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ । ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗଟିଏ ଭଳି ଘଟଣାଗିରି

ପୁଞ୍ଜୀଭୂତ ବିଷାଦ ଅତିରେ ନୂତନ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କୁ ସଂକ୍ରମିତ ହୁଏ । ସେମାନେ ବି ଫେରିଲା ବେଳେ କିଏ ଆଖି ପୋଛୁଥିବ ତ କିଏ ହାଏହାଏ କହି ଘଟଣା ପାଇଁ ଦାୟୀ । କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଖେଦୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବ ।

ଆହାଃ.., ଯମପୁରରୁ ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନର ସୁବିଧା ଆଆନ୍ତା ! ମୃତକମାନେ ଏ ଧରା ପୃଷ୍ଠକୁ ପୁନରାୟ ଯଦି ଫେରିଆସି ପାରୁଥାଆନ୍ତେ ! ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ଏତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଦୟାଳୁ ବିବେକବାନ୍ ଲୋକ ଥାଉଥାଉ ଏବଂ ସେମାନେ ମୃତକଙ୍କ ଦୁଃଖ ଯାତନାରେ ମିୟମାଣ ହୋଇ ଲୁହ ଡାଳୁଥିବା ବେଳେ ଏମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତିବିଧାନର ସମ୍ଭାବନା ଉପରେ ଭରସା ନକରି ଯମପୁରକୁ ହଠାତ ପଳେଇବାଟା ଯଥାର୍ଥ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ମୃତକମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଅବସୋସ୍ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଥାନ୍ତେ ।

ରେଳ ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡ ଦେଖେଇଦେଇ ଆତ୍ମବଳି ଦେଇଥିବା ଏହି ପ୍ରେମୀଯୁଗଳ ଭଳି ଘଟଣାଟା ଥିଲା ମୋ ଦେଖିବାରେ ମୋ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଘଟଣା । ସମାଜ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଉ ନଥିଲା ବିବାହ ବନ୍ଧନ ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ଏହି ପ୍ରେମୀଯୁଗଳଙ୍କୁ । ଉଭୟ ଅବଶ୍ୟ ସହଯାଠୀ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସଂପ୍ରଦାୟର । ବିବାହ ଉପଯୋଗୀ ବୟସରେ ଉଭୟେ ପହଞ୍ଚି ସାରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସମାଜ ସେମାନଙ୍କ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଲା ନାହିଁ । ଏଣେ ସେମାନଙ୍କ ପିତାମାତା ଆମ ସମାଜ ଭିତରର ଲୋକ । ସମାଜକୁ ଆମେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସୂତ୍ରରେ ଲାଭ କରିଛୁ । ତା'ର ସମସ୍ତ ନିୟମ କାନୁନକୁ ବି ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଛୁ । ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ସେମାନଙ୍କର ପିତାମାତା କେମିତି ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଇଥାନ୍ତେ ଏପରି ଏକ ଅସମ ବିଭାଘରରେ ? ଫଳରେ ଝିଅ ପକ୍ଷ ଥାନାରେ ଏତାଲା ଦେଲେ ତାର ସ୍କୁଲ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଦେଖେଇ, ଯେଉଁଥିରେ ଦୁଇ ବର୍ଷ କମ୍‌କରି ତା'ର ଜନ୍ମ ତାରିଖ ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ସାବାଳିକା ଝିଅଟି ଆଇନ୍ ଛନ୍ଦରେ ନାବାଳିକା ବନିଗଲା । ଧର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅପରାଧ ବୋଲି ପୋଲିସ୍ କେସ୍ ଦାୟାର କଲା । ଏଣେ ପୁଅଝିଅ ଦୁହେଁ ସମାଜକୁ ବେଖାତିର କରି, ବାପା ମାଆଙ୍କ ସମସ୍ତ ବିରୋଧକୁ ଅମାନ୍ୟ କରି ଲୁଚିଲୁଚି ପଳାଇଲେ । ଲୁଚିଛପି ବି ବୁଲିଲେ ଏ ସହରକୁ ସେ ସହର, ପୋଲିସ୍‌କୁ ଡରି । କେତେ ଦିନ ଛପି ରହିପାରିଥାନ୍ତେ ? ପୋଲିସ୍ ତାଙ୍କୁ ଖୋଜୁଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ପାଇଲା ଶେଷରେ - ଜୀବନ୍ତ ନୁହେଁ ମୃତ ଅବସ୍ଥାରେ ରେଳ ଲାଇନ୍ ଧାରରୁ । ମାତ୍ର ଦୁଇଟି ଶରୀର ନୁହେଁ, ବିଖଣ୍ଡିତ ଚାରୋଟି ଅଂଶରେ । ଅବଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଶରୀର ଦୁଇଟି

ମରଣର ଅନ୍ତିମ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବି ପରସ୍ପରକୁ ଆପଣେଇ ନେବାର ଶପଥ ତଥା ପ୍ରୟାସକୁ ସତ ପ୍ରମାଣିତ କରି ପରସ୍ପର ଆଲିଙ୍ଗନ ସ୍ଥଳରେ ଆବଦ୍ଧ ଥିଲାବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ମସ୍ତକ ଦୁଇଟି ସ୍ନେହପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବି ଅପଲକ୍ଷ୍ୟ ନେତ୍ରରେ ପରସ୍ପରକୁ ଦେଖୁଥିଲେ । ତୃପ୍ତିର ହସଟିଏ ଲାଖି ରହିଥାଏ ଦୁଇଟି ମୁହଁରେ । ନଥାଏ ମୃତ୍ୟୁ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଲେଶ ମାତ୍ର ଚିହ୍ନ ।

ଆମେ ଦର୍ଶକ ସବୁ କିନ୍ତୁ କ’ଣ ଦେଖୁଥିଲୁ ? ସେମାନଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁର ଉଦ୍ଧାବହତାକୁ ? ଅସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁକୁ ? ନା ସେମାନଙ୍କର ନିଷିଦ୍ଧ ପ୍ରେମକୁ ?

ଅଥଚ ଆମେ ସେଇ ସମାଜର ଜୀବ ନା ? କାହିଁ ଦିନେ ତ କେବେ ଆମେ ଏପରି ଅନ୍ୟାୟ ବିରୋଧରେ ପ୍ରତିବାଦ କରି ନାହିଁ ? ଏବେ ଶବ ଦେଖି ଲୁହ ଢାଳୁଛୁ ଏବଂ କାହିଁକି ?

ଏବେ ଅକସ୍ମାତ ଶବ ଦୁଇଟି ଯଦି ସତରେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠି ପଚାରିବେ - ହେ ଆମର ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଜନତା ! ଆମ ପ୍ରେମ ଠିକ୍ ନା ସମାଜ ଠିକ୍ ? ଆପଣ ତେବେ କି ଉତ୍ତର ଦେବେ ?

ଆପଣ ହୁଏତ କହିବେ ସମାଜ ଠିକ୍ । ସଂଗେ ସଂଗେ ଶବ ଦୁଇଟି ପଚାରିବେ - ତେବେ ଆମ ପାଇଁ ଲୁହ ଢାଳୁଥିଲ କାହିଁକି ? ତୁଚ୍ଛତାରେ କୁମ୍ଭୀର କାନ୍ଦଣା କାହିଁକି ଦେଖେଇ ହଉଛି କିହେ !

ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନନ୍ୟାୟାୟ ହୋଇ ଆପଣ ଯଦି କହିବେ - ସମାଜ ଭୁଲ କରିଛି ସ୍ୱାକୃତି ନ ଦେଇ, ସେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଆହ୍ୱାନ କରିବେ ଆପଣଙ୍କୁ “ତେବେ ଆସ ଯିବା ! ସମାଜର ଏପରି ସବୁ ଅସଂଗତି ବିରୋଧରେ ଆମେ ଲଢ଼େଇ କରିବା” ତାହାଲେ ଆପଣ ଆଗଭର ହେବେ କି ଯୋଗ ଦେବାକୁ ଏପରି ଏକ ଦୁର୍ବାର ଲଢ଼େଇରେ ?

- ଆରେ ଏବେ ଏଇ ମଲା ଦି’ଗାର ଦୁଃସାହସ ଦେଖ ହେ ! ବାପ୍ ରେ ବାପ୍ ! ଯଃ ପଳାୟତି ସଃ ଜୀବତି । ଜନତା ସେଇଠୁ ବାଟ କାଟିବ ।

ଘଣ୍ଟାକୁ ଚାହିଁଲି । ଅଫିସ୍ ପହଞ୍ଚିବା ସମୟ ଦଶଟା । ଅଥଚ ଘଣ୍ଟାରେ ମୋର ବାଜିଛି ସାଢ଼େ ଦଶଟା । ଅଧ ଘଣ୍ଟାଏ ଲେଟ୍ । ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଆହୁରି ଲାଗିବ ଅଧ ଘଣ୍ଟା । ସାଇକେଲ ପେଡାଲ ଜୋରରେ ଘୁରାଇ ଘୁରାଇ ଛୁଟିଲି ଅଫିସ୍ ଅଭିମୁଖେ ଶ୍ମଶାନ ବୈରାଗ୍ୟକୁ ସେଇଠି ପକେଇ ଦେଇ ଏବଂ ସଂକ୍ରମିତ ଦୁଃଖ, ସହାନୁଭୂତି

ତଥା ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିରୋଧରେ ଅସନ୍ତୋଷକୁ ବଳପୂର୍ବକ ମନରୁ ଲିଭେଇ ଦେବାକୁ ଯତ୍ନପରୋନାସ୍ତି ଚେଷ୍ଟାରେ ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର ଆଉ ଏକ ଦୁଃଖଦ ଦର୍ଶନ ହେଉଛି, ଗୋଟାଏ ଟୋକାର ଖଣ୍ଡିତ ଶରୀର ତାହା ପୁଣି ସେଇ ଏକା ସ୍ଥାନ- ପୁନାମାଗେଟରୁ ରେତଙ୍ଗ ଷ୍ଟେସନ ଆଡ଼େ ଲମ୍ବିଥିବା ରେଲ ଲାଇନ୍ ଉପରେ । ଦି' ପାଖରେ ପାହାଡ଼ ସଦୃଶ ଉଚ୍ଚ ଟାଙ୍ଗରା ଭୂଇଁ କଟାହୋଇ ପ୍ରାୟ ମାଲିଆ ଦୂର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ ଭଳି ରେଲ ଲାଇନ୍ ଲମ୍ବିଛି । ତାରି ଭିତରେ ପୁନାମା ଗେଟଠାରୁ ଦୁଇତିନି ଶହ ଗଜ ଦୂରରେ ଟୋକାଟା ରେଲ ଆଗରେ ମୁଣ୍ଡ ଦେଖେଇ ଦେଇଛି । ଟୋକାଟାର ବୁଦ୍ଧିଟିକୁ ତାରିଫ ନ କରି ରହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ରେଲ ଗାଡ଼ିକୁ ମୁଣ୍ଡ ଦେଖେଇବା ପାଇଁ ଏମିତି ଏକ ଉପଯୋଗୀ ନିକାଞ୍ଚନ ସ୍ଥାନ ହୁଏତ ତାକୁ ଆଉ କେଉଁଠି ମିଳି ନଥାନ୍ତା । ପ୍ରାୟ ମାଲିଆ ଧରି ପ୍ରଲମ୍ବିତ ରେଲ ଧାରଣା ଉପରେ କେଉଁଠି କ'ଣ ଘରୁଛି ଦି ପାଖରେ ପ୍ରାଚୀର ସଦୃଶ ଉଚ୍ଚ ଟାଙ୍ଗାରୁ ସେସବୁ ଦେଖିବା ଥିଲା ଅସମ୍ଭବ ବ୍ୟାପାର । ତେଣୁ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଟୋକାଟା ଆତ୍ମବଳି ଦେବ ବୋଲି ଖୋଜି ଖୋଜି ଏ ସ୍ଥାନଟିକୁ ହୁଏତ ବାଛି ନେଇଛି ।

ମଧ୍ୟମ ଉଚ୍ଚତାର ଟୋକାଟା ପିନ୍ଧିଥାଏ ଖଣ୍ଡିଏ ଡୋରିଆ ହାଡ଼ାଇ ଆଉ ଜକ୍ଷତ ନାଳ ରଙ୍ଗର ପ୍ୟାଣ୍ଟଟିଏ । ନିଛାଟିଆ ଖରାରେ ବହୁ ସମୟ ଧରି ତା' ଦୃଶ୍ୟସ୍ଥିତ ଶରୀରଟି ପଡ଼ିପଡ଼ି ପିଙ୍ଗଳ ଦିଶୁଥାଏ । ତଥାପି ବେଶ୍ ଜଣାପଡୁଥାଏ ସେ ଟୋକାଟା ଭାରି ହ୍ୟାଣ୍ଡସମ ଥିଲା ବଞ୍ଚୁଥିବା ବେଳେ । ତାକୁ ଅବଶ୍ୟ ଉପସ୍ଥିତ ଜନତା ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଚିହ୍ନି ପାରୁନଥାନ୍ତି । ଭାବିଲି- ଟୋକାଟା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳର ହୋଇନଥିବାରୁ ହୁଏତ ଏଠାକାର ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଜଣା ଅପରିଚିତ ହୋଇଥିବ । ମୁଁ ବି ଟିକେ ନିରାଶେଇ ତା'ର ଛିନ୍ନ ମସ୍ତକଟିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରି ଭିଡ଼ ଠେଲି ସବା ଆଗରେ ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲି । ବାଁ ଗାଲ ମାଡ଼ି ଛିନ୍ନ ମୁଣ୍ଡଟି ଶୋଇଥାଏ ଆଖିବୁଜି, ଅତି ଗଭୀର ନିଦରେ ଶୋଇଥିବା ଭଳି । ଅଥଚ ଦାନବ ଭଳି ରଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଆସୁଥିବା ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତିଆ ଟ୍ରେନ୍‌ଟା ଆଗରେ ଏତେ ଆରାମରେ ଏବଂ ଏତେ ଗଭୀର ନିଦରେ ସେ ଶୋଇ ପାରିଲା କେମିତି ! ବୋଧହୁଏ ଏ ଦୁନିଆର ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରୁ ସେ ତା'ର ଆସ୍ଥା ଓ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଟିକକ ହରାଇ ସାରିଥିଲା । ବଞ୍ଚିବାର ସ୍ଫୁଟିକକ ବି ହୁଏତ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ସାରିଥିଲା । ତେବେ କାହିଁକି !

ଲୋକେ ଆସୁଥିଲେ । ଟିକେ ଚାହିଁ ଦେଇ ପୁଣି ନାରବରେ ଫେରି ଯାଉଥିଲେ । ସେତିକିରେ ବିଖଣ୍ଡିତ ଶରୀର ଦେଖିବାର ସ୍ବହା ହୁଏତ ମେଣ୍ଟି ଯାଉଥିଲା । ତା' ବିଷୟ କେହି କିଛି ଜାଣି ନଥିଲେ । ତେଣୁ ଗପୁ ନ ଥିଲେ ବି କିଛି ତା ସଂପର୍କରେ ।

ମୁଁ ବି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭଳି ପାଖକୁ ଗଲି, ଦେଖିଲି ଆଉ ଆସିଲି । ସେଇଠୁ ସାଇକେଲ ଚଢ଼ି, ପେଡାଲ ମାରି ଦ୍ରୁତ ଗତିରେ ଅଫିସ୍ ଗଲି । ଯଥା ସମୟରେ ଅଫିସ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ଅଫିସ୍ ପରେ ବଜାର ହାଟ ବୁଲାବୁଲି କରି ସବୁଦିନ ଭଳି ଦି' ଘଡ଼ି ରାତିରେ ମେସକୁ ଫେରି ପେଟେ ଠୁକି ଦେଇ ଆରାମରେ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲି ନିଘୋଡ଼ ନିଦରେ ।

ତେବେ ରାତି କେତେ ହୋଇଥିବ କେଜାଣି ! ଘର ଭିତରଟା ଥାଏ କିଟିମିଟି ଅନ୍ଧାର । ଏଣେ ଆମ ମେସ୍‌ରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରିକ୍ ଚିଲୁକୁ ଡରି ରାତିରେ ସବୁ ଆଲୁଅ ଲିଭାଇ ଦିଆଯାଏ । ଏଇ ସୁଯୋଗରେ ଟୋକାଟା ନିଛାଟିଆ ଅନ୍ଧାର ରାତି ଦେଖି ମୋ ପାଖରେ ଆସି ହାଜର ହୋଇଗଲା । ରାତି ଅନ୍ଧାରରେ ତାକୁ ଦେଖି ପାରିବି ନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଜଳନ୍ତା ମହମବତୀଟିଏ ଧରିଥାଏ । ନିଘଞ୍ଚ ରାତିର ଜମାଟ ଅନ୍ଧାରରେ ମହମବତୀଟା ଦାଉଦାଉ ହୋଇ ଜଳୁଥାଏ । ଆଉ ତା' ଆଲୁଅରେ ଟୋକାଟାର ମୁହଁଟା ପରିଷ୍କାର ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ମାତ୍ର ଅଷ୍ଟା ତଳକୁ ଦେଖା ଯାଉ ନଥାଏ । ନିରାଖେଇ ଦେଖିଲାଠାରୁ ଜଣାଯାଉଥାଏ ସତେ ଯେମିତି ଡଲଫିନ୍ ମାଛଟିଏ ଭଳି ଅଷ୍ଟାଠାରୁ ତଳକୁ ଆସେଆସେ ସବୁ ପାଲଟି ଯାଇଛି । ତା'ର ଗୋଡ଼ ଆଉ ପାଦ ଦୁଇଟି କିନ୍ତୁ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେଉ ନଥାଏ । ମଣିଷ ଭଳି ମୁହଁ, ହାତ ଆଉ ଗଣ୍ଠି ଥାଇ ମାଛ ଆକୃତିର ଚେହେରାର ଟୋକାଟିଏ - ଯେମିତି ପରଲୋକଗତ ଆତ୍ମାନଙ୍କୁ ସିନେମାବାଲା, ଟି.ଭି. ବାଲା ଦେଖେଇଥାନ୍ତି ।

ପ୍ରଥମେ ଡରିଗଲି । ଏ ପରଲୋକଗତ ଆତ୍ମାଟି କିଏରେ ! କାହିଁକି ସେ ଆଇଲାରେ ମୋ ପାଖକୁ, ପୁଣି କିଟିମିଟି ଏ ଅନ୍ଧାର ରାତିରେ ! ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ତାକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ । ହଠାତ କିନ୍ତୁ ପାରୁନଥାଏ । ମହମବତୀ ଆଲୁଅରେ ତାକୁ ନିରାଖେଇ ନିରାଖେଇ ଦେଖି ଚିହ୍ନିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ବଳବତ୍ତର ରଖୁଥାଏ । ତା ମୁହଁ ପାଖରେ ପ୍ରକଳିତ ମହମବତୀ ଆଲୁଅରେ ମୁଁ ପରିଷ୍କାର ଦେଖିପାରୁଥାଏ ତା'ର ମୁହଁଟିକୁ । କେତେ ବିମର୍ଷତା ଫୁଟି ଦିଶୁଛି ତା'ର ଆଖି ଦୁଇଟିରେ ! ସତେ ଯେମିତି ସାରା ଦୁନିଆର ବିଷାଦ ସବୁ ଠୁଳ ହୋଇଛି ସେଥିରେ ।

ଏଥର ପରଲୋକଗତ ଆତ୍ମାଟି ମୁହଁ ଖୋଲିଲା । କହିଲା - ହୋ ବାବୁ !
ଚିହ୍ନ କି ଅତିକ୍ଷାର ଅଭିନୟ କାହିଁକି ? ହଁ ସ୍ବାଭାବିକ । ତମେ ପରା ଆଜି ସକାଳେ
ନିରାଶେଇ ଦେଖିଲା ସତ୍ତ୍ୱେ ମୋର ଛିନ୍ନ ମୁହଁଟିରୁ, ଦୃଶ୍ୟଟିର ସମସ୍ତ ଅନୁଭୂତିକୁ
ତମ ମନରୁ ପୋଛି ଫିଙ୍ଗି ଦେବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲ ? ସେଇଥି ପାଇଁ ନା ?

ଅଗତ୍ୟା ମୁଁ ତୁଳନାର ଆଶ୍ରୟ ନେଲି (ନିଜକୁ ନିରାପଦ ରଖିବାର ସର୍ବ
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉପାୟ) । ତେଣୁ ସଫେଇ ଦେଲି । ନା...ନା... ଭୁଲ କଥା । ମୁଁ ତମକୁ
ଜାଣି ନାହିଁ । ତମେ କିଏ ? ଏବଂ କାହିଁକି ଆସିଛ ମୋ ପାଖକୁ ? ସାହସ
ସଞ୍ଚୟ କରି ଏତକ ପଚାରିଲି ।

ସେଇ ବିମର୍ଶ ହସ । ଯେଉଁ ହସଟିକୁ ମୁଁ ଦେଖୁଥିଲି ସକାଳେ ରେଲ୍ ଲାଇନ୍
ତଳେ ଗଡୁଥିବା ମୁହଁରେ । ତା'ର ସେଇ ହସଟିକକରେ ମୋର ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର
ଉତ୍ତର ନିହିତ ଅଛି ବୋଲି ଯେମିତି ଆଉ କିଛି ଉତ୍ତର ଅନାବଶ୍ୟକ ମଣି ସେ
ନାରବ ରହିଥାଏ । ଏମିତି ଭାବରେ କିଛି ସମୟ ବିତିଗଲା । ଶେଷରେ ଆଉ
ବିଳମ୍ବ ନକରି ସାହସ ସଞ୍ଚୟ କରି ମୁଁ ପଚାରିଲି - ତମେ ଏବେ ପରଲୋକଗତ
ଆତ୍ମାଟିଏ ବୋଲି ଜଣାଯାଉଛି । ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଟି.ଭି. ଓ ସିନେମା ପରଦାରେ ତମ
ଆକୃତିର ପରଲୋକଗତ ଆତ୍ମାମାନଙ୍କୁ ଦେଖୁଛି । ଠିକ୍ କହିଲି ନା ? ଏଥର ମୁଁ
ତା'ଠାରୁ ସତଟା କଣ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଲି ।

ଠିକ୍...ଠିକ୍.... । ଠିକ୍ କହିଲ ଏଥର- ସେ କହିଲା । ମୁଁ ଏବେ ଅବଶ୍ୟ
ପରଲୋକଗତ ଆତ୍ମାଟିଏ ପାଲଟି ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଗତ କାଲି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଥିଲି
ଜୀବନ୍ତ ଆତ୍ମାଟିଏ । ସେତେବେଳେ ମୋର ମଧ୍ୟ ସ୍ବପ୍ନ ସୁନ୍ଦର ଶରୀରଟିଏ ଥିଲା
ଠିକ୍ ତମରି ପରି । କିନ୍ତୁ ଫରକ ହେଉଛି ତମର ପରିଚୟ ଅଛି ଏଇ ସହରରେ,
ମୋର କିନ୍ତୁ ନଥିଲା । ତମର ଚାକିରି ଅଛି, ମୋର କିନ୍ତୁ ନଥିଲା । ତମର
ବାସଘର ଅଛି, ମୋର କିନ୍ତୁ ନଥିଲା । ତମର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅଛି, ମୋର ସାମାନ୍ୟ ସ୍ଥିତି
ଟିକିଏ ବି ନଥିଲା । ତମେ ଅବଶ୍ୟ ବିବାହିତ, ତମର ଏକ ପରିବାର ଅଛି;
ମୋର ତାହା ନଥିଲା । ତମର ଭବିଷ୍ୟତ ସୁରକ୍ଷିତ ଅଥଚ ମୋର ଭବିଷ୍ୟତ
ବୋଲି କିଛି ବି ନଥିଲା ।

ନଥିଲା କଥା ତ ତୁମେ ଶୁଣିଲ । ଏବେ କ'ଣ ଥିଲା ଶୁଣ- ପରଲୋକଗତ
ଆତ୍ମାଟି କହିଲା । ତମ ଭଳି ମୋର ମଧ୍ୟ ବାପା, ମାଆ ଥିଲେ । ଭାଇ, ଭଉଣୀ

ବି ଥିଲେ ଅନେକ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେକ ଜନ୍ମରୁ ବା କିଛିଦିନ ଅନ୍ତରରେ ପୁଷ୍ପହୀନତା ଯୋଗୁ ମରିଯାଇଥିଲେ । କେବଳ ବଞ୍ଚୁଥିଲେ ମୋ'ଠାରୁ ବୟସରେ ବଡ଼ ଦୁଇଗା ଭଉଣୀ । ତମର ଯେମିତି ଗାଁରେ ଘର ଅଛି, ଆମର ବି ସେମିତି ଘରଟିଏ ଅଛି ଗାଁରେ । ଅବଶ୍ୟ ଛୋଟ ମାଟିଝାଟିର ଚାଳ ଘରଟିଏ । ତମେ ତମ ଗାଁରେ ବଢ଼ି ଏଡୁଟିଏରୁ ଏଡ଼େଟିଏ ହେଲା ଭଳି , ମୁଁ ବି ଆମ ପରିବାରଟିରେ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଏଡ଼େଟିଏ ହୋଇଥିଲି । ତମ ପରିବାରରେ ଆଧୁନିକ ଶିକ୍ଷା ଥିଲା । ମୋ ବାପାଙ୍କର ଅବଶ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଥିଲା କିନ୍ତୁ ତାହା କୌଳିକ ଶିକ୍ଷା - ବଢ଼େଇ । କାଠରେ ବାପା କେତେ ପ୍ରକାରର ଜିନିଷ ତିଆରି କରିପାରୁଥିଲା । ଲଙ୍ଗଳ ଯୁଆଳିଠାରୁ ଲୁଣ କାଠୁଆ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାଁ ଗହଳର ସମସ୍ତ ଚଳଣି ପଦାର୍ଥ । କବାଟଠାରୁ ଚଉକାଠ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଆଳମିରା, ସିନ୍ଦୂକ ସବୁକିଛି ସେ ତିଆରି କରୁଥିଲା । ବନ୍ଧୁ ମହାରଣା ବୋଲି ତା'ର ନାଁ ଡାକ ଥିଲା । ମୋ ଉପର ଭଉଣୀ ଦୁଇଗାଙ୍କ ବାହାଘର ବେଳେ ଯାହା କିଛି ଜମିବାଡ଼ି ଥିଲା ସେସବୁ ବିକ୍ରି ହୋଇଗଲା । ବାପା ମୋ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ କହୁଥିଲା -ଜମି ମୋର କ'ଣ ହେବ ? ମୋ ଭଳିଆ ବଢ଼େଇଟିଏ ବନ୍ଦି ସେ ଅନ୍ୟ ଘରେ ମୁଲ ଲାଗିବ ନାହିଁ । ମୋ ଭଳି ବିଲରେ ହଳ କରିବ ନାହିଁ । ସେ ପାଠପଢ଼ି ଝକିରି କରିବ ।

ମୋତେ ତେଣୁ ସେ ପାଠ ପଢ଼େଇଲା । ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ କୁଟା ଖଣ୍ଡକୁ ଦି'ଖଣ୍ଡ କରିବାକୁ ଦେଉ ନଥିଲା । ଖାଲି ମୋତେ କହୁଥିଲା - ତୁ ପାଠ ପଢ଼, ଯେତେ ପଢ଼ିବୁ ପଢ଼େଇବି । ମୁଁ ବି ଖରାପ୍ ପଢୁ ନଥିଲି । ମନରେ ପ୍ରକଳିତ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ରୂପ ଦେବାପାଇଁ ମନଦେଇ ପଢ଼ି ତାହାକୁ ତେଜିଯାନ୍ କରିଦେଉଥିଲି । କିନ୍ତୁ ବିଧାତାର ଇଚ୍ଛାକୁ କିଏ ଅନ୍ୟଥା କରିପାରିବ ? ଚିକିସା ଅଭାବରୁ ବୋଉ ରୋଗରେ ସଢ଼ି ସଢ଼ି ମରିଗଲା । ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସେତିକିରେ ଶେଷ ହେଲା ନାହିଁ । ସେତେବେଳକୁ ମୁଁ ମ୍ୟାଟ୍ରିକ ପାଶ୍ କରି କଲେଜରେ ପଢୁଥାଏ । ଠିକ୍ ପରେପରେ ବାପା ଅକର୍ମଣ୍ୟ ହୋଇଗଲା ପକ୍ଷାଘାତ ରୋଗରେ । ରୋଜଗାରର ପତ୍ନୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ଏହା ପରର ଘଟଣା ବର୍ଷନା କରିବାରେ କୌଣସି ନୂତନତ୍ୱ ନାହିଁ । ସତରାଚର ଯାହା ଘଟେ ପ୍ରଚଳିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ, ତାହା ହିଁ ଘଟିଛି ମୋ କ୍ଷେତ୍ରରେ । ପାଠରେ ଡେରି ବନ୍ଧା ହେଲା । ବେକାର ବାହିନୀରେ ନାଆଁ ଲେଖିଲି । ବାପାର ସ୍ୱପ୍ନ ଟିକକ ସଫଳ କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ତାକୁ ଚଳଫଳ କରିବା ପାଇଁ ତାକୁ

ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ଏ ଡାକ୍ତରଖାନାରୁ ସେ ଡାକ୍ତରଖାନା ବୁଲିଲି । ତା' ରୋଗ ଭଲ କରିବି କ'ଣ ତା' ପେଟକୁ ଦାନା ଯୋଗାଡ଼ କରିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ମୋର ନଥିଲା ।

କାହିଁକି ପାଠ ପଢ଼ିଲି ? ଅଧ୍ୟାପାଠୁଆ ହେଲି ? ବାପା କାହିଁକି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲା ନିଜର ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ଭୁଲି ? କାହିଁକି ମୋତେ ଆମ କୌଳିକ ବୃତ୍ତିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରାଇଲା ? ତା'ର ଏ ନିର୍ବୁଦ୍ଧିପଣିଆଁ ପାଇଁ ମୁହେଁମୁହେଁ ଅନେକ ଗର୍ଜିଛି ତାକୁ । ବିଚରା କିଛି କୁହେ ନାହିଁ, ମୋର ଗାଳି ଶୁଣେ । ନୀରବରେ ଲୁହ ଢାଳେ । ତା' ନିଜ ଦୁଃଖ ପାଇଁ ନୁହେଁ ମୋ ଦୁଃଖରେ । ନିଜର ପିତାକୁ ଠିକ୍‌ରେ ଗଣ୍ଠେ ଖାଇବାକୁ ଦେବାରେ ଅକ୍ଷମ ହତଭାଗାଟିଏ ମୁଁ । ତାକୁ କି ଚିକିତ୍ସା କରାଇପାରିଥାନ୍ତି ? ଦିନେ ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପୂର୍ବରୁ ନୂତନ ସକାଳଟିଏ ଆମ ପାଇଁ ଅସରନ୍ତି ଦୁଃଖ ଓ ଯାତନାର ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିବାର ଢେର ପୂର୍ବରୁ, ସେ ଆଖି ବୁଜିଦେଲା । ଏବେ କୁହ ତ ବନ୍ଧୁ- କି ସ୍ୱପ୍ନ ବାକି ରହିଥିଲା ମୋ ପାଇଁ ? କେଉଁ ସ୍ୱପ୍ନକୁ ନେଇ ମୁଁ ଆଉ ବଞ୍ଚୁଥାଆନ୍ତି ? କାହା ପାଇଁ ବା ବଞ୍ଚୁ ଥାଆନ୍ତି ? ନିଜ ପାଇଁ ? ତାହା ତେବେ କେଉଁ ସରାଗରେ ? ଆଉ ଅବା କି ଆବଶ୍ୟକତା ଥିଲା ଏପରି ଏକ ଦରିଦ୍ର ଅବାଞ୍ଚିତ ଜୀବନକୁ ଧରି ବଞ୍ଚିବାରେ ? ତାହା ପୁଣି ଈଶ୍ବରଙ୍କର କରୁଣାରୁ ବଞ୍ଚିତ ଆବାଲ୍ୟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ଧରି ହତସନ୍ତ ହେବାରେ ? ଦାରିଦ୍ର୍ୟରେ ସଢ଼ି ସଢ଼ି ମରିବାରେ ? ଏବେ କୁହ ବନ୍ଧୁ ଠିକ୍ କଲିନା ବେକଟାକୁ ଦେଖେଇ ଦେଇ ରେଲ ସାମନାରେ ।

ମୁଁ ତାକୁ କହିଲି, ଜମାରୁ ନୁହେଁ । ବରଂ ଲଢ଼ିଥାନ୍ତି ପାର କି ନ ପାର । ଲଢ଼ି ଲଢ଼ି ମରିଥିଲେ ଗୌରବ ମିଳି ଥାଆନ୍ତା । ତମେ ଭୁଲିଯାଉଛ- ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ବିରୋଧରେ କଠୋର ସଂଘର୍ଷ କେବଳ ଆଜିର କଥା ନୁହେଁ । ସମାଜ ଭିତରେ ଆର୍ଥିକ ବୈଷମ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିହେବା ଦିନଠାରୁ ଏ ଲଢେଇ ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି । ସବୁ ଲଢେଇର ହାରଜିତ୍ ଥାଏ । ଏହା ଗୋଟିଏ ମୁହାଁର ଦୁଇଟି ପାର୍ଶ୍ୱ ସଦୃଶ- କେତେବେଳେ ଏ ପାଖ ତ କେତେବେଳେ ସେ ପାଖ । ତେଣୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଳାୟନ ପଦ୍ଧାର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ତମ ପକ୍ଷେ ଏକ କାପୁରୁଷତା ବା ଦୁର୍ବଳ ମାନସିକତା । ଏବେ ଛାଡ଼ ସେ କଥା । ତମ ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ ତମର ଏଇ ପରଲୋକଗତ ଆତ୍ମାଟିକୁ ଭୁଲ ଠିକ୍ ବୁଝେଇବାର ଆଉ ଅବା କି ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଅଛି ? ତମେ ଏ ଧରାରୁ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବିଦାୟ ନେଇଛ ଏଇଟା ହିଁ ଅନ୍ତିମ ସତ୍ୟ । ଆଉ ରାହିଲେ ବି ତମେ ଏ ଧରାପୃଷ୍ଠକୁ ପୁନରାୟ ଫେରିପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏବେ ଭୁଲ୍

ଠିକ୍ ହିସାବ ନିକାଶ କରିବାର ଆଉ ଅବକାଶ ନାହିଁ ତୁମ ପାଖରେ । ବରଂ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ମାୟାଧର ମାନସିଂହଙ୍କର ବହି ଖଣ୍ଡିଏ ତମକୁ ଉପହାର ଦେଉଛି, ନିଅ । ତାକୁ ମନ ଦେଇ ପଢ଼ିବ । ଶିକ୍ଷାସଂସ୍କାର ଉପରେ ସେ ସରକାରଙ୍କୁ ଡେଇଁ ଡେଇଁ ପରାମର୍ଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ପ୍ରଚଳିତ ଶିକ୍ଷା ସହିତ କୌଳିକବୃତ୍ତି ଶିକ୍ଷା । ସେଇଟି ପାଇଥିଲେ ତମେ ବେକାର ବାହିନୀରେ ସାମିଲ ହୋଇ ନଥାନ୍ତ । ବରଂ ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ବାପାର କୌଳିକ ବୃତ୍ତିଟିକୁ ଆବୋରି ନେଇଥିଲେ ତମର ଏପରି ବିକଳ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ହୋଇ ନଥାନ୍ତା ।

ଅବଶ୍ୟ ମାନସିଂହ ଏବେ ତମ ଭଳି ସ୍ୱର୍ଗରେ । ବରଂ ତମେ ତାଙ୍କୁ ଧରି ଇଶ୍ୱରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଅ । ଇଶ୍ୱରଙ୍କୁ ବିନମ୍ର ନିବେଦନ କରି କହ ଯେ, ସେ ସରକାରଙ୍କୁ ସଦବୁଦ୍ଧି ଦିଅନ୍ତୁ । ପ୍ରୟୋଜନୀୟ କୌଳିକ ବୃତ୍ତି ବୁଝି ନ ଯାଉ । ବେକାରୀ ପାଇଁ ପଥ ପରିଷ୍କାର ନ କରନ୍ତୁ । ସର୍ବଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନର ସୁତ୍ରଧରମାନଙ୍କର ଜ୍ଞାନୋଦୟ ହେଉ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ (ଧନୀ ଦରିଦ୍ର ନିର୍ବିଶେଷରେ) କାଙ୍ଗାଳୀ ଭୋଜନ ଖୁଆଇ ପିଲାଗୁଡ଼ାଙ୍କୁ ଛତରଖୁଆ ନ ବନାନ୍ତୁ । ସର୍ବଶିକ୍ଷା ଅଭିଯାନ ସର୍ବଖୁଆ ଅଭିଯାନରେ ପରିଣତ ନ ହେଉ । ଏ ପ୍ରକାର ନାନାଦି ଆବିଳତା ଭିତରେ ଘାଣ୍ଟିଚକଟି ହୋଇ ଶିକ୍ଷାବୃତ୍ତିପରି ପବିତ୍ର ବୃତ୍ତିଟି ଆଉ କଳଙ୍କିତ ନ ହେଉ ।

କଥାଟା ତା ମନକୁ ପାଇଲା କି କ'ଣ ସେ ଚକ୍ କରି ମୋ ହାତରୁ ମାନସିଂହଙ୍କ ବହିଟି ନେଇ ଯେମିତି ନୀରବରେ ଆସିଥିଲା ସୁଟ୍ କରି ସେମିତି ନୀରବରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା- ଅନନ୍ତ ଆକାଶ ମଧ୍ୟରେ ଅସଂଖ୍ୟ ତାରକା, ନିହାରାକା ମେଲରେ ।

ଠିକ୍ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କେଉଁ ଏକ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଶବ୍ଦରେ ହଠାତ୍ ମୋ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସକାଳର ଖରା ଝରକା ବାଟେ ଆସି ମୋତେ କୁତୁକିତ କରୁଛି । ଭାବିଲି-

କେଉଁ କାଉ ବଂଶ ଆଉ ଅଛନ୍ତି ଯେ, କା...କା... ରାବି ବଡ଼ି ଭୋରରୁ ମୋତେ ନିଦରୁ ଉଠେଇ ଦେଇଥାନ୍ତେ !

ଅଙ୍କ ଜନ

ନାଆଁ'ରେ ସ୍ବାଦ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଭରି ରହିଥାଏ । ଏଇ ଆମ ରସଗୋଲା ନାଆଁ'ଟିକୁ ଦେଖନ୍ତୁ । ନାଆଁ'ଟି ଶୁଣିଲେ ଜିଭ ଲାଳେଇ ଉଠୁଛି । ଗୋଲଗୋଲ ଆଉ ରସରେ ପୁରୁପୁରୁ ଚିକଟିଏ । ମନକୁ ମନ ତା'ର ଲୋଭନୀୟ ଆକାର ତଥା ନାଆଁ ତା କରାମତି ଦେଖେଇ ଦେଉଛି ସିଧା ଯାଇ ଆମ ଇନ୍ଦ୍ରିୟରେ । ଜିଭରୁ ଆମର ଲାଳ ଗଡୁଛି ।

ସେମିତି ସନ୍ଦେଶ ନାଆଁ'ଟିକୁ ବି ଦେଖନ୍ତୁ । ନବବିବାହିତ ଝିଅଟିର ବର ବିଦେଶରେ ରହୁଥିବ । ତା ବରଟିଠାରୁ ସେ ସନ୍ଦେଶଟିଏ ପାଇବ ବୋଲି ଚାତକ ପରି ଚାହିଁ ରହିଥିବ । ଆଉ ସନ୍ଦେଶ ବି ମିଳିଯିବ । ସେତେବେଳେ କି ଆନନ୍ଦ ଝିଅଟିର ! ସେଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ବଙ୍ଗାଳୀ ଜାତିର ଅତି ପ୍ରିୟ ଏଇ ମିଠାଇର ନାଆଁ ସନ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି କି ?

କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ ମିଠା 'ରସାବଳୀ' ନାଆଁ'ଟିକୁ ବି ଦେଖନ୍ତୁ । ନାଆଁ'ଟି ଶୁଣି କେମିତି ଲାଗୁଛି କହିଲେ ? ରସଠାରୁ ବଳି ଅର୍ଥାତ୍ ରସଠୁଁ ଅଧିକା ସୁଆଦିଆ ଚିକଟିଏ ବୋଲି ଆମର ପ୍ରତ୍ୟୟ ଆସୁଛି । ଅଧିକନ୍ତୁ ରସ ମାନେ ତ ସବୁ ପଦାର୍ଥରୁ ନିଷ୍କାସିତ ତା'ର ସାର ଜିନିଷତକ ।

ଏବେ ଆମ ନିମାପଡ଼ାର ଛେନାଝିଲି କଥା ବି ନିଅନ୍ତୁ ବିଚାରକୁ । ଆମ ଶାସ୍ତ୍ରରେ କ୍ଷୀରକୁ ଅମୃତର ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି କ୍ଷୀରରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି ଛେନା । ତେଣୁ ତାର ସ୍ବାଦ ଅମୃତ ତୁଲ୍ୟ ହେବା ନିଶ୍ଚିତ । ତା ଛଡ଼ା ଆବଶ୍ୟ ସୁଶୀତଳ ଜଳରାଶିକୁ ବି କେତେକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଝିଲା ବା ଝିଲ୍ କୁହାଯାଏ । ଏଥିରେ ସ୍ନାନ କେତେ ତୃପ୍ତିକର ! ତେଣୁ ଛେନା ଆଉ ଝିଲି ଶବ୍ଦ ଦୁଇଟି ମିଶି

କେତେ ଚମତ୍କାର ଅର୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରୁଛି ଦେଖିଲେ ତ ?

ସେମିତି ବି ନାଆଁଟିଏ ଛେନା ଖିରି । ଅର୍ଥାତ୍ ଛେନାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଖିରି । ଖିରି ତ ସ୍ବାଦରେ ଭରପୂର ଚିକଟିଏ । ସେଥିରେ ପୁଣି ଛେନା ମିଶା ଖିରି । ସ୍ବାଦରେ ଅଲବର୍ତ୍ ଅତୁଳନାୟ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ନାଆଁଟା ଶୁଣି ଦେଲା ମାତ୍ରେ ଏପରି ଏକ ଭାବ ଆପେଆପେ ଆମ ମନକୁ ଆସୁଛି ।

ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଳୁଥିବା ତଥା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ମିଠା ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ମିଠାର ନାଆଁ କହିଲି । କହି ବସିଲେ କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ପୃଷ୍ଠା ଦରକାର ପଡ଼ିବ । ଭାତ ହାଣ୍ଡିରୁ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି ଭାତ ଚିପିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ । ସବୁତକ ଚିପିବାକୁ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ମିଠା ସମ୍ପର୍କିତ କଥା ଛାଡ଼ି ଆମେ ଏବେ ନାରାମାନଙ୍କର ଅତିପ୍ରିୟ ଗହଣା କଥାକୁ ଆସିବା । ଚନ୍ଦ୍ରହାର ନାଆଁଟା ଆପଣଙ୍କୁ କେମିତି ଲାଗୁଛି ? ଜହ୍ନରାତିର ସୁଷମା କଥା ଥରେ ମନେ ପକାନ୍ତୁ ତ । ତା'ର ଆଉ ତୁଳନା ଅଛି କି ? ସେଇ ଅର୍ଥରେ ଚନ୍ଦ୍ରହାରଟିଏ ପିନ୍ଧିଲେ ନାରାଟିର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକ ଭଳି ମନୋମୁଗ୍ଧକର ହେବା ଅବଶ୍ୟ ନିଶ୍ଚିତ । ଏମିତି ଭାବଟିଏ ଆମ ମନକୁ ଆସୁ ନାହିଁ କି ?

ଅନ୍ୟ ଏକ ଗହଣାର ନାଆଁ ସେମିତି ମଥାମଣି । ମଣି ଏକ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ରତ୍ନ । ଏହାର ରୂପ ସଦାସର୍ବଦା ଚମତ୍କୁ ଥାଏ । ତାହା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିଦିଏ ଅନ୍ଧାରକୁ । ମଥାମଣିଟି ପିନ୍ଧିଲେ ନାରାର ରୂପ ସେଇମିତି ଚମକିବ, ଏମିତି ଏକ ଭାବାନ୍ତର ଅବଶ୍ୟ ଆମ ମନରେ ଆସେ ।

ଠିକ୍ ସେମିତି ଆମ ଇଷ୍ଟଦେବ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ନାଆଁକୁ ବି ଦେଖନ୍ତୁ । ସେ କେବଳ ଆମ ମୂଳକର ନାଥ ନୁହନ୍ତି - ଜଗତର ନାଥ ଅର୍ଥାତ୍ ବିଶ୍ୱ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡର ପ୍ରଭୁ । ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟାପ୍ତି ଆଉ କେଉଁ ନାମରୁ ମିଳିବ ?

ଆଉ ତାଙ୍କ ଭଉଣୀ ସୁଭଦ୍ରା ନାଆଁ ଟିକୁ ବି ଦେଖନ୍ତୁ । ଭଦ୍ର ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ କଲ୍ୟାଣମୟ । ସେଇ ଅର୍ଥରେ ଭଦ୍ରା ଶବ୍ଦଟିର ସ୍ତ୍ରୀ ଲିଙ୍ଗ ଅର୍ଥାତ୍ କଲ୍ୟାଣମୟୀ । ସୁଭଦ୍ରାର ଅର୍ଥ ତେଣୁ ଅତୀବ କଲ୍ୟାଣମୟୀ । କେତେ ଚମତ୍କାର ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି ସତେ ! ସେଇ ଅର୍ଥରେ ବି ବଳଭଦ୍ର । ବଳ ଅର୍ଥ ଶକ୍ତି, ସେ ଶକ୍ତି କିନ୍ତୁ ଧ୍ବଂସକାରୀ ନୁହେଁ । ବରଂ ଭଦ୍ର, ଅର୍ଥାତ୍ ମଙ୍ଗଳମୟ ।

ସେମିତି ମଧ୍ୟ ଆମେ ଆମର ପ୍ରିୟଜନଙ୍କର ନାମକରଣ ଶୁଣି ମଧୁର ତଥା

ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ରଖୁ ଯେମିତି ଆମକୁ ସୁନ୍ଦର ଲାଗିବ । ଯେ ଶୁଣିବ ସେ ବି ଚମକିତ ହେବ । ଏବେ ଆଦିତ୍ୟ ନାଆଁକୁ ଦେଖନ୍ତୁ । ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ନାମ ଆଦିତ୍ୟ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମର ପ୍ରିୟଜନଟି ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଭଳି ନିଜସ୍ବ ତେଜରେ ହେବ ମହିମା ମଣ୍ଡିତ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ସମସ୍ତ ସୃଷ୍ଟିର ଆଧାର ଭଳି ତା'ର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବକୁ ଆମେ ତଦୁପ ଭାବରେ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

ସେମିତି ପ୍ରଶାନ୍ତ ନାଆଁଟି ଏକ ଅତି ଶାନ୍ତ, ଶିଷ୍ଟ, ସୌମ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ସୂଚନା ଦିଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ଉଦ୍ଧତ ନହୋଇ ଏକ ଶାନ୍ତ, ଶିଷ୍ଟ, ତଥା ଭଦ୍ର ପିଲାଟି ଭାବରେ ତା'ର ରୂପ ଆମ ଆଖି ଆଗରେ ଫୁଟି ଉଠେ ।

ସେମିତି ଆମେ ଝିଅଟିର ନାଆଁ ଦୀପାଳୀ ଦେଉ । ଆଉ ଏ ନାଆଁଟି ଶୁଣିଲେ ଦୀପାବଳୀ ରାତିର ଶୋଭା ଭାସିଉଠେ ଆମ ଆଖି ଆଗରେ । ଭିବକ୍ଷ୍ୟତରେ ସେଇ ଝିଅଟିର ରୂପ ଦୀପାବଳୀ ରାତ୍ରିର ଅମାଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ପ୍ରଦୀପଟିଏ ଭଳି ପ୍ରଜ୍ବଳିତ ହେବ- ସେଇ ଆଶାରେ ।

ଆଉ ଆମେ ଅବନ୍ତୀ ନାଆଁଟି ଦେବାବେଳେ ଇତିହାସ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସେଦିନର ରୂପ ନଗରୀ- ଅବନ୍ତୀର ରୂପ ଭାସି ଉଠେ ଆମ ଆଖି ଆଗରେ ।

ପାଠକେ ଆଜ୍ଞା- ଧର୍ଯ୍ୟ ହରାନ୍ତୁ ନାହିଁ । ବିନା କାରଣରେ ଏତେସବୁ କଥା ଗପୁ ନାହିଁ । ଉପମା, ଉପମେୟ ଯୋଡ଼ି ଅଯଥାରେ ଆପଣଙ୍କ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାର ଅଭିପ୍ରାୟ ନାହିଁ । ଏହା ପଛରେ ଅଛି ଏକ ରୋଚକ କାହାଣୀଟିଏ । ଆଉ ସେ କାହାଣୀଟି ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ମୋ ପରି ଜଣେ ଅଜ୍ଞଜନର ନିର୍ବୋଧତା, ଅଜ୍ଞତା ତଥା ସୀମିତ ଅବବୋଧକୁ ନେଇ । ତେବେ ଶୁଣନ୍ତୁ ଅଜ୍ଞଜନଟିର ସେ କାହାଣୀଟିକୁ ।

ନୂଆ ଗଢ଼ି ଉଠିଥିବା କଲୋନିଟି ଥାଏ ଅଧାପନ୍ତରିଆ ଅବସ୍ଥାରେ । ଚାକରିରୁ ଅବସର ନେଇ ତିନିମାସ ସ୍କୁଲେ ଦଶମାସ ସରକାରୀଘରେ ରହି ଏକୋଇଶି ହଜାର ଟଙ୍କା ତଣ୍ଡ ଗଣି ଛାଡ଼ିପିଟି ହୋଇ ପଲେଇ ଆସିଲି ସିନା, ବନ୍ଧୁଟିଏ ଅଣ୍ଟାଲି ବସେ ତ କେହି ଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ସଙ୍ଗହୀନ ମଣିଷଟିଏ ଏପରି ଏକ ଜନବିରଳ କଲୋନୀରେ କେମିତି ରହିବ ପୁଣି ତାହା ଏତେ ଏକାନ୍ତରେ ! ଯାହା ହେଉ ଈଶ୍ବରଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇଲି ଯେତେବେଳେ ମାସ ଦି'ଟା ଯାଇ ନାହିଁ ବନ୍ଧୁ ଜଣେ ମିଳିଗଲେ । ସମବୟସ୍କ ନ ହେଲେ ବି ବୟସରେ ଦି, ତାରି

ବର୍ଷ ବଡ଼ ଜଣାପଡୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ରାମୁଣ୍ଡରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ରହି ଯାଇଥିବା ବାଳ ପାଟିଯାଇଥାଏ । ବେଶ୍ ବପୁବନ୍ଧ ଚେହେରା । ସେ କୋରାପୁଟ ସୁନାବେଡ଼ାରେ ଥିବା ମିଶ୍ ଉଡ଼ାଜାହାଜ କାରଖାନାରେ ଝକିରି କରୁଥିଲେ । ବନ୍ଧୁ ଜଣକ ମୋରି ଭଳି ଛୋଟିଆ ଘର ଖଣ୍ଡିଏ କିଣି ସାମନାକୁ ବଖରାଏ ଅଧିକ ଘର ତୋଳି ମୋ ନିକଟରେ ରହୁଥାନ୍ତି କମ୍ପାନିରୁ ଅବସର ନେଇ ।

ତେବେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଅଧିକ ସମୟ ଘରେ ରହିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ପାଞ୍ଚଟା ବାଜିଲେ ଖରା ମଉଳିଲେ ଆମେ ଦୁଇ ଜଣ ସାଂଗ ହୋଇ ବୁଲି ବାହାରୁ । ଭଦ୍ରଲୋକ ବେଶିବାଟ ବୁଲାବୁଲିକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତିନାହିଁ । ମାତ୍ର ମୁଁ ସକାଳୁ ଉଠି ଦି ଚାରି ମାଇଲ୍ ଚାଲିଚାଲି, ବୁଲିବୁଲି ମୋ ଗୋଡ଼ର ଓରମାନ ମେଣ୍ଟାଇ ଦେଇ ଥାଏ । ତେଣୁ ଉପରଓଳି ଆଉ ବେଶିବାଟ ଚଲାବୁଲା ପାଇଁ ମନ ନଥାଏ । କେବଳ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସହିତ ଗପସପ ହୋଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ପବନ ଖାଇବା ଥାଏ ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ଏକ ବିରାଟ କଲୋନୀର ଅୟମାରମ୍ଭ ପାଇଁ ହଜାରେରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଛୋଟିଆ ଛୋଟିଆ ପ୍ଲଟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ମାତ୍ର ଦୁଇଶହ ପ୍ଲଟରେ ଘର କରି, ଅନ୍ୟ ପ୍ଲଟ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ୱିରେଜ୍ ରାସ୍ତା ଘାଟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ସେମିତି ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦୁଇଶହ ଘରେ ଲୋକବସତି ଜମି ଗଲା ପରେ ଆକୃଷ୍ଟହୋଇ ଅନ୍ୟ ପ୍ଲଟର ଆଲୋଟିମାନେ ଘର କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ହେବେ । ତେଣୁ ଆମ କଲୋନୀକୁ ଲାଗି ଏହି ପ୍ଲଟଗୁଡ଼ିକ ମୁକ୍ତ ପଡ଼ିଥାଏ । ହାତ ପାପୁଲିର ରେଖାମାନଙ୍କ ଭଳି ଚାରିଆଡ଼େ ରାସ୍ତା ବିଛେଇ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ସ୍ୱିରେଜ୍ ଲାଇନ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ମେନ୍ ହୋଲ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ଏହି ରାସ୍ତାକୁ ଲାଗି ତିଆରି । ଆମେ ପ୍ରତିଦିନ ଗୋଟିଏ ପରିଷ୍ଟୁତ ସ୍ଥାନ ଦେଖୁ ଏହି ମେନ୍ ହୋଲ୍ ଉପରେ ହୋଇଥିବା ସିମେଣ୍ଟ ଚଟାଣ ଉପରେ ବସି ଅନ୍ଧାର ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗପୁ । ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଚରିତ୍ରର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଲା - ସେ ଜଣେ ଅସରନ୍ତି ବନ୍ଧା । କହିବାକୁ ବେଶି ଭଲ ପାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଶୁଣନ୍ତି କମ୍ । ଆଉ ସେପରି ସ୍ଥଳେ ମୋର ସ୍ଥିତି ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଜଣେ ଶ୍ରୋତା ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ତେବେ କଥାର ନୂତନତା ନ ରହିଲେ ବେଳେ ବେଳେ ଭାରି ବିରକ୍ତିକର ଲାଗେ । ଆଉ ଯେଉଁମାନେ ଗପିବାର ଅଧିକାରକୁ ଧରି କେବଳ ଗପୁଥାଆନ୍ତି, ନୂଆନୂଆ ବିଷୟ ସବୁ କେତେ କେଉଁଠୁ ବା ଆଣିବେ ? ତେଣୁ ସେହି ପୁରୁଣା କଥାକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଚର୍ଚ୍ଚିତଚର୍ଚ୍ଚଣ କରୁଥାନ୍ତି । ଶ୍ରୋତା ଯେ

ସେହି କଥାକୁ ବାରମ୍ବାର ଶୁଣିବାକୁ ବିମୁଖ, ଏହି କଥାଟିକୁ ତାଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ନଥାଏ । ଏଣେ ଶ୍ରେତାକୁ ବନ୍ଧା ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ମାନସିକତା ବି ସେମାନଙ୍କର ନଥାଏ । ଶ୍ରେତାଟିଏ କେବେ କେମିତି ବନ୍ଧା ହୋଇ ପଡିଏ ଦି'ପଦ କହିଥିବ କି ନାହିଁ ଏମାନେ ଅଧ୍ୟେୟ ହୋଇ ପୁନଶ୍ଚ ଆରମ୍ଭ କରିଦିଅନ୍ତି ତାହା ଶ୍ରେତାର କର୍ଣ୍ଣରୋଚକ ହେଉ କି ନ ହେଉ । ସେଥିପାଇଁ ଖାତିର ନଥାଏ ସେମାନଙ୍କର ।

ତେବେ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୋ ପାଖରେ ଆଉ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ ନଥାଏ । ସେ ଗପଟି - ମୁଁ ଶୁଣେ । ସେ ବନ୍ଧା ମୁଁ ଜଣେ ବାଧ୍ୟ ଶ୍ରେତା । ଏମିତି ଚାଲିଥାଏ ଆମ ଗପର ଆସର । ବନ୍ଧାଟିଏ ହେବାର ସୌଭାଗ୍ୟ କୃତିତ୍ ମିଳୁଥାଏ । ସେ ପୁଣି ଅତି ସ୍ବଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ । ମୋତେ ସେତକରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ସେ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି...

- ସୁନାବେଡ଼ା ଗୋଟାଏ ଚମକାର ସହର । - ଆଜ୍ଞା କହି ମୁଁ ସମ୍ମତି ଜଣାଏ ।

- ତା'ର ପରିବେଶ ବି ଅତି ଚମକାର । ସେଠାରେ ଚିର ବସନ୍ତ ପ୍ରବାହିତ ।

- ଆଜ୍ଞା ! (ସମ୍ମତି ନ ଜଣାଇଲେ କାଲେ କଥାର ରସଭଙ୍ଗ ହେବ- ସେଇ ଆଶଙ୍କାରେ)

- ପଞ୍ଚୁପାଣ୍ଡବ ବନବାସ କଲାବେଳେ ସେଠାକାର ଚିର ବସନ୍ତରେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ କୁଆଡ଼େ ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ଡେରା ପକାଇଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରବାଦ ଅଛି । କେବଳ ସେମାନେ କାହିଁକି, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବି ବନବାସ ବେଳେ ସେଠାରେ କେତେ ଦିନ କୁଡ଼ିଆ ମାରି ରହିଥିଲେ ବୋଲି ଜନଶ୍ରୁତି ଅଛି । ଆପଣ ରାମକୃଷ୍ଣ, ସୀତାକୃଷ୍ଣ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି ନା ? ମୋତେ ସେ ପଚାରିଲେ ।

- ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା ! ଦେଖି ନାହିଁ । ମନରେ ଅବସୋସ ଥାଇ ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲି ।

- ଏଇତ, ଆପଣ ଖାଲି ଭୁବନେଶ୍ବରରେ ରହି ଖଣ୍ଡଗିରି ହାଡ଼ା ଖାଇବେ । କୁଆଡ଼େ ଯିବେ ନାହିଁ ତ ଦେଖିବେ କେମିତି ? ମୋତେ ଆକ୍ଷେପ କରି ସେ କହିଲେ ।

- ସତ କଥା ଆଜ୍ଞା ! ତେବେ ଖଣ୍ଡଗିରି ହାଡ଼ା କେଉଁଠି ଏବେ ଆଉ ମିଳୁଛି ଯେ ? କୋଠା ବାଡ଼ିରେ ତ ସବୁଆଡ଼ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲାଣି । ଏବେ ଯେଉଁ ଖଣ୍ଡେ ଅଧେ ସ୍ଥାନ ଖାଲି ଅଛି, ଦେଖିବେ କେଇଟା ଦିନରେ ତାହା ବି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ । ସେତେବେଳେ ଆଉ ହାଡ଼ା ମିଳିବ ନା ଫାଡ଼ା । କେବଳ କଂକ୍ରିଟ୍

ସହରର ଉତ୍କଟ ଗରମରେ ଶିଝିବା କଥା । ତାଙ୍କ କଥାରେ ସମର୍ଥନସୂଚକ ଉତ୍ତରସହ ଖେଦୋକ୍ତି ପ୍ରକାଶ କଲି ।

ଉତ୍ସାହିତ ବନ୍ଧୁ ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲେ- ମୋତେ ଯେଉଁ କ୍ୱାଚର ମିଳିଥିଲା ନା ତାହା ଏତେ ସୁନ୍ଦର ଯେ ଆପଣ ତାହା ନ ଦେଖିଲେ ଜାଣି ପାରିବେ ନାହିଁ । ତଳେ ତା'ର ଟାଇଲି ବିଛା ଯାଇଛି- ଶସ୍ତ୍ରା ନୁହେଁ ବରଂ ବେଶ୍ ଦାମିକା । ବଗିଚାରେ ଆମ୍ବ, ପଣସ ଗଛ ଲଗେଇଥାଏ । ଚମକାର ଆମ୍ବ । ଖାଇଲେ ଭୁଲିପାରିବେ ନାହିଁ । ପଣସ ବି ସେମିତି । ଚାରି ପାଞ୍ଚ କୋଷା ଖାଇଲେ ଡ଼ାସ୍ତରେ ବିଭୋର ହୋଇଯିବେ । ତେବେ ଆମେ କଠା ବେଳେ ବେଶି ଭାଗ ତରକାରୀରେ ବ୍ୟବହାର କରୁ । କଠାଟି ବି ତହୁଁ ସୁସ୍ୱାଦୁ । ଏଥିରେ କର୍କଲେଟ୍ ବନାଉ ।

କର୍କଲେଟ୍ ଶରଟା ଶୁଣି ଅଜ୍ଞ ଜନତା କ'ଣ ବୁଝିବ ? ଏଣେ ଅଜ୍ଞ ଜନ ବୋଲି ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ଧରା ପଡ଼ିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ମନେମନେ ଭାବେ- ଗୋଟାଏ ଚମକାର ସୁସ୍ୱାଦୁ ବ୍ୟଞ୍ଜନଟିଏ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ନାଆଁରୁ ଜଣାଯାଉଛି । ପୁଣି ଭାବେ- ହତଭାଗାଟାଏ ମୁଁ । କମ୍ପାନୀରେ ଚାକିରି ନ କରି ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ରହି ବାସ୍ତବରେ କୁପମଣ୍ଡଳ ହୋଇଗଲି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀ- ରାଉରକେଲା ଷ୍ଟିଲ୍ କାରଖାନା । ଦେଶ ବିଦେଶର ଭଲିକି ଭଲି ଲୋକ ଏଠାରେ କାମ କରନ୍ତି । ସେମାନେ ଭଲିକି ଭଲି ଖାନା ଅବଶ୍ୟ ଖାଉଥିବେ । ଗୃହିଣୀଟି ଆମର ସେମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ଭଲିକି ଭଲି ରାନ୍ଧଣା ଶିଖୁଥାନ୍ତା । ବନ୍ଧୁଙ୍କଠାରୁ ଆଜି କର୍କଲେଟ୍ ନାଆଁଟା ଶୁଣି କାଲ ଆଗରେ ମୂଳା ଚେବାଇବା ଭଳି କଥାଟା ଲାଗୁ ନ ଥାନ୍ତା ।

ଅବଶ୍ୟ ନିଜ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧିରୁ ତ ଏମିତି ସୁଯୋଗଟିଏ ହାତଛଡ଼ା କରିଛି । ଏବେ ସେ କଥା ମନେ ପକାଇ ମୋ ବୁଦ୍ଧିକୁ ନିୟିଲି । ନିଜକୁ ହତଭାଗାଟିଏ ମନେ କରି ଭାଗ୍ୟକୁ ବି ନିୟିଲି । ମ୍ୟାଟ୍ରିକ୍ ପାଶ୍ କରିଥାଏ । କଲେଜ ପଢ଼ାର ରଜିନ୍ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥାଏ । ମୋର ଜଣେ ମଉସା ରାଉରକେଲା ଷ୍ଟିଲ୍ ପ୍ଲାଣ୍ଟରେ କ୍ୟାସିଅର ଚାକିରି କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ଆସିଥାନ୍ତି ଆମ ଘରକୁ । ସେ ସମୟରେ ମୁଁ କକାଙ୍କ ପାଖରେ ରହୁଥାଏ । ତାଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ମୋର ପ୍ଲାଣ୍ଟରେ ଚାକିରି ଖଣ୍ଡିଏ ପାଇଁ ସେ ମୋ ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାର୍କସିଟ୍ ଇତ୍ୟାଦି ନେଇଗଲେ । ସେତେବେଳେ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ବସିବାର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବସ୍ଥା । ସହଜରେ ଚାକିରି ମିଳିଯାଉଥାଏ । ପନ୍ଦର ଦିନ

ଯାଇଥିବ କି ନାହିଁ ଆସିଷାଷ୍ଟ ଷୋର କିପରି ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ମିଳିଗଲା ମଉସାଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ । ମୁଁ ଚଣ୍ଡାଳ କଲେଜରେ ପଢ଼ିବି ବୋଲି ଗଲି ନାହିଁ । ଯାଇଥିଲେ ଆଜି ଅଞ୍ଜନଟିଏ ବୋଲି ନିଜକୁ ଭାବୁ ନଥାନ୍ତି । ରାଉରକେଲା ସହର । ସୁନାବେଡ଼ା ଠାରୁ କାହିଁ କେତେ ଗୁଣ ବଡ଼ । ମୋ ଶ୍ରୀମତୀ ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ମହିଳାମାନଙ୍କ ସହିତ ମିଶି କେତେକେତେ ଏମିତି ଚମକାର ନାଆଁରେ ରାନ୍ଧଣା ଶିଖୁଥାନ୍ତେ । ମୁଁ ସେସବୁ ଖାଇ ମନ ଡ଼ୁପ୍ସ କରିଥାନ୍ତି । ଏମିତି ଏମିତି କେତେ ଖାଦ୍ୟର ନାଆଁ ବି ଜାଣିଥାନ୍ତି । ମୋ ବନ୍ଧୁ ଏବେ ଏମିତି ସବୁ ଖାଦ୍ୟର ନାଆଁ ମୋତେ କହିଲା ବେଳେ ମୁଁ ସେ ସବୁ ଜାଣିଥିବାର ଭାବ ନେଇ ମୁରୁକିମୁରୁକି ହସି ମନେମନେ କହୁଥାନ୍ତି - ହଉ ହଉ କହି ଯା । ତୁ ଯେଉଁ ଖାଦ୍ୟର ନାଆଁ ସବୁ ବଖାଣୁଛୁ, ସେ ସବୁ ଖାଇଖାଇ ମୋର ଅରୁଚି ହୋଇଯାଇଛି । ଏବେ ସେ ସବୁର ନାଆଁ ଆଉ ଥରେ ଶୁଣିଲେ ବାନ୍ତି ମାଡ଼ୁଛି ।

ଆଉ ଦିନକର କଥା । ବନ୍ଧୁ ବଖାଣିଲେ ଅତୀତକୁ ସ୍ମରଣ କରି । କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ ସୁନାବେଡ଼ାରେ ଅର୍ଥାତ୍ କ୍ୟାମ୍ପସ୍ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଚମକାର କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ଟିଏ ଅଛି । ନାଆଁକୁ ମାତ୍ର ପଇସା ବିନିମୟରେ ଏଠାରେ ଭଲିକି ଭଲି ସୁସ୍ୱାଦୁ ଖାଦ୍ୟ ମିଳେ ମାତ୍ର ତାହା କେବଳ କମ୍ପାନୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ । ଏଥିପାଇଁ ମାସିକ କୁପନ ମିଳେ । ଦାମୀ ହୋଟେଲରେ ଯେଉଁ ମିଲ୍ ଏକଶତ ଟଙ୍କା ତାହା ସେଠି କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କାରେ ମିଳେ । ତା ଛଡ଼ା ତାଲ୍ ଫ୍ରାଏ, ଭେଜିଟେବୁଲ୍ କରି, ମିକ୍ସ୍ କରି, ସୋଲେ ମସଲେ ଇତ୍ୟାଦି ପାଞ୍ଚ, ଛଅ ପ୍ରକାର ସାଥା ବ୍ୟଞ୍ଜନ ମଧ୍ୟ ମିଳେ, ସେଇ କୋଡ଼ିଏଟଙ୍କିଆ କୁପନରେ । ରୋଷେଇର ସ୍ୱାଦ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ କୁହନ୍ତି, ତାର ଅବଶ୍ୟ କୁଆଡ଼େ ତୁଳନା ନାହିଁ । ବଛାବଛା ରୋଷେଇଆ ସବୁ ଦେଶ ବିଦେଶରୁ ଧରା ହୋଇ ଆସିଥାନ୍ତି । ରୋଷେଇରେ ସେମାନେ ଟିକିଏ ଗଡ଼ ବଡ଼ କଲେ କମ୍ପାନୀ ଅବିଳମ୍ବେ ବିଦା କରିଦେବ ଝକିରିରୁ । ସେମିତି ଏହି କ୍ୟାଣ୍ଟିନ୍‌ରେ ଜଳଖିଆ କୁପନର ଦାମ ମାତ୍ର ଏକ ଟଙ୍କା । ଅର୍ଥାତ୍ ଟଙ୍କାଟିଏ ଖର୍ଚ୍ଚ କଲେ ଇଡିଲି, ସମ୍ବର, ଦୋସା, ସମସା ମଧ୍ୟରୁ ଯାହା ଯାହା ଇଚ୍ଛା ଖାଆନ୍ତୁ । ସମସା ନାଆଁ ଶୁଣି ମନେମନେ ଭାବେ, ଏଇ ସମସାଟା ପୁଣି କ'ଣ ? ନାଆଁଟା ତ ଭଲ ଶୁଣାଯାଉଛି । ହୋଇଥିବ ସୁସ୍ୱାଦୁ ଜଳଖିଆ କିଛି । ଏବେ ଶୁଣିକି ଡ଼ୁପ୍ସ ହେବା କଥା । ଆହା... ମୁଁ କାହିଁକି ପ୍ଲୁଷ୍ଟ

ଚାକରି ଛାଡ଼ିଲି ! ଏହାଠାରୁ ଆହୁରି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ରାଉରକେଲା ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ କ୍ୟାଷିନ୍‌ରେ ଅବଶ୍ୟ ମିଳୁଥିବ ସେଇ ଏକା ପଇସାରେ । ଘରେ ନଖାଇ ନିୟମିତ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ କ୍ୟାଷିନ୍‌ରେ ଜଳଖିଆ ହେଉ କି ମିଲ୍ ଖାଉଥାନ୍ତି । ବନ୍ଧୁ ଏସବୁ ବଖାଣି ଆଜି ମୋ ଆଗରେ ଫୁଟାଣି ଦେଖାଇ ନଥାନ୍ତେ । ହତଭାଗାଟିର ଭାଗ୍ୟରେ ଏସବୁ କେବଳ ଶୁଣିବାକୁ ଅଛି । ମାତ୍ର ଖାଇବା କପାଳରେ ନାହିଁ- ଭାବିଲି ।

ପୁଣି ଭାବେ, ଆମ ଅଫିସ୍ କ୍ୟାଷିନ୍‌ରେ ଅବଶ୍ୟ ଉପର ବର୍ଷିତ ଆଇଟମ୍‌ରୁ କିଛିକିଛି ମିଳେ । ଦାମ୍ ଏତେ ଚଢ଼ା ଯେ, କେବଳ ଚାଖୁବାକୁ ପଡ଼େ । ପାଟି କୁହେ ପେଟେ ଖାଇବ । ମନ କୁହେ ପଇସା କେଉଁଠୁ ଆସିବ ? ତଥାପି ହାତ ପକେଟ୍ ପାଖକୁ ଯାଏ । ପକେଟ୍ ମନା କରିଦିଏ । ଖାଇବା ସ୍ଥାନରୁ ଉଠିବ କି ନଊଠିବ ତାହା ହଠାତ୍ ମନ ସ୍ଥିର କରିପାରେ ନାହିଁ । ବରଂ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ଚିନ୍ତା ସବୁ ବିଖଣ୍ଡିତ ହେବାରୁ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଦ୍ଵନ୍ଦ୍ଵ ଲାଗିଯାଏ । ଏ ଅବସ୍ଥାରୁ ଉଦ୍ଧାର ପାଇଁ ଶରୀରଟି ସ୍ଥିଙ୍ଗ ଭଳି ହଠାତ୍ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ପଡ଼େ । ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି କ୍ୟାଷିନ୍ ଛାଡ଼ି ଆଗକୁ ଚାଲେ । ଅବଶ୍ୟ କେବେ କେମିତି କେହି କେହି ପେଟବିକଳିଆ ବନ୍ଧୁ ଦରମା ପାଇବା ଦିନ ପକେଟ୍ ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତି । ମାସ ସାରା ହିସାବକିତାବ କରି ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଚଳନ୍ତି । ବେଳେ ବେଳେ ସେମାନଙ୍କୁ ଘରେ ଗଞ୍ଜଣା ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼େ । ଲୋଭ ସମ୍ବରଣ କରିପାରୁ ନଥିବାରୁ ପରେ ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ କରନ୍ତି ।

ଦିନେଦିନେ ବନ୍ଧୁ ବଖାଣି ବସନ୍ତି - ଆମେ ସବୁଦିନେ ଆମ ଘରେ ରୋଷେଇ କରି ଖାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁନା । ମଣିଷ କ'ଣ କେବଳ ଘରେ ରାନ୍ଧିବାଡ଼ି ଖାଇବ ଆଉ କମ୍ପାନୀରେ ଖଟିବ ଗଧଟିଏ ଭଳି ? ମଉଜ, ମଜଲିସ୍ ନ କଲେ ଜୀବନର ଅର୍ଥ କ'ଣ ? ତେଣୁ କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ ତମକାର ହୋଟେଲଟିଏ ଅଛି ସୁନାବେଡ଼ାରେ । ସେଠାରେ ସବୁ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ମିଳେ । ଇଣ୍ଡିଆନ୍, ବର୍ମିଜ୍, ଚାଇନିଜ୍, ଇୟୁରୋପିଆନ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଯେମିତି ଚାହିଁବ ସେମିତି ମିଳିବ । ମୋ ମିସେସ୍‌ଙ୍କର ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ରୋଷେଇ ପସନ୍ଦ । ସେ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଖାଦ୍ୟ ମଗାଇ ଖାଆନ୍ତି । ମୋର ଚାଇନିଜ୍ ପସନ୍ଦ । ଆରେ ବାବୁ, ଘରେ ସବୁଦିନ ଆମେ ଭଲିକି ଭଲି ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଫୁଡ୍ ଖାଉଁ । ଆଉ ଥରେ ତାହା ଏଠି କିଣି ଖାଇବାରେ କି ମହତ୍ତ୍ୱ ଅଛି ? ଅବଶ୍ୟ ଆମ ଘରଠାରୁ ଏହି ହୋଟେଲଟିର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଟିକେ ଉନ୍ନତଭର । ଏଣୁ

ଖାଇଲେ ଚଳିବ । ତେବେ ଆମ ଘରେ ଯାହା ନ ମିଳୁଛି, ତାହା ଏଠାରେ ଖାଇବା ବରଂ ଅଧିକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ବୋଲି ମୁଁ ଭାବେ । ନୁହେଁକି ? ମୋତେ ଚାହିଁ ସେ ପଚାରେ ।

ଅଳବତ୍ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଠିକ୍ କଥା । - ମୁଁ ମଦଦ ଦିଏ । ଫଳରେ ମୋ'ଠାରୁ ମଦତ ପାଇ ସେ ପୁଣି ଗପ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତି - ବୁଝିଲେ, ଆମ ପିଲା ଦୁଇ ଜଣ ଭାରି ଚତୁର ଆଉ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ । ସେ ଦୁଇ ଜଣ ଉଭୟ ଚାକନିଜ୍ ଆଉ ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଖାଦ୍ୟ ଖାଆନ୍ତି । ବିଲ୍ ବେଶି ହୋଇଯିବ ବୋଲି ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରତିବାଦ କରନ୍ତି । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ମଦଦ୍ କରେ । କହେ, ଖାଆନ୍ତୁ ଖାଆନ୍ତୁ ! ଏବେ ନ ଖାଇଲେ ଭାବିବେ ବାପାଟା ଅଯୋଗ୍ୟଟାଏ । ଆମକୁ ହୋଟେଲକୁ ନେଇ କଞ୍ଚୁସ୍ ପଣିଆ ଦେଖାଉଛି । ସେତେବେଳେ ଅବଶ୍ୟ ଶ୍ରୀମତୀ ରୁପ୍ ରହନ୍ତି । ମାତ୍ର ବିଲ୍ ଦେଖୁ ତାଙ୍କର ମୁହଁଟି ଆୟିଲା ପଡ଼ିଯାଏ । ମୁଁ ପକେଟରୁ ଟଙ୍କା କାଢ଼ି ଫିଙ୍ଗି ଦିଏ ବିନା ଦିଆରେ ।

ପୂର୍ବ କଥା ମନେ ପକାଇ ମୁଁ ପୁଣି ଭାଗ୍ୟକୁ ନିନ୍ଦେ । ହାତ ପାହାନ୍ତାରେ ମିଳୁଥିବା କମ୍ପାନୀ ଚାକିରି ତ ଗୋଡ଼ରେ ଏଡ଼ାଇ ଦେଇଛି । ଏବେ ଭାବିଲେ କ'ଣ ହେବ ? ନହେଲେ ବନ୍ଧୁ ମୋତେ ସୁନାବେଡ଼ା ହୋଟେଲ ଦେଖାନ୍ତେ । ଆଉ ମୁଁ ବସି ବସି ରୁପ୍‌ଟାପ୍ ଶୁଣନ୍ତି ! କିଛି ଉପାୟ ନ ଦିଶିଲେ ପକେଟରେ ଲୁଚାଇ ଆଣିଥିବା ତୁଳା ଗୋଞ୍ଜି ଦିଅନ୍ତି ମୋ ଦୁଇ କାନରେ । ସେ ସେମିତି ଗପୁ ଥାଆନ୍ତେ । ମୋତେ କିନ୍ତୁ ଶୁଣା ଯାଉ ନଥାନ୍ତା କିଛି । ତାଙ୍କ ବାହାଦୁରି କଥା ସେ କେବଳ ନିଜେ ଶୁଣୁଥାନ୍ତେ ।

ଆଉ ଦିନେ ବନ୍ଧୁ ଜଣକ ସୁନାବେଡ଼ାରେ ମିଳୁଥିବା ଅପୂର୍ବ ଚାଉଳ କଥା ଶୁଣାଇଲେ । କହିଲେ- ତାର ସ୍ବାଦ ଅପୂର୍ବ ତ ବାସ୍ତା ବି ଅପୂର୍ବ । ନାଆଁଟି ପଚାରିବାରୁ ମାଛ କଣ୍ଟା ବୋଲି କହିଲେ । କାଳେ ତାର ସୁସ୍ଥ ଆକାରଟି ବୁଝି ପାରିବି ନାହିଁ, ନଖ ସନ୍ଧିରେ ଚାଉଳଟି ଅକ୍ଳେଶରେ ରହି ଯାଇ ପାରିବ ବୋଲି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ମୋତେ ବୁଝାଇ ଦେଲେ । ଋତୁର ନାଆଁରୁ ମାଛ କଣ୍ଟାଟିଏ ଭଳି ଖୁବ୍ ସରୁ ଓ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ହୋଇଥିବ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରୁଥିଲି । ଏବେ ନଖଟିଏ ସନ୍ଧିରେ ରହିଯାଇ ପାରିବ ବୋଲି ଶୁଣି ଚମକିତ ହେଲି ।

ବନ୍ଧୁ ପୁଣି କଥା ଲମ୍ବେଇଲେ ଦେଖା ଦେଇଥିବା ବର୍ତ୍ତମାନର ସମସ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ । କହିଲେ-ମାଛ କଣ୍ଟା ଚାଉଳର ଭାତ ଖାଇଖାଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଠାରେ ମିଳୁଥିବା ଚାଉଳର ଭାତ ତାଙ୍କୁ ଜମାରୁ ଆଉ ରୁଚୁ ନାହିଁ । ସେଥି ପାଇଁ

ଅଧିକାଂଶ ବେଳେ ସେ ରୁଟି ଖାଇବାକୁ ପସନ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି ଭାତ ବଦଳରେ । କି ଦୁର୍ବସହ ଜୀବନ ଏଠି ? ବନ୍ଧୁ ଖେଦ ପ୍ରକାଶ କଲେ ଏବଂ କହିଲେ- ଭାବିଥିଲି ଅବସର ଜୀବନଟା ଖାଇ ପିଇ ଆରାମରେ କଟାଇ ଦେବି ଏଇ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ । ଏବେ ବିଡ଼ମ୍ବନା ଦେଖନ୍ତୁ ତ । ଭାତ ଗଣ୍ଡାଏ ବି ମନ ମୁତାବକ ଏଠାରେ ମିଳୁ ନାହିଁ । ନାଆଁଟା ଯାହା ଖାଲି ରାଜଧାନୀ । ଏଠାରେ ଅବଶ୍ୟ ଯାହା ବି ମିଳୁଛି କ୍ୱାଲିଟି କାହିଁ ସେଥିରେ ? ଏହି ପନିପରିବା କଥା ଦେଖନ୍ତୁ । ସେଠାରେ ଯେଉଁ ବିଲାତି ମିଳେ, ଦେଖିଲେ ଆଖି ଲାଗି ଯିବ । ଲାଲ୍ ଟୁକୁଟୁକୁ ସାଧବ ବୋହୂର ରୂପଠାରୁ ତାହା ଆହୁରି କମନାୟ । ସେଥିରେ ଯେଉଁ ସାଲାଡ଼୍ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ, ତା'ର ସ୍ୱାଦ ବିଷୟରେ କହିବାକୁ ଡାକ୍ତର ଭାଷା ଅକୁଳାଣ ପଡ଼େ । ଆଉ ଯେଉଁ ବାଇଗଣ ମିଳେ ସେଠାରେ, କି ଛନଛନିଆ ତା'ର ରୂପ ! ଆପଣ ଯଦି ସେଥିରେ ଭର୍ତ୍ତା ତିଆରି କରିବେ ତା'ର ବାସ୍ନାରେ ଆପଣ ଭାତ ଥାଳି ଖାଲି କରିଦେବେ । ଆଉ ସେଠାରେ ମିଳୁ ଥିବା ପୋଚଳ, ଜହ୍ନି, ଭେଣ୍ଡି, ଫୁଲକୋବି, ବନ୍ଧାକୋବି, କାକୁଡ଼ି, କଦଳୀ, ବିନ୍ସ, ଝୁଡ଼ଙ୍ଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଏମିତି ସବୁ ତଥ୍ୟ ରଖନ୍ତି ଯେ, ମୋର ବେଳେ ବେଳେ ମନେ ହୁଏ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଭଳି ଗୋଟାଏ ନିରସ ସହରରେ ରହି ବାସ୍ତବିକ୍ ମୋ ଜୀବନଟା ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ।

ତେବେ ଚାଉଳ ସମ୍ପର୍କରେ ମୋତେ କଥାଟା ଟିକିଏ ଅତିରଞ୍ଜିତ ମନେ ହେଲା । ଭାବିଲି ମାଛ କଣ୍ଟା ଚାଉଳଟି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରୁ ଚାଉଳଟିଏ ହୋଇଥିବ ଅବଶ୍ୟ । ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କିନ୍ତୁ ତହୁଁ ବଡ଼ାବଡ଼ା ଖାଇବାବାଲା ଅଛନ୍ତି । ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ମାନ୍ୟବର ମନ୍ତ୍ରୀ, ବିଧାୟକ, ଶିଳ୍ପପତି, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ତଥା ପଦସ୍ଥ ଅଫିସରମାନେ ରହନ୍ତି । ସେମାନେ ତ ଆଉ ମୋଟାସୋଟା ଚାଉଳ ଖାଉ ନଥିବେ ! ମୋର ସାମିତ ଅଭିଜ୍ଞତା ଭିତରେ ବାସୁମତୀ ତେରାଭୁନ୍ ଓ ଜିରା ରାଇସ୍ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା । ତେଣୁ ଏ ପ୍ରକାର ଚାଉଳ କିଣି ଖାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଲି । ମୋ କଥା ଶୁଣି ସେ କହିଲେ ଛେ... । ବାସୁମତୀ ତେରାଭୁନ୍ ଆଉ ଜିରା ରାଇସ୍ କଥା କହୁଛ ? ସବୁ ଆଣି ପରୀକ୍ଷା କରିଛି । ଏ ଚାଉଳଗୁଡ଼ା କୌଣସି ଗୁଣରେ ସରି ନୁହନ୍ତି ମାଛକଣ୍ଟା ଚାଉଳ ସହିତ । ନାମ୍ ବଡ଼ା, ଦର୍ଶନ ଥୋଡ଼ା ଭଳି କଥା ।

ସେ ପୁଣି କହିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ - ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ସାରା ଭୁବନେଶ୍ୱର ବୁଲି ଆସିଛି । ସବୁ ନାମକରା ସ୍ଥୋରରେ ଖୋଜିଛି । ଭାବିଥିଲି ଏତେସବୁ ବଡ଼ବଡ଼ ହାକିମହୁକୁମା ମନ୍ତ୍ରୀ, ବିଧାୟକ ରହୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କେଉଁଠି ନା କେଉଁଠି ମାଛକଣ୍ଟା ଚାଉଳ ବା ସମଗୋତ୍ରୀୟ କିଛି ନିଶ୍ଚୟ ମିଳୁଥିବ । ମାତ୍ର ସେଠାରେ ମୋତେ ନିରାଶ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଏକଥା ଶୁଣି ମୋତେ ଏକନମ୍ବର ହାଟରେ ଖୋଜିବା ପାଇଁ କହିଲେ । ଅବିଳମ୍ବେ ସ୍ମୃତରଟା ଧରି ମାଡ଼ିଗଲି ଏକନମ୍ବର ହାଟ ଆଡ଼େ । ଗୋଟିଗୋଟି ସବୁ ଦୋକାନ ଦରାଣ୍ଡିଲି । ସବୁଠି ନାସ୍ତି ବାଣୀ । ଏପରି କି କେତେକ ଦୋକାନୀ ଏମିତି ଏକ ନାଆଁରେ ଚାଉଳ ଥିବାର ସେମାନେ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ବୋଲି ନିଜର ଅଜ୍ଞତା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଫେରିଆସୁଥିଲି । ଗୋଟାଏ ଚେଙ୍ଗଡ଼ା ଟୋକା (ଅବଶ୍ୟ ପରେ ଜାଣିଲି) ପଛରୁ ଡାକିଲା । ଚାଉଳ ନାଆଁଟା ଆଉଥରେ ପଚାରିଲା । କିଛିସମୟ ଭାବି ମନେ ପଡ଼ିଯିବା ଜଙ୍ଗରେ ଉଲ୍ଲସିତ ହୋଇ ମୋତେ ବତେଇଲା - ହଁ ... ହଁ ମନେ ପଡ଼ିଲା । ଏମିତି ନାଆଁରେ ଚାଉଳ ଅବଶ୍ୟ ମିଳୁଛି । ଏଇ ପଛ ପାଖକୁ ଯାଆନ୍ତୁ । ସେଇଠି ମିଳେ । ବଡ଼ବଡ଼ିଆମାନେ ସେଇଠୁ କିଣନ୍ତି । ମୋତେ ସେ ବାଟ ବତେଇ ଦେଲା । ଏହାପରେ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ନିରବତା ଲକ୍ଷ୍ୟକରି ସାମାନ୍ୟ ଅଧ୍ୟେୟ୍ୟ ହୋଇ ପଛରିଲି- ସେଠାରେ ପାଇଲେ ?

ବନ୍ଧୁ ଏଥର ମୁହଁଟାକୁ ଆମିଳାଆମିଳା କରି କହିଲେ- ଆରେ ଭାଇ କ'ଣ କହିବି ? ଏତେ ବର୍ଷର ଜୀବନକାଳ ଭିତରେ ଏମିତି ଅପଦସ୍ଥ ଆଉ କେବେ ହୋଇ ନଥିଲି । ସେ ବତେଇ ଦେଇଥିବା ଜାଗାରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚି ଦେଖେ ତ ତାହା ଏକନମ୍ବର ହାଟର ମାଛ ମାର୍କେଟ । ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ମୋର ହୋସ୍ ଆସିଗଲା । ଟୋକାଟା ମୋତେ ଅଗାଡ଼ିଟିଏ ଭାବିଛି ନିଶ୍ଚୟ । ତା' କଥାରେ ପଡ଼ି ମୁଁ ବି ସତକୁ ସତ ଅଗାଡ଼ିଟିଏ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଲି । -ନା କଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ଆପଣ ? ମୋତେ ସେ ପଛରିଲେ ।

ହସ ରୋକି ପାରିଲି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଠୋ ଠୋ ହୋଇ ପରସ୍ତେ ହସିଲି । ମହାକବି କାଳିଦାସଙ୍କ କଥା ମନେପଡ଼ିଲା । ଅତି ଚତୁର ପଣ୍ଡିତପଣିଆ ଦେଖାଉଥିବା କାଳିଦାସଙ୍କୁ କେମିତି ଅପାଠୋଇ ମାଛବାଲା ବୁଢ଼ାଟି ଠକିଦେଇଥିଲା ସେକଥାଟି ଅବଶ୍ୟ ବିଜ୍ଞ ପାଠକେ ମନେ ରଖିଥିବେ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାହାଣୀଟି ଉଲ୍ଲେଖ

କରିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ମନେ କରୁଛି । ମୋ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ତତ୍ତ୍ୱପ ଅବସ୍ଥା ଚିତ୍ରାକରି ମନେମନେ ବେଶ୍ ଆମୋଦିତ ହେଲି ।

ଆଉ ଦିନେ । ସଞ୍ଜ ସମୟ । ଖୁଲିଖୁଲି ପବନ ମୁକ୍ତପ୍ରାଙ୍ଗଣ ଦେଇ ଅବୀରିତ ବୋହୁଥାଏ । ବନ୍ଧୁ ଭାରି ଆହ୍ଲାଦିତ ମନେ ହେଉଥାଆନ୍ତି । ଅନେକ କଥା ଭିତରେ ସବୁଦିନ ଭଳି ତାଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଖାଦ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ଯାଇ କହିଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟହ ସକାଳେ ସେ ଚପାତିଟି ଖାଆନ୍ତି । ସେଇଟି ପୁଣି କ'ଣ ? ପୁଣି ପ୍ରତ୍ୟହ ଖାଆନ୍ତି ? ଭାରି ସୁଆଦିଆ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଥିବ । ନହେଲେ ପ୍ରତ୍ୟହ ଖାଇବାକୁ ମନ ବଳାନ୍ତେ କାହିଁକି ? ମୋ ଘରଣୀକୁ ମୁଁ ପୁଣି ଅଭିସଂପାତ ଦେବାକୁ ଲାଗିଲି । ତା' ଘରଣୀ ପଣିଆକୁ ମନେମନେ ଧ୍ୱଙ୍କୁର କଲି । ସେ ଯଦି ଏସବୁ ପଦାର୍ଥର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଶିଖୁଥାନ୍ତା , ମୋତେ ଅବଶ୍ୟ ଖୁଆଉ ଥାଆନ୍ତା । ଆଜି ଏସବୁ ପଦାର୍ଥର ନାଆଁ ଶୁଣି ମୋତେ ଏମିତି ହତସନ୍ତ ହେବାକୁ ପଡୁ ନଥାନ୍ତା । ପୂର୍ବରୁ ମାଛକଣ୍ଟା ଚାଉଳ ଖୋଜିଖୋଜି କିପରି ବନ୍ଧୁ ଅଗାଡ଼ିଟିଏ ବନି ଯାଇଥିଲେ ଏକନୟର ହାତରେ, ସେ କାହାଣୀଟିତ ତାଙ୍କଠୁଁ ଶୁଣି ସାରିଥିଲି । ଏବେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଦିନର ଚପାତିଟି ଆହାରଟି କ'ଣ ବୋଲି ପଚାରି ବୁଝିନେଲେ ଯଦି ମୋର ଅଜ୍ଞତା ପାଇଁ ମୋତେ ସେ ଅଜ୍ଞାନନଟିଏ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ତେବେ ଭାବନ୍ତୁ ? ଅଗାଡ଼ିକୁ ଅଜ୍ଞାନ । ଚମତ୍କାର ସଂଯୋଗ । ତେଣୁ ପସ୍ତୁତି ପ୍ରଣାଳି ବିଷୟରେ ପଚାରିଦେଲି । ମୁରୁକି ମୁରୁକି ହସି ମୋ ଆଡ଼େ ତିର୍ଯ୍ୟକ ଦୃଷ୍ଟିପାତ ପୂର୍ବକ ଥରେ ଦୁଇଥର ଗଳା ସଫାକରି ବନ୍ଧୁ କହିଲେ -ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଜଣେ ଅତି ବୁଦ୍ଧିମତୀ ମହିଳା । ରାତ୍ରି ଭୋଜନ ଅନ୍ତେ ଅର୍ଥାତ୍ ତିନିଟି ପରେ ଯେଉଁ ବାସିରୁଟି ବଳିଥାଏ, ସକାଳ ଜଳଖିଆ ପାଇଁ ତାକୁ ଶୁଦ୍ଧ ସନପ୍ଲାଓର ରିଫାଇନ୍ ତେଲରେ ନନ୍‌ଷ୍ଟିକ ତାଉଆରେ ସେ ଭାଜି ଦିଅନ୍ତି । ଖାଇବାକୁ ଭାରି ଚମତ୍କାର ଲାଗେ ।

-ଏଇ କଥାତ ? ଆମେ ପ୍ରାୟତଃ ବଳିଥିବା ବାସିରୁଟିକୁ ଆପଣ କହୁଥିବା ପ୍ରକାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଖାଉ । ତେବେ ଆପଣ ଯେମିତି ଗୌରବହୀନ ଦେଇ କହିଲେ ନା ତାହା ଶୁଣି ମୋର ମନେହେଲା- କଣ ଗୋଟାଏ ଅପୂର୍ବ ଅଥଚ ସୁସ୍ୱାଦୁ ଖାଦ୍ୟ ହୋଇଥିବ । ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ କହିଲି ।

ଅବଶ୍ୟ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବନ୍ଧୁ ମୋତେ ତାଙ୍କର କଥାଗୁରୁ ଦ୍ୱାରା ବୋକା ବନାଇ ରଖିଥିଲେ । ନାଆଁରେ କିପରି ସ୍ୱାଦ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଭରି ରହିଥାଏ ତାହା

ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ସୂଚାଇଛି । ବନ୍ଧୁ ମୋତେ ଚମକୃତ କରିବା ପାଇଁ କେବଳ ସେଇ ସୂତ୍ରଟି ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ । ଏବେ ତାହା ଧରାପଡ଼ି ଯିବାରୁ ବନ୍ଧୁ ତେନ୍ତୁଳି ଖାଇଲାପରି ମୁହଁକୁ ଆୟିଳାକରି କହିଲେ – ଆପଣ ମାନେବି ତା ହେଲେ ଚପାଟି ଖାଆନ୍ତି !

ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲି- ଆମେ ଅବଶ୍ୟ ଖାଉ । ମାତ୍ର ଚପାଟି ନାମରେ ନୁହେଁ, ଖାଣ୍ଡି ଓଡ଼ିଆ ନାଆଁରେ “ତେଲ ମଖା ବାସିରୁଟି” ।

ମାଛ ରଞ୍ଜଣୀ

ବହୁ ଅନୁନୟ ବିନୟ ପରେ ସାତ ଆଠ ଦଶନ୍ଧି ତଳେ ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଥିବା ଏକ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କିତ କାହାଣୀଟିଏ କହିବାକୁ ସମ୍ମତ ହେଲେ । କାହାଣୀଟି ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଯେତିକି ରୋମାଞ୍ଚକର ଥିଲା, ତତୁପ ଭାବରେ ଥିଲା ବିସ୍ମୟକର । ଆଉ ଚରିତ୍ରମାନେ ବି ତତୁପ ଭାବରେ ଅବିଶ୍ୱସନୀୟ ଥିଲେ ।

ଅତୀତକୁ ମନେ ପକାଇ ସେ କହିଲେ - ମୁଁ ବାଲେଶ୍ୱର କଲେଜରେ ପଢୁଥିବା ସମୟର କଥା । ଦଶହରା ପାଇଁ ଆମ କଲେଜ ଛୁଟି ହେଇଗଲା । ମୁଁ ଯେଉଁ ମେସ୍ତରେ ରହୁଥିଲି ତାହା ତ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବେ ବନ୍ଦ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । କାରଣ, ଅନ୍ତେବାସୀମାନେ ଏତେ ଗୁଡ଼ାଏ ଛୁଟିଦିନ ବାଲେଶ୍ୱରରେ କଟାଇବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା । ଏ କଥା ପୂର୍ବରୁ ମୋର ବଡ଼ଭାଇ (ନନା)ଙ୍କୁ ଜଣାଇ ଦେଇଥିଲି । ସେତେବେଳେ ସେ ବାରିପଦାରେ ରହୁଥାନ୍ତି । ସେ ମୋ ପାଖକୁ ଆସିଲେ ଆମେ ଏକତ୍ର ଗାଁକୁ ଯିବୁ ବୋଲି ସେ ମୋତେ ଜଣାଇ ଦେଇଥିଲେ । ତତ୍କାଳୀନ ସମୟରେ ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଭଦ୍ରକ ଯାତାୟାତ ପାଇଁ ଟ୍ରେନ୍ ଥିଲା ଏକମାତ୍ର ମାଧ୍ୟମ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଅନୁଯାୟୀ ଯଥା ସମୟରେ ଆସି ମୋ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଆମେ ଏକତ୍ର ଏକ ପାସେଞ୍ଜର ଗାଡ଼ି ଯିଏ ଏକ ଆହତ ଷଷ୍ଠ ସଦୃଶ ଫୁ ଫୁ ଫୁଙ୍କାର କରି କରି ତାକୁ ଗତିରେ ଦୌଡ଼ିବାରେ ଅକ୍ଷମ ଓ ବାଟରେ ପଡୁଥିବା ସମସ୍ତ ପାସେଞ୍ଜର ହଲୁମାନଙ୍କରେ ବିଶ୍ରାମ ନେଇ ଭଦ୍ରକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଅପରାହ୍ନର ଅବଶିଷ୍ଟ ମାତ୍ର ବାକି ।

ଆଶ୍ୱିନର ଖରା ମଉଳି ଆସିଥାଏ । ଆମ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥଳ ଚରମ୍ପା ଷ୍ଟେସନରୁ ପ୍ରାୟ ଦଶ ବାର ମାଇଲ୍ ହେବ । ବାଟରେ ସାଲନ୍ଦୀ ନଦୀକୁ ଦୁଇ ଦୁଇ ଥର

ନୌକାରେ ପାରି ହେବାକୁ ହୁଏ । ମାତ୍ର ସନ୍ଧ୍ୟା ପରେ ନୌକା ମିଳେ ନାହିଁ ।
 ତେଣୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ନଦୀଟିକୁ ପାରି ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ ଆମେ ଦ୍ରୁତ ପଦରେ
 ଅଗ୍ରସର ହେଲୁ । ପୁରୁଣା ବଜାରରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଅପରାହ୍ନ ତା'ର ସମାପ୍ତି
 ଘୋଷଣା କରୁଥାଏ । ଗୋଧୂଳି ଆଗମନ ଜନିତ ସମ୍ଭାବନାରେ ପ୍ରତୀତୀ ହୋଇ
 ଉଠୁଥାଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଭାବ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ରକ୍ତିମ କିରଣ ଗଛ ପତ୍ରରେ
 ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟ ଲଙ୍କାପୁରୀର ଭ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଆମେ ପଦଚଳାଜନିତ
 ଅବସାଦକୁ ଭ୍ରାନ୍ତେ ନକରି ଆମର ଗତି ଆହୁରି ବଢ଼ାଇ ଦେଲୁ । ସନ୍ଧ୍ୟାର
 ଯଥେଷ୍ଟ ପୂର୍ବରୁ ସାଲନ୍ଦୀ ନଦୀକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିବାରେ ସକ୍ଷମ ହେଲୁ । କ୍ରମେ
 କ୍ରମେ ସନ୍ଧ୍ୟା ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ସନ୍ଧ୍ୟା ଆସି ଉପନୀତ ହେଲାବେଳକୁ କଞ୍ଚା ସଡ଼କ
 ପଥରେ ଆସି ଆମେ ଏକ ମୁସଲମାନ ବହୁଳ ଗ୍ରାମରେ ପହଞ୍ଚିଗଲୁ । ଗ୍ରାମଟି
 ମୁସଲମାନ ବହୁଳ ହେଲେ ବି ହିନ୍ଦୁ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଅନେକ ଜାତିର ପରିବାର
 ସେଠାରେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ମୁସଲମାନ ଅଧିବାସୀମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ଥିଲେ ଛୋଟ
 ମୋଟ ବ୍ୟବସାୟୀ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଦରଜୀ କାମ, ଛତା ମରାମତି,
 ରେଜେଇ ସିଲାଇ ଇତ୍ୟାଦି ବୃତ୍ତି କରି ପରିବାର ପ୍ରତିପୋଷଣ କରନ୍ତି । ଗ୍ରାମଟି
 ବହୁଳ ଜନସଂଖ୍ୟା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନିତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ପଦାର୍ଥର ପରିବହନ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ
 ଶଗଡ଼ ଗାଡ଼ି ଚକର ଆଘାତରେ ବର୍ଷାଦିନେ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଗାଡ଼ ମାନ ସୃଷ୍ଟି
 ହେବା ସହ ଶଗଡ଼ ଗୋଳା ଯୋଗୁଁ ଯାତାୟତରେ ତାହା ଅନ୍ତରାୟ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ
 ସେଦିନ ପାଗ ଶୁଖିଲା ଥିବାରୁ ଆମେ କୌଣସି ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ନଥିଲୁ ।

ଗ୍ରାମଟିକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିସାରିଲା ବେଳକୁ ରାତ୍ରି ତା'ର ସ୍ୱଭାବ ସୁଲଭ
 ଜଙ୍ଗରେ କଳା ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗମନ କଲା ଏବଂ ତା' ପଣତକାନିରେ
 ଘୋଡ଼ାଇ ଦେଲା ଆଦିଗନ୍ତ । ତେଣିକି ସଡ଼କ ପଥ ନ ଥିବାରୁ ଗହୀର ବିଲମ୍ବାଳରେ
 ହିଡ଼ ବାଡ଼କୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ଯିବାକୁ ହୁଏ । ତତ୍କାଳୀନ ସମୟରେ ଆମ ଅଞ୍ଚଳର
 ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ବୃକ ଯିବାକୁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ ରାସ୍ତା ନଥିଲା ।

ଆଶ୍ୱିନ ମାସରେ ସମୟେ ସମୟେ ହଠାତ୍ ଭୟା ବାଦଲ ଆସି ଅସରାଏ
 ଅସରାଏ ବର୍ଷା କରାଏ । ଯୋଗକୁ ସେଦିନର ଆକାଶ ଥିଲା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମେଘମୁକ୍ତ ।
 ଆକାଶରେ ଶାରଦୀୟ ଜହ୍ନ ଉଦିତ ହେଲେ ଏବଂ ତା'ର ରାଶି ରାଶି କୋସ୍ଥ
 ଚତୁର୍ଦିଗରେ ସୃଷ୍ଟି କଲା ଏକ ସ୍ୱପ୍ନିଳ ପରିବେଶ । ସେ ରାତିରେ ଉଦିତ ଫକାସିଆ

ଜହ୍ନଟା ମୋତେ କାହିଁକି କେଜାଣି ଲାଗୁଥିଲା ଭାରି ଉଦାସ ଓ ନିରାହ। ଏତେ
 ନିରାହ ଯେ ସତେ ଯେମିତି ତାକୁ ହାତ ପାହାନ୍ତା ଆକାଶରୁ ଅକ୍ଳେଶରେ ତୋଳି
 ଆଣି କ୍ରନ୍ଦନରତ ଶିଶୁଟିଏକୁ ଧରେଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ। ଅବଶ୍ୟ ସେଦିନ ରାତିର
 ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକୁ ମନଭରି ଉପଭୋଗ ନିମନ୍ତେ ନଥିଲା ସମୟ ଓ ମାନସିକତା ଆମ
 ପାଖରେ। ତେଣୁ ଆମେ ଏ ସବୁ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନଦେଲେ ଆମ ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥରେ
 ଅଗ୍ରସର ହେଲୁ। ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ସମସ୍ତ ଅଧିବାସୀଙ୍କର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରାଣକେନ୍ଦ୍ର
 ଭଦ୍ରକ ହୋଇଥିବାରୁ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା ପାଇଁ ଭଦ୍ରକ ଯିବା ଆସିବା ଲାଗିଥାଏ।
 ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ଚଳ ପ୍ରଚଳ ଯୋଗୁ ହିତ ରାସ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ଥାଏ ଘାସ ଶୂନ୍ୟ। ଆଉ
 ମଧ୍ୟ ସେ କାଳର ଡିବିରି ଆଲୁଅ ଯୁଗରେ ଆମମାନଙ୍କର ଆଖିତିମାନ ଥାଏ ଅତ୍ୟନ୍ତ
 ଶକ୍ତିଶାଳୀ। ଫିକା ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ ଆମେ ଚଲା ପଥଟିକୁ ପରିଷ୍କାର ଦେଖି ପାରୁଥାଉ
 ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦରେ ଚାଲିଥାଉ ଆଗପଛ ହୋଇ। ଗପସପରେ ମଜ୍ଜି ରହିଲେ ଆଉ
 ଭୟର କୌଣସି କାରଣ ରହିବ ନାହିଁ ଭାବି ଆମେ ଏଇ ପଛୁଟିକୁ ଆପଣେଇ
 ନେଇଥିଲୁ। ଆମ ଗନ୍ତବ୍ୟ ପଥର ଖଣ୍ଡେ ଦୂରରେ ଦୃଶ୍ୟ ହେଲା କୁଖ୍ୟାତ ତେନ୍ତୁଳିପଦି।
 କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ତେନ୍ତୁଳି ଗଛ ଶୋଭିତ ଏଇ ପଡ଼ିଆଟି ମୁସଲମାନ ବହୁଳ ଗ୍ରାମ
 ସନ୍ନିକଟ ହୋଇଥିବାରୁ ଅନେକ ଖପିସ (ମୁସଲମାନଙ୍କର ପ୍ରେତାତ୍ମା) ତଥା ଭୂତ
 ପ୍ରେତ ମାନଙ୍କର ଆବାସ ସ୍ଥଳୀ ରୂପେ ବିବେଚିତ। ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ପାତ ସମ୍ପର୍କରେ
 ଅନେକ ରୋଚକ କାହାଣୀ ଅଛି ବହୁତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା। ତେଣୁ ରାତିଟି ଅନ୍ଧାର
 ହେଉ କି ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକିତ, ସେଇ ପଡ଼ିଆ ମଧ୍ୟ ଦେଇ କେହି ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି
 ନାହିଁ। ସେଠାରେ ଏଇ ସବୁ ଦୁଷ୍ଟ ପ୍ରେତାତ୍ମାମାନେ ବିଶେଷକରି ଖପିସ ମାନଙ୍କର
 ଆତଙ୍କରାଜ ଏଇ ତେନ୍ତୁଳିପଦି ଭିତରେ ସାମିତ ରହେନାହିଁ। ଅନେକ ସମୟରେ
 ସେମାନେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମରେ ନାନା ବିପ୍ଳାବ କରନ୍ତି ଏବଂ ଗ୍ରାମର ଅଧିବାସୀ
 ବିଶେଷକରି ମହିଳା ମାନଙ୍କ ଶରୀରରେ ପ୍ରବେଶ କରି ନାନା ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରନ୍ତି।
 ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ଶରୀରରୁ ଏଇ ସବୁ ଭୂତ ପ୍ରେତ ତଡ଼ିବା ପାଇଁ ଗୁଣିଆର
 ଆବଶ୍ୟକତା ପଡ଼େ। ସେ ସବୁର ରୋଚକ ଦୃଶ୍ୟ ଆଜିର ବିଜ୍ଞାନ ଯୁଗରେ ତୁମେ
 ସବୁ ପିଲାମାନେ କାହୁଁ ପାଇବ - ଆମକୁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରି ସେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲେ।

ପୁନଶ୍ଚ ପୂର୍ବ ଘଟଣାକୁ ମନେ ପକାଇ ଏବଂ କାଳେ ତେନ୍ତୁଳିପଦିକୁ ଏତେ
 ନିକଟରୁ ଦେଖି ଡରି ଯାଇଥିବି ଭାବି ନନା ପଚାରିଲେ, କିରେ - ଡରିଗଲୁ କି ?

ଯେତେହେଲେ ତୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଛୁଆଁ । ଏତେ ଡର କାହିଁକି ? ଭୂତପ୍ରେତ ହେଉ କି ଖପିସ, ତୋର ପାଖ ମାଡ଼ିବେ ନାହିଁ । ଆରେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଛୁଆଁ ମଲେ ହୁଅନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମ ରାକ୍ଷସ । ସେମାନେ ଭୂତପ୍ରେତ ତଥା ଖପିସମାନଙ୍କର ସର୍ଦ୍ଦାର ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୁଅନ୍ତି । ତେଣୁ ସେମାନେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଛୁଆଁ ଦେଖିଲେ ତା' ପାଖ ମାଡ଼ନ୍ତି ନାହିଁ । ଏଇଟା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସର୍ଦ୍ଦାର ବ୍ରହ୍ମ ରାକ୍ଷସର ଅଲଙ୍ଘନୀୟ ଆଦେଶ ।

ଏତେ ସବୁ ସାବ୍ଦନ୍ତ ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଏଡ଼ାଇ ମୁଁ କଣେଇ କଣେଇ ଚାହିଁ ଦେଉଥାଏ ତେନ୍ତୁଳିପଦି ଆଡ଼େ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଜହ୍ନ ଆଲୋକରେ ଆଲୋକିତ । ତେନ୍ତୁଳିପଦିରେ ଥିବା ତେନ୍ତୁଳି ଗଛମାନ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ ଭୂତପ୍ରେତ ଭଳି ମୋତେ ଦିଶୁଥାନ୍ତି । ମନେମନେ ଭାବୁଥାଏ ତା'ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ହାତଟି ମାନ କେତେ ଲମ୍ବା ହୋଇ ନଥିବ ? ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଇ ଆମକୁ ଧରି ନେବାରେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅବା କେତେ ସମୟ ଲାଗିବ ?

ମୋର ଏ ସବୁ କଷ୍ଟନାକୁ ପ୍ରତିହତ କରି ନନା କହିଲେ, ଟିକେ ଚଞ୍ଚଳ ଚଞ୍ଚଳ ଚାଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ରାତି ମାଡ଼ି ଆସୁଛି । ଅଗତ୍ୟା ଆମେ ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ତେନ୍ତୁଳିପଦି ପଛରେ ରହିଗଲା ଦୂରରୁ ଦୂରତର ହୋଇ ।

କିଆ ଗୋହିରି ଆତୁ ଶୃଗାଳମାନଙ୍କର ରଡ଼ି ଶୁଣାଗଲା । ନନା କହିଲେ, ରାତି ମାତ୍ର ପ୍ରହରେ ହେଲା । ଆମେ ତିନି ପ୍ରହର ସୁଦ୍ଧା ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଯିବା । ଆମେ ହିଡ଼େ ହିଡ଼େ ଚାଲିଥାଉ । ଦୁଇ ପାଖରେ ଧାନ କିଆରି । ସେଗୁଡ଼ିକରେ ଚାଖଣ୍ଡେ ଉଚ୍ଚର ପାଣି ଥାଏ । ଆଶ୍ୱିନ ମାସରେ ତାହା ଧାନ ଗଛଗୁଡ଼ିକର ବୃଦ୍ଧିରେ ସହାୟ ହେବ ବୋଲି ସୁରକ୍ଷିତ ରଖା ଯାଇଥାଏ । ଆମର ପଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରି ହିଡ଼ ମୂଳରେ ଆଶ୍ରିତ ବେଙ୍ଗମାନେ ଭୟ ପାଇ ସେମାନଙ୍କର ସୁରକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୁଦା ମାରୁଥାନ୍ତି କିଆରି ମଧ୍ୟକୁ । ସେମାନଙ୍କର ପାଣିରେ ପତନ ଯୋଗୁଁ ସୃଷ୍ଟ ଶବ୍ଦମାନ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଆଛାଦିତ ନିରବତା ଭଙ୍ଗ କରୁଥାଏ । ଆମେ ତଳକୁ ମୁହଁ ପୋତି ବାଟ ଚାଲୁଥାଉ ସତ, ଆମର କାନଗୁଡ଼ିକ ଥାଏ ସଦା ସତର୍କ । ତା'ର ସଫଳତା ବି ଆମକୁ ଅତିରେ ମିଳିଲା । ଆମ ଆଗରେ ଏକ ଘାଟ (ପାଣି ନିଷ୍କାସନ ପାଇଁ ବାଟ) ପଡ଼ିଲା । ତାକୁ ସତର୍କତାର ସହ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ ବେଳେ କିଆରି ମଧ୍ୟରୁ ପାଣିରେ କିଛି ତଳପ୍ରତଳ କରୁଥିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା । ଆମ ଦୃଷ୍ଟି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ସିଆଡ଼େ ଆକର୍ଷିତ ହେଲା ।

ଆମେ ଆମର ଅତି ନିକଟରେ ଏକ ବଡ଼ ବାଲିଆ ମାଛ ଧାନ ଗଛ ସବୁ ଭେଦ କରି ତାକୁ ଗତିରେ ଆସୁଥିବାର ଦେଖୁଲୁ । ବୋଧହୁଏ ଘାଇରେ ପ୍ରବାହିତ ପାଣି ଧାର ଦେଇ ପଳାଇ ଯିବା ଥାଏ ତା'ର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଆମେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ବିଳମ୍ବ ନକରି କୁଦି ପଡ଼ିଲୁ ମାଛଟା ଉପରକୁ । ସ୍ୱଳ୍ପ ପାଣିରେ ତାକୁ ଧରିବା ଆମ ପାଇଁ କିଛି କଷ୍ଟକର ବ୍ୟାପାର ନଥିଲା । ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ, ଆମେ ଆମର ସମସ୍ତ ବଳ ଖଟାଇ ମାଡ଼ି ବସିଲୁ, ସେ ତା' ଚେଷ୍ଟାରୁ ବିରତ ନହେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ସେ କିଛି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଧରି ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରଖିଲା । ପରିଶେଷରେ ହାର ମାନିଲା । ପ୍ରଥମେ ମାଛଟା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ଆମେ ବଡ଼ ବାଲିଆ ମାଛଟାଏ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରିଥିଲୁ, କିନ୍ତୁ ଏତେ ବଡ଼ ବୋଲି ଭାବି ନଥିଲୁ । ହାତରେ ଧରି ଟେକିବାରୁ ଦୁଇ ସେର (କେଜି) ପ୍ରାୟ ହେବ ବୋଲି ଅନୁମାନ କଲୁ । ଆମ ଆନନ୍ଦର ସୀମା ନଥିଲା । ଧରିବାରେ ସୁବିଧା ହେବ ବୋଲି ଧାନ ଗଛଟାଏ ଓପାଡ଼ି ତା'ର ଦୁଇ ଗାଳିରେ ପୁରାଇ ହାତରେ ଓହଳାଇ ଧରି ହୃଷ୍ଟ ଚିତ୍ତରେ ଆମେ ଚାଲିବାକୁ ଲାଗିଲୁ । ବେଳେ ବେଳେ ମାଛଟା ଛାଟି ପିଟି ହୋଇ ବଞ୍ଚୁଥିବାର ସୂଚନା ଦେଉଥାଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ ତାହା ବି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ପାଣି ଜୀବ ପାଣି ବିନା କେତେ ସମୟ ବଞ୍ଚନ୍ତା ! ମାଛ ଧରିବା ସମୟତକ ଉତ୍ତେଜନା ଯୋଗୁ ସବୁକିଛି ଏପରିକି ଆମର ସ୍ଥିତିକୁ ମଧ୍ୟ ପାସୋରି ଦେଇଥିଲୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ତା'ର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟି ସାରିଥିଲା । ଆମେ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଥରେ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଲାଇ ନେଲୁ । ସବୁ କିଛି ଯଥା ପୂର୍ବ ତଥା ପରଂ ଜଣାଗଲା । ଏତେ ବଡ଼ ମାଛଟାଏ ପାଇଥିବାରୁ ବେଶ୍ ହୃଷ୍ଟ ଚିତ୍ତରେ ଚଲୁଥାଉଁ । ଆମ ଗାଁଟା ବି ନିକଟତର ହୋଇ ଆସୁଥାଏ । ମନରେ କୌଣସି ଶଙ୍କା ନଥାଏ ।

ମାତ୍ର ଏ ଅବସ୍ଥା ବେଶି ସମୟ ରହିଲା ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଚୋପାନ ପରି ଜୋରରେ ପବନ ବହିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆଶ୍ୱିନ ମାସରେ ହଠାତ୍ ଚୋପାନ ଉଠାଇ ମେଘ ଖଣ୍ଡେ ଉଡ଼ି ଆସି ବର୍ଷା ଯିବା କଥାଟା କିଛି ବିଚିତ୍ର ନଥିଲା । ମାତ୍ର ବର୍ଷା ଯଦି ହୁଏଆମେ ଏବେ କରିବୁ କ'ଣ ? ଛତା ଫତା କିଛି ଆମ ପାଖରେ ନଥାଏ ମେଘରୁ ବର୍ଜିବା ନିମନ୍ତେ । ଆମ ଘର ଯାଇ ରହିଲାଣି କାହିଁ କେତେ ଦୂରରେ । ବିକଳ ହୋଇ ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲୁ ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବତାକୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ । ଅଥଚ ମେଘ କାହିଁ କେଉଁଠି ଅଛି ଯେ ଆମେ ତା' ଅଟକାଇବା ପାଇଁ ଇନ୍ଦ୍ର ଦେବଙ୍କୁ ବିନୀତ ଭାବରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବୁ ? ଆକାଶ ଥାଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମେଘମୁକ୍ତ ।

ତା'ର କେଉଁ ମୁଲକରେ ବି ମେଘ ଖଣ୍ଡେ ଅଧେ ଦୃଶ୍ୟ ହେଉ ନଥାଏ । ଏଣେ ତା'ଠୁ ଅଧିକ ବିସ୍ତୃତ କଲା - ଏତେ ବେଗରେ ପବନ ବୋହୁଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଧାନ ଗଛଗୁଡ଼ିକର ପତ୍ରମାନେ ଟିକିଏ ବି ହଲୁ ନଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଏହାର ରହସ୍ୟ ବୁଝି ପାରୁ ନଥାଏ । ନନା ଅବିଳମ୍ବେ ଘଟଣାଟା ଠଉରାଇ ନେଲେ । କହିଲେ - ଆଦୌ ଡରନା । ମୋ ସହିତ ମିଶି ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କର । ସବୁକିଛି ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଶୁଣାଗଲା ଗୋଟାଏ ଷଷ୍ଠର ପୁଜାର ଓ ମାଟିରେ ଗୋଡ଼ ଘସିବାର ଶବ୍ଦ । ଆମ ଦୃଷ୍ଟି ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଶୁଣା ଯାଉଥିବା ଶବ୍ଦ ଆଡ଼େ ଆକର୍ଷିତ ହେଲା । ଦୃଷ୍ଟିପାତ ପୂର୍ବକ ଦେଖୁଲୁ - ଆମଠାରୁ କେତେ ଖଣ୍ଡି କିଆରି ଛାଡ଼ି ଗୋଟାଏ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ବୃହତ ଷଷ୍ଠ ହୁଏତ ତା'ର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀକୁ ଦେଖୁ ଏପରି ଆଚରଣ କରୁଛି । ସାଧାରଣତଃ ଷଷ୍ଠମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀକୁ ଦେଖିଲେ ଏପରି ଆଚରଣ ଦେଖାଇଥାନ୍ତି - ନନା କହିଲେ । ମାତ୍ର ଆମେ ଯେତେ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେବି କୌଣସି ଦ୍ୱିତୀୟ ଷଷ୍ଠକୁ ଦେଖୁଲୁ ନାହିଁ । ଏ ଭିତରେ ତୋଫାନ ବେହିବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଷଷ୍ଠଟା ବେଳକୁ ବେଳ ଅଧିକ ଉତ୍ତରାଞ୍ଜଳିତା ଦେଖାଉଥାଏ - ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଜୋରରେ ପୁଜାର କରି ଏବଂ ମାଟିକୁ ଗୋଡ଼ରେ ରାମ୍ପି । ମୋ ଠାରୁ ବୟସରେ ଢେର ବଡ଼ ନନା ତାଙ୍କର ଦୀର୍ଘ ଦିନର ଅଭିଜ୍ଞତା ଯୋଗୁଁ ନ ଡରିବା ପାଇଁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ଏବଂ ଷଷ୍ଠମାନେ ବିଲରେ ଚରୁ ଚରୁ କୌଣସି ବିଷାକ୍ତ ପୋକ ଘାସ ସହିତ ମିଶି ଖାଇଦେଲେ ଯେଉଁ ମତିଭ୍ରମ ଘଟେ, ତହିଁ ଯୋଗୁଁ ବେଳେ ବେଳେ ସେମାନେ ଏପରି ଆଚରଣ କରନ୍ତି ବୋଲି ବୁଝାଇ ଦେଲେ । ତଥାପି ଆମେ ଷଷ୍ଠଟା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖି ଚାଲିଥାଉ ଆଉ ଷଷ୍ଠଟାଟି ଆମ ସହିତ ସମାନ୍ତର ଦୂରତା ରଖି ସମ ରତିରେ ହଲି ଦୋହଲି ଚାଲୁଥାଏ । ଏମିତି ଭାବରେ କିଛି ସମୟ ବିତିଗଲା । ଷଷ୍ଠଟାଟି ଚାହୁଁ ଚାହୁଁ ଉଭେଇ ଗଲା । କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଆଉ କିଛି ସେମିତି ବିଚିତ୍ର ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖା ଗଲା ନାହିଁ । ଆମେ ଆଶ୍ଚୟ ହେଲୁ ।

ମାତ୍ର ଆମର ଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ବେଶୀ ସମୟ ରହିଲା ନାହିଁ । ତା'ର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଲା ଷଷ୍ଠ ବଦଳରେ ଗୋଟାଏ ଗାଈର ଆବିର୍ଭାବ ଯୋଗୁଁ । ଗାଈଟାଟି ତା'ର ପୂର୍ବ ସଂସ୍କରଣ ଷଷ୍ଠ ଭଳି ଆଚରଣ କରୁଥାଏ । ତୁହାକୁ ତୁହା ହମ୍ପା ରଡ଼ି ଛାଡୁଥାଏ ନିଜ ଛୁଆର ଅନୁଷ୍ଠାନ ବେଳେ ଗାଈମାନେ ଯେମିତି ଆଚରଣ ଦେଖାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ କିଞ୍ଚିତ୍ ପୂର୍ବରୁ ଷଷ୍ଠଟାଏର ଆବିର୍ଭାବ ଘଟିଥିବାରୁ ସେ ଏବେ ରୂପ

ବଦଳାଇ ଏ ଭଳି ଏମିତି ଆଚରଣ କରୁଛି ବୋଲି ଯେ କୌଣସି ଦର୍ଶକ ଭାବିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ବାସ୍ତବିକ କେତେ ଚତୁର ଏଇ ବହୁରୂପୀ ଜଣକ- ମୁଁ ଭାବୁଥାଏ ? ତା'ର ଏପରି ଘନଘନ ରୂପ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆମକୁ ସନ୍ଦେହରୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରିବା ପାଇଁ ତା'ର ଏକ ପ୍ରୟାସ ବୋଲି ମୁଁ ତ ବେଶ୍ ବୁଝି ପାରୁଥାଏ । ସେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଏମିତି ଆଚରଣ ଦେଖାଇ ଚାଲିଲା । ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲା ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ତା' ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନରେ ସଫଳତା ଦେଉନାହିଁ, ଋହୁଁଋହୁଁ ସେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଗଲା ଜଣେ ଚରୁଣୀ ରୂପେ । ଅଳ୍ପ ବୟସର ଚରୁଣୀଟି ଧଳା ଶାଢ଼ୀ ପରିଧାନ କରିଥାଏ । ଗ୍ରାମୀଣ ନାରୀଟିଏ ଭଳି ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା ଦେଇଥାଏ । ପାଉଁଜୀ ପିନ୍ଧି ଚାଲିଲେ ଯେମିତି ରୁଣୁ ଝୁଣୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଯାଏ, ସେମିତି ମଧୁର ଶବ୍ଦ ଭାସି ଆସୁଥାଏ । ଫକାସିଆ ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ ଯୋଗୁଁ ତା' ମୁଖମଣ୍ଡଳଟି ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ଦୃଶ୍ୟ ହେଉ ନଥାଏ ଆମକୁ । ଅପରୂପା ହୋଇଥିବା ନିଶ୍ଚିତ- ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାଏ । ଆହାଃ- ହତଭାଗା ଜହ୍ନଟା ଟିକେ ପରିଷ୍କାର ତଥା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ କିରଣ ବିଞ୍ଚି ଦିଅନ୍ତା ନାହିଁ ? ମୋର ମନ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହେଉଥାଏ ତା'ର ମୁହଁଟିକୁ ଦେଖି ନପାରି । ତା'ର ପୂର୍ବ ଦୁଇ ରୂପାନ୍ତର ଭଳି ସେ ଆମକୁ ଭୟଭୀତ କଲାଭଳି କୌଣସି ଆଚରଣ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁ ନଥାଏ । ରୁପ୍ ତାପ୍ ବେଶ୍ ସଣ୍ଠାଣାରେ ଚାଲୁଥାଏ ସତର୍କ ଭାବରେ - ଗ୍ରାମ୍ୟ ଚରୁଣୀଟିଏ ରାତ୍ରି ଅଭିସାରରେ ଗଲା ଭଳି ।

ନନା ମୋ ପାଖକୁ ଲାଗିଆସି ରୁପି ରୁପି କହିଲେ - ଏ ହେଉଛି ତା'ର ପ୍ରକୃତ ରୂପ, ସେ ଜୀବିତ ଥିଲା ବେଳର । ମାଛ ରଞ୍ଜୁଣୀଟିଏ । ସେଇଥିପାଇଁ ଆମ ପଛରେ ପଡ଼ିଛି । ନାନା ଭେଳିକି ଦେଖାଉଛି । ବଞ୍ଚୁଥିବାବେଳେ ଝିଅଟି ଆଖି ପାଖ ଗାଁର ହୋଇଥିବା ସମ୍ଭବ । ଅକାଳରେ କିମ୍ବା ଅସମୟରେ ମୃତ୍ୟୁକୁ ସେ ଆପଣେଇ ନେଇଥିବାରୁ ତୃଷ୍ଣାର ଅବସାନ ଘଟିନାହିଁ । ସେଇଥିପାଇଁ ପ୍ରେତ ହୋଇ ବୁଲୁଛି । ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ଏକ ଅବଦାନ ଆମପାଇଁ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ କାଳରେ ମଣିଷ ତା'ର ଶକ୍ତି ସାମର୍ଥ୍ୟ ହରାଇ ବସେ । ପରିବାର ଉପରେ ସେ ହୁଏ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ପ୍ରକୃତିଦତ୍ତ ଭାବରେ ଜୀବମାନେ ସ୍ୱାର୍ଥ ସର୍ବସ୍ୱ, ତେଣୁ ପରିବାରରେ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅପାଂଶ୍ରେୟ ତଥା ଅବାଞ୍ଛିତ ହୋଇଯାଏ । ଫଳରେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହୁଏ ଅବହେଳିତ । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସୁଖ ସୁବିଧା ପାଇଁ ସେ ସାରା ଜୀବନ ଧାଇଁଥିଲା, ସେମାନଙ୍କର ଏମିତି ଆଚରଣ ତା' ପାଇଁ ଦୁଃସହ୍ୟ ହୁଏ ।

ସଂସାରଟା ଯେ ଗୋଟାଏ ମାୟା, ସେତେବେଳେ ତାହା ବୁଝିବାରେ ସେ ସକ୍ଷମ ହୁଏ । ଶକ୍ତି ସାମର୍ଥ୍ୟ ହରାଇ ଥିବାରୁ ଭୋଗ ବିଳାସ ପାଇଁ ଅକ୍ଷମ ହୋଇଯାଏ । ଏ ସବୁ ତା'ର ତୃଷ୍ଣା ଦୂରୀକରଣରେ ସହାୟକ ହୁଏ; ଯାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ ଏହି ପ୍ରେତଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ । ତୃଷ୍ଣାର ପରିସମାପ୍ତି ତା' କ୍ଷେତ୍ରରେ ଘଟି ନଥିବାରୁ ଏବେ ମାଛଟାଏ ଆମ ପାଖରେ ଦେଖି ଆମ ପିଛା ଛାଡୁନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ଆମକୁ ଭୟଭୀତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା, ସେଥିରେ ଅସଫଳ ହେବାରୁ ନିଜ ରୂପ ଦେଖାଉଛି ଏବଂ ଆମେ କରୁଣାରେ ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ମାଛଟାକୁ ଦେଇ ଦେବୁ ବୋଲି ଭାବୁଛି । ତେଣୁ ସୁଧାର ଆଚରଣ ଦେଖାଉଛି । ପୁଣି ଏତେ ବଡ଼ ମାଛଟାଏ - କାହାର ଲୋଭ ନ ହେବ ଯେ ? ସହଜେ ତ ସିଏ ମାଛ ରଞ୍ଜୁଣୀଟା । ସେ ବାଳିଆଟାକୁ ଆମେ ଆଉ ନେବା ନାହିଁ । ନେଲେ ବି ଆମ ପାଇଁ ତାହା ବର୍ଜନୀୟ । ତା'ର ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରେତାତ୍ମାଟି ସେଥିରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନା । ଆଉ ଆମେ ତାକୁ ନଦେଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଆମ ପିଛା ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଆମପାଇଁ ଉଚିତ୍ ହେବ ଆମେ ବାଳିଆଟିକୁ ଏଇଠି ଛାଡ଼ିଦେଇ ଯିବା । ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ମାଛଟିକୁ ହିଡ଼ି ଉପରେ ରଖିଦେଲି । ନନା ତାକୁ ଶୁଣେଇ ଶୁଣେଇ କହିଲେ - ମାଛଟା ଏଇଠି ତୋ ପାଇଁ ରହିଲା । ସୁନାଟା ପରା- ତୁ ଏବେ ଆମ ପିଛା ଛାଡ଼ି ଦେ । ଆମକୁ ଆମ ବାଟରେ ଯିବାକୁ ଦେ । ତୋ ବାଟରେ ତୁ ଯାଆ । ଏତିକି କରୁଣା ଆମେ ତୋ ଠାରୁ ଆଶା କରୁ ।

ନନାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ମୁଁ ଆଉ ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁନାହିଁ । ସତକୁ ସତ ଏ ଘଟଣା ପରେ ଆମକୁ ଅନୁସରଣ କରୁଥିବା ତରୁଣୀଟି ଆଉ ଦୃଶ୍ୟ ହେଲା ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ରୂପରେ ତାକୁ ଆମେ ଆଉ ଦେଖୁଲୁ ନାହିଁ ।

ଆମେ ହତବାକ୍ ପ୍ରାୟେ ତାଙ୍କଠୁ କଥା ଶୁଣୁଥିଲୁ । ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି କୌଣସି ମିଛକଥାକୁ ରଙ୍ଗେଇ, ରସେଇ କଳ୍ପନାର ପୁଟଦେଇ କହିବାକୁ ସେ ଆଦୌ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆପଣଙ୍କର ଏ କାହାଣୀଟି ଶୁଣି ଯେ କେହି ଭାବିବ ଯେ ଭୁତ ପ୍ରେତମାନେ ଅଛନ୍ତି । ତେବେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଆପଣଙ୍କର ମତ କ'ଣ ? ଆମେ ପଚାରିଲୁ ।

ସେ ନୀରବ ରହିଲେ । ତାହାହିଁ ଥିଲା ତାଙ୍କ ଚରିତ୍ରର ବିଶେଷତ୍ବ ।

ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ, ସୌଜନ୍ୟ, ଶାଳୀନତାର ସମନ୍ବୟରେ ଯଦି ଏକ ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢ଼ି
 ଜୀବନ୍ୟାସ ଦିଆଯାଏ ତେବେ ସେ ହେବେ ଶ୍ରୀ ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତ ।
 ଜୀବନର ଅପରାହ୍ନରେ ସେ କଲମ ଧରିଲେ ଯେଉଁଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ
 ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲେଖା ଅନୁଭୂତିସିଦ୍ଧ ଓ ଅନନ୍ୟ । ଗଜର ଚରିତ୍ର ସବୁକୁ ସେ
 ଆପଣା ଚଉପାଖରୁ ଡାକିଆଣି ପାଠକ ପାଖରେ ବସାଇଲା ଭଳି
 ଅନୁଭବ ହେବ, ଅଥବା ଲାଗିବ ପାଠକ ପାଖରେ ଲେଖକ ନିଜେ ବସି
 ଗପସବୁକୁ ଶୁଣେଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀ ସାମନ୍ତଙ୍କ ଗନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ
 ଜୀବନ୍ତ ଓ ପାଠକ ପ୍ରାଣକୁ ସାରସ୍ୱତ ଜୀବନିକା ଭଳି ପ୍ରତି ହୁଏ । ଶ୍ରୀ
 ସାମନ୍ତଙ୍କ ଜନ୍ମ ୧୫ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୪୦ ମସିହା, ବାପା ସ୍ୱର୍ଗତ
 ଦାନବନ୍ଧୁ ସାମନ୍ତ, ବୋଉ ସ୍ୱର୍ଗତା ଚଞ୍ଚଳା ଦେବୀ, ଗାଁ- ଗୁହାଳପାଳ,
 ଧାମନଗର, ଭଦ୍ରକ ।